

รื้อนรักในรอยทราย : ความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง
ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยของไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DESERT OF LUST : FEMALE EROTIC DESIRE
IN CONTEMPORARY THAI DESERT ROMANCE NOVELS

Mr. Jirat Chalermpanyakorn

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

FACULTY OF ARTS

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ร้อยรักในรอยทราย : ความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง
ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยของไทย
โดย นายจิรัฏฐ์ เฉลิมแสนยากร
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา ประภาศวุฒิสาร

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์)
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา ประภาศวุฒิสาร)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทอแสง เชาว์ชุติน)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ศรีวรรกานต์)
..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร)

จิรัฏฐ์ เณลิมแสนยากร : ร้อนรักในรอยทราย : ความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยของไทย. (THE DESERT OF LUST : FEMALE EROTIC DESIRE IN CONTEMPORARY THAI DESERT ROMANCE NOVELS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.ชุตินา ประภาศวุฒินสาร

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยของไทย โดยวิเคราะห์จากตัวบทคัดสรรและศึกษาการตีความของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษาพบว่า ตัวบทคัดสรรนำเสนอเพศวิถีของตัวละครเอกหญิงสมัยใหม่ที่ยึดถือคุณค่าความเป็นหญิงตามขนบกุลสตรี ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงจึงถูกนำเสนอภายใต้ขนบของโรมานซ์ ได้แก่ ตัวละครเอกหญิงที่อ่อนแอซึ่งมักตกเป็นเหยื่อ ความสัมพันธ์ศัตรูคู่แค้นมาเป็นคู่รัก การสร้างความหวังถึงความสุขกับตัวละครเอกชาย โดยนำมาใช้กลบเกลื่อนการแสดงออกอารมณ์ปรารถนาทางเพศให้อยู่ในกรอบเกณฑ์ศีลธรรม นอกจากนี้พื้นที่ทะเลทรายยังถูกผูกโยงเข้ากับตัวละครชู้โดยมีบทบาทในการปลุกเร้าและเขี่ยวนใจจนทำให้ดินแดนทะเลทรายกลายเป็นภาพฝันของความสุทนต์ของตัวละครเอกหญิง จากการศึกษาผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างพบว่า การทาบเทียบตนเองเข้ากับตัวละครเอกหญิงเพื่อสร้างความรื่นรมย์ทางเพศได้ส่งผลให้ตัวละครเอกหญิงมีอิทธิพลต่อการนิยามเพศวิถีของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างซึ่งแตกต่างกันตามสถานะคู่ครอง ดังพบว่าผู้อ่านเพศหญิงที่มีสถานะโสดมุ่งเน้นคุณลักษณะของพระเอกชู้ในฐานะชายคนรักในอุดมคติ ขณะที่ผู้อ่านเพศหญิงซึ่งแต่งงานและมีสามีชาวตะวันตกกลาง นำคุณสมบัติของตัวละครเอกชู้มาเป็นมาตรฐานวัดบทบาททางเพศของสามี อีกทั้งยังใช้ตัวบทเป็นหนทางในการเชื่อมสัมพันธ์ชุมชนการอ่านขึ้นในกลุ่มผู้หญิง ขณะที่ผู้อ่านซึ่งมีสถานะหย่าร้างนำตัวบทมาเป็นคู่มือสำหรับความสัมพันธ์รักของชีวิตคู่ในอนาคต ผลของการศึกษาจึงเผยว่า แม้ตัวบทคัดสรรจะมีบทบาทในการผลิตซ้ำเพศวิถีของผู้หญิงสมัยใหม่ที่ยังคงตกอยู่ภายใต้อุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ผ่านอารมณ์ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง แต่ผู้อ่านก็ได้ประโยชน์จากการปรับใช้ความหมายจากตัวบทเพื่อรับมือกับข้อจำกัดทางเพศวิถีของตนเองด้วย

สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6180501022 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEYWORD: Desert Romance Novel, Female Erotic Desire, Female Reader, Thai Female
Character, Pornography

Jirat Chalermpanyakorn : THE DESERT OF LUST : FEMALE EROTIC DESIRE IN CONTEMPORARY
THAI DESERT ROMANCE NOVELS. Advisor: Assoc. Prof. CHUTIMA PRAGATWUTISARN, Ph.D.

This dissertation aims to study female erotic desire in contemporary Thai desert romance novels by analyzing the selected texts and studying the interpretations of female readers from the sample groups. The results of the study show that the texts present the female protagonists as modern women who continue to uphold ladylike and gender-moral standards. The female protagonists' erotic desires, therefore, are presented through the conventions of the romance novel; the vulnerable female characters who are often prone to victimhood, love-hate relationships, and the hopes of attaining happiness with a male character. In addition, the presentation of desert land is linked to the appearance of the sheik figures who give the desert space its power to seduce the female protagonists to release their sexual desire. From the study of female readers from the sample groups, it was found that the readers become emotionally involved with the erotic stories by identifying themselves with the female protagonists. Moreover, the readers also apply the roles of gender expression of the female characters as an emotional script to explain their own sexuality. To illustrate, a female reader who is single focuses on the qualities of the sheik character as their ideal partner whereas the female reader who is married to a Middle Eastern man uses the sheik character in juxtaposition with her husband's own sexual roles. The text is also a way to create a relationship in the reading community among female readers. A divorced female reader, however, uses the texts as a kind of self-help manual for her own future married life. The study reveals that despite the role of selected texts in reproducing modern femininity under the ideology of patriarchy through the sexual desire of female protagonists, the samples of female readers exploited the meanings from the texts to deal with the limitations of their sexuality.

Field of Study: Comparative Literature

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

หากระลึกถึงบุคคลสำคัญคนแรก ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้คือ คุณย่า แม่คุณย่าจะถามถึงเรื่องการเรียนบ้าง แต่ส่วนมากมักจะถามเสมอว่า “กินอะไรหรือยัง” หรือ “วันนี้อยากกินอะไร” นอกจากคำถามนี้จะช่วยทำให้ผมหลุดออกมาจากวังวนของการเขียนวิทยานิพนธ์แล้ว การได้กินอาหารฝีมือคุณย่ายังมีส่วนช่วยสร้างร่างกายและแรงใจอย่างยิ่ง

บุคคลที่สำคัญมากคนหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนและเขียนวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงคือ รศ.ดร. ชูติมา ประกาศศุทธิสาร อาจารย์ที่ปรึกษาของผมตั้งแต่ปริญญาโทจนถึงเอก นอกจากวิชาความรู้ที่ลุ่มลึกและสดใหม่แล้ว อาจารย์ยังให้กำลังใจผมอย่างเต็มเปี่ยม แม้ครั้งหนึ่งผมจะยอมแพ้ต่อการเรียนปริญญาเอก แต่อาจารย์ก็คอยถามและตามข่าวคราวจนผมกลับมาเรียนอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนั้น ผมขอขอบคุณ ผศ.ดร.ทองแสง เขียวชูดิ ที่มอบโอกาสให้ผมช่วยงานของภาควิชาฯ ขอขอบคุณรศ.ดร.ศิริพร ศรีวรกานต์ ผู้สนับสนุนในทุกการตัดสินใจของผม ขอขอบคุณรศ.ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร ผู้ให้ความเมตตาแนะนำหนทางในแวดวงวิชาการและยังเปิดกว้างต่อการศึกษารรณกรรมไทยร่วมสมัย ผมขอขอบคุณนักวิชาการในดวงใจคือ รศ.ดร.สมสุข หินวิมาน ประธานกรรมการสอบ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำอันมีค่าในแต่ละเทอม จนทำให้ประเด็นต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์นี้คมชัดมากขึ้น โดยเฉพาะวิธีการศึกษาในสายวัฒนธรรมศึกษาที่ผมนำมาประยุกต์ใช้ศึกษาผู้อ่านในงานวิจัยนี้

ผมขอขอบคุณคณาจารย์ในภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบคือ รศ.ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์ ผศ.ดร.ถนอม นवल หิรัญเทพ รศ.ดร.แพรว จิตติพลังศรี ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและถกเถียงกับศิษย์อย่างลุ่มลึก ขอขอบคุณพี่ตึก พี่บี และพี่เติ้ล ที่อำนวยความสะดวกในเรื่องระเบียบการเรียนและเอกสารการสอบทุกครั้ง ขอขอบคุณพี่น้องผองเพื่อนทั้งระดับปริญญาโทและเอกในภาควิชาฯ ที่ให้กำลังใจกันอย่างอบอุ่นเสมอมา นอกจากนั้นยังมีแรงบันดาลใจสนับสนุนจากผศ.ดร.ธเนศ เวศร์ภาดา ผู้มอบคำแนะนำจนทำให้บางปัญหากลายเป็นเรื่องเล็ก และผศ.ดร.รัญวรัญญ์ พูลศรี พี่สาวที่แสนดี ผู้มอบคำปลอบโยนและคำปลอบใจในเวลาที่ผมท้อแท้ ขอขอบคุณแพรวพลอย ณ เชียงใหม่ที่ช่วยตรวจทานต้นฉบับร่าง และภวัต กันตวิรุฒที่ช่วยตรวจทานในครั้งสุดท้าย

ทั้งนี้ ผมคงต้องขอขอบคุณอย่างที่สุด ต่อผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่สละเวลาในการให้สัมภาษณ์ แม้จะอยู่ห่างไกลและหลายคนไม่เคยรู้จักกัน แต่ก็เปิดเผยเรื่องราวชีวิตส่วนตัวด้วยความไวเนื้อเชื่อใจ ทั้งที่ประเด็นคำถามเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศวิถีและครอบครัวของผู้อ่านก็ตาม เรื่องราวชีวิตและคำตอบของทุกคนมีคุณค่า หากไม่มีคำตอบของผู้อ่าน วิทยานิพนธ์เล่มนี้ก็ไม่มีทางสำเร็จลงได้ การที่ผมมีโอกาสศึกษาผู้อ่านร่วมด้วยยังทำให้ตระหนักว่า ไม่ว่าวรรณกรรมเล่มใดจะถูกยกย่องให้สูงค่าหรือถูกตีตราว่าต่ำต้อย ย่อมมีความหมาย มีคุณค่า และสัมพันธ์กับชีวิตของแต่ละคนอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณทุนผู้ช่วยสอนที่ทำให้ผมมีโอกาสทำงานใกล้ชิดกับคณาจารย์ในภาควิชาฯ ตลอดจนให้ทุนทรัพย์ตลอดปีการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	8
1.3 สมมติฐาน.....	9
1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	14
1.6 วิธีการวิจัย.....	15
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
บทที่ 2.....	17
นวนิยายโรมานซ์ การเดินทาง ความปรารถนาทางเพศ และการอ่านของผู้หญิง.....	17
2.1 นวนิยายโรมานซ์ในฐานะเรื่องเร้ากามารมณ์ของผู้หญิง.....	17
2.1.1 ตัวละครเอกหญิงกับบทบาทผู้ตกเป็นรอง.....	24
2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกในรูปแบบศัตรูคู่แค้น.....	27

2.1.3 ภาพฝันถึงความสุขชั่ววันจันทร์ในตอนจบ.....	30
2.2 ความปรารถนาทางเพศในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย	33
2.2.1 การนำเสนอความปรารถนาทางเพศผ่านพื้นที่ในวรรณกรรมต่างแดน	33
2.2.2 การท่องเที่ยว การบริโภค และความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง	40
2.3 จากความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงสู่ผู้อ่านเพศหญิง	46
2.3.1 ข้อจำกัดด้านเพศวิถีของสตรีในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย.....	46
2.3.2 การตีความตัวบท การรับสาร และการอ่านของผู้หญิง	51
บทที่ 3 รอยรักบนเนินทราย : พื้นที่ปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง	60
3.1 ก่อนเดินทางไปเนินทราย : เพศวิถีของตัวละครเอกหญิงในพื้นที่เมือง	61
3.1.1 ชีวิตของ “ผู้หญิงมัน” ในเมืองมหานคร	62
3.1.2 ชีวิตอันแสนจำเจในเมืองหลวงของ “ผู้หญิงซีเปื้อน”	64
3.1.3 ชีวิตของ “ผู้หญิงเปลี่ยว” ที่สิ้นไร้สายสัมพันธ์ในเมืองใหญ่.....	66
3.2 ลีกล้วย ล่อลวง เจ้าอารมณ์ : ทะเลทรายในฐานะพื้นที่เปิดเผยความปรารถนาทางเพศ	69
3.2.1 กระโจมและฮาเร็ม : ความปรารถนาทางเพศที่ถูกล่อลวงให้เปิดเผยในพื้นที่ลีกล้วย	69
3.2.2 เมืองและกลางทะเลทราย : การทำให้พื้นที่กลายเป็นสินค้าเสน่หาทางเพศ	74
3.2.3 พระราชวัง : ความปรารถนาทางเพศที่ปรากฏภายใต้พื้นที่แห่งการควบคุม.....	80
3.3 รอยฝันทะเลทราย : การรับรู้ความปรารถนาทางเพศที่เปลี่ยนไปของตัวละครเอกหญิง	85
3.3.1 ร้านอาหารพันหนึ่งราตรี : ดินแดนทะเลทรายที่ค้นพบในกรุงเทพฯ.....	85
3.3.2 สถานทูตและโรงแรม : เมื่อกรุงเทพฯ กลายเป็นดินแดนทะเลทรายแห่งรสรัก	88
3.3.3 ในห้องนอน : การตกอยู่ในห้วงฝันถึงความสุขทางเพศในพื้นที่บ้านเกิด	92
3.4 สรุป.....	94
บทที่ 4 รักร้อน ซ่อนรัก : ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงภายใต้ความสัมพันธ์ตามขนบ โรมานซ์.....	96
4.1 ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงผ่านบทบาทของเหยื่อ.....	97

4.1.1	หยดน้ำตาของเหยื่อรัก : ความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงที่รักจนลจนตัว	97
4.1.2	หยาดน้ำตาหวาน : การหลบเลี่ยงความเป็นกุลสตรีไทยผ่านบทบาทของเหยื่อ	102
4.1.3	จริตของน้ำตา : การสร้างบทบาทของเหยื่อเพื่อต่อรองอำนาจในทางเพศ	105
4.2	ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงผ่านความสัมพันธ์แบบศัตรูคู่แค้น	110
4.2.1	ศัตรูที่ใคร่รัก : ความปรารถนาทางเพศผ่านความสัมพันธ์แบบตาต่อตาฟันต่อฟัน	111
4.2.2	ด้วยแรงแห่งฤทธิ์รัก : บทบาททางเพศที่รุนแรงผ่านความสัมพันธ์แบบศัตรู	115
4.3	ตัวละครชู้ในฐานะวัตฤแห่งความสุขทางเพศ	121
4.3.1	เจ้าชายเทพบุตร : ความเป็นชายชาวอาหรับกับความเป็น (ชาย) ไทย	122
4.3.1.1	ตัวละครชู้กับการวิพากษ์ความเป็นชายไทย	123
4.3.1.2	ตัวละครชู้ตามแบบวัฒนธรรมไทย	125
4.3.2	สุขสมอารมณ์รัก : ตัวละครชู้ในฐานะอุดมคติของความสุขสมทางเพศ	128
4.3.2.1	ความปรารถนาในความรัก (ใคร่) อันนิรันดร์	129
4.3.2.2	การทนทุกข์เพื่อค้ำมั่นสัญญาถึงความสุข	131
4.4	สรุป	135
บทที่ 5		137
รอยฝันรักในชีวิตจริง :		137
บทบาทของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายต่อการสร้างความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง		137
5.1	ลักษณะทางประชากรศาสตร์และภูมิหลังของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง	138
5.1.1	ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง	139
5.1.2	ภูมิหลังของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง	139
5.2	การนิยามเพศวิถีของผู้หญิงผ่านการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย	141
5.2.1	ผู้หญิงไร้เดียงสาในฐานะเสน่ห์ทางเพศ	141
5.2.2	ผู้หญิงที่แสนบริสุทธิ์ของชายในฝัน	144
5.2.3	ผู้หญิงที่ได้รับความรักและการปกป้อง	147

5.3 ความหมายของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในชีวิตประจำวันของผู้อ่านเพศหญิง	152
5.3.1 นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายกับการสร้างโลกในฝัน	152
5.3.1.1 นวนิยายคือโลกที่ทำให้คลายเหงาของสาวโสด	152
5.3.1.2 จากพระเอกซี้คในโลกของความฝันสู่ผู้ชายในโลกความจริง	154
5.3.2 นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ซ้อนทับกับโลกความจริง	157
5.3.2.1 ภาพฝันถึงลีลารักของคู่ชีวิต	157
5.3.2.2 ชุมชนการอ่านของผู้หญิงในฐานะพื้นที่เยียวยาชีวิตคู่	161
5.3.3 นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในฐานะคู่มือความสัมพันธ์รัก	164
5.3.3.1 ฝันถึงคนรัก ความรัก และการท่องเที่ยวในทะเลทรายของแม่เลี้ยงเดี่ยว	164
5.3.3.2 นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคือคู่มือสำหรับรักครั้งใหม่	167
5.4 สรุป	172
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	174
6.1 นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายกับเพศวิถีของผู้หญิง	174
6.2 จินตนาการถึงดินแดนทะเลทรายผ่านอารมณ์ปรารถนาทางเพศ	177
6.3 การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่มีความหมายต่อผู้หญิง	179
6.4 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ	181
บรรณานุกรม	183
ภาคผนวก	189
ประวัติผู้เขียน	196

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง	139
ตารางที่ 2 ผลการสรรหาผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	190

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 หน้าปกนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยของไทย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

“...ในทะเลทรายนั้น นอกจากทรายแล้วก็ไม่มีอะไรอีก ถึงเช่นนั้นมนุษย์ก็ยังเห็นเป็นภาพต่าง ๆ ไปได้แปลก ๆ ดังที่เราท่านคงเคยได้ยินได้ฟังอยู่บ้างว่า ผู้ท่องเที่ยวในทะเลทรายย่อมได้พบน้ำ ต้นไม้ และบ้านเมืองเนือง ๆ ครั้นเข้าไปใกล้ภาพนั้นก็หายวับไปกับตา พุดตรง ๆ ก็คือ จะแสดงให้เห็นว่า แม้แต่ในทะเลทรายยังมีภาพลวงหรือของไม่จริงเป็นหลายอย่าง นับประสาอะไรกับในบ้านเมืองที่คับคั่งไปด้วยผู้คนแลทรัพย์สินคฤหาสน์จะไม่มีแฝงอยู่ทั่วไป และแฝงอยู่ที่ไหนก็ไม่มากและไม่สำคัญเท่าที่แฝงอยู่ที่ความรัก...”

(เอฟ ดับบลิว เบน, 2545, น. (9))

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ผู้คนในสังคมให้ความสำคัญกับเรื่องเสรีภาพ ความเท่าเทียม และความหลากหลายทางเพศมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสสตรีนิยมแบบเสรีนิยมที่มุ่งเน้นความสำคัญของบทบาทของสตรีในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีอำนาจอย่างอิสระ พึ่งพาตนเอง ตระหนักรู้ และเชื่อมั่นต่อการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง (Gamble, 2006, p. 36) ในด้านวรรณกรรม กระแสแนวคิดสตรีนิยมแบบเสรีนิยมสะท้อนผ่านการสร้างตัวละครหญิงที่มุ่งเน้นสถานภาพและบทบาทที่มีความเท่าเทียมหรือเหนือกว่าตัวละครชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครหญิงอย่างตรงไปตรงมามากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นความปรารถนาทางเพศของตัวละครหญิงยังมีได้จำกัดอยู่เฉพาะความสัมพันธ์กับตัวละครเอกชายเท่านั้น หากแต่นำเสนอผ่านความสัมพันธ์แบบรักเพศเดียวกันด้วย กระแสความคิดเรื่องเสรีภาพ ความเท่าเทียม และความหลากหลายทางเพศซึ่งปรากฏในวรรณกรรมร่วมสมัย จึงนำเสนอภาพของตัวละครเอกหญิงที่มีอำนาจ หัวก้าวหน้า และกล้าแสดงความปรารถนาของตนเองอย่างเปิดเผย ก่อให้เกิดกระแสวรรณกรรมที่นำเสนอการต่อสู้เพื่อปลดแอกตัวละครหญิงออกจากทัศนคติและความเชื่อเรื่องการรักษานวลสงวนตัวและความเป็นกุลสตรีแบบไทย เนื่องจากชุดความคิดดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการควบคุมและกำกับบทบาทของผู้หญิงให้กลับไปอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชาย เราจึงมักพบว่าวรรณกรรมร่วมสมัยมีแนวโน้มที่จะมุ่งไปสู่การปลดปล่อยอารมณ์และความปรารถนาทางเพศของตัวละครหญิงอย่างเสรีและหลากหลายมากขึ้น (เสนาะ เจริญพร, 2548, น.217)

อย่างไรก็ดี ภาพภายนอกของตัวละครหญิงที่มีเสรีภาพทางเพศ กลับพบว่าไม่ได้ถูกนำเสนออย่างราบรื่น หากแต่มีลักษณะยอกย้อนและขัดแย้งในตัวตนและความปรารถนาของตัวละครหญิงเอง นพพร ประชากุล เน้นย้ำให้เห็นประเด็นดังกล่าวว่าเป็นเพราะเล่ห์กลของระบอบปิศาจปีศาจในสังคมสมัยใหม่ได้วางกับดักจนทำให้ตัวละครเอกหญิงไม่อาจสลัดพ้น ดังพบว่า แม้ตัวละครหญิงจะมีเสรีภาพในการเลือก แต่ท้ายที่สุดตัวละครหญิงกลับเลือกที่จะตกเป็นฝ่ายถูกกระทำ ตัวละครหญิงในวรรณกรรมสมัยใหม่จึงมักเผชิญหน้ากับความแปลกแยกกระหว่างความต้องการเป็นผู้หญิงที่ก้าวหน้าและมีเสรีภาพ ขณะเดียวกันก็โหยหาการกลับไปสู่บทบาทที่ตกเป็นรองตัวละครเอกชายไปด้วย (นพพร ประชากุล, 2548, น.(13)-(14)) วรรณกรรมร่วมสมัยจึงปรากฏภาพของตัวละครหญิงที่มีความเป็นผู้หญิงหัวก้าวหน้าและกล้าแสดงออกซึ่งความปรารถนาอย่างเสรี แต่สุดท้ายคุณลักษณะของผู้หญิงดังกล่าวกลับกลายเป็นสิ่งที่อันตราย ควรจะกำจัด และปราบปรามให้กลับไปสู่การควบคุม ดังที่ชุตินา ประภาศวุฒิสารชี้ให้เห็นภาพของตัวละคร “หญิงร้าย” ที่ปรากฏในวรรณกรรมไทยในช่วงที่สังคมกำลังพัฒนาสู่ความเป็นสมัยใหม่ ที่แม้จะมุ่งไปสู่ความก้าวหน้าและความเท่าเทียม ทว่าในมิติของเพศวิถีกลับเผยว่าระบอบชายเป็นใหญ่ยังคงหวาดวิตกต่ออิสระและเสรีภาพของผู้หญิง จึงพบกลไกในการควบคุมเพศวิถีของผู้หญิงผ่านการกำราบตัวละครหญิงร้ายในวรรณกรรมอย่างแยบยล (ชุตินา ประภาศวุฒิสาร, 2562, น.22) เพศวิถีของผู้หญิงที่ปรากฏในวรรณกรรมร่วมสมัยจึงมีลักษณะลักลั่นในตัวเอง กล่าวคือ แม้ภายนอกตัวละครเอกหญิงจะถูกเชิดชูภาพของผู้หญิงที่มีเสรีภาพและความเท่าเทียม หากแต่ภายในระดับลึกกลับยังพบการควบคุมเพศวิถีของผู้หญิงอย่างลับซับซ้อน บทบาทของตัวละครหญิงที่มีอิสระเสรีภาพและมีบทบาทเหนือกว่าตัวละครเอกชาย จึงปรากฏอีกด้านว่ายังคงหวงหาอารมณ์ปรารถนาทางเพศ ขณะเดียวกันก็แบกรับเพศวิถีที่กลับไปสู่บทบาทของภรรยาและมารดาที่ดีตามขนบของกุลสตรี

เพศวิถีของสตรีที่มีลักษณะขัดแย้งดังกล่าว พบอย่างเด่นชัดในวรรณกรรมแนวโรมานซ์แบบรักต่างเพศ ซึ่งนำเสนอเพศวิถีของผู้หญิงตามขนบที่ตกเป็นฝ่ายรองและยังถูกควบคุมให้อยู่ในบรรทัดฐานทางเพศแบบชายเป็นใหญ่ สวนทางกับกระแสความคิดเรื่องเสรีภาพ ความเท่าเทียม และความหลากหลายทางเพศที่แพร่หลายในสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้ แม้วรรณกรรมแนวโรมานซ์ร่วมสมัยหลายเรื่องจะพัฒนาคุณลักษณะของตัวละครหญิงด้วยรูปโฉมใหม่ โดยพยายามลบภาพของหญิงที่ด้อยอำนาจด้วยการสร้างตัวละครหญิงที่มีอำนาจเหนือกว่าตัวละครเอกชายหรือมีความหลากหลายทางเพศวิถีก็ตาม ทว่าเมื่อสำรวจวรรณกรรมโรมานซ์ร่วมสมัยบางแนวเรื่อง โดยเฉพาะแนวเรื่องย่อยอย่างนวนิยายโรมานซ์ที่ใช้ฉากทะเลทรายกลับพบว่า แม้จะสร้างตัวละครเอกหญิงให้เข้าแบบผู้หญิงสมัยใหม่ กล่าวคือ มีความกล้าแสดงออก เชื้อมั่น และพึ่งพาตนเอง หากแต่

ผลสุดท้ายยังรักษาความเป็นผู้หญิงตามชนบ ซึ่งกลับเข้าสู่บทบาทของภรรยาและมารดาที่ดีตามแบบกุลสตรีเอาไว้เช่นเดิม หากพิจารณาในด้านรูปแบบ นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายยังคงสูตรสำเร็จของเรื่องโรมานซ์ไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ คือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรัก ซึ่งมีตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง มุ่งเน้นนำเสนอพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกหญิงกับตัวละครเอกชาย และจบลงด้วยความรักและมีความสุขตลอดกาล (Radway, 1991, p. 65) องค์ประกอบดังกล่าวนับเป็นหัวใจหลักของชนบเรื่องโรมานซ์ที่หนุนเสริมเนื้อหาและคุณค่าความเป็นผู้หญิงตามชนบ

หากสำรวจนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต จะพบว่านวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นนวนิยายที่ดำรงชนบโรมานซ์มาโดยตลอด แม้ในปัจจุบันกระแสความนิยมนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจะกลายเป็นกระแสรองไปแล้ว แต่ก็ยังมีกลุ่มผู้อ่านเหนียวแน่น บ่งชี้ได้ว่าฉากทะเลทรายในดินแดนตะวันออกกลางยังอยู่ในความสนใจของผู้เขียนและผู้อ่านจนกระทั่งปัจจุบัน หากพิจารณานวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในอดีต มักพบว่าส่วนมากมาจากนักประพันธ์ชาย ซึ่งใช้วิธีการเล่าเรื่องที่ได้รับอิทธิพลจากนวนิยายตะวันตก เนื่องจากการไปศึกษาต่างประเทศ ผ่านการแปลและดัดแปลง โดยเฉพาะแนวเรื่องผจญภัยโลดโผน ซึ่งโดยส่วนมากมักใช้ฉากเป็นป่าดงพงไพรและฉากลี้ลับกลางทะเลทราย ดังเรื่องที่ได้รับคามนิยมอย่างสูงคือเรื่อง *King Solomon's Mines* (1885) ของเซอร์ ไรเดอร์ แฮกการ์ด (Sir Rider Haggard) ที่ได้รับการแปลหลายสำนวนและยังนำมาใช้เป็นหนังสือในแบบเรียนการสอนภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการ (วิลเลียม เลอเกอ, 2552, น. 542) นอกจากนี้ยังนำเค้าโครงเรื่องการเดินทางผจญภัยในงานเขียนของแฮกการ์ดมาดัดแปลง โดยเปลี่ยนสถานที่และตัวละครให้ใกล้ชิดกับสังคมไทย แต่คงแนวเรื่องของการผจญภัยลี้ลับแบบนวนิยายโรมานซ์ตะวันตก (นัทธนัย ประสานนาม, 2555, น. 27) ดังปรากฏในเรื่อง *นางนรมิต* (2459) ของครูเหลี่ยม ที่ใช้ตัวละครเป็นชาวต่างชาติ เล่าเรื่องการเดินทางผจญภัยไปยังดินแดนทะเลทรายในตะวันออกกลางเพื่อขุดหากรูสมบัติ จนพบกับหญิงสาวมัมมี่พันปีที่ร่วมสมสู่กันในท้ายเรื่อง (ทักษ์ เฉลิมเตียรณ, 2558, น. 99-100) นวนิยายโรมานซ์ของไทยในช่วงแรกจึงเกิดจากค่านิยมทางวัฒนธรรมที่รับมาจากการแปลและดัดแปลงจากนวนิยายตะวันตก ซึ่งส่วนมากเป็นนักประพันธ์ชาย ซึ่งมักสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนาทางเพศและแสดงถึงความต้องการทางเพศของผู้ชายเอาไว้ภายในเรื่องด้วย (สรณัฐ ไตลิ่งคะ, 2557, น. 34)

ทั้งนี้ วรรณกรรมแนวโรมานซ์ที่ใช้ฉากทะเลทรายได้รับความนิยมจากนักอ่านสตรี เมื่อมีนักประพันธ์หญิงได้ริเริ่มนำฉากในดินแดนทะเลทรายมาใช้ ดังเช่น ลักษณะวดี หรืออีกนามปากกาของทมยันตี ได้นำดินแดนทะเลทรายมาเป็นฉากหลังอันเกิดจากความสนใจส่วนตัวเกี่ยวกับอารยธรรมตะวันออก แม้ผู้ประพันธ์ไม่เคยเดินทางไปดินแดนทะเลทราย แต่ก็สามารถเขียนขึ้นจากจินตนาการ ลักษณะวดีให้ข้อสังเกตต่อการใช้ฉากดินแดนทะเลทรายว่ามีเสน่ห์น่าค้นหา เพราะมีทั้งความหรรหรร่ารวยและลึกลับอันตราย ดังที่แสดงทัศนะต่อเจ้าชายชาวตะวันออกกลางว่า “พวกซิคที่มาประชุมนั่งรถเบนซ์ไม่ซ้ำสักคัน แต่งตัวกันหล่อมาก กระเป๋านี้ชาวขลิบทอง นาฬิกาปากกานี้เป็นทองคำแท้ ใส่ น้ำหอมชั้นเยี่ยม รวยกันจริง ๆ” ขณะเดียวกันก็กล่าวถึงตะวันออกกลางในอีกด้านว่า “ทุกวันนี้อาหรับก็ยังมียะไรแปลก ๆ ในความอ้างว้างของทะเลทราย มีคนเผ่าเร่ร่อนมากมายที่ยังมีชีวิตอยู่ในอารยธรรมแบบโบราณเป็นพัน ๆ ปี มีมากมายที่ผู้คนยังเดินทางเข้าไปไม่ถึงความเจริญ” (อ้างใน สัมฤทธิ์ ทองสีมา, 2536, น. 202)

นอกจากลักษณะวดีแล้ว นักประพันธ์ที่โดดเด่นด้านการเขียนแนวเรื่องโรมานซ์ทะเลทรายคือ โสภาค สุวรรณ เนื่องจากพื้นฐานชีวิตของโสภาค สุวรรณเป็นลูกสาวนักการทูตและมีโอกาสทำงานในต่างประเทศ ทำให้มีวัตถุดิบในการเขียนวรรณกรรมต่างแดนเป็นจำนวนมาก โดยฉากในแต่ละประเทศครอบคลุมหลายทวีป ทั้งกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ยุโรป อเมริกาใต้ หรือแม้แต่ในเอเชีย (สุรางค์ ปิ่นทอง, 2539, น. 4) ในจำนวนฉากต่างประเทศทั้งหมด ฉากทะเลทรายกลับเป็นเอกลักษณ์ในงานเขียนของโสภาค สุวรรณมากที่สุด จนกลายเป็นแนวทางเฉพาะตนหรือที่เรียกว่า “ไพรซ์นิยาย”¹ (โสภาค สุวรรณ, 2555, น. 3-4) โสภาค สุวรรณจึงเป็นนักเขียนหญิงต้นแบบที่ทำให้การใช้ฉากในดินแดนทะเลทรายกลายเป็นที่นิยมอย่างสูง โดยชี้ให้เห็นหัวใจสำคัญของฉากทะเลทรายในตะวันออกกลางว่า “นิยายฉากอาหรับถ้าไม่มีกษัตริย์ เชื้อพระวงศ์ เจ้าหญิง เจ้าชาย เรื่องจะไม่หวาน ไม่นุ่มนวล ขวนให้จินตนาการ บุคคลเหล่านี้เหมือนความฝัน เป็นเทพนิยายในชีวิตจริงที่ไกลตัวมนุษย์ธรรมดาสามัญ เป็นอะไรหลายอย่างที่คุณผู้อ่านจะตีมูลค่า มีความสุขร่วมฝันกับผู้เขียน” (โสภาค สุวรรณ, อ้างใน สัมฤทธิ์ ทองสีมา, 2536, น. 27)

¹ โสภาค สุวรรณ อธิบายว่า นวนิยายต่างแดนเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ไพรซ์นิยาย” ดังที่เขียนว่า “[สำนักพิมพ์] คลังวิทยาใช้คำว่า ‘ไพรซ์นิยายแบบโสภาค สุวรรณ’ ซึ่งก็คืองานเขียนข้าพเจ้ามิได้ใช้ฉากต่างแดนอย่างฉาบฉวยประสาผู้ท่องเที่ยวไปชั่วครวระยะสั้นแล้วผูกเรื่องขึ้นมาเท่านั้น แต่สนุกและรู้สึกทำหายตนเองอย่างที่สุด...ถ้าได้ผนวกภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การเมือง ประวัติศาสตร์สังคม ตลอดจนความสัมพันธ์ทางการทูต ไม่นับศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี กวี เข้าไปกับตัวละคร ซึ่งข้าพเจ้าเป็นผู้สร้างพวกเขาขึ้นมา ให้โลดแล่นไปตามครรลองชีวิตทั้งดีและร้ายอย่างสมจริงมากที่สุดเท่าที่ภูมิปัญญาจะอำนวย” (โสภาค สุวรรณ, 2555, น.3-4)

อย่างไรก็ดี ด้วยสภาพสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เน้นการบริโภคในปัจจุบัน ทำให้ดินแดนในประเทศตะวันออกกลางหลายประเทศไม่เป็นที่ลึกลับอีกต่อไป อีกทั้งยังเปิดพื้นที่ให้ผู้คนได้เข้าไปท่องเที่ยว นอกจากนี้ อิทธิพลของสื่อในการนำเสนอภาพดินแดนทะเลทรายทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยพรรณนาถึงดินแดนทะเลทรายที่แตกต่างออกไปจากอดีต โดยเพิ่มภาพของทะเลทรายในด้านความทันสมัย มั่งคั่ง มีสิ่งอำนวยความสะดวกและความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมตะวันตก อย่างไรก็ตามนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยบางเรื่องก็ยังคงนำเสนอฉากของดินแดนทะเลทรายในด้านของดินแดนลึกลับเอาไว้ เพื่อสร้างบรรยากาศให้ตื่นเต้นและเร้าความรู้สึก โดยลดทอนความสมจริงในเชิงข้อมูลประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศในทวีปตะวันออกกลางออกไป และสร้างชื่อให้เป็นประเทศสมมติแทน จนทำให้ดินแดนทะเลทรายกลายเป็นโลกในดินแดนของภาพฝัน ในด้านของโครงเรื่อง ยังคงมุ่งเน้นพัฒนาการความรักระหว่างตัวละครเอกชายซึ่งเป็นกษัตริย์ปกครองประเทศในตะวันออกกลางหรือที่เรียกว่า “ซีก” กับตัวละครเอกหญิงคนไทยที่เดินทางเข้าไปยังดินแดนทะเลทราย ทั้งนี้ สิ่งที่นวนิยายโรมานซ์ร่วมสมัยแตกต่างจากในอดีตคือ การมุ่งเน้นถึงฉากร่วมรักในปริมาณที่มากขึ้น การมุ่งเน้นฉากความรักและฉากเชิงสังวาส ซึ่งมีพระเอกซีกและดินแดนทะเลทรายกลายเป็นจุดขายที่สร้างอรรถรสให้แปลกใหม่มากกว่านวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในอดีต นอกจากนี้ ภาพหน้าปกหนังสือยังสร้างแรงดึงดูดต่อกลุ่มคนอ่าน ซึ่งมักเป็นภาพวาดหรือภาพถ่ายชายหนุ่มชาวตะวันออกกลางในชุดพื้นเมืองหรือชุดเจ้าชายกับนางเอกคนไทย (ดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 หน้าปกนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยของไทย

สูตรสำเร็จที่มักพบในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยคือ เรื่องเล่าของตัวละครเอกหญิงคนไทยในแบบผู้หญิงสมัยใหม่เดินทางเข้าไปยังประเทศสมมติในทวีปตะวันออกกลาง ตัวละครเอกหญิงในแต่ละเรื่องมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางแตกต่างกันออกไป เช่น การเดินทางไปท่องเที่ยวในวันหยุดพักผ่อน การไปตามหาญาติพี่น้องที่หายตัวไป การไปค้าขายเครื่องประดับ

หรือแม้แต่การเดินทางไปทำงานโดยแฝงตัวไปเพื่อสืบหาข้อมูล เป็นต้น แม้ความตั้งใจแรกเริ่มก่อนเดินทางจะมีได้นำเสนอด้านความปรารถนาทางเพศ หากแต่เมื่อตัวละครเอกหญิงเข้าไปยังดินแดนทะเลทรายแล้ว จุดประสงค์ในการเดินทางของตัวละครเอกหญิงกลับเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับซิคและพื้นที่ทะเลทราย ทำให้ตัวละครเอกหญิงตระหนักรู้ถึงอารมณ์ปรารถนาทางเพศของตนเอง ตัวละครเอกหญิงจึงตกอยู่ในห้วงรักและตกลงปลงใจครองคู่กับซิค ด้วยเนื้อเรื่องที่มุ่งเน้นเรื่องเพศซึ่งมีตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง เนื้อหาที่มุ่งนำเสนอเรื่องรักและเน้นฉากเชิงสังวาสทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยถูกจัดอยู่ในกลุ่มนวนิยายรักเชิงอีโรติก (Erotic Romance Novel) แม้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยจะมีปริมาณน้อยกว่ากลุ่มนวนิยายโรมานซ์แนวเรื่องอื่น แต่ฉากทะเลทรายก็ยังอยู่ในความนิยมของคนอ่านกลุ่มหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากยอดการอ่านหนังสือประเภทนี้ในเว็บไซต์อย่าง Dek-d.com ที่จัดหมวดเฉพาะนวนิยายแนวทะเลทรายหรือนวนิยายซิคไว้โดยเฉพาะ ซึ่งมียอดคนอ่านหลายหมื่นครั้งหรือบางเรื่องหลายแสนครั้ง ดังเช่นเรื่อง *ฤทธิ์รักในรอยทราย* ของกานต์มณี ที่มียอดผู้อ่านถึงสามแสนกว่าครั้ง (กานต์มณี, 2561) นอกจากนี้ ในแอปพลิเคชันอีบุ๊กยอดนิยมอย่าง meb ได้จัดอันดับนวนิยายชายดีและมีการให้คะแนนสูงสุดล้วนมาจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย แม้ว่าเนื้อหาของเรื่องจะปรากฏองค์ประกอบซ้ำเดิม แต่ด้วยการเลือกสรรองค์ประกอบหลัก คือ ตัวละครเอกชายชาวอาหรับและฉากทะเลทรายซึ่งนำมาใช้เพื่อสร้างสีสันของบรรยากาศและเพิ่มอรรถรสทางเพศทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายกลายเป็นแนวเรื่องที่แตกต่างจากโรมานซ์แนวอื่นและมีผู้อ่านเฉพาะกลุ่ม

จากการสำรวจนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยจำนวนหนึ่ง ทำให้เห็นประเด็นสำคัญว่า ภายใต้ขอบของโรมานซ์และการใช้ฉากทะเลทรายเป็นพื้นเรื่อง ตัวบทมีกลวิธีในการนำเสนออารมณ์รักและอารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับตัวละครซิคและฉากทะเลทราย ทั้งสององค์ประกอบอาจมีส่วนเหนี่ยวนำให้ตัวละครหญิงเกิดความปรารถนาทางเพศ ในแง่หนึ่งจึงน่าสังเกตว่า แม้การรักษาเรื่องเล่าตามขอบของโรมานซ์จะหมายถึงการคงไว้ซึ่งค่านิยมและทัศนคติในการกดทับผู้หญิง แต่อีกด้านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายก็มีส่วนปลดปล่อยอารมณ์ปรารถนาทางเพศของผู้หญิงเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ การนำเสนอความปรารถนาทางเพศผ่านมุมมองของตัวละครเอกหญิงซึ่งเป็นศูนย์กลางของเรื่องก็สะท้อนให้เห็นถึงจินตนาการทางเพศของผู้หญิงด้วย ดังนั้นจึงไม่อาจกล่าวได้ว่า ตัวบทผลิตสร้างความหมายเชิงอำนาจที่กระทำแก่ผู้หญิงแต่เพียงด้านเดียวได้ ขณะเดียวกันก็ไม่อาจให้ความสำคัญแก่ผู้หญิงในการโต้ตอบอำนาจได้อย่างเบ็ดเสร็จ เนื่องจากนวนิยายโรมานซ์ร่วมสมัยนำเสนอความซับซ้อน

และย้อนแย้งของอำนาจระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ภายใต้สูตรสำเร็จของนวนิยายโรมานซ์ที่มักนำไปสู่ผลลัพธ์ให้ตัวละครชายเหนือกว่านั้น กลับพบว่าตัวละครเอกหญิงช่วงชิงและรับมือกับอำนาจในสถานการณ์ที่ตกเป็นรองในช่วงขณะหนึ่งด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงพัฒนาการของความรักและฉากชิงสังวาสอันเป็นหัวใจหลักของชนบโรมานซ์ นอกจากนี้ การนำเสนอฉากทะเลทรายราวกับดินแดนในฝันอันมีมนตร์เสน่ห์ยังนับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะเผยให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจซึ่งนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงด้วย

จินตนาการและความปรารถนาทางเพศที่สะท้อนผ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายนำไปสู่ประเด็นปัญหาว่า ท่ามกลางกระแสความคิดแบบสตรีนิยมแนวเสรีนิยม กลับพบภาพของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยที่ยังคงตามแบบฉบับผ่านการสร้างภาพฝันถึงความรักและเรื่องเพศในอุดมคติ ตลอดจนบทสรุปของเรื่องที่ลงเอยด้วยการหวนกลับเข้าไปอยู่ภายใต้ความเป็นผู้หญิงตามชนบทที่ให้สถานะและคุณค่าของสตรีตกเป็นรองฝ่ายชาย จนนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมักจะถูกมองว่าเป็นวรรณกรรมน้ำเน่า วรรณกรรมพาฝัน หรือแม้แต่เป็นเรื่องลามกอนาจาร เพราะทำให้ผู้หญิงยินยอมต่ออำนาจชายเป็นใหญ่ที่เคลือบแฝงมากับเรื่องรักและกามารมณ์ อย่างไรก็ตาม แม้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจะนำเสนอเรื่องเล่าที่สวนทางกับค่านิยมด้านเสรีภาพของสตรี แต่กลับยังมีมนตร์เสน่ห์ที่กระทบใจผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มหนึ่ง จนติดเนื้อต้องใจติดตามอ่านอยู่เสมอ ดังที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเบื้องต้นในกลุ่มผู้อ่านนวนิยายโดยไม่ได้จำกัดแนวเรื่องจากบุคคลทั่วไปจำนวน 116 คน² พบว่าผู้อ่านกลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านนวนิยายแนวโรมานซ์เป็นอันดับหนึ่งในจำนวนนี้ปรากฏว่าเป็นนักอ่านเพศหญิงมากที่สุด (99 คน) ขณะที่นักอ่านเพศชาย (8 คน) และไม่ต้องการระบุเพศ (9 คน) นอกจากนี้ กลุ่มผู้อ่านนวนิยายโรมานซ์ยังคงเลือกอ่านนวนิยายที่มีตัวละครเอกหญิงเป็นผู้หญิงคนไทยมากที่สุด ขณะที่องค์ประกอบในนวนิยายโรมานซ์ที่กลุ่มผู้อ่านตัวอย่างเห็นว่าสำคัญและชวนให้ผู้อ่านติดตามมากที่สุด คือพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกหญิงและชาย ขณะที่องค์ประกอบที่สำคัญรองลงมาคือ ลักษณะนิสัยของตัวละครเอกหญิงและชาย การพรรณนาฉากรักและการร่วมรัก และการจบลงอย่างมีความสุขตามลำดับ

ดังที่ได้สำรวจกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงจึงพบว่า ผู้อ่านเพศหญิงจำนวนหนึ่งซึ่งนิยมชมชอบการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย มีส่วนยืนยันในระดับหนึ่งว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายส่งผลกระทบต่อทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านเพศหญิง นำไปสู่คำถามว่าเหตุใดผู้อ่านกลุ่มนี้ยังคงติดตามอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอย่างเหนียวแน่นและต่อเนื่อง ทั้งที่นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่มุ่งเน้นนำเสนอเรื่องรักและฉากชิงสังวาส ยังคงผลิตซ้ำเรื่องรักและกามารมณ์ตาม

² ผลสำรวจผ่านแบบสอบถามในระบบออนไลน์ ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563.

สูตรสำเร็จ จนมักถูกมองจากสังคมสมัยใหม่ว่าผู้หญิงที่อ่านนวนิยายแนวนี้ คือผู้หญิงที่ยอมรับค่านิยมความเหลื่อมล้ำทางเพศที่อยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชาย ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าอิทธิพลของเรื่องรักและเรื่องกามารมณ์ยังคงมีประสิทธิภาพแม้จะอยู่ในท่ามกลางกระแสสตรีนิยมแบบเสรีนิยมก็ตาม ในงานวิจัยนี้จึงมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาผู้อ่านเพศหญิงร่วมด้วย เนื่องจากจะช่วยเผยให้เห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีพลังในการสร้างอารมณ์ความรู้สึกปรัรณาทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิงได้อย่างไร เพราะการอ่านคือพื้นที่เชื่อมโยงระหว่างโลกในนวนิยายกับโลกความจริง อันเกิดจากผู้อ่านมีปฏิสัมพันธ์กับตัวบทผ่านการตีความ การศึกษาการอ่านของผู้อ่านเพศหญิงจึงช่วยทำให้เห็นว่าโลกในนวนิยายโรมานซ์เข้าไปมีอิทธิพลในชีวิตประจำวันของผู้อ่านได้อย่างไร จากข้อสังเกตดังกล่าวนี้ยังอาจนำไปสู่การเผยให้เห็นมิติด้านตัวตนของผู้อ่านเพศหญิง ซึ่งอาจไม่ได้อ่านนวนิยายอย่างตั้งรับและเชื่อแต่เพียงด้านเดียวเท่านั้น หากแต่มีกลวิธีในการอ่านและตีความของผู้อ่านเพศหญิงในแต่ละบุคคลด้วย

จากประเด็นปัญหาข้างต้นจึงทำให้งานวิจัยนี้ใช้สองแนวทางในการศึกษาร่วมกันคือ หนึ่ง วิเคราะห์ความปรัรณาทางเพศของตัวละครเอกหญิงในตัวบทคัดสรร โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามขนบของนวนิยายโรมานซ์และฉากทะเลทราย สอง วิเคราะห์การตีความการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจากผู้อ่านหญิงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาว่านวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายส่งผลกระทบต่อทางอารมณ์และความปรัรณาทางเพศให้แก่ผู้อ่านได้อย่างไร การศึกษาทั้งตัวบทคัดสรรและศึกษาการอ่านของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างร่วมกันจะช่วยเผยให้เห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีบทบาทในการสร้างจินตนาการทางเพศและปลดปล่อยความปรัรณาทางเพศต่อผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ได้อย่างไร และเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์

1. ความปรัรณาทางเพศของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยของไทย เรื่อง *บำเรอสวาทแดนทราย* (2558) ของไอริส *ทัศน์รักในรอยทราย* (2560) ของพรรณารา *ฤทธิ์รักในรอยทราย* (2560) ของกานต์มณี *หวานใจเจ้าทะเลทราย* (2562) ของไอศิกา และ *ระอุรักเจ้าทะเลทราย* (2562) ของนศามณี
2. การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง

1.3 สมมติฐาน

ลักษณะสำคัญของนวนิยายโรมานซ์คือการนำเสนอเรื่องราวความรักระหว่างตัวละครเอกชายกับตัวละครเอกหญิง โดยมีแกนหลักของเรื่องคือการฝ่าฟันอุปสรรคของตัวละครเพื่อพิสูจน์รักแท้ แม้นวนิยายโรมานซ์จะนำเสนอเรื่องราวความรักใคร่ระหว่างตัวละครเอกชายกับตัวละครเอกหญิง แต่ความปรารถนาทางเพศของตัวละครถูกทำให้กลายเป็นสิ่งสูงส่งโดยมีเป้าหมายอยู่ที่การแต่งงานและการสร้างครอบครัวภายใต้กรอบอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ ทั้งนี้ จากการศึกษานวนิยายโรมานซ์คัดสรรที่ใช้ฉากทะเลทรายพบว่า แม้วบทิศัดสรรจะนำเสนอเรื่องราวตามสูตรสำเร็จของนวนิยายโรมานซ์ อาทิ ตัวละครเอกหญิงที่อ่อนแอซึ่งมักตกเป็นเหยื่อ สถานะของตัวละครเอกชายที่เปลี่ยนจากศัตรูคู่ขัดแย้งกับตัวละครเอกหญิงมาเป็นคู่รัก การเผชิญกับอุปสรรคจากตัวร้ายอันเป็นบททดสอบความรัก แต่สิ่งที่ปรากฏอย่างเด่นชัดคือการนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงผ่านความสัมพันธ์ทางเพศกับตัวละครเอกชายผู้เป็นซิคและผ่านพื้นที่ในดินแดนทะเลทราย กล่าวคือ ตัวบทนำเสนอตัวละครเอกหญิงซึ่งติดอยู่ในกรอบของความเป็นผู้หญิงไทย ข้อจำกัดทางชนชั้น ตลอดจนศีลธรรมทางเพศ จนไม่อาจแสดงความต้องการทางเพศของตนได้ ดินแดนทะเลทรายจึงกลายเป็นพื้นที่ในการแสดงออกถึงความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง ซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งดินแดนโบราณและมีความเป็นสมัยใหม่จนกลายเป็นพื้นที่คลุมเครืออันก่อให้เกิดความน่าเฝ้าฝันใจ สอดคล้องกับภาพของซิคที่มีรูปลักษณ์ทั้งดุดันดิบเถื่อน และมีความเป็นสุภาพบุรุษแบบตะวันตกที่เร้าอารมณ์ความรู้สึกทางเพศ จนอาจกล่าวได้ว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัดสรรเป็นเรื่องเร้าอารมณ์ที่นำขนบของเรื่องโรมานซ์มาใช้กลบเกลื่อนการนำเสนอความรักใคร่เพื่อตอบสนองผู้อ่านส่วนใหญ่ที่เป็นผู้หญิง ดังนั้น นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัดสรรจึงมีบทบาทในการสร้างจินตนาการทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิง การศึกษาการอ่านของผู้อ่านเพศหญิงร่วมด้วยจึงช่วยเผยให้เห็นการปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง แม้วบทิศัดสรรจะนำเสนอความปรารถนาดังกล่าวภายใต้กรอบอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ตามขนบของนวนิยายโรมานซ์ก็ตาม

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษากลุ่มนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยคัดสรรทั้ง 5 เรื่อง อีกทั้งไม่พบแนวทางการวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ตัวบทคัดสรรดังกล่าวร่วมกับการศึกษาผู้อ่านเพศหญิง อย่างไรก็ตาม พบงานวิจัยที่ใกล้เคียงซึ่งสามารถเป็นแนวทางต่อยอดในการศึกษาได้ โดยแบ่งตามลักษณะของกรอบคิดและประเด็นในการศึกษา ดังนี้

ประเด็นที่มักพบในการศึกษาในกลุ่มนวนิยายโรมานซ์โดยทั่วไป คือ การมุ่งวิเคราะห์การนำเสนอภาพตัวแทนของตัวละครเอกหญิง ดังบทความวิจัยเรื่อง “ภาพแทนผู้หญิงในวรรณกรรมรักโรแมนติกสำหรับผู้ใหญ่ของสำนักพิมพ์ไลต์ ออฟ เลิฟ” (2560) ของปิยะธิดา เกตุชาติ และวรรณพร พงษ์เพ็ง งานวิจัยนี้ใกล้เคียงกับประเด็นเรื่องความปรารถนาทางเพศ เนื่องจากศึกษาวรรณกรรมในกลุ่มโรแมนติกที่เน้นความรักและอีโรติกจำนวน 10 เรื่อง โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องศาสตร์แห่งเรื่องเล่าเพื่อถอดรหัสขนบการเล่าเรื่อง พบว่าวรรณกรรมที่ศึกษาใช้แนวเรื่องรักพาฝันผสมกับฉากร่วมรักหรือสังวาส โดยตัวละครฝ่ายหญิงมักเป็นฝ่ายถูกกระทำจากตัวละครฝ่ายชาย แต่ในท้ายที่สุดก็คลี่คลายปมด้วยความรัก นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องภาพแทนและแนวคิดสตรีนิยมเพื่อขยายประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำทางเพศโดยชี้ให้เห็นว่า ภาพเสนอของตัวละครเอกหญิงยังคงอยู่ภายใต้กรอบคิดแบบปิตาธิปไตย ตัวละครเอกหญิงถูกประกอบสร้างให้เข้ากับกรอบเกณฑ์จารีตความเป็นภรรยาและมารดา ส่งผลทำให้นวนิยายกลุ่มนี้ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป จากงานวิจัยดังกล่าวจึงช่วยชี้ให้เห็นถึงอำนาจของระบอบปิตาธิปไตยผ่านกลไกการสร้างเรื่องเล่าในนวนิยายโรแมนติกร่วมสมัยได้ นอกจากนี้ยังช่วยแนะแนวทางในการศึกษาวิจัยกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงประกอบด้วย

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยเรื่อง *ผู้นำหญิงในนวนิยายพาฝันของไทย* (2555) ของธิดิพร ดนตรีพงษ์ ที่ศึกษานวนิยายจำนวน 11 เรื่อง ซึ่งมุ่งเน้นศึกษาไปที่ลักษณะตัวละครเอกหญิงที่เป็นผู้นำในทางการเมืองโดยมีตัวละครหญิงทั้งหมด 13 คนที่มีการสร้างบุคลิกแตกต่างกันออกไปในแต่ละเรื่อง ขึ้นอยู่กับกลวิธีการเล่าเรื่อง จุดร่วมกันในการสร้างตัวละครหญิงที่มีภาวะผู้นำ คือตัวละครหญิงที่มักได้ดำรงตำแหน่งสำคัญในทางสังคมและการเมืองมักล้มเหลวในชีวิตส่วนตัว หากตัวละครหญิงจะประสบความสำเร็จทั้งสองด้านจะต้องให้ตัวละครชายเข้ามาช่วยเหลือ นอกจากนี้แม้ว่าตัวละครหญิงจะแสดงบทบาทของความเป็นชาย แต่ท้ายที่สุดก็จบลงที่ต้องพึ่งพาผู้ชาย ดังนั้น นวนิยายที่ศึกษาจะนำเสนอเสมือนว่าตัวละครหญิงมีความก้าวหน้าและอิสระเสรี แต่ขณะเดียวกันการใช้ชีวิตในพื้นที่ภายนอกของตัวละครหญิงก็ยังคงพึ่งพาอุปสรรคและความยากลำบากอันเกิดจากความเป็นผู้หญิงเอง เช่นเดียวกับงานวิจัยของปิยะธิดาและวรรณพร ในงานวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นระบอบชายเป็นใหญ่ที่ปฏิบัติการซับซ้อนขึ้น เนื่องจากเกิดขึ้นจากการที่ตัวละครเอกหญิงเองยอมรับอุดมการณ์เช่นนั้นมาโดยไม่รู้ตัว

นอกจากนั้น ยังปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาทั้งตัวละครเอกหญิงและตัวละครเอกชายเปรียบเทียบกัน โดยวิเคราะห์ลักษณะแบบฉบับของตัวละครที่ปรากฏซ้ำ ๆ ในนวนิยายพาฝันของไทย ดังเช่นงานวิจัยเรื่อง *ลักษณะแบบฉบับของตัวละครในนวนิยายพาฝันระหว่างปีพุทธศักราช 2480-*

2516 (2541) ของศุภร จารุจรณ ที่ศึกษานวนิยายแนวพาฝันยอดนิยมจำนวน 20 เรื่อง โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องคือ ตัวละครที่เป็นแบบฉบับทั้งตัวละครเอกชายและหญิงซึ่งเป็นไปตามขนบเชิงอุดมคติแบบไทย กล่าวคือ ต้องพร้อมด้วยรูปสมบัติ คุณสมบัติ และทรัพย์สมบัติ ภายในเรื่องจะต้องให้ตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่องซึ่งมักจะเป็นตัวละครที่แบนนิสัยคงที่ และไม่มีพัฒนาการตั้งแต่ต้นจนจบ นอกจากนี้ยังชี้ว่ากลวิธีการสร้างตัวละครที่เป็นแบบฉบับตลอดจนโครงเรื่องที่ไม่สมจริง และให้ภาพเสนอแต่ในด้านความสวยงามและสมหวัง ได้ตอบสนองผู้อ่านในด้านของการหลีกเลี่ยงปัญหาจากชีวิตจริง โดยผูกโยงคุณค่าของนวนิยายพาฝันกับลักษณะเชิงอุดมคติของสังคมและวัฒนธรรมไทย แม้งานวิจัยของศุภรจะศึกษาเฉพาะช่วงเวลานวนิยายสมัยใหม่ในอดีต แต่ก็ช่วยให้มองเห็นพัฒนาการและกลวิธีการสร้างแบบฉบับของตัวละครแนวพาฝัน ซึ่งจะเป็นการต่อยอดในการวิเคราะห์นวนิยายแนวโรมานซ์ทะเลทรายได้

อย่างไรก็ดี เนื่องด้วยในงานวิจัยดังกล่าวศึกษาตัวละครหญิงด้วยกรอบคิดของภาพแทนซึ่งมุ่งเน้นไปที่บทบาทในเชิงคู่ตรงข้าม โดยตัวละครเอกหญิงเป็นฝ่ายถูกกระทำ ขณะเดียวกันจากการศึกษานวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัดสรรพบว่า ภายใต้อารมณ์ที่ตัวละครเอกหญิงตกเป็นรอง โดยเฉพาะในฉากเชิงสังวาสนั้น ตัวละครเอกหญิงตกอยู่ในอารมณ์ที่ระอึก ระอวนใจ และย่อนแออยู่ภายในความรู้สึกของตัวเอง อันเกิดจากอารมณ์ที่ผสมผสานกันทั้งตรอมใจและสุขสมทางเพศไปพร้อมกัน สภาวะอารมณ์อันคาบเกี่ยวดังกล่าวจึงอาจไม่สามารถศึกษาด้วยกรอบคิดแบบภาพแทนที่แบ่งออกเป็นขั้วตรงข้ามได้

องค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งนอกจากตัวละครหญิงและชายแล้ว ฉากทะเลทรายยังมีความสำคัญในฐานะพื้นที่หลักในการดำเนินเรื่อง โดยเฉพาะนวนิยายโรมานซ์ที่ใช้ฉากต่างแดนจนกลายเป็นแนวเรื่องเฉพาะขึ้นมา อย่างไรก็ดี จากการทบทวนวรรณกรรมกลับพบงานวิจัยที่เน้นศึกษามิติของฉากทะเลทรายน้อยมาก ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงคือ ดินแดนอาหรับในนวนิยายของลักษณวิไล โสภาค สุวรรณ และประภัสสร เสวิกุล (2536) ของสัมพันธ์ ทองสีมา ซึ่งศึกษาดินแดนอาหรับในนวนิยายของนักเขียนยอดนิยม โดยวิเคราะห์ฉากทะเลทรายที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้ประพันธ์ และบริบททางสังคมในยุคสมัยดังกล่าว โดยสรุปแล้ว ประเทศอาหรับเป็นดินแดนที่ดึงดูดใจสำหรับนักเขียนและนักอ่าน เนื่องจากตั้งอยู่ระหว่างกลางของทวีปเอเชีย ยุโรป และแอฟริกา เป็นศูนย์กลางของการสื่อสารและมีทรัพยากรน้ำมันจำนวนมาก นอกจากนั้น ลักษณะภูมิประเทศที่แห้งแล้ง มีความผันผวนทางการเมือง และการปกครองที่เข้มงวดจากศาสนาอิสลาม ทำให้ดินแดนอาหรับมีความลึกลับ น่าตื่นเต้น และน่าค้นหา ดังที่พบว่าแม้นักเขียนอย่างลักษณวิไลจะไม่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางไปยังดินแดนทะเลทราย

ในตะวันออกกลาง แต่ก็เขียนขึ้นจากจินตนาการผ่านภาพที่เห็นและจากสื่อที่นำเสนอ ขณะที่ โสภาค สุวรรณ และประภัสสร เสวิกุล เขียนฉากในทะเลทรายจากประสบการณ์ตรงทั้งที่อาศัยอยู่ และทำงาน นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของทั้งสองคนจึงเน้นการสอดแทรกเหตุการณ์เชิงสะท้อนสังคมในดินแดนอาหรับ เพราะในอดีตดินแดนอาหรับยังคงเป็นประเทศปิด ทำให้โอกาสที่จะได้เดินทางเข้าไปใช้ชีวิตเป็นเรื่องยากลำบาก จึงเน้นการบอกเล่าวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ การเมือง และวัฒนธรรมของชาวอาหรับ

งานวิจัยเรื่อง *ความรุนแรงในนวนิยายที่เกี่ยวกับอาหรับของโสภาค สุวรรณ (2557)* ของญาณิกา แสนสุริวงศ์ ซึ่งศึกษาฉากทะเลทรายโดยเฉพาะในงานเขียนของโสภาค สุวรรณ จำนวน 7 เรื่อง โดยใช้แนวคิดเรื่องความรุนแรงของโยฮัน กัลตุง (Johan Galtung) มาเป็นกรอบคิด จากการศึกษาพบว่าลักษณะของความรุนแรงที่ปรากฏในนวนิยายคัดสรร 3 ลักษณะ คือ ความรุนแรงทางตรงผ่านร่างกาย ความรุนแรงเชิงโครงสร้างจากความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ และความรุนแรงทางวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ โดยที่ความรุนแรงทั้งหมดเกิดขึ้นบนพื้นฐานของคัมภีร์อัลกุรอานของศาสนาอิสลามและการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด ในงานวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นมิติทางสังคมของดินแดนตะวันออกกลางตามความเป็นจริงซึ่งจะช่วยให้เห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในยุคสมัยต่อมา มีการตัดแปลงหรือพลิกความหมายของดินแดนตะวันออกกลางที่แตกต่างออกไป นอกจากนี้ยังพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาฉากต่างแดนในนวนิยายโรมานซ์แนวเรื่องอื่น ดังในงานวิจัยเรื่อง *ลักษณะเฉพาะของนวนิยายรักแนวท่องเที่ยวของไทย (2548)* ของนิพนธ์ พานิชพงศ์ ที่ศึกษากลุ่มนวนิยายที่ใช้ฉากต่างประเทศอันหลากหลายตั้งแต่ พ.ศ. 2490 จนถึงร่วมสมัยด้วยกระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่อง จากการศึกษาค้นพบว่า นวนิยายรักที่ใช้ฉากต่างประเทศมีลักษณะเฉพาะจากการผสมผสานแนวเรื่องนวนิยายรักกับสารคดีท่องเที่ยว เรื่องเล่าหลักของเรื่องจึงมีการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นฉากหลักอย่างสมจริง ผ่านเรื่องราวความรักอันซาบซึ้งระหว่างตัวละครเอกชายและหญิง งานวิจัยนี้วิเคราะห์ให้เห็นถึงลักษณะการผสมผสานแนวเรื่องของนวนิยายและสารคดีท่องเที่ยวจนเกิดเป็นแนวเรื่องใหม่ โดยเฉพาะขึ้น ตลอดจนทำให้เข้าใจการนิยามแนวนวนิยายที่ใช้ฉากต่างประเทศ

งานวิจัยของญาณิกาและนิพนธ์ช่วยชี้ให้เห็นว่า มิติของฉากดินแดนทะเลทรายและฉากในต่างประเทศอื่นตามลำดับ มีความสัมพันธ์กันกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้ฉากยังสัมพันธ์กับการนำเสนออุดมการณ์ทางชนชั้นและเพศสภาพ ซึ่งผูกโยงเข้ากับตัวละครและสภาพความเป็นจริงในสังคมและวัฒนธรรมในช่วงเวลาและพื้นที่หนึ่งได้ อย่างไรก็ตาม ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยคัดสรร แม้จะนำเสนอสภาพความเป็นจริงของดินแดนทะเลทรายในประเทศ

ตะวันออกกลางมานำเสนอ หากทว่านำมาเพียงรูปแบบหรือภาพลักษณ์ตายตัวบางด้าน อีกทั้งยังเปลี่ยนเป็นชื่อประเทศสมมติราวกับดินแดนในเทพนิยายแนวแฟนตาซี ตลอดจนฉากในดินแดนทะเลทรายยังสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับการนำเสนออารมณ์ปรารถนาของตัวละครเอกหญิง จึงทำให้การศึกษาฉากในมิติของบริบททางสังคมและวัฒนธรรมอาจไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับอารมณ์ความปรารถนาทางเพศได้

ผู้วิจัยมองเห็นว่าการศึกษาดังกล่าวทำให้เห็นเพียงแง่มุมของการประกอบสร้างค่านิยมคุณค่า หรืออุดมการณ์ แต่อาจมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถอธิบายได้ว่า ตัวบทปฏิบัติการทางอารมณ์ได้อย่างไร และส่งผลอย่างไรต่อผู้อ่าน โดยเฉพาะการศึกษาตัวบทโรมานซ์ซึ่งนำเสนอในมิติของอารมณ์ความรักและความปรารถนาทางเพศ ซึ่งไม่อาจอธิบายได้เฉพาะภาพแทนภายในตัวบทเท่านั้น ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องทบทวนงานวิจัยข้ามศาสตร์ในสาขานิเทศศาสตร์ ดังเช่นเรื่อง *ภาพตัวแทน “ผู้ชายในฝัน” ในละครโทรทัศน์แนวโรมานซ์ (2559)* ของนลินทิพย์ เนตรวงศ์ ซึ่งศึกษาการสร้างภาพตัวแทนของตัวละครเอกชายในละครโทรทัศน์แนวโรมานซ์ร่วมสมัย ในงานวิจัยนี้มีลักษณะพิเศษคือการศึกษาผู้ชมผู้หญิงกลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วย แนวทางของงานวิจัยนี้ช่วยชี้ให้เห็นวิธีการคัดสรรกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มที่ไม่เคยมีแฟน กลุ่มที่มีแฟนแล้วแต่ยังไม่ได้แต่งงาน กลุ่มที่ผ่านประสบการณ์การแต่งงาน และกลุ่มที่หย่าร้าง จากการศึกษาพบว่า แม้สื่อละครโทรทัศน์จะนำเสนอภาพของผู้ชายตามแบบฉบับ แต่เมื่อศึกษาการตีความของกลุ่มผู้ชมตามกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวพบว่า ผู้หญิงแต่ละกลุ่มตีความภาพเสนอตัวละครเอกชายแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ ส่งผลทำให้บทบาทหน้าที่ของตัวละครเอกชายแตกต่างกันออกไปด้วย เช่น หากเป็นผู้หญิงโสดอาจใช้ภาพเสนอของตัวละครเอกชายเป็นเป้าหมายในการหาแฟนในชีวิตจริง ขณะที่ผู้หญิงที่ผ่านการแต่งงานแล้ว บทบาทของตัวละครเอกชายจะช่วยทำหน้าที่สร้างโลกในจินตนาการเพื่อทดแทนส่วนที่ขาดไปในชีวิตแต่งงาน งานวิจัยของนลินทิพย์เป็นแนวทางการศึกษาผู้ชมด้วยกรอบคิดของสื่อสารมวลชน ตลอดจนช่วยชี้ให้เห็นศักยภาพของผู้ชมในการตีความรหัสจากละครโทรทัศน์ ซึ่งการตีความนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในชีวิตของแต่ละคน นำไปสู่การเผยให้เห็นการเมืองในโลกจินตนาการที่ผู้หญิงใช้ในการต่อรองมากกว่าเป็นผู้รับสารในเชิงตั้งรับแต่เพียงอย่างเดียว

แนวทางการศึกษาปฏิบัติการและอารมณ์ของผู้รับสารเป็นแนวทางที่จะช่วยขยายคำอธิบายว่า เหตุใดตัวบทแนวรักโรแมนติกหรือแนวรักโศกจึงยังคงมีพลังในการส่งผลกระทบต่อเชิงอารมณ์แก่ผู้อ่านหรือผู้ชมได้ ดังเช่นในงานวิจัยเรื่อง *The Ideology of Love in Popular Thai Tragic Romance, 1997-2007 (2552)* ของเปรม สวนสมุทร (Pram Sounsamut) ที่ศึกษาภาพยนตร์แนวรักโศก

จำนวน 10 เรื่อง รวมทั้งภาพยนตร์ชุดทางโทรทัศน์และเพลงยอดนิยม โดยใช้กรอบคิดเรื่องอุดมการณ์ที่ผลิตสร้างผ่านอารมณ์ความรู้สึกของเรื่องไปสู่ผู้เสพ จากการศึกษาพบว่า อุดมการณ์ของความรักมีบทบาทหน้าที่ในสองลักษณะ คือ ประการหนึ่ง อารมณ์ของรักโศกที่นำไปสู่ความสุขในตอนจบช่วยให้ผู้เสพเรียนรู้ถึงจริยธรรม ประการสอง อารมณ์ของความรักที่นำเสนอในกรอบของพุทธศาสนาที่มองเห็นว่าความรักเป็นบ่อเกิดแห่งความทุกข์ ในขณะที่เดียวกันก็ขัดแย้งกับอารมณ์รักในระบบทุนนิยมที่ทำให้ความรักกลายเป็นสินค้าที่จะนำมาซึ่งความสุข งานวิจัยนี้ช่วยชี้ให้เห็นถึงกลไกของอารมณ์ความรักที่ทำหน้าที่มากกว่าสร้างความรู้สึغبันเทียงให้แก่ผู้เสพ แต่อารมณ์ความรู้สึกยังสัมพันธ์กับมิติทางอุดมการณ์และคติความเชื่อทางพุทธศาสนาที่เข้ามาควบคุมกำกับในการแสดงออกทางอารมณ์ด้วย แม้ว่างานวิจัยของนลินทิพย์และเปรมจะศึกษาด้วยบทเป็นละครโทรทัศน์แนวโรมานซ์ หรือศึกษาภาพยนตร์แนวรักโศกตามลำดับ แต่งานวิจัยทั้งสองเรื่องก็ช่วยทำให้ผู้วิจัยสามารถนำแนวทางการศึกษาผู้อ่านร่วมด้วยเพื่อนำไปต่อยอดในการศึกษาด้วยบทที่เป็นกลุ่มนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายได้

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว แม้จะมีทั้งการศึกษำันเชิงคดีแนวโรมานซ์ ทั้งวรรณกรรม ละครโทรทัศน์ และภาพยนตร์ แต่ยังไม่พบการมุ่งเน้นศึกษาความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาช่วยทำให้ผู้วิจัยมองเห็นข้อดีและข้อจำกัดของแนวทางการศึกษาในแต่ละด้าน กล่าวคือ การศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญอย่างตัวละครเอกและฉากในบันเทิงคดีแนวโรมานซ์ มีข้อดีในด้านเผยให้เห็นกระบวนการสร้างค่านิยมและอุดมการณ์บางชุดที่ซ่อนแฝงมาในกลวิธีการเล่าเรื่อง ขณะเดียวกัน การวิเคราะห์ด้วยบทก็มีข้อจำกัดที่อาจทำให้เห็นเพียงแต่การผลิตสร้างอำนาจจากด้วยบท แต่อาจไม่เห็นด้วยว่าด้วยบทเข้าไปปฏิบัติการอย่างไรกับผู้อ่าน ดังนั้น ในงานวิจัยบางเรื่องในสายสังคมศาสตร์สาขานิเทศศาสตร์ ซึ่งมีวิธีการศึกษาผู้รับสารร่วมด้วย จึงช่วยขยายแนวทางการศึกษาประเด็นดังกล่าวได้

1.5 ขอบเขตการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาใน 2 แนวทาง คือ การวิเคราะห์ด้วยบท และศึกษาการตีความของผู้อ่าน ดังนั้นขอบเขตการวิจัยจึงแบ่งออกเป็นขอบเขตของด้วยบทที่ศึกษาในส่วนของการวิเคราะห์ และขอบเขตของกลุ่มผู้อ่านที่ต้องการศึกษา

1. ขอบเขตของตัวบทที่ผู้วิจัยใช้วิเคราะห์ได้คัดสรรจากช่วงเวลาร่วมสมัย (นับย้อนหลังไม่เกิน 5 ปีจากปีที่เริ่มวิจัย) โคร่งเรื่องหลักที่ใช้ตัวละครเอกชายเป็นซีคและตัวละครเอกหญิงเป็นคนไทย โดยมีฉากหลักของเรื่องเป็นดินแดนทะเลทรายในประเทศตะวันออกกลาง อีกทั้งยังคัดเลือกจากนวนิยายยอดนิยม ดังนี้
 - 1) *บำเรอสาวทแดนทราย ของไอริส (2558)*
 - 2) *พันธุ์รักในรอยทราย ของพรรณารา (2560)*
 - 3) *ฤทธิ์รักในรอยทราย ของกานต์มณี (2560)*
 - 4) *หวานใจเจ้าทะเลทราย ของไอศิกา (2562)*
 - 5) *ระอุรักเจ้าทะเลทราย ของนศามณี (2562)*

2. เนื่องจากจุดประสงค์ในการวิจัยคือเพื่อศึกษาว่านวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีส่วนในการสร้างจินตนาการทางเพศแก่ผู้อ่านเพศหญิงอย่างไร โดยมองเห็นว่าผู้อ่านที่มีภูมิหลังและประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน อาจตีความเรื่องเร้ากามารมณ์ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายแตกต่างกันออกไปด้วย ดังนั้นจึงแบ่งขอบเขตการศึกษาผู้อ่านผู้หญิงออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้
 - 1) ผู้อ่านเพศหญิงที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ (indirect experience) กล่าวคือผู้อ่านเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่รักหรือคู่ครองเป็นชาวอาหรับ และไม่เคยเดินทางไปยังตะวันออกกลาง
 - 2) ผู้อ่านเพศหญิงที่มีประสบการณ์ตรง (direct experience) กล่าวคือผู้อ่านเพศหญิงที่มีคู่รักหรือคู่ครองเป็นชาวอาหรับ และเคยเดินทางไปยังตะวันออกกลางแล้ว

1.6 วิธีการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลตัวบทวรรณกรรมและกลุ่มผู้อ่านที่เกี่ยวข้อง
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดและสัมภาษณ์ผู้อ่านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง
3. วิเคราะห์ข้อมูลตัวบทวรรณกรรมและทัศนคติของผู้อ่านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง
4. สรุปผล อภิปรายผล และเขียนวิทยานิพนธ์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยนี้มุ่งหวังเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย อีกทั้งยังบุกเบิกการศึกษาผู้อ่านเพศหญิงร่วมด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงในนวนิยายโรมานซ์แนวอื่นต่อไป

บทที่ 2

นวนิยายโรมานซ์ การเดินทาง ความปรารถนาทางเพศ และการอ่านของผู้หญิง

การศึกษานวนิยายโรมานซ์ที่ผ่านมามักพบการศึกษาที่มีแนวทางแตกต่างกันในสองด้าน คือ ด้านหนึ่งศึกษาด้วยกรอบคิดเชิงโครงสร้างทางอำนาจ โดยเห็นว่านวนิยายโรมานซ์เป็นแหล่งผลิตสร้างและผลิตซ้ำวาทกรรมความเหลื่อมล้ำทางเพศระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ขณะที่อีกด้านหนึ่งกลับมีทัศนะมุ่งเน้นไปที่ตัวตนของผู้หญิงในฐานะผู้กระทำการ อันนำไปสู่ข้อสรุปว่า นวนิยายโรมานซ์เป็นพื้นที่ในการแสดงตัวตนและปลดปล่อยอารมณ์ปรารถนาของผู้หญิง อย่างไรก็ตาม แม้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัดสรรจะนับเป็นแนวเรื่องย่อยของนวนิยายโรมานซ์โดยทั่วไป แต่เมื่อพิจารณาภายในองค์ประกอบของฉากทะเลทรายและความสัมพันธ์รักเชิงอีโรติกระหว่างตัวละครเอกซีคกับตัวละครเอกหญิงคนไทย กลับพบการนำเสนอฉากทะเลทรายและการแสดงอารมณ์ความรู้สึกทางเพศของตัวละครเอกหญิง ซึ่งซับซ้อนและลึกซึ้งจนไม่อาจใช้แนวทางใดแนวทางหนึ่งมาใช้ในการศึกษาได้ นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ต้องการศึกษาความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง ซึ่งเป็นมิติของอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในบุคคล ดังนั้น การวิเคราะห์เฉพาะตัวบทอาจไม่เพียงพอที่จะช่วยเผยให้เห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีบทบาทอำนาจในการสร้างจินตนาการและความปรารถนาทางเพศต่อผู้อ่านเพศหญิงอย่างไร งานวิจัยนี้จึงผสานแนวการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) และการศึกษาผู้อ่าน (fieldwork analysis) เพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษาความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัย บทนี้จึงมุ่งสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนบริบททางสังคมวัฒนธรรม เพื่อเป็นกรอบคิดในการศึกษาความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัดสรร

2.1 นวนิยายโรมานซ์ในฐานะเรื่องเร้าอารมณ์ของผู้หญิง

หากพิจารณาแก่นเรื่องหลักของเรื่องโรมานซ์จะพบว่า เรื่องเล่ามุ่งนำเสนอเรื่องราวความรัก การฝันฝ่าอุปสรรค และนำไปสู่ความรักนิรันดร์ของตัวละครเอกในตอนจบ เซลิงเจอร์และฟรานซ์ (E.M. Selinger & S.S.G. Frantz) อธิบายว่าเรื่องโรมานซ์อาจปรากฏได้ทั้งแนวรักเชิงโศกนาฏกรรม และสุขนาฏกรรมขึ้นอยู่กับการนิยามความหมายหรือการจัดประเภทของแนวเรื่อง เมื่อพิจารณาเรื่องโรมานซ์ที่ปรากฏในวรรณกรรมโรแมนติกของอังกฤษ (Romantic Fiction) อาจหมายรวมถึงวรรณกรรมคลาสสิกที่เล่าเรื่องความรักเป็นแนวเรื่องหลักเอาไว้ด้วย แม้วรรณกรรมเรื่องนั้นจะลงเอย

ด้วยศอกนาฏกรรมก็ตาม ขณะที่เรื่องแนวโรมานซ์ของอเมริกัน (Romance Novel) มักจะเน้นเรื่องรักที่จบลงด้วยความสุข (happy ending) ในปัจจุบันอิทธิพลของนวนิยายโรมานซ์ตามแบบอเมริกันได้รับความนิยมนอย่างสูง ด้วยเหตุผลประการสำคัญคือ โครงเรื่องที่นำเสนอความรักและจบลงอย่างมีความสุข (Selinger & Frantz, 2012, p. 3) ดังเช่นการผลิตซ้ำด้วยโครงเรื่องแบบซินเดอเรลลา (Cinderella plot) ที่นำเสนอในตอนต้นเรื่องให้ตัวละครเอกหญิงพบเจอกับความยากลำบากและอุปสรรคขวางกั้น จนเมื่อพบรักกับเจ้าชาย แต่งงานครองคู่ จนได้เลื่อนสถานะเป็นเจ้าหญิงในตอนจบ โครงเรื่องดังกล่าวได้ข้ามเวลาและข้ามพื้นที่จนแพร่หลายไปทั่วโลก (Friedman, 2010, p. 2)

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะเรื่องโรมานซ์จะแตกต่างกันในตอนจบ แต่ลักษณะร่วมกันที่ทำให้เรื่องโรมานซ์ยังน่าติดตามอ่าน คือ ช่วงเวลาของพัฒนาการของความสัมพันธ์ที่ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายของการครองรัก และยกย่องเทิดทูนความรักไว้เหนือเงื่อนไขทั้งปวง เจนิซ แรดเวย์ (Janice Radway) นักวรรณคดีศึกษาและวัฒนธรรมศึกษาได้ทำการศึกษาคراءةนวนิยายโรมานซ์ของนักอ่านผู้หญิงพบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เรื่องโรมานซ์ยังคงได้รับความนิยมคือ หนึ่ง เรื่องโรมานซ์เป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้หญิงและมีผู้หญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง สอง การนำเสนอพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกหญิงกับตัวละครเอกชาย และสาม การจบลงด้วยความรักและมีความสุขตลอดกาล จากสามองค์ประกอบดังกล่าว พัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกชายกับหญิง คือหัวใจหลักของเรื่องโรมานซ์ สีสันและความสนุกของเรื่องซึ่งอยู่ที่ช่วงพัฒนาการของความรัก เกิดจากการดึงเวลาให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกยืดยาวออกไปด้วยการสร้างอุปสรรคขวางกั้น (the intermediary delay of the couple's happy union) เพื่อทำให้นักอ่านติดตามอ่านเรื่องโรมานซ์ (Radway, 1991, p. 65)

เนื่องจากโครงเรื่องของนวนิยายโรมานซ์มีลักษณะโดยกว้างที่เล่าเรื่องราวความรักและความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอก ส่งผลให้แนวเรื่องโรมานซ์เปิดทางให้กับการเข้ามาผสมผสานขององค์ประกอบย่อยจนกลายเป็นแนวเรื่องที่แตกต่างกันออกไป ดังที่ลินน์ เพียร์ซ (Lynne Pearce) ได้ชี้ว่า แม้เรื่องโรมานซ์จะมีโครงเรื่องซ้ำและตายตัว แต่ความซ้ำดังกล่าวเพียร์ซเรียกว่าเป็นโครงสร้างในระดับลึก (deep structure) อันเกิดขึ้นจากการผลิตซ้ำจนกลายเป็นขนบของเรื่องแนวโรมานซ์ อย่างไรก็ตาม การที่เรื่องโรมานซ์มีนิยามโดยกว้างและกำหนดขอบเขตไว้ที่เรื่องราวความรักและความสัมพันธ์ของตัวละครเอก กลับเปิดโอกาสให้ใส่องค์ประกอบอื่นลงไปได้ จนทำให้เกิดแนวเรื่องย่อยจำนวนมาก (Pearce, 2004, p. 521) ดังพบว่า นวนิยายโรมานซ์ที่ใช้ฉากทะเลทรายนับเป็นแนวเรื่องย่อย (sub-genre) ของเรื่องโรมานซ์ ซึ่งยังคงศูนย์กลางของเรื่องไว้ที่ความสัมพันธ์ของตัวละครเอก ขณะที่องค์ประกอบสำคัญ คือตัวละครเอกชายถูก

ปรับเปลี่ยนให้เป็นชนชาติอาหรับ ขณะที่ฉากหลักก็เปลี่ยนให้เป็นเป็นดินแดนทะเลทรายใน ตะวันออกกลาง

ในหนังสือ *Desert Passions : Orientalism and Romance Novels* ของซู หมิง ทีโอ (Hsu-Ming Teo) ได้วิเคราะห์นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่สัมพันธ์กับบริบททางสังคมและ ประวัติศาสตร์ โดยชี้ให้เห็นได้ว่า ในช่วงแรกนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเกิดขึ้นในบริบทของ อาณานิคม ส่วนมากจึงผูกขาดอยู่กับนักเขียนชายชาวตะวันตกเป็นหลัก จนเมื่อหลังสงครามโลก ครั้งที่สอง เริ่มปรากฏงานเขียนโรมานซ์ทะเลทรายโดยนักเขียนผู้หญิง และได้รับความนิยมมากขึ้นจากเหตุการณ์ทางการเมืองและการเปิดประเทศของกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง จนส่งผล ให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายได้รับความนิยมอย่างสูง โดยเฉพาะนวนิยายโรมานซ์ที่เขียนโดย นักเขียนผู้หญิงกลับมีปริมาณมากกว่านักเขียนชาย อันสัมพันธ์กับบริบทการเคลื่อนไหวเสรีภาพ ของขบวนการสตรีนิยม จนเกิดเป็นแนวเรื่องย่อยที่เรียกว่า ‘นวนิยายชีค’ (Sheik novel) ซึ่งมักให้ ตัวละครเอกชายเป็นชีค และตัวละครเอกหญิงเป็นผู้หญิงชาวตะวันตก (Teo, 2012, p. 3)

กระแสของนวนิยายชีคหรือนวนิยายที่ใช้ฉากทะเลทรายได้รับความนิยมไปทั่วโลก นับตั้งแต่หลังทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา และได้รับความนิยมอีกครั้งหลังเหตุการณ์ 9/11 ทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายถูกผลิตสร้างและผลิตซ้ำตามชนบของโรมานซ์จากฝั่งอเมริกา ทีโอได้ วิเคราะห์โครงสร้างของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่เขียนโดยนักเขียนหญิงร่วมสมัยพบว่า มี องค์ประกอบที่สำคัญร่วมกันคือ ตัวละครเอกหญิง ตัวละครเจ้าชายชีค และฮาเร็ม โดย ความสัมพันธ์ของทั้งสามองค์ประกอบปรากฏว่า มีอนุภาคของฉากความสัมพันธ์ทางเพศ (pornographic motifs) ตัวละครเอกชายมีลักษณะดุร้ายและอาศัยอยู่ในฮาเร็ม (Oriental and his harem) โดยที่มีตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของฉากเชิงสังวาส (female-centered erotica) ในแง่หนึ่งเรื่องโรมานซ์ทะเลทรายจึงนับเป็นนวนิยายโรมานซ์แนวอีโรติก ที่ใช้อนุภาค ของความรักตามแบบฉบับนวนิยายโรมานซ์ ซึ่งยังคงศูนย์กลางของเรื่องคือตัวละครเอกหญิง โดย เปลี่ยนความสัมพันธ์รักและการร่วมรักระหว่างตัวละครเอกหญิงกับตัวละครเอกชายซึ่งเป็นเจ้าชาย ชีคในดินแดนทะเลทราย นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงแตกต่างจากนวนิยายโรมานซ์โดยทั่วไป ในด้านที่ซบแน่นเรื่องเล่าเชิงอีโรติกอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวนิยายโรมานซ์ที่เขียนโดย นักเขียนผู้หญิงซึ่งมักจะทำให้ตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่องอีโรติก (Teo, 2012, p. 8)

เมื่อพิจารณนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของไทยที่ศึกษาปรากฏว่า มีลักษณะร่วมกัน ในโครงเรื่องตามชนบของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของตะวันตก กล่าวคือ ศูนย์กลางของ เรื่องนำเสนอเรื่องราวการฟันฝ่าอุปสรรคระหว่างตัวละครเอกเพื่อตามหาและพิสูจนรักแท้ จน

ได้ครองคู่และแต่งงานสร้างครอบครัวในตอนจบ เพียงแต่เปลี่ยนตัวละครเอกหญิงจากชาวตะวันตกเป็นผู้หญิงคนไทยแทน โดยที่ยังคงฉากการพลอดรักและการร่วมรักระหว่างตัวละครเอกชายกับตัวละครเอกหญิงเอาไว้ ดังที่เรียกว่าฉากอีโรติกหรือฉากเชิงสังวาส ซึ่งนำเสนอภายใต้ขอบของนวนิยายโรมานซ์ จนอาจกล่าวได้ว่านวนิยายโรมานซ์มีส่วนสำคัญในการผลิตสร้างจินตนาการและแรงปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิง เพราะการนำเสนอภาพฝันของความรักสามารถสร้างแรงยั่วยวนและดึงดูดใจแก่ผู้หญิงให้เกิดความปรารถนาต่อความรักและเรื่องเพศได้ ดังที่ผู้อ่านคนหนึ่งแสดงความเห็นต่อการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่นำเสนอฉากเชิงสังวาสว่า เกิดจากความอยากรู้อยากเห็นเรื่องเพศ ซึ่งหลายเรื่องนำเสนอฉากเชิงสังวาสไปพร้อมกับความรักโรแมนติก ทำให้นวนิยายโรมานซ์เปรียบเสมือนแหล่งเรียนรู้เรื่องเพศของผู้หญิงวัยสาว ดังที่ผู้อ่านเปิดเผยความรู้สึกเมื่อได้อ่านนวนิยายโรมานซ์ครั้งแรกและพบฉากอีโรติกว่า “จินตนาการตาม แอบเสียว” (ส้ม, 10 ตุลาคม 2564) การที่นวนิยายโรมานซ์ตอบสนองความปรารถนาเรื่องเพศของผู้อ่านเพศหญิงสะท้อนให้เห็นถึงจินตนาการและความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงซึ่งมาในรูปแบบของนวนิยายโรมานซ์ ในแง่หนึ่งนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยอาจเทียบเคียงได้กับเรื่องเร้ากามารมณ์ (pornography) ซึ่งนาตาลี เพอร์เซลล์ (Natalie Purcell) อธิบายว่า สื่อเร้ากามารมณ์ทำให้อารมณ์ความรู้สึกทางเพศซึ่งมักถูกมองว่าเป็นส่วนที่อยู่ลึกลงไปในระดับจิตไร้สำนึก กลับปรากฏตัวอยู่บนระดับพื้นผิว (Purcell, 2012, p. 38)

จากการทบทวนการศึกษาฉากเชิงสังวาสในวรรณคดีไทยและนวนิยายโรมานซ์ร่วมสมัยของไทย มักพบคำอธิบายด้วยกรอบคิดเรื่องวาทกรรมอำนาจทางเพศ อันนำไปสู่ข้อสรุปเรื่องความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมและแบ่งขั้วตรงข้าม กล่าวคือ ท้ายที่สุดแล้วฝ่ายชายคือฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่าฝ่ายหญิง ดังที่นพพร ประชากุล อธิบายความเหลื่อมล้ำทางเพศผ่านฉากสังวาสในวรรณกรรมไทยว่า “เมื่อ ‘สอดใส่’ ได้แล้ว ก็สมยอมทุกราย ดัชนีหยาบเอาจนความต่างฐานะทางสังคม ฯลฯ เหล่านี้คือสิ่งที่พวกสิทธิสตรีเรียกว่า ‘การกดขี่ทางเพศ’ ซึ่งแม้มิใช่วรรณกรรม ‘ปกขาว’ จะมุ่งหมายสื่อ แต่ก็ ‘แฝง’ ไว้อย่างโจ่งแจ้งชวนสะบตา [...] ขบและความเชื่อหล่อหลอมกันเข้าเป็นตัวบท ซึ่งสื่อถึง ‘อำนาจ’ ได้อย่างสมบูรณ์ไม่มีที่ติ อำนาจของเพศชายที่พิชิตหญิงด้วยพลังทางเพศอันดุคั่นไร้เทียมทาน” (นพพร ประชากุล, 2552, น.288-289) นพพรพิจารณาความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมดังกล่าวผ่านความสัมพันธ์ที่มักนำเสนอให้ตัวละครเอกหญิงตกเป็นเบี้ยล่างของตัวละครเอกชาย ซึ่งพยายามปลุกปล้ำด้วยพลังกำลัง จนตัวละครเอกหญิงต้องยอมจำนน สอดคล้องกับปิยะธิดา เกตุชาติ และ วรรณพร พงษ์เพ็ง (2560) ที่ศึกษานวนิยายโรมานซ์ร่วมสมัยของสำนักพิมพ์โลตัส ออฟ เลิฟ ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์ที่มุ่งเน้นผลิตนวนิยายโรมานซ์หรือรักโรแมนติกสำหรับผู้ใหญ่ออกมาเป็นจำนวนมาก นวนิยายโรมานซ์ในกลุ่มนี้นำเสนอฉาก

ร่วมรักระหว่างตัวละครชายหญิงเป็นส่วนใหญ่ของเรื่อง โดยใช้โครงเรื่องแบบรักพาฝันเข้ามาช่วยสนับสนุนให้เกิดการยอมรับได้ในขนบทางเพศของสังคม กล่าวคือ แม้นี้อาหาหลักของเรื่องจะเกี่ยวข้องกับการร่วมรักหรือฉากเชิงสังวาส แต่ในตอนจบตัวละครเอกหญิงกลับเข้าสู่ขนบของคู่รักด้วยการแต่งงานครองคู่อย่างถูกต้องตามประเพณี ทำให้ภาพเสนอของตัวละครเอกหญิงในท้ายที่สุดแล้วมีสถานะเป็นวัตถุทางเพศของผู้ชาย ผ่านบทบาทของภรรยาและมารดาในท้ายที่สุดตลอดจนการนำเสนอฉากรักและพฤติกรรมการล่วงละเมิดทางเพศยังสะท้อนให้เห็นวิถีคิดที่มาจากระบบชายเป็นใหญ่ด้วย

อย่างไรก็ดี นักวิชาการวรรณกรรมสายสตรีนิยมในยุคหลังซึ่งส่วนมากมักเป็นสตรี ได้พิจารณานวนิยายโรมานซ์จากจุดยืนและมุมมองของผู้หญิงเอง โดยหันกลับมามองตัวตนและยอมรับว่า อารมณ์ความปรารถนาทางเพศเป็นเรื่องที่ต้องโอบรับและยินดีในการแสดงออก ดังที่แคเธอริน โรช (Roach, 2016) ศึกษานวนิยายโรมานซ์จากมุมมองของผู้อ่านหญิงพบว่า ฉากร่วมรักในนวนิยายโรมานซ์เป็นสิ่งที่ผู้หญิงเต็มใจอ่าน และยืนยันว่าจำเป็นต้องใส่ฉากอีโรติกไว้ในเรื่องเนื่องจากฉากเหล่านี้คือการบ่งชี้ถึงความพึงพอใจทางเพศที่ผู้หญิงต้องการ โดยยืนยันว่าฉากอีโรติกและฉากร่วมรักในนวนิยายโรมานซ์เป็นเรื่องที่น่าอ่านผู้หญิงควรมองในแง่บวก และนำมาซึ่งความสุข บ่งบอกถึงคุณภาพชีวิต และนำมาซึ่งพลังอำนาจในการสร้างสรรค์มากกว่าจะอ่านด้วยความอายหรือรู้สึกผิด ดังที่นักสตรีนิยมบางกระแสก็พยายามเปลี่ยนคำว่าลามกหรือเรื่องโป้ (porn) เป็นเรื่องอีโรติก (erotic) เพื่อให้นวนิยายโรมานซ์ฟังดูเป็นมิตรหรือเป็นเรื่องความรักตลอดจนชวนให้นึกถึงมิติทางสุนทรียรสมากกว่าเรื่องโป้ที่ดูรุนแรง หยาดคาย หรือลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นผู้หญิง โรชกลับมองว่า การพยายามนิยามเช่นนั้นเป็นการเบี่ยงเบนประเด็นและยอมรับความหมายในแง่ลบของฉากโป้ ในทางกลับกัน นักอ่านผู้หญิงควรยืนยันว่าเรื่องโป้ที่ตนเองกำลังอ่านไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนคำ โรชสนับสนุนให้ใช้คำว่าเรื่องโป้สำหรับผู้หญิงเพื่อผู้หญิง (feminist porn) อย่างเต็มใจ เนื่องจากฉากเซ็กซ์เป็นศูนย์กลางของเรื่องเล่าในนวนิยายโรมานซ์คือใจความหลักที่ต้องการสื่อสารระหว่างผู้หญิงถึงคุณภาพและความสุขสมทางเพศที่ผู้หญิงต้องการ โดยเฉพาะการนำพาผู้หญิงไปถึงจุดสุดยอดอย่างมีความสุข (happily orgasm) โดยนัยหนึ่งคือการให้ผู้หญิงตระหนักถึงตัวตนของผู้หญิงผ่านเรือนร่างของตนเอง³ (Roach, 2016, p. 95)

³ โรชได้อ้างถึงกระแสการเรียกร้องของกลุ่มสตรีนิยมที่ยืนยันว่า เรื่องเพศสำหรับผู้หญิงเป็นเรื่องที่ไม่ควรปกปิดหรืออับอายอีกต่อไป แต่ควรหันกลับมาตระหนักรับรู้ความรู้สึกและความต้องการทางเพศของตนเอง โดยนำคำว่า Clitoris (ต่อมภายในอวัยวะเพศหญิงที่ไวต่อความรู้สึก) กับคำว่า Literacy (ความสามารถในการเรียนรู้) รวมเป็น Cliteracy หมายถึง ความสามารถของผู้หญิงในการตระหนักและเรียนรู้ถึงศักยภาพทางเพศของตนเอง เพื่อให้เข้าใจถึงหนทางที่จะนำมาซึ่งความสุขทางเพศที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นการพลิกกลับความหมายที่สังคมมักมองว่าเรื่องเพศสำหรับผู้หญิงเป็นเรื่องสกปรกหรืออับอาย

มุมมองของโรซอดคล้องกับการศึกษาของเคอร์ริตา เมย์ฟิลด์ (Mayfield, 2014) ซึ่งวิเคราะห์นวนิยายโรมานซ์เชิงอีโรติกที่เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ (e-Romance) ลักษณะของสื่อใหม่มีส่วนสำคัญในการผลิตเนื้อหาที่หลากหลาย หวีอหว่า และก้าวข้ามรสนิยมทางเพศตามขนบผู้เขียนนวนิยายโรมานซ์ผ่านสื่อออนไลน์ปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์และความสัมพันธ์ของตัวละครเอกชายและหญิงตามขนบ โดยให้ตัวละครเอกหญิงแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศของตนเองอย่างมั่นใจ ไม่พึงพิงหรือยินยอมต่อกำลังอำนาจของตัวละครเอกชาย หรือแม้แต่สร้างความสัมพันธ์รักระหว่างตัวละครหญิงด้วยกัน เนื่องด้วยรูปแบบการเขียนนวนิยายโรมานซ์ผ่านสื่อออนไลน์เป็นพื้นที่คาบเกี่ยว (liminal space) ซึ่งเอื้อต่อการปรับแต่ง ต่อเติม และสร้างความหมายใหม่ให้แก่ตัวตนของผู้หญิงโดยไม่ถูกตรวจสอบหรือคัดกรองจากระบบการจัดพิมพ์ (Mayfield, 2014, p. 55) เมย์ฟิลด์ชี้ให้เห็นพลังสร้างสรรค์ของผู้หญิง ผ่านสถานะผู้เขียนและผู้อ่านในฐานะผู้กระทำที่ต่อรองหรือตอบโต้กับความเหลื่อมล้ำทางเพศที่ผลิตสร้างจากนวนิยายโรมานซ์ตามขนบที่เคยมีมา ทั้งโรซและเมย์ฟิลด์จึงมีทัศนะร่วมกันว่า ความสัมพันธ์รักรซึ่งเป็นเนื้อหาหลักร่วมกันในนวนิยายโรมานซ์ที่เกิดจากมุมมองของผู้เขียนและผู้อ่านเพศหญิง ไม่ได้มีมิติในด้านของการที่ผู้หญิงถูกกดขี่เท่านั้น หากแต่ยังเป็นพื้นที่ให้ผู้หญิงได้แสดงออกซึ่งความปรารถนาให้ผู้ชายแสดงความรักและใส่ใจกับความรู้สึกทางเพศของผู้หญิงเอง

จากแนวทางการศึกษานวนิยายโรมานซ์ดังกล่าวทำให้เห็นว่า ทัศนะที่มีต่ออารมณ์ปรารถนาทางเพศของผู้หญิงมีความขัดแย้งแตกต่างกันในสองด้าน อันเกิดจากกรอบคิดหรือจุดยืนที่แตกต่างกันออกเป็นสองขั้วตรงข้าม ด้านหนึ่งมองนวนิยายโรมานซ์ด้วยความรู้สึกวิตกกังวลและหวาดระแวง โดยมุ่งพิจารณานวนิยายโรมานซ์ผ่านความสัมพันธ์ในเชิงโครงสร้างหรือวาทกรรม ขณะที่อีกด้านมองว่านวนิยายโรมานซ์นำมาซึ่งความรื่นรมย์ยินดีให้แก่ผู้หญิง โดยเน้นพิจารณาผู้หญิงในฐานะผู้กระทำการ การมองจากกรอบคิดทั้งสองด้านดังกล่าวมีทั้งข้อดีและข้อจำกัดในตัวเอง กล่าวคือ หากพิจารณาความสัมพันธ์รักรระหว่างชายหญิงภายในเรื่องด้วยการตีความเชิงโครงสร้างจะช่วยทำให้เห็นอำนาจเชิงวาทกรรมที่ผู้หญิงถูกกดขี่จากผู้ชายผ่านตัวบท ทว่าข้อจำกัดของมุมมองนี้กลับไปลดทอนตัวตนและการกระทำของผู้หญิงลงให้เป็นเพียงผู้ที่ไร้อำนาจด้านทาน ขณะที่การพิจารณาจากจุดยืนของผู้กระทำการโดยให้ความสำคัญกับตัวตนของผู้หญิงจะช่วยเผยให้เห็นผู้หญิงในฐานะผู้ที่มีอำนาจในการต่อรองหรือแม้แต่ต่อต้าน ทว่าในอีกด้านก็อาจทำให้ละเลยหรือมองไม่เห็นความซับซ้อนของอำนาจในเชิงโครงสร้างที่อาจจะเป็นฝ่ายอนุญาตให้ผู้หญิงกระทำการนั้นเสียเอง ดังนั้น การศึกษานวนิยายโรมานซ์ด้วยแนวทางใดแนวทางหนึ่ง หรือมองจากขั้วใดขั้วหนึ่งจึงไม่เพียงพอ เนื่องจากนวนิยายโรมานซ์อาจมีทั้งลักษณะการกดทับและเปิดเผยความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงไปในขณะเดียวกัน

หากพิจารณานวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัตสรร ผู้วิจัยมองเห็นว่า แกนหลักของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคือการนำเสนออารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง ซึ่งเกิดจากการเข้าไปปฏิสัมพันธ์กับตัวละครเอกชาย ในสภาวะแวดล้อมหรือบรรยากาศทะเลทรายที่ถูกสร้างให้มีลักษณะของแรงดึงดูดทางเพศ ซึ่งมีส่วนเหนี่ยวนำให้ตัวละครเอกหญิงเกิดอารมณ์ความรู้สึกจนนำไปสู่การมีความสัมพันธ์ทางเพศ แม้ตัวบทจะนำเสนอว่า ตัวละครเอกหญิงตกอยู่ในสถานะไร้อำนาจต้านทานหรือขัดขืน แต่อารมณ์ทางเพศที่ถูกปลุกเร้าขึ้นกลับเป็นหนทางที่ตัวละครเอกหญิงร่วมรู้สึกรื่นรมย์ไปพร้อมกันด้วย เหตุการณ์ในช่วงเวลาของพัฒนาการความรักและฉากเชิงสังวาสดังกล่าว จึงแสดงให้เห็นว่าตัวละครเอกหญิงตกอยู่ในสถานะก้ำกึ่ง (in-between) ระหว่างการต่อต้านขัดขืนกับการสมยอมต่ออารมณ์ทางเพศของตนเอง เมื่อตัวละครเอกหญิงเข้าไปเผชิญหน้ากับตัวละครเอกชายและบรรยากาศแวดล้อมในพื้นที่ทะเลทราย ซึ่งทั้งสองปัจจัยอาจเกิดจากการถูกปลุกเร้า การถูกชื่นใจบังคับ หรือการสร้างภาพฝันทางเพศขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง จนนำไปสู่อารมณ์ทางเพศของตัวละครเอกหญิงในที่สุด นอกจากนั้น เหตุการณ์ในช่วงนี้ยังนำพาให้ตัวละครเอกหญิงเข้าไปเผชิญหน้ากับชุดคุณค่าความเป็นผู้หญิงและศีลธรรมทางเพศที่บีบรัดตัวละครเอกหญิงไม่ให้เห็นแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศด้วย

ดังนั้น ในห้วงเวลาของฉากเชิงสังวาสจึงทำให้ตัวละครเอกหญิงเกิดความรู้สึกต่อต้านขัดขืนไปพร้อมกับแสดงความสุขสมทางเพศ ซึ่งมักแสดงออกมาด้วยความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจ (emotional ambivalence) อันเกิดจากความรู้สึกผิดต่ออารมณ์ปรารถนาทางเพศที่เกิดขึ้น ในช่วงพัฒนาความสัมพันธ์รักนี้จึงมีความซับซ้อน คบเกี่ยว ลักลั่น ซึ่งไม่อาจอธิบายได้ว่าเกิดจากอำนาจเชิงโครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรม หรือมาจากตัวตนของตัวละครเอกหญิงในฐานะผู้กระทำกร หากแต่ทั้งสองด้านมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จากการศึกษาวรรณกรรมโรมานซ์ทะเลทรายคัตสรรพบว่า ตัวบทนำขนบของนวนิยายโรมานซ์มาใช้เพื่อนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง ดังปรากฏอนุภาคในช่วงพัฒนาการความรัก 3 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ที่ตัวละครเอกหญิงตกเป็นเหยื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกชายกับตัวละครเอกหญิงในลักษณะศัตรูคู่ขัดแย้ง และการจบลงอย่างมีความสุขในดินแดนทะเลทรายชวีนีรันตร์ หากพิจารณาขนบทั้งสามลักษณะดังกล่าวโดยผิวเผิน อาจเห็นเพียงด้านที่นำเสนอตัวละครเอกหญิงในฐานะเป็นรองตัวละครเอกชาย หากแต่เมื่อทบทวนข้อถกเถียงผ่านกรอบคิดเชิงทฤษฎี กลับพบประเด็นปัญหาว่าสถานะของตัวละครเอกหญิงมีความซับซ้อน โดยเฉพาะการรับมือและจัดการอารมณ์ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงที่มีต่อตัวละครเอกชายซึ่งมีสถานะเหนือกว่า ดังนี้

2.1.1 ตัวละครเอกหญิงกับบทบาทผู้ตกเป็นรอง

เมื่อพิจารณาขอบของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในเชิงบริบททางสังคมและประวัติศาสตร์ จะเห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีจุดเริ่มต้นจากงานเขียนโรมานซ์ทะเลทรายโดยนักเขียนผู้หญิงตะวันตก ซึ่งมีแนวเรื่องย่อที่เรียกว่า ‘นวนิยายชีค’ (Sheik novel) เรื่องโรมานซ์ทะเลทรายยังใช้ขนบตามแบบฉบับนวนิยายโรมานซ์ที่มีศูนย์กลางของเรื่องคือตัวละครเอกหญิง โดยโครงเรื่องหลักอยู่ที่ความสัมพันธ์รักและการร่วมรักระหว่างตัวละครเอกหญิงกับตัวละครเอกชายซึ่งเป็นเจ้าชายชีค ซึ่งนำเสนอผ่านเรือนร่างกำยำ สถานะทางสังคมที่สูงส่ง และบทบาททางเพศที่รุนแรง ขณะที่ภาพของตัวละครเอกหญิง มักอ่อนแอ อ่อนโยน และทำยที่สุดก็พ่ายแพ้ต่ออำนาจที่เหนือกว่าของตัวละครเอกชาย ดังที่มักจบลงด้วยการตกอยู่ในอ้อมอกของชีคในตอนจบ ความสัมพันธ์เช่นนี้เผยให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบของผู้ล่ากับเหยื่อ อย่างไรก็ตาม ภายใต้อำนาจความสัมพันธ์ดังกล่าว แม้จะเห็นอย่างชัดเจนว่า ตัวละครชีคเป็นผู้ล่าที่มีอำนาจเหนือกว่าตัวละครเอกหญิงซึ่งมักเป็นฝ่ายที่ถูกล่า กลับพบว่าฉากดังกล่าวมีลักษณะการเปิดเผยอารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงอย่างเต็มที่ ตัวละครเอกหญิงแสดงออกซึ่งอารมณ์ความทุกข์ใจและร้องไห้ปะปนไปกับความรู้สึกสุขสมทางเพศที่ตนเองไม่อาจอธิบายได้

ทั้งนี้ กลุ่มสตรีนิยมยุคหลังมองว่า การศึกษาสถานะของเหยื่อที่ปรากฏในงานวรรณกรรมและภาพยนตร์มักเน้นการศึกษาสถานะการตกเป็นเหยื่อของตัวละครเอกหญิงในด้านที่ตกเป็นเบี้ยล่างอย่างสุดโต่ง ขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นความสำคัญกับอำนาจของตัวละครเอกชายมาก จนนำไปสู่การกลบทับบทบาทอำนาจ (agency) ของตัวละครเอกหญิงไปหมดสิ้น การมองสถานะของเหยื่อแต่เพียงด้านถูกกระทำดังกล่าวไม่อาจตอบคำถามถึงสถานะของเหยื่อในบันเทิงคดีทั้งวรรณกรรมและภาพยนตร์ได้ โดยเฉพาะการนำโครงเรื่องแบบเมโลดรามามาใช้นำเสนอฉากเร้าอารมณ์ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความรื่นรมย์ทางเพศให้แก่ผู้หญิงเป็นหลัก ข้อเสนอของนักวิชาการกลุ่มสตรีนิยมยุคหลังจึงมุ่งเน้นการศึกษาถึงกลวิธี (tactic) การช่วงชิงอำนาจของเหยื่อมากขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นในด้านศักยภาพของสถานะผู้ตกเป็นรอง โดยตั้งคำถามต่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจอย่างเป็นพลวัตมากขึ้น (Loren & Metelmann, 2015, p. 17) การมองสถานะของเหยื่อในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับเหยื่อทั้งสองด้าน จึงมีลักษณะคาบเกี่ยวซึ่งเกิดจากการช่วงชิงความหมายของผู้ที่ตกเป็นฝ่ายถูกกระทำให้กลายเป็นผู้กระทำ (politics of victimhood)

อีวา อิลลูซ (Illouz, 2015) ศึกษาการสร้างเรื่องเล่าในเชิงเมโลดรามามาของผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อ (Melodramatic Self) ซึ่งเรื่องเล่าดังกล่าวมักนำเสนอในรูปแบบของอารมณ์ความโศกเศร้า

อันล้นเกินอย่างรุนแรง อิลลูซมองว่า เรื่องเล่าของเหยื่อในเรื่องเมโลดรามามาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ *หนึ่ง* ผู้ช่วยเหลือ (hero) อาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มคน ตลอดจนอาจเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น คุณความดี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือธรรมชาติที่เข้ามาช่วยจัดปัญหาหรืออุปสรรค *สอง* ผู้ร้าย (villain) อาจหมายถึงบุคคลหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น กรอบเกณฑ์ของสังคม ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม และ *สาม* เหยื่อ (victim) คือผู้ที่ถูกระงับจากผู้ร้าย โดยปกติเหยื่อจะคิดว่าตนเองมีความบริสุทธิ์ไร้เดียงสา (innocence) โดยมีเหตุการณ์เลวร้ายหรือการกระทำอันเป็นอุปสรรคมาพรากความบริสุทธิ์ไร้เดียงสาไปจากตนเอง และในเวลาต่อมาก็มีผู้ช่วยเหลือมากอบกู้ความบริสุทธิ์ไร้เดียงสากลับคืนมาสู่ปกติและจบลงอย่างมีความสุข อิลลูซได้ชี้ให้เห็นมุมมองของการเล่าเรื่องที่มาจากเหยื่อเอง โดยที่เหยื่อได้จัดวางองค์ประกอบการเล่าเรื่องในแบบละครเมโลดรามามาเพื่อนำมาใช้ในการเล่าเรื่อง ในแง่นี้เหยื่อจึงหันกลับไปมองเรื่องของตนเองเป็นวัตถุ癖ในการเล่าเรื่อง โดยวางสถานะและบทบาทของตนเองในฐานะผู้ถูกระงับ (victimized) และผ่านพ้นจากอุปสรรคหรือประสบการณ์เลวร้ายนั้นมาได้ โดยที่จุดประสงค์ของการสร้างเรื่องเล่าเช่นนี้เพื่อนำเสนอความรู้สึกของผู้ถูกระงับหรือการตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงอันก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจที่นำไปสู่ความสงสารและเวทนา และท้ายที่สุดคือนำมาซึ่งการปลดปล่อยทางอารมณ์ที่เก็บกดปิดกั้นเอาไว้จากประสบการณ์เลวร้าย (Illouz, 2015, p. 160) แนวคิดเรื่องความเป็นเหยื่อของอิลลูซจึงทำให้เห็นกระบวนการเล่าเรื่องจากมุมมองของเหยื่อที่ไม่ได้บริสุทธิ์หรือไร้เดียงสา แต่การเล่าเรื่องจากมุมมองของเหยื่อมีจุดประสงค์เพื่อเรียกอารมณ์สะเทือนใจจากผู้อ่านไปพร้อมๆ กับเยียวยาตนเองผ่านการเล่าเรื่องเมโลดราม่า (therapeutic melodrama) แนวคิดของอิลลูซจะเผยให้เห็นความซับซ้อนของสถานะความเป็นเหยื่อ หากแต่อิลลูซเน้นศึกษาภายในจิตใจของเหยื่อและอำนาจหน้าที่ของเรื่องเล่าในฐานะการบำบัดเยียวยาของผู้ที่ตกอยู่ในฐานะของเหยื่อมากกว่าปฏิบัติการทางเพศ

การตกเป็นฝ่ายรองของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์มีความซับซ้อนและขัดแย้งทางอารมณ์สูง เมื่อพิจารณาอารมณ์ในมิติทางสังคมร่วมด้วยจะพบว่า อารมณ์ไม่ได้เกิดขึ้นจากสำนึกรู้ตัวของตนเองเท่านั้น แต่ยังสัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เข้าไปกำกับการแสดงออกถึงสถานะความเป็นเหยื่อของตนเองด้วย ดังที่เยอร์ก เมเทลมานน์ (Metelmann, 2015) วิเคราะห์พฤติกรรมของเหยื่อในบันเทิงคดีแนวเมโลดราม่าว่า การขับเคลื่อนทางอารมณ์เป็นการแสดงบทบาทอย่างหนึ่ง สาเหตุที่ตัวละครหญิงนำเสนอบทบาทของตนในฐานะของเหยื่อเกิดจากเงื่อนไขในสองระดับ ทั้งในด้านของจิตใจและในด้านของบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งทั้งสองส่วนนี้สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เหยื่อได้ใช้แรงขับเคลื่อนทางอารมณ์เพื่อจุดประสงค์บางอย่างด้วยการใส่รหัสที่ล้นเกิน (mode of excess) โดยเฉพาะอารมณ์ของความพ่ายแพ้ การจำยอม ความกลัว

และความอ่อนแอ ที่นำมาแสดงออกเพื่อเรียกร้องความสงสารเห็นใจตั้งแต่ระดับส่วนตัวไปจนถึง การปลุกระดมทางการเมือง แรงขับเคลื่อนทางอารมณ์ดังกล่าวมิได้เกิดจากการควบคุมของตัวละคร ตัวละครอาจแสดงออกมาทั้งรู้ตัวและโดยไม่รู้ตัว ดังที่เมเทลมานน์กล่าวว่า

[...] that is neither entirely rationalistic and autonomous nor completely lost in sub-consciousness or post-structuralist sign-sequences and discourse. Emotions are produced and simultaneously modified by expressing them in labeling terms. They represent a kind of reservoir because they are shaped by experiences in the social sphere [...] ⁴ (Metelmann, 2015, p. 187)

การแสดงออกทางอารมณ์จึงขับเคลื่อนด้วยเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรม ดังที่เมเทลมานน์ ยกตัวอย่างการแสดงออกทางอารมณ์ทางเพศของผู้หญิงซึ่งมี 2 ทางเลือกในวิถีทางเพศของตนเอง คือ *หนึ่ง* ผู้หญิงที่เปิดเผยและทำตามใจตัวเองในการเลือกคนรักและคู่ครอง หรือแม้แต่ การเปลี่ยนคู่นอนไปตามความพึงพอใจทางเพศของตนเองได้อย่างอิสระ ขณะที่ผู้หญิงแบบที่ *สอง* คือผู้หญิงที่ควบคุมกำกับตัวเองไม่ให้ทำตามอารมณ์ทางเพศ การจะมีเพศสัมพันธ์ต้องเกิดจากผู้ชายที่รักและมีได้แค่คนเดียวคือสามีของตนเอง เมเทลมานน์ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้หญิงทั้งสอง ลักษณะดังกล่าวได้ถูกแบ่งแยกออกจากกันด้วยการแสดงออกทางอารมณ์เป็นเกณฑ์ โดยมีเงื่อนไขทางกรอบเกณฑ์ของสังคมเป็นตัวกำกับ ซึ่งส่งผลต่อมุมมองการเป็นเหยื่อของผู้หญิงด้วยเช่นกัน กล่าวคือ หากผู้หญิงเลือกเป็นผู้หญิงในแบบแรก โดยเปิดเผยเสรีภาพทางเพศของตนเอง ผู้หญิงคนนั้นอาจตกเป็นเหยื่อจากการประณามของสังคม ขณะเดียวกัน หากผู้หญิงเลือกควบคุมอารมณ์ทางเพศของตนเองก็จะตกเป็นเหยื่อของกรอบเกณฑ์ทางสังคมเช่นเดียวกัน เมเทลมานน์ เห็นว่า อารมณ์ความรู้สึกที่แสดงออกมาในเรื่องเมโลดราม่า โดยเฉพาะจากมุมมองของเหยื่อนั้นมีส่วนสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมในการเข้ามากำกับและแสดงออกทางอารมณ์ ในแง่นี้เรื่องเล่าที่นำเสนออารมณ์อันล้นเกินจากเหยื่อจึงเป็นทั้งการแสดงและถูกกำกับบทบาทในการแสดงออกไปพร้อมกัน

แนวคิดการประกอบสร้างทางอารมณ์จากมุมมองของเหยื่อผ่านเรื่องเมโลดราม่าทั้งของอิลลูซและเมเทลมานน์ได้ช่วยให้มองเห็นการประกอบสร้างอารมณ์ของตัวละครเอกหญิง

⁴ [...] การแสดงออกทางอารมณ์ไม่ได้ปรากฏในเชิงเหตุผลและก็ไม่เชิงแสดงออกอย่างเป็นอิสระ อีกทั้งไม่ใช่เรื่องของจิตใต้สำนึก ตลอดจนไม่ได้เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์หรือวาทกรรมตามแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมแต่เพียงด้านใดด้านหนึ่ง อารมณ์ถูกผลิตสร้างและปรับเปลี่ยนไปตามการให้ความหมายภายใต้เงื่อนไขหนึ่ง อันเกิดจากประสบการณ์ที่ถูกสั่งสมมาในสภาพแวดล้อมของสังคมหรือวัฒนธรรมหนึ่ง [...]

และเป็นกรอบคิดในการมองเห็นมิติที่ซับซ้อนในบทบาทของเหยื่อในเรื่องโรมานซ์ได้ ดังจะสังเกตเห็นว่า นวนิยายโรมานซ์มักหยิบยืมเรื่องเล่าแบบเมโลดรามามานำเสนอ ดังที่ตัวละครเอกหญิงมักถูกวางตำแหน่งในฐานะของเหยื่อที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของตัวละครเอกชาย โจรผู้ร้าย หรือแม้แต่จารีตของสังคม ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงพบฉากที่ตัวละครเอกหญิงถูกขืนใจจากซีค ซึ่งกลายเป็นช่วงเวลาที่ตัวละครเอกหญิงถูกนำเสนอสภาวะกึ่งตอบรับกึ่งปฏิเสธ พยายามขัดขืนและขับเคลื่อนกับความรู้สึกทางเพศของตนเอง จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นว่า สถานะความเป็นเหยื่อของผู้หญิงสัมพันธ์กับแรงขับทางอารมณ์และบริบทของสังคมวัฒนธรรม ดังจะพบว่าตัวละครเอกหญิงคนไทยตระหนักดีว่าการแสดงออกถึงอารมณ์ความปรารถนาทางเพศต่อผู้ชายที่เพิ่งเคยพบและไม่รู้จักกันมาก่อน อาจก่อให้เกิดความรู้สึกผิดและอับอาย เนื่องจากกรอบเกณฑ์ของผู้หญิงคนไทย คือการรักษาวลสงวนตัวและเก็บความบริสุทธิ์ไว้จนกว่าจะเจอผู้ชายที่รักจริงในฐานะสามีของตนเท่านั้น ในแง่นี้ผู้หญิงไทยได้ตกเป็นเหยื่อของขนบความเป็นหญิงไทย จนทำให้ต้องข่มใจบังคับความปรารถนาทางเพศของตนเอาไว้ อย่างไรก็ตาม สถานะความเป็นเหยื่อดังกล่าว ในด้านหนึ่งกลับเป็นช่องทางที่ตัวละครเอกหญิงสามารถเติมเต็มความปรารถนาทางเพศของตนเองได้ผ่านบทบาทของเหยื่อที่บริสุทธิ์ซึ่งเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ

2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกในรูปแบบศตวรรษคู่แย้ง

สูตรสำเร็จของการนำเสนอความสัมพันธ์แบบศตวรรษคู่แย้ง คือบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกหญิงที่มีนิสัยมั่นใจและเก่งกล้าสามารถ ตัวละครเอกหญิงมักแสดงความเกลียดชังตัวละครเอกชาย แม้ว่าจะรักหรือมีแนวโน้มว่ารัก หากแต่อุปสรรคบางประการทำให้ตัวละครเอกหญิงต้องไม่เปิดเผยความรู้สึกของตัวเองออกไป ลักษณะของตัวละครเอกหญิงตามสูตรของเรื่องแนวนี้มักแสดงอาการรังเกียจหรือโกรธรำคาญฝ่ายชาย แม้ว่าตัวละครเอกหญิงจะมีใจให้ แต่ก็ต้องบอกปฏิเสธเพื่อไม่ให้ผิดขนบของกุลสตรี ดังที่กุสุมา รัชชมนณี กล่าวว่า “[ผู้หญิง] คนไหนที่จะตอบรักตรง ๆ หรือกั๊กมือเรียกเข้าไปหาอย่างโจ่งแจ้ง ถึงอยากบอกรักก็ต้องแกล้งตำ ออยากจะกั๊กมือก็ต้องให้จวกแทน และเมื่อจวกมีลักษณะเหมือนอาการกั๊กมืออยู่แล้วก็อาจเป็นการแสดงความนัยตอบรับแฝงไว้ในอาการแสร้งปฏิเสธ” (กุสุมา รัชชมนณี, 2547ก, น.284) ตัวละครเอกหญิงจึงต้องต่อรองเพื่อให้ตัวละครเอกชายยอมรับและบอกรักเธอเอง ขนบดังกล่าวมักนำเสนอตัวละครเอกชายที่มีอำนาจเหนือตัวละครเอกหญิง เช่น แสดงอาการหยามเหยียดและดูถูกดูแคลน จนทำให้ตัวละครเอกหญิงจำเป็นต้องแสดงออกในด้านของความก้าวร้าวและโกรธเกรี้ยวออกไปเพื่อต่อสู้คัดง้างกับตัวละครเอกชาย แม้ระหว่างเรื่อง ตัวละครเอกหญิงจะถูกกระทำจากตัวละครเอกชาย แต่สูตรสำเร็จดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยนัยว่า สุดท้ายแล้วตัวละครเอกชายจะต้องยอมสารภาพรัก

กับตัวละครเอกหญิง ความสัมพันธ์ในลักษณะศัตรูคู่แค้นเกิดขึ้นจากความขัดแย้งที่ตัวละครเอกหญิงพยายามจะเอาชนะตัวละครเอกชาย และการที่ตัวละครเอกชายยอมแพ้และสารภาพรักต่อตัวละครเอกหญิงถือได้ว่าเป็นชัยชนะอย่างหนึ่ง

ความสัมพันธ์ในเชิงศัตรูคู่แค้นในนวนิยายโรมานซ์จึงเป็นอีกขบหนึ่ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อผูกเรื่องความรักระหว่างตัวละครเอกให้เกิดความแนบแน่นขึ้นในที่สุด โดยหนทางในการเชื่อมประสานและทำความเข้าใจระหว่างตัวละครเอกจะกระทำผ่านฉากการร่วมรัก ซึ่งส่วนมากมักเป็นการร่วมรักที่เกิดจากความไม่เต็มใจจากฝ่ายตัวละครเอกหญิง ฉากการร่วมรักภายใต้ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงหมิ่นเหม่ว่าเป็นฉากการข่มขืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ด้วยมุมมองว่าวรรณกรรมโรมานซ์เป็นภาพสะท้อนของความเป็นจริง ความรุนแรงในฉากร่วมรักในนวนิยายโรมานซ์จึงถูกวิเคราะห์ว่าเป็นภาพแทนของสังคมหรือวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ อย่างไรก็ตาม แองเจลา ทอสคาโน (Angela Toscano) ได้เสนออีกแง่มุมตามศาสตร์ของการเล่าเรื่อง (narratology) ว่า การนำพาความสัมพันธ์ไปสู่ระดับของการขึ้นใจเป็นโครงสร้างสำคัญอย่างหนึ่งตามขนบของเรื่องเล่าแนวโรมานซ์ ทอสคาโนไม่ปฏิเสธว่าการขึ้นใจเป็นความรุนแรง หากแต่ไม่ได้ตีความในความหมายของภาพแทนความรุนแรงที่สะท้อนความเป็นจริง แต่มุ่งพิจารณาบทบาทหน้าที่ของขนบการใช้ฉากการขึ้นใจภายในตัวบท โดยมองผลลัพธ์ของเรื่องหลังจากผ่านฉากขึ้นใจแล้ว ซึ่งมักทำให้ตัวละครเอกชายและหญิงเกิดความสัมพันธ์อันแนบแน่นมากขึ้น ฉากการขึ้นใจจึงมีบทบาทในฐานะที่เป็นขั้นตอนหนึ่งในการพัฒนาความสัมพันธ์เฉพาะระหว่างตัวละครเอก ขณะเดียวกัน ทอสคาโนยังชี้ให้เห็นความยกย่องของฉากขึ้นใจที่นำมาสู่ความรักว่า ยังมีนัยของการเสียดสีอคติของความรักรวมทั้งมักมองว่าเป็นเรื่องสวยงามหรือดีงามสูงส่ง เนื่องจากในอีกด้านหนึ่ง คือการกระทำที่เต็มไปด้วยความรุนแรงและค่อนข้างอนาจาร (a parodic parallel to the violence of falling in love) โดยเปรียบเทียบว่าเป็นเสมือนศรัทธาของเทพคิวปิดที่ถูกศรจะต้องปักให้คนเจ็บปวดเพื่อให้คนรักกัน ดังที่ทอสคาโนกล่าวว่า

“The narrative purpose of rape in popular romance is to serve, simultaneously, as bond and as obstacle, as the barrier and the attraction between hero and heroine. Like the violent piercing of Cupid’s arrows, rape serves as the external and fated event that brings the lovers together. Its violent and invasive nature mirrors the violent and invasive nature of love through which the Other is encountered, recognized, named, and known.”⁵ (Toscano, 2012)

⁵ “การเล่าฉากการขึ้นใจในนวนิยายโรมานซ์ยอดเยี่ยม มีจุดประสงค์เพื่อใช้ในเชิงสร้างสายสัมพันธ์ สร้างอุปสรรคขวากหนาม ตลอดจนสร้างแรงดึงดูดระหว่างตัวละครเอกชายและตัวละครเอกหญิง เฉกเช่นเดียวกับศรัทธาของเทพคิวปิดที่พุ่งตรงเข้าที่มั่วแห่งอย่างรุนแรงจน

ฉากการชื่นใจที่มักเกิดจากการกระทำของตัวละครเอกชายจึงมักเป็นจุดหักเหหรือจุดเปลี่ยนต่อความสัมพันธ์กับตัวละครเอกหญิง ซึ่งทำให้ตัวละครเอกชายหันกลับไปทบทวนการกระทำของตนเอง นอกจากนี้ยังทำให้ตัวละครเอกชายเกิดความรู้สึกรักตัวละครเอกหญิงอย่างรุนแรง ทอสคาโนจึงมองฉากชื่นใจว่า เป็นการทำให้ตัวละครเอกเผชิญหน้าระหว่างกัน ซึ่งต่างคนต่างมองกันเป็นคนอื่น (the Other) เพื่อที่จะทำความเข้าใจ นิยาม และทำความรู้จักตนเอง (the Self) การบรรยายฉากชื่นใจในนวนิยายโรมานซ์ในแต่ละเรื่องแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกชายและตัวละครเอกหญิงในลักษณะใด อาทิ เกิดจากความเข้าใจผิดของตัวละครเอกชาย เกิดจากการหลงใหลตัวละครเอกหญิงอย่างถอนตัวไม่ขึ้น แต่ไม่ว่าจะเกิดการชื่นใจในลักษณะใด ฉากเช่นนี้นับเป็นความรุนแรงรูปแบบหนึ่งที่แฝงมาในอุดมคติของความรัก การพิจารณาฉากชื่นใจผ่านกลวิธีการเล่าเรื่องจึงเผยให้เห็นลักษณะที่ย้อนแย้งกันในตัวเอง กล่าวคือ ฉากชื่นใจเป็นทั้งความรุนแรงโดยตัวของมันเอง เนื่องจากไปรุกรานหรือละเมิดบุคคลอื่น นั่นคือตัวละครเอกหญิงที่ไม่ได้ยินยอมพร้อมใจด้วย ขณะเดียวกันก็เป็นจุดวิกฤตหนึ่งของเรื่องที่ทำให้ตัวละครเอกทั้งสองคนได้หันกลับมาทำความเข้าใจและตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองจนได้มาซึ่งความรักและสายสัมพันธ์อันแนบแน่น

หากพิจารณาอีกด้านหนึ่ง การที่ชนบของนวนิยายโรมานซ์ให้ตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง โดยเฉพาะในโครงสร้างความสัมพันธ์แบบศัตรูคู่แค้น ตัวละครเอกหญิงมักเป็นผู้หญิงที่เก่งกล้าสามารถและไม่ยอมรักหรือแสดงออกซึ่งความรักต่อตัวละครเอกชายอย่างง่ายดาย ความสัมพันธ์เช่นนี้มักเกิดจากการวางตำแหน่งของตัวละครเอกหญิงว่า เป็นผู้ตัดสินใจเลือกว่าจะตอบรับรักตัวละครเอกชายหรือไม่ ดังจะเห็นว่า โครงเรื่องลักษณะเช่นนี้มักจบลงด้วยการที่ตัวละครเอกชายยอมรับว่า ตนเองทำไม่ดีกับตัวละครเอกหญิงมาตลอด จนสารภาพรักกับเธอ การลงเอยเช่นนี้คือสิ่งที่ทาเนีย มอดเลสกี (Tania Modleski) เรียกว่า องค์ประกอบของการแก้แค้นผ่านโลกในจินตนาการ (the elements of a revenge fantasy) (Modleski, 2008, p. 37) คำอธิบายของมอดเลสกีช่วยชี้ให้เห็นว่า ภายใต้ชนบความสัมพันธ์ตามชนบศัตรูคู่แค้น แม้ตัวละครเอกหญิงจะยังคงมีนิสัยแสนดี อ่อนหวาน และจิตใจงดงาม หากแต่ในบางสถานการณ์ที่ขัดแย้งกับตัวละครเอกชายอันเกิดจากความเข้าใจผิด ได้บีบบังคับให้ตัวละครเอกหญิงต้องต่อสู้และเอาชนะตัวละครเอกชาย นั่นคือการทำให้ตัวละครเอกชายตกหลุมรักและยอมสารภาพรักในที่สุด (Modleski, 2008, p. 33) ดังนั้น การสร้างภาพตัวละครเอกชายให้มีอำนาจมากเท่าไร และขบขันให้เห็นความ

ทำให้คนเกิดความรัก ฉากการชื่นใจจึงถูกนำมาใช้เป็นเหตุและโชคชะตาให้คนสองคนมารักกัน ลักษณะของความรุนแรงและการรุกรานจึงสะท้อนให้เห็นลักษณะของความรุนแรงและการล่วงล้ำของความรัก ผ่านความเป็นอื่นที่ถูกนำมาเผชิญหน้ากัน ทำให้ตระหนักถึงการมีอยู่ของกันและกัน นิยามความหมายและสร้างความรู้จักมักคุ้น”

ขัดแย้งระหว่างกันมากเพียงใด ในตอนจบเมื่อตัวละครเอกชายยอมรับว่ารักตัวละครเอกหญิงแล้ว จะยิ่งเห็นถึงชัยชนะของตัวละครเอกหญิงมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนั้นยังเผยให้เห็นความล้มเหลวของตัวละครเอกชายที่เชื่อมั่นในอำนาจของตนเองมาตั้งแต่แรก เนื่องจากท้ายที่สุดต้องตกอยู่ในอำนาจของความรักที่มีต่อตัวละครเอกหญิง หากพิจารณามุมมองของการเล่าเรื่องที่มาจากตัวละครเอกหญิงแล้ว การที่ตัวละครเอกหญิงได้มาซึ่งความรักคือการพลิกกลับอำนาจของตัวละครเอกชายให้กลายเป็นเพียงผู้ถูกกระทำ อีกนัยหนึ่งคือตัวละครเอกหญิงมีบทบาทเป็นผู้กระทำการในความสัมพันธ์นี้ด้วย

2.1.3 ภาพฝันถึงความสุขชั่ววันจันทร์ในตอนจบ

ในช่วงเวลาของพัฒนาการความรักตามสูตรสำเร็จของนวนิยายโรมานซ์จะเป็นที่รู้กันดีว่าตัวละครเอกชายกับตัวละครเอกหญิงจะต้องตกลงปลงใจรักกันและครองคู่กันในท้ายที่สุด ในช่วงพัฒนาการความรักนี้เองจึงมักปรากฏอนุภาคสำคัญประการหนึ่ง นั่นคือการให้ตัวละครเอกหญิงทบทวนหรือใคร่ครวญย้อนคิดถึงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อตัวละครเอกชาย ในขั้นตอนนี้ตัวละครเอกหญิงจะเริ่มเผยใจว่ารักและรู้สึกปรารถนาต่อตัวละครเอกชาย ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัตสรรซึ่งเป็นแนวเรื่องย่อยของนวนิยายโรมานซ์ จึงปรากฏขนบดังกล่าวนี้ด้วย อย่างไรก็ตาม นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายก็มีลักษณะเฉพาะเพิ่มขึ้นมา คือตัวละครเอกชายผู้เป็นฮีโร่ ซึ่งถูกขับเน้นในมิติทางเพศที่รุนแรง ร่าร้อน มีความดุดัน และดิบเถื่อน โดยเลือกหยิบยิบลักษณะภาพเหมารวมของผู้ชายชาวตะวันออกกลางที่มีร่างกายกำยำ ผิวสีเข้ม และหนวดเครารุงรัง อีกทั้งยังมีบุคลิกลักษณะแข็งกร้าวเพื่อนำมาใช้สร้างอรรถรสที่แตกต่างไปจากนวนิยายโรมานซ์โดยทั่วไป ตัวละครเอกฮีโร่จึงมีลักษณะก้ำกึ่งของผู้ชายที่มีอำนาจอันน่ากลัวกับผู้ชายที่กลายเป็นวัตถุทางเพศที่น่าปรารถนา

อมิรา จาร์มาคานี (Amira Jarmakani) ศึกษาการนำเสนอภาพของตัวละครฮีโร่ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของนักเขียนชาวอเมริกันว่า เชื้อชาติของผู้ชายชาวตะวันออกกลางเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างอรรถรสให้เรื่องอีโรติกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเน้นให้เห็นในด้านของความแข็งแรงดุดัน และมีความต้องการทางเพศสูงของฮีโร่ ดังที่จาร์มาคานีกล่าวว่า “Because the most common type of hero is an alpha male—that is, a strong, hard, dominant and/or aggressive, confident man with a tender spot that heroine uncovers—authors sometimes use exotic tropes

to give the hero his hard edges.”⁶ (Jarmakani, 2011, pp. 895-896) การเน้นลักษณะของซีกที่มีด้านของอำนาจและการใช้ความรุนแรง จึงมีนัยของการนำภาพเหมารวมทางเชื้อชาติของผู้ชายตะวันออกกลางมาผูกโยงเข้ากับภาพปรารถนาทางเพศ ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกทั้งหวาดหวั่นไปพร้อมกับเรงเร้าและดึงดูดอารมณ์ทางเพศไปพร้อมกัน ภาพของตัวละครซีกดั่งที่กล่าวมาถูกนำเสนอผ่านสายตาหรือมุมมองของตัวละครเอกหญิง ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นถึงภาพปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงเองด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม อารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย คัดสรร มักเกิดขึ้นจากแรงดึงดูดหรือแรงเหวี่ยงมาจากสภาพแวดล้อมในทะเลทราย (ดังจะวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไป) ทั้งจากตัวละครเอกซีกและสถานที่ ซึ่งปลูกเร้าอารมณ์โหยหาทางเพศที่ตัวละครเอกหญิงถูกกดทับ หรือเก็บกดปิดกั้นเอาไว้จากข้อจำกัดในสังคมและวัฒนธรรมในสังคมไทย ดังที่มักพบว่าตัวละครเอกหญิงเฝ้ารอความรักและมีความหวังต่อการดำเนินไปสู่ชีวิตที่มีความสุข ลักษณะดังกล่าวนับเป็นแก่นสำคัญตามชนบโรมานซ์ จึงนำเสนอความสัมพันธ์ที่ต้องมีอุปสรรคจากความขัดแย้ง การเฝ้ารอ และการตามหาชายคนรัก แม้ภาพปรารถนาของตัวละครเอกหญิงจะดูเหมือนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากภายในตัวบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว ทว่าข้อจำกัดทางสังคมและวัฒนธรรมยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการหล่อหลอม เรงเร้า และล่อลวงให้ตัวละครเอกหญิงเกิดภาพฝันถึงความสุขในวันข้างหน้า ดังที่ซารา อาห์เหมด (Sara Ahmed) ชี้ให้เห็นว่า อารมณ์ของความสุขไม่ใช่เรื่องภายในจิตใจของปัจเจกบุคคลตามแนวคิดเชิงจิตวิทยา หากแต่อารมณ์ของความสุขจะเกิดขึ้นได้ต้องมีบางสิ่งบางอย่างจากสังคมที่มากำหนดหนทาง (means) ในการได้มาซึ่งความสุข ความสุขจึงกลายเป็นเป้าหมายปลายทางสูงสุดที่จำเป็นต้องมีหนทางหรือวิถีทางตามบรรทัดฐานเพื่อให้ไปถึงปลายทางนั้น ดังที่อาห์เหมดอธิบายว่า

“Attribution of happiness might be how social norms and ideals become affective, as if relative proximity to those norms and ideals creates happiness. Lauren Berlant has called such a fantasy of happiness a ‘stupid’ form of optimism: the faith that adjustment to certain forms of practices of living and thinking will secure one’s happiness.”⁷ (Ahmed, 2010, p. 11)

⁶ “เนื่องจากคุณลักษณะร่วมกันของตัวละครเอกชายที่มีถูกนำเสนอมากที่สุดคือผู้ชายในแบบแอลฟา กล่าวคือเป็นผู้ชายที่แข็งแรง บึกบึน ออกคำสั่ง ก้าวร้าว และมีมั่นใจ ขณะเดียวกันก็มีมุมของความอ่อนโยนที่มักแสดงออกต่อตัวละครเอกหญิง บางครั้งผู้ประพันธ์มักใช้ภาพพจน์ที่แปลกถิ่นในด้านความแข็งแรงก้าวร้าวของตัวละครเอกชายเพื่อสร้างความรู้สึกให้เกิดความตื่นเต้นเร้าใจ”

⁷ “คุณลักษณะของความสุขอาจเกิดขึ้นจากการที่บรรทัดฐานทางสังคมหรืออุดมคติก่อให้เกิดผลทางความรู้สึก ราวกับว่าความสุขจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเราเข้าไปสู่บรรทัดฐานหรืออุดมคติดังกล่าว ในแง่หนึ่งการเข้าถึงความสุขจึงเป็นสิ่งที่เบอร์ลันต์ (Lauren Berlant)

เมื่อความสุขเป็นเป้าหมายที่รออยู่ในอนาคต ความสุขจึงไม่ได้มีอยู่จริงในปัจจุบัน หากแต่เป็นเพียงภาพฝันของความสุข (fantasy of happiness) ซึ่งถูกหล่อเลี้ยงด้วยบรรทัดฐานของสังคมซึ่งสร้างค่านิยมสัญญาให้แก่บุคคลว่า หากปฏิบัติตามแล้วสักวันหนึ่งจะต้องได้มาซึ่งความสุขนั้น กรณีที่เห็นได้อย่างชัดเจนในชนบของนวนิยายโรมานซ์คือ ตัวละครจะบรรลุถึงความสุขก็ด้วยการแต่งงานครองคู่กัน (Ahmed, 2010, p. 8) ทั้งนี้แม้ความสุขจะเป็นเพียงภาพฝันที่ไม่มีอยู่จริง แต่ก็ทำให้ตัวละครเชื่อมั่นมีอยู่จริงและสักวันจะต้องได้มาซึ่งความสุขนั้น ทำให้ตัวละครยอมทนทุกข์และยอมรับกับความโหดร้ายในการดำเนินชีวิตเพื่อรอคอยความสุขที่จะมาถึงในอนาคตข้างหน้า ดังที่เบอร์ลันด์เรียกว่า การมองโลกในแง่ดีที่แสนเจ็บปวด (cruel optimism) โดยนัยแล้วความสุขจึงเป็นสิ่งที่ยื้อแย่งในตนเอง กล่าวคือ การเชื่อมั่นและเฝ้าฝันถึงความสุขในอนาคต ขับเคลื่อนอยู่ภายใต้สถานะของการยอมทนทุกข์ทรมานในปัจจุบัน ความปรารถนาถึงความสุขกับความวิตกทุกข์เศร้าจึงเกิดขึ้นพร้อมกัน (อังกู, ชุติมา ประกาศวุฒิสาร, 2562, น. 50)

ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษาการนำเสนอตัวละครเอกหญิง ซึ่งมีข้อจำกัดในการแสดงออกความปรารถนาทางเพศ การเดินทางจากเมืองไทยไปยังดินแดนทะเลทรายจึงมีนัยของความหวังต่อการพ้นไปจากสภาพแวดล้อมอันจำกัดดังกล่าว เพื่อไปพบกับชีวิตที่ดีกว่า จนกระทั่งความปรารถนาทางเพศถูกเร่งเร้าและเหนียวนำออกมาอย่างรุนแรง การได้สุขสมและครองคู่แต่งงานกับซิค รวากับซิคเป็นวัตถุประสงค์แห่งความสุขที่ตัวละครเอกหญิงมุ่งหมายครอบครอง และกลายเป็นที่ยึดเหนี่ยวในชีวิต โดยมีความหวังว่าตัวละครเอกชายผู้เป็นซิคจะนำความสุขมาให้ ตัวละครเอกหญิงจึงมีความหวังว่า ความรักที่ขาดหายไปจะได้รับการเติมเต็มให้สมปรารถนาในวินาทีข้างหน้าจากการได้แต่งงานกับซิค ลักษณะของโครงเรื่องดังกล่าวคือชนบของโรมานซ์ จึงมักเน้นการอดทนรอคอยเพื่อจะได้พบกับรักแท้ที่นำความสุขมาให้ในตอนจบ ดังพบว่าในระหว่างเรื่องนำเสนอตัวละครเอกหญิงที่ต้องทนทุกข์และยอมรับการกระทำของตัวละครซิคจนได้แต่งงานและครองคู่ ในแง่ที่ดินแดนทะเลทรายจึงกลายเป็นดินแดนที่สร้างภาพฝันแห่งความสุขและความหวังแก่ตัวละครเอกหญิง โดยเฉพาะในด้านที่ช่วยเติมเต็มอารมณ์ปรารถนาทางเพศได้

การพินิจตัวละครเอกหญิงในมิติของผู้กระทำการภายใต้ความสัมพันธ์ตามชนบของโรมานซ์ช่วยนำไปสู่การมองเห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ซับซ้อน ทั้งในด้านของโครงสร้างเชิงอำนาจที่กระทำกับตัวละครเอกหญิง ขณะเดียวกันก็ทำให้เห็นว่าภายใต้ชนบนั้นมีช่องทางให้ตัวละครเอกหญิงแสดงบทบาทและเผยแพร่อารมณ์ปรารถนาในฐานะผู้กระทำด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ต้องพิจารณาตัวละครเอกหญิงซึ่งไม่ได้มีลักษณะที่แบนหรือตื้นเขิน หากแต่ปรากฏในด้านที่ยื้อแย่งในตัวเอง

เรียกว่า การมองโลกในแง่ดีที่ 'โง่งม' เนื่องจากความสุขเช่นนั้นเป็นเพียงแค่ภาพฝันของความสุข ที่กลับสร้างความมั่นใจให้เราว่าจะได้มาซึ่งความสุขหากปฏิบัติตามบรรทัดฐานดังกล่าว”

ในด้านหนึ่งตัวละครเอกหญิงถูกนำเสนอว่าเป็นผู้หญิงที่เดินตามชนบในตอนจบ ทว่าในระหว่างเรื่องก็ถูกนำเสนอในด้านผู้หญิงที่มีอารมณ์ทางเพศไปพร้อมกัน

2.2 ความปรารถนาทางเพศในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย

นอกจากความสัมพันธ์ของตัวละครแล้ว องค์ประกอบหลักอีกหนึ่งประการของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย คือพื้นที่ดินแดนทะเลทราย ซึ่งมีส่วนสำคัญในการเผยให้เห็นความปรารถนาทางเพศ เนื่องจากการนำเสนอสภาพของดินแดนทะเลทรายผ่านสายตาและมุมมองของตัวละครเอกหญิง อีกทั้งฉากทะเลทรายยังมีบทบาทในการเร่งเร้าและดึงดูดใจทางเพศผ่านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม คำว่า “ทะเลทราย” (deserta) ในภาษาละติน หมายถึง ความว่างเปล่า ดินแดนที่ถูกทิ้งร้าง และเต็มไปด้วยความดิบเถื่อน (Graulund, 2016, p. 648) อย่างไรก็ตาม แม้ทะเลทรายจะถูกนิยามในทางลบ แต่สำหรับนักเดินทางกลับเป็นดินแดนที่มีพลังดึงดูดให้เดินทางไปผจญภัย จนกลายเป็นดินแดนที่มีความน่าตื่นเต้นและน่าหลงใหล ขณะเดียวกันการที่ดินแดนทะเลทรายมักถูกนำเสนอให้เป็นพื้นที่แสนห่างไกล ทำให้กลายเป็นดินแดนที่น่าดึงดูดเข้ายวนใจให้เดินทางไปค้นหา แม้วรรณกรรมการเดินทางหรือนวนิยายที่ใช้ฉากดินแดนทะเลทรายโดยส่วนมากมักเขียนขึ้นด้วยสายตาและมุมมองจากผู้ชายผิวขาวชาวตะวันตก หากแต่ในปัจจุบันกลับพบว่า งานเขียนที่ใช้ฉากทะเลทรายโดยส่วนมากมาจากผู้หญิงผิวขาวชาวตะวันตก และแพร่กระจายแนวเรื่องดังกล่าวมาสู่นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของไทยด้วยเช่นกัน ดังจะพบว่าโครงเรื่องและองค์ประกอบหลักของเรื่องยังเป็นเรื่องราวการเดินทางของตัวละครเอกหญิงไปยังดินแดนทะเลทราย ดังนั้น นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายซึ่งเขียนโดยนักเขียนผู้หญิง และเล่าผ่านมุมมองของตัวละครเอกหญิง จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงผ่านการสร้างพื้นที่ทะเลทราย

2.2.1 การนำเสนอความปรารถนาทางเพศผ่านพื้นที่ในวรรณกรรมต่างแดน

ร่องรอยและพัฒนาการของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอาจมีจุดกำเนิดจากวรรณกรรมการเดินทางของผู้หญิงชาวตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 19 งานวรรณกรรมกลุ่มดังกล่าวมีลักษณะเด่นในการแสดงออกซึ่งอารมณ์และความรู้สึกที่ผู้หญิงชาวตะวันตกปรารถนาทางเพศต่อ

สิ่งต้องห้าม นั่นคือความรักที่มีต่อชายพื้นเมือง ทั้งนี้ อารมณ์ปรารถนาทางเพศของนักเดินทาง ผู้หญิงจะถูกขบขันในด้านความขัดแย้งภายในใจ เนื่องด้วยต้องแบกรับทั้งพรหมจารีของความเป็นผู้หญิงและความบริสุทธิ์ของเชื้อชาติคนผิวขาว จนก่อให้เกิดเรื่องเล่าการเดินทางที่มีโครงเรื่องของความรักต้องห้าม การหักห้ามใจ อันเป็นอุปสรรคต่อความรักข้ามเชื้อชาติและชนชั้นทางสังคม ลักษณะโครงเรื่องเช่นนี้ได้กลายเป็นเสมือนต้นกำเนิดของความรักโรมานซ์ระหว่างเจ้าอาณานิคมกับผู้ตกเป็นอาณานิคม ครั้นเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปโดยเฉพาะปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 เกิดแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนทั้งทางเพศ เชื้อชาติ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม พบว่างานเขียนของนักเขียนหญิงผิวขาว โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา ที่นำเสนอเรื่องรักต้องห้ามระหว่างคนผิวขาวกับชาวพื้นเมืองกลับได้รับการยอมรับและนิยมนมากขึ้น (Teo, 2012, p. 14)

เรื่องเล่าแนวโรมานซ์เกี่ยวกับตัวละครเอกหญิงชาวตะวันตกที่เดินทางเข้าไปยังดินแดนอาณานิคมและรักกับชายชาวพื้นเมืองยังปรากฏในงานเขียนเชิงบันเทิงของชาวตะวันตกในทวีปอเมริกาซึ่งถูกชนพื้นเมืองจับตัวเป็นเชลย (captivity narrative) โรบิน ฮาร์ดเดอร์ (Robin Harders) ชี้ว่า ในช่วงแรกงานเขียนประเภทนี้มักเขียนโดยนักเขียนชาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอความรุนแรงและอันตรายของคนพื้นเมืองอย่างสุดโต่ง โดยแบ่งขั้วต่างให้คนผิวขาวเป็นเชลยที่ถูกจับโดยคนพื้นเมืองที่โหดร้ายป่าเถื่อน ขบขันผ่านการกระทำ ความรุนแรงต่อผู้หญิงผิวขาวชาวตะวันตก ภาพของผู้ชายชาวตะวันตกจึงกลายเป็นพระเอกผู้ช่วยเหลือให้หญิงสาวชาวตะวันตกรอดพ้นภัยอันตรายจากชนพื้นเมืองมาได้ โดยนัยคือการชำระสะสางบาปความชั่วร้ายให้กลายเป็นดีตามคติคริสต์ศาสนา หรือนัยหนึ่งคือเปลี่ยนความป่าเถื่อนเป็นศิวิไลซ์ อย่างไรก็ตาม ฮาร์ดเดอร์พบว่า ยังมีงานเขียนบันเทิงของผู้หญิงชาวตะวันตกซึ่งเคยเป็นเชลยเช่นกัน ทว่าในงานเขียนของผู้หญิงชาวตะวันตกกลับมีความโน้มเอียงในทางเห็นอกเห็นใจคนพื้นเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่าผู้หญิงผิวขาวกับชายชาวพื้นเมือง ในระยะแรกผู้เล่าไม่เปิดเผยความรู้สึกของตนเองอย่างตรงไปตรงมา ทว่ากลับนำเสนอให้เห็นความระอึกระอ่วนใจและระมัดระวังตัว ด้วยการพรรณนาถึงความรู้ ความสามารถ และภูมิปัญญาของชายชาวพื้นเมืองที่น่าหลงใหลและดึงดูดใจแทนภาพคนพื้นเมืองที่โหดร้ายหรือป่าเถื่อน (captivated but not captive) (Harders, 2012, p. 137) จนอาจกล่าวได้ว่ากลวิธีการเล่าเรื่องดังกล่าวเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงเผยแพร่อารมณ์ปรารถนาทางเพศของตนเองออกมาได้

เรื่องเล่าการตกเป็นเชลยที่เขียนโดยผู้หญิงมีพัฒนาการต่อเนื่องจนกลายเป็นเรื่องรักโรมานซ์ในต่างแดน ดังพบว่าในเวลาต่อมา แนวเรื่องเช่นนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงพื้นที่ของประเทศอาณานิคมเท่านั้น อีกทั้งยังถูกดัดแปลงให้กลายเป็นเรื่องรัก ตัวละครเอกหญิงถูกนำเสนอให้เห็นถึงบทบาท

สำคัญในการเดินทางไปต่างแดนและตกลงปลงใจครองคู่กับผู้ชายพื้นถิ่น ดังที่ปรากฏในงานเขียนเกี่ยวกับการเดินทางของผู้หญิงชาวตะวันตกไปยังดินแดนทะเลทราย ซึ่งเปลี่ยนไปเป็นการได้พบกับชีวิตตัวละครเอกหญิงมักถูกจับไปขังไว้ในฮาเร็ม จนพัฒนากลายเป็นความรักที่มีต่อกัน ดังเช่นเรื่อง *The Sheik* (1919) ของอีดิท ฮัลล์ (Edith Hull) ซึ่งเป็นเสมือนต้นแบบของนวนิยายแนวโรมานซ์ทะเลทราย โดยเกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ แนวเรื่องดังกล่าวจะนำเสนอตัวละครเอกหญิงชาวตะวันตกที่ถูกชายพื้นเมืองจับตัวเป็นเชลย ด้วยท่าทีที่ก้าวร้าวกว่าที่ขัดแย้งกับการยินยอมพร้อมใจแก่ชายพื้นเมือง จนมีลักษณะของการละเมิดเส้นแบ่งทางเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้หญิงชาวตะวันตกต้องแบกรับไว้ในสังคมและวัฒนธรรมจากบ้านเกิดของตนเอง ดังที่จอยซ์ เคลลี (Joyce Kelly) กล่าวว่า

“Travel to remote regions was especially transgressive for many Western women of the nineteenth and early twentieth centuries who sought both escape and pleasure abroad. Those women, themselves ‘Other’ to masculine concepts of biology, thought, emotion, and sexuality, found the authority they were denied at home by becoming experts of an exotic area. The Otherness they found served as vehicle for inscribing something new, even something unspoken about themselves.”⁸ (Kelly, cited in Harders, 2012, p. 142)

การวิเคราะห์ของเคลลีชี้ให้เห็นความสำคัญของการมองจากมุมมองของตัวละครเอกหญิงร่วมกับบริบททางสังคมของตะวันตกที่ผู้หญิงมักถูกทำให้เป็นอื่นในระบบของผู้ชาย การเดินทางไปยังพื้นที่อื่นของตัวละครเอกหญิง ตลอดจนได้ครองคู่กับผู้ชายพื้นถิ่นที่ไม่ใช่ผู้ชายชาวตะวันตก จึงส่งผลในสองด้าน ด้านหนึ่ง การเดินทางไปยังดินแดนอื่นทำให้ผู้หญิงสามารถประกาศอิสรภาพจากกรอบเกณฑ์ที่ผูกมัดในสังคมบ้านเกิด แม้ว่าจะเป็นเพียงเรื่องเล่าที่ไม่อาจเกิดขึ้นจริง หรือไม่อาจอธิบายโดยเปิดเผยออกมาได้ แต่ผู้หญิงสามารถเปิดเผยความปรารถนาของตนเองผ่านเรื่องเล่าการเล่าเรื่องโดยให้ผู้หญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่องรักและเรื่องเพศในต่างแดน สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงวิตกกังวลต่อการแสดงออกถึงความปรารถนาทางเพศว่าจะถูกประณามจากสังคม ผู้หญิงจึงสร้างจินตนาการว่าตนเองเป็นฝ่ายถูกระงับจากผู้ชายสักคนหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกผิด

⁸ “ผู้หญิงตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 จำนวนมากเริ่มเดินทางข้ามทวีปไปยังภูมิภาคอันห่างไกล เพื่อต้องการหลีกเลี่ยงและหาความสำราญจากการเดินทางไปต่างแดน ผู้หญิงเหล่านี้คือความเป็นอื่นในทุกด้านที่ตรงข้ามกับแนวคิดเรื่องความเป็นชาย เช่น สรีระร่างกาย ความคิด อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนเพศวิถี การที่ผู้หญิงเดินทางไปยังพื้นที่ต่างถิ่นต่างแดนกลับเป็นพาหนะที่ช่วยให้เธอได้เห็นแง่มุมใหม่ หรือบางสิ่งที่ไม่อาจพูดได้เกี่ยวกับตนเอง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ซึ่งเคยถูกปฏิเสธในบ้านเกิดของตนเอง”

ทางเพศ (sexual blame avoiding) การถูกชื่นใจที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพียงจินตนาการทางเพศรูปแบบหนึ่งของการถูกระงับที่เกิดขึ้นจากมุมมองของผู้หญิงเอง (implicit consent) (Critelli & Bivona, 2008, p. 63) ในแง่หนึ่ง การนำเสนอเรื่องรักและความสัมพันธ์รักอย่างลึกซึ้งกับผู้ชายคนชาติอื่นในดินแดนแปลกถิ่นที่ มีบทบาทในการปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศของผู้หญิงภายใต้ข้อจำกัดทางสังคมวัฒนธรรมของบ้านเกิด เรื่องเล่าจึงมีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างเรื่องจริงกับจินตนาการทางเพศของผู้หญิง (female sexual fantasy)

แนวเรื่องโรมานซ์ต่างแดนที่เขียนโดยนักเขียนสตรีสะท้อนให้เห็นว่า พื้นที่ในต่างแดนสัมพันธ์กับความปรารถนาทางเพศอย่างยิ่ง หากกล่าวในอีกด้านหนึ่ง ความปรารถนาทางเพศมีส่วนในการสร้างและการรับรู้พื้นที่ในต่างแดน พื้นที่ซึ่งถูกนำเสนอในวรรณกรรมโรมานซ์ต่างแดนจึงสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับอารมณ์ความปรารถนาทางเพศเพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างการรับรู้พื้นที่ดังที่เอ็ดเวิร์ด ซาอิด (Edward Said) ชี้ให้เห็นว่า การสร้างขอบเขตหรือเขตแดนตะวันออกกระทำผ่านความรู้สึกนึกคิดของชาวตะวันตก ดังปรากฏในวรรณกรรมการเดินทาง ทั้งในรูปแบบบันทึกส่วนตัว สารคดีการเดินทาง จนถึงนวนิยาย มักนำเสนอดินแดนอาณานิคมผ่านภาพแทนซึ่งเกิดขึ้นจากการลดทอนพื้นที่ในความเป็นจริงให้กลายเป็นเพศหญิง มีลักษณะของความอ่อนแอ โง่เขลา หรือคล้ายกับเด็กทารกที่ต้องได้รับการดูแลปกป้องจากผู้ชายชาวตะวันตก ในแง่หนึ่ง การครอบครองดินแดนตะวันออกของคนตะวันตกจึงมิใช่เพียงการครอบครองพื้นที่เชิงกายภาพจากกองกำลังอำนาจ หากเป็นการเข้ายึดครองด้วยภูมิศาสตร์เชิงจินตนาการ (imaginative geography) โดยมีเรื่องแต่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเขตแดนในจินตนาการขึ้นมา (Said, 1979, p. 54) ดังพบว่า ในวรรณกรรมการเดินทางมักนำเสนอผ่านตัวละครเอกชายชาวตะวันตก ผิขาว และเป็นมืออาชีพ เช่น นักโบราณคดี หรือนักประวัติศาสตร์ที่เข้าไปสำรวจพื้นที่ตะวันออกด้วยสายตาและมุมมองของผู้ชาย ผู้คนในตะวันออกหากเป็นเพศชายมักถูกสร้างให้มีด้านที่ด้อยกว่าหรือโง่เง่า ป่าเถื่อน ขณะที่เพศหญิงมักถูกสร้างให้มีบุคลิกของความลึกลับและยั่ววน สอดคล้องกับการนำเสนอภาพของพื้นที่ตะวันออกที่มักถูกอุปมาด้วยเรือนร่างของสตรี มีความลึกลับ อันตราย น่าค้นหา และมีแรงดึงดูดให้เข้าไปสำรวจและพิชิตมาครอบครอง การสร้างพื้นที่ตะวันออกในจินตนาการที่ทั้งแปลกตาและเร้าใจจึงมีนัยทางเพศอย่างเด่นชัด (Said, 1979, p. 207)

แอนน์ แม็คคลินท็อก (Ann McClintock) อธิบายในแนวทางเดียวกับซาอิดว่า การสร้างพื้นที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความปรารถนาทางเพศ กล่าวคือ การครอบครองพื้นที่อาณานิคมได้กระทำผ่านอำนาจทางเพศผ่านอารมณ์ความปรารถนา ซึ่งเป็นการเข้าครอบครองอย่างแนบเนียน

และดูเป็นธรรมชาติเสมือนว่าปลอดจากการคุกคาม ดังจะเห็นว่าดินแดนอาณานิคมได้ถูกเปรียบกับเรือนร่างของผู้หญิงที่น่าปรารถนาสำหรับผู้ชาย การสร้างดินแดนอาณานิคมในเรื่องเล่าการเดินทางที่มาจากผู้ชาย มักมีคำเปรียบพื้นที่อื่นที่มีนัยทางเพศว่าเป็นดินแดนแห่งความว่างเปล่า รกร้าง เก่าแก่ โบราณ เพื่อนำเสนอว่าเป็นดินแดนที่ปราศจากผู้คนหรือผู้ครอบครองมาก่อน โดยแสดงผ่านภาพแทนว่าเป็นดินแดนแห่งพรหมจรรย์ (virgin land) เพื่อการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือผืนดิน เรื่องเล่าของเจ้าอาณานิคมมักผูกโยงพื้นที่ว่างเปล่าเข้ากับพรหมจรรย์ในเชิงอีโรติก เพื่อส่งผลต่อการฉกฉวยเขตแดนของพื้นที่นั้นในการเข้ายึดครอง การสร้างพื้นที่อื่นให้เป็นดินแดนแห่งพรหมจรรย์ยังมีนัยว่าดินแดนนั้นปราศจากการถูกครอบครองมาก่อน คนพื้นที่นั้นจึงไม่สามารถอ้างสิทธิ์เหนือดินแดนของตนเองได้⁹ (McClintock, 1995, p. 30)

ในวรรณกรรมการเดินทางของชาวตะวันตกจึงมักเปรียบดินแดนอื่นในเชิงอุปลักษณ์ทางเพศด้วยกลวิธีการนำเสนอภาพของดินแดนอื่นที่มีลักษณะคลุมเครือ เลื่อนไหล และแปรเปลี่ยน (ambiguous space) ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ลึกลับน่าหลงใหล การเปรียบเป็นเรือนร่างของเพศหญิงเข้ากับพื้นที่ของตะวันออก โดยมีนักเดินทางผู้ชายเข้าไปกระทำชำเรา มีนัยของการโล้เรือพื้นที่เพื่อเข้าปกครอง ในทางกลับกัน การกำหนดนิยามพื้นที่ด้วยการคัดสรรและแต่งเติม โดยนำภาพลักษณะตายตัวบางประการมาประกอบสร้างพื้นที่ มีนัยสะท้อนย้อนกลับมาสู่ผู้ที่ประกอบสร้างพื้นที่นั้นเสียเอง ดังเช่นการสร้างดินแดนตะวันออกให้กลายเป็นพื้นที่ในจินตนาการที่ด้อยกว่าความเป็นจริง กลับเผยให้เห็นความปรารถนา ความหวาดกลัว หรือความหวาดวิตกของผู้มองเสียเอง ดังนั้นการนำเสนอภาพของดินแดนอื่นจึงสัมพันธ์อย่างยิ่งกับตัวตนของผู้สร้างหรือผู้มอง (McClintock, 1995, pp. 25-28)

การนำเสนอฉากถูกสร้างและเลือกสรรภาพตามจินตนาการผ่านมุมมองและเสียงเล่าของสตรี จนทำให้ฉากภายในเรื่องเล่าสะท้อนโลกของความฝันที่ตนเองปรารถนา กระบวนการสร้าง

⁹ ดังที่ปรากฏเด่นชัดในเรื่อง *King Solomon's Mine* ของไรเดอร์ แฮกการ์ด (Sir Rider Haggard) ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกลุ่มนักเดินทางชาวอังกฤษที่เข้าไปตามหาทรัพย์สมบัติในดินแดนทะเลทรายในทวีปแอฟริกา โดยในเรื่องได้แสดงให้เห็นแผนที่ลายแทงไปสู่ถ้ำเหมืองเพชรของพระเจ้าโซโลมอนที่มีชื่อว่า ภูเขาถีนางชีบา (Sheba's breasts) ที่มีรูปลักษณะเค้าโครงเหมือนเรือนร่างของผู้หญิง (the diagram of female body) การเดินทางของคณะสำรวจชายชาวตะวันตกไปถึงถ้ำเหมืองเพชรในท้ายที่สุด มีนัยถึงการเข้าไปยังดินแดนพรหมจรรย์ของสตรี ภายในถ้ำมีแมมมอคอยเฝ้าสมบัติอยู่ก็ได้ถูกกลุ่มนักเดินทางชาวอังกฤษฆ่าตายและยึดครองทรัพย์สมบัติได้สำเร็จ นวนิยายของแฮกการ์ดได้ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญในการเข้าครอบครองอาณานิคมของจักรวรรดินิยมผ่านการสร้างภาพแทนพื้นที่ด้วยนัยทางเพศอย่างเด่นชัด ในด้านหนึ่ง โลกการเดินทางของผู้ชายจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างอาณาเขต โดยกระทำการเดินทางผจญภัยและสร้างผ่านจินตนาการทางเพศที่มีต่อสถานที่และผู้หญิงพื้นเมือง (McClintock, 1995, pp. 3-4)

พื้นที่ในจินตนาการดังกล่าวมีลักษณะเทียบเคียงกับการศึกษากระบวนการสร้างภาพในจินตนาการของภูมิภาคอินโดจีน ของภาณุวงศ์ นอร์นทร์ (Panivong Norindr) ซึ่งมองเห็นความสำคัญของการสร้างภาพอินโดจีนในจินตนาการของเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศสผ่านสื่อบันเทิงคดี นอร์นทร์ชี้ว่าการสร้างภาพอินโดจีนได้อย่างมีพลัง ไม่ใช่การนำเสนอตามข้อเท็จจริงหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น แผนที่หรือข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ แต่เป็นการสร้างผ่านจินตนาการและผลิตซ้ำผ่านสื่อบันเทิงคดีและสถาปัตยกรรม ดินแดนอินโดจีนจึงเปรียบเสมือนพื้นที่ว่าง (blank space) ในการเข้าไปลดทอนหรือลบเลือนข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมของอินโดจีนจนทำให้ดินแดนอินโดจีนกลายเป็นเรื่องเล่า ซึ่งมีพลังส่งผลให้ภาพของอินโดจีนเข้าไปปฏิบัติการในเชิงของอารมณ์ความรู้สึก โดยทำให้ดินแดนอินโดจีนกลายเป็นสินค้าที่มีเสน่ห์น่าหลงใหลให้เดินทางไปถึงในฐานะดินแดนของความฝันในการครอบครอง (อ้างในชุตติมา ประกาศวุฒิสาร, 2562, น.23-24)

ความปรารถนาทางเพศที่นำเสนอผ่านพื้นที่ เผยอย่างชัดเจนในงานเขียนของผู้หญิงชาวตะวันตก ดังที่นอร์นทร์ศึกษาการสร้างภาพของเมืองไซ่ง่อนให้กลายเป็นดินแดนแห่งความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายของมาร์เกอริต ดูราส์ (Marguerite Duras) ตัวละครเอกหญิงซึ่งเป็นสาววัยรุ่นชาวฝรั่งเศสได้เดินทางเข้าไปอาศัยอยู่ในเมืองไซ่ง่อน ซึ่งยังเป็นเขตปกครองของฝรั่งเศส ตัวละครเอกหญิงมีพฤติกรรมที่ชอบเดินเล่นเตร็ดเตร่เพื่อสำรวจเมือง โดยไม่มีจุดหมายปลายทาง นอร์นทร์ชี้ว่า การเดินทางโดยไร้เป้าประสงค์ของตัวละครเอกหญิงนอกจากจะเผยให้เห็นถึงการส่องสำรวจตรวจตราด้วยสายตาของเจ้าอาณานิคมตะวันตกแล้ว ในมิติทางเพศยังเผยว่า ดูราส์ต้องการใช้พื้นที่ในเมืองไซ่ง่อนในฐานะดินแดนที่สะท้อนถึงความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงด้วย เนื่องจากดินแดนฝรั่งเศสมีชนบหรือกฎเกณฑ์ของความเป็นผู้หญิงซึ่งไม่เอื้อให้แสดงความปรารถนาทางเพศได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะความปรารถนาต้องห้ามทางเพศกับชายชาวพื้นเมือง ตัวละครเอกหญิงได้ถอดถอนชนบความเป็นเพศหญิงจากบ้านเกิด แล้วสวมบทบาทเป็นผู้หญิงที่มีลักษณะเหมือนโสเภณี เดินเตร็ดเตร่สอดแนมและปล่อยตัวปล่อยใจในอาณาบริเวณของเมืองไซ่ง่อนได้

นอกจากนั้นดูราส์ยังสร้างถนนหนทาง ตึกรามบ้านช่องในเมืองไซ่ง่อนให้ผสมปะปนไปกับสถานที่จริง จนกลายเป็นเมืองไซ่ง่อนในอีกรูปแบบหนึ่ง ลักษณะดังกล่าวคือการสร้างพื้นที่ขึ้นมาใหม่ผ่านอารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละคร เพื่อเอื้อให้สามารถปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศได้อย่างเต็มที่ ดังที่นอร์นทร์วิเคราะห์ว่า “Desire as a force adrift, however, circulates in complex ways in Duras's sensual and voluptuous representation of the scene of jouissance. By reinserting the subject in an imaginary space. Dura's seductive

narratives can lead readers astray and carry them far away from the shore of the 'real'.”¹⁰ (Norindr, 1996, p. 128) เมืองไซ่ง่อนถูกประกอบสร้างขึ้นใหม่ผ่านเรื่องเล่าที่มาจากมุมมองของตัวละครเอกหญิง จนกลายเป็นพื้นที่แห่งความปรารถนาทางเพศ (erotic space) การเดินทางไปยังพื้นที่ต่างแดนของผู้หญิงจึงเสมือนเป็นการถอดบทบาทความเป็นผู้หญิงที่ถูกตรึงไว้จากบ้านเกิดออก แล้วสวมบทบาทที่ตนเองปรารถนาแทน จากแนวคิดของนอร์อินด์จึงช่วยชี้ให้เห็นประเด็นในการศึกษานวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในมิติของพื้นที่ในฐานะโลกในจินตนาการที่นำเสนอความปรารถนาของผู้หญิงผ่านเรื่องเล่าแนวโรมานซ์ โดยดินแดนอื่นได้ถูกประกอบสร้างขึ้นมาเพื่อเอื้อต่อการละเมิดขนบทางเพศของผู้หญิงซึ่งไม่สามารถแสดงออกได้ในบ้านเกิดของตน หรือไม่อาจเผยให้เห็นในความเป็นจริง

จากการสำรวจแนวคิดเกี่ยวกับงานวรรณกรรมการเดินทางซึ่งพัฒนาไปสู่วรรณกรรมแนวโรมานซ์ต่างแดน พบว่า การนำเสนอพื้นที่ในวรรณกรรมสัมพันธ์กับอารมณ์ความปรารถนาทางเพศ ทั้งเรื่องเล่าของนักเดินทางผู้หญิงซึ่งนำเสนอพื้นที่อันเกิดจากการเข้าไปผูกพันและมีประสบการณ์ร่วมกับคนพื้นเมืองด้วยการเกาะเกี่ยวทางอารมณ์รัก หรือในกรณีนักเดินทางผู้ชายซึ่งสร้างแผนที่ของดินแดนตะวันออกเข้ากับเรือนร่างของสตรีเพื่อการครอบครองอาณาเขต การนำเสนอพื้นที่ทั้งสองลักษณะมีจุดร่วมกัน คือการมองเห็นและรับรู้ว่าดินแดนในจินตนาการคือความจริง ในแง่หนึ่ง โลกของความฝันซึ่งถูกประกอบสร้างขึ้นไม่ได้แยกจากความจริงซึ่งปรากฏอย่างเด่นชัดในวรรณกรรมการเดินทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณกรรมโรมานซ์ต่างแดน (Jarmakani, 2021, p. 255) แม้ว่าการศึกษาก่อร่างสร้างพื้นที่จะมาจากการสำรวจวรรณกรรมการเดินทางของตะวันตก หากแต่พบประเด็นสำคัญที่สามารถนำไปปรับใช้ในการศึกษานวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยของไทยได้คือ นัยสำคัญของการก่อร่างสร้างพื้นที่ ซึ่งสัมพันธ์เกี่ยวโยงกับมิติของความปรารถนาทางเพศ หรือกล่าวในอีกด้านคือความปรารถนาทางเพศมีส่วนสำคัญในการก่อร่างสร้างพื้นที่และการรับรู้พื้นที่ ทั้งนี้ การศึกษาอารมณ์ความปรารถนาทางเพศผ่านพื้นที่ นอกจากจะเผยให้เห็นว่านักเดินทางไม่ใช่เพียงแค่ผู้จ้องมองพื้นที่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่พื้นที่ยังมีพลังอำนาจในการเหนี่ยวนำให้นักเดินทางเกิดความปรารถนาสนองตอบด้วยเช่นกัน พื้นที่กับอารมณ์ปรารถนาของนักเดินทางจึงไม่อาจแยกขาดออกจากกันได้

¹⁰ “อย่างไรก็ดี ความปรารถนาเปรียบดั่งมวลพลังที่ไหลเวียนในทิศทางที่ซับซ้อนอยู่ภายในงานเขียนของดูราส์ ซึ่งเต็มไปด้วยภาพที่เราอารมณ์และเขี้ยวอนผ่านฉากแห่งความสุขสมในสิ่งต้องห้าม (jouissance) ดูราส์นำเสนอตัวละครโดยสอดแทรกตัวตนลงไปในพื้นที่จินตนาการ ทำให้เรื่องเล่าของดูราส์มีลักษณะล่อลวงให้ผู้อ่านหลงทิศทางออกไปจากฝั่งของ ‘ความเป็นจริง’”

2.2.2 การท่องเที่ยว การบริโภค และความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดงานวรรณกรรมการเดินทางของสตรีร่วมสมัยเพิ่มปริมาณมากขึ้น คือบริบทของการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงสามารถเดินทางไปยังดินแดนอื่นได้อย่างอิสระ หากมีทุนทรัพย์และเวลาเพียงพอ การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งในระบบทุนนิยมที่แบ่งช่วงเวลาของการทำงานกับเวลาว่างออกจากกัน ดังที่สมสุข หินวิมานชี้ให้เห็นว่า การเดินทางท่องเที่ยวสัมพันธ์กับมิติของเวลาและพื้นที่ กล่าวคือในมิติของเวลา การท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นเฉพาะในเวลาว่างจากการทำงาน ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการผลิต ขณะที่เวลาว่างหมายถึงเวลาแห่งการบริโภค หากพิจารณาในมิติของพื้นที่ การท่องเที่ยวคือการเดินทางไปยังที่อื่นหรือพื้นที่ซึ่งไม่เคยชั่วครั้งชั่วคราว โดยนัยสำคัญของการท่องเที่ยวเป็น “กระบวนการเติมสิ่งที่ขาดหายไปจากชีวิตการทำงาน” (สมสุข หินวิมาน, 2558ก, น. 83) เนื่องจากชีวิตการทำงานเป็นช่วงเวลาที่ตัวตนของบุคคลขาดหายไป หรือไม่สามารถแสดงความต้องการของตัวตนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวตนของผู้หญิงที่มักไม่ปรากฏทั้งในเวลางานและเวลาว่าง ทั้งนี้การแสดงออกซึ่งตัวตนของผู้หญิงยังขึ้นอยู่กับลักษณะหรือรูปแบบของการท่องเที่ยวด้วย ตั้งแต่การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจไปจนถึงการสร้างประสบการณ์ร่วมแบบใหม่ เช่น การทดลองท่องเที่ยวยังสถานที่ซึ่งไม่เคยไป หรือการไปร่วมใช้ชีวิตแบบคนพื้นถิ่น เป็นต้น กิจกรรมการท่องเที่ยวเช่นนี้เองที่ทำให้ผู้หญิงก้าวข้ามตัวตนแบบเดิม (transcendence of gender stereotypes) ไปสู่การค้นพบตัวตนใหม่หรือตัวตนแบบอื่นที่ผู้หญิงเองอาจไม่เคยแสดงออกมาก่อน (สมสุข หินวิมาน, 2558ก, น.84)

กระแสของการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของระบบทุนนิยมยังสอดคล้องกับกระแสเสรีนิยมที่สร้างสำนึกปัจเจกชนให้เชื่อมั่นในสิทธิเสรีภาพของตนเอง ความอิสระและสำนึกถึงความเป็นเจ้าของต่อจิตใจและเรือนร่างของตนเองสอดคล้องกับระบบของการซื้อขายแลกเปลี่ยนและการบริโภคอย่างเสรี ในแง่หนึ่งการที่ผู้หญิงรู้สึกถึงความเป็นอิสระและสามารถเปลี่ยนอัตลักษณ์ตนเองผ่านกิจกรรมเชิงท่องเที่ยวจึงอาจเกิดขึ้นจากแรงดึงดูดและความน่าเข้ายวนใจเพื่อกระตุ้นให้เกิดการบริโภคอีกชั้นหนึ่ง ทั้งนี้ เครื่องมือสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมการเดินทางและการท่องเที่ยวน่าหลงใหลใฝ่ฝันคือ การสร้างเรื่องเล่าการเดินทางในรูปแบบของเรื่องเล่าความรักโรแมนติก ความรักโรแมนติกถูกสร้างขึ้นด้วยสำนึกของความเป็นอิสระและเป็นเจ้าของจิตใจและเรือนร่างในฐานะอัตบุคคล ทำให้การมองความรักและการครองคู่กลายเป็นเรื่องของหัวใจของคนสองคน (passionate love) (Featherstone, 1999, p. 5) ความรักโรแมนติกในบริบทของการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยกระตุ้นเร้าให้บุคคลเกิดความปรารถนาต่อการเดินทางเพื่อค้นหาความรักที่อยู่

นอกเหนือเวลาและพื้นที่อันจำกัด การท่องเที่ยวจึงสร้างพื้นที่ในต่างแดนราวกับโลกของความฝัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกเสมือนได้หลุดออกไปจากโลกของความเป็นจริง ในแง่นี้ทำให้พื้นที่ในต่างแดน จึงกลายเป็นโลกที่สร้างและหล่อเลี้ยงความปรารถนาให้ดำรงอยู่ ดังจะมักพบว่าภายใต้เรื่องเล่า ความรักโรแมนติก ตัวละครสามารถเดินทางตามหาและค้นพบคนรักได้ตามความพอใจและสมหวัง ในการครองคู่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขไปจนนิจนิรันดร์ (Illouz, 1997, pp. 7-8) ทั้งนี้ อารมณ์ ความปรารถนาซึ่งขับเคลื่อนให้ผู้คนเกิดการบริโภค ถูกสร้างขึ้นผ่านความรู้สึกขาดหรือความไม่พึงพอใจ (unsatisfaction) ต่อสภาพที่มีอยู่ของตนเอง โดยที่ความรู้สึกขาดจะทวีมากขึ้นเมื่อถูกกระตุ้น รั้งจากความพึงพอใจ (satisfaction) ผ่านการได้บริโภคสินค้า ทำให้บุคคลรู้สึกถึงความขาดของตนว่า จะสมปรารถนาได้ก็โดยการบริโภคเท่านั้น ความปรารถนาจึงตั้งอยู่บนวิธีการสร้างคำมั่นสัญญาว่า การบริโภคสินค้าจะทำให้บุคคลได้รับความสุขสมปรารถนา โดยลวงล่อให้เชื่อว่าความปรารถนาที่ ขาดหายไปจะมาถึงในสักวันหนึ่ง ส่งผลให้ความปรารถนาที่ขาดไปไม่เคยเติมเต็มจนต้องเกิดการ บริโภคต่อไป (McGowan, 2016, pp. 11-12)

การเดินทางท่องเที่ยวในบริบทของทุนนิยมที่เน้นการบริโภคจึงมุ่งเน้นการสร้าง ความปรารถนาให้เกิดขึ้น จากความตื่นตาตื่นใจ ความแปลกถิ่น และสร้างประสบการณ์ที่มีอรรถรสซึ่ง ไม่อาจสัมผัสได้จากดินแดนบ้านเกิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากพิจารณาวนนิยายโรมานซ์ทะเลทราย ร่วมสมัยถูกผลิตสร้างขึ้นภายใต้บริบทของการท่องเที่ยว มักพบการนำเสนอเรื่องเล่าการเดินทาง ของตัวละครเอกหญิงในสถานะของนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้น การที่นวนิยายโรมานซ์ ทะเลทรายร่วมสมัยยังคงแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักและอิโรติกในลักษณะข้ามเวลาและพื้นที่ มี ส่วนขับเคลื่อนให้ดินแดนทะเลทรายในนวนิยายโรมานซ์กลายเป็นดินแดนที่น่าดึงดูดเย้ายวนใจไม่ต่าง ไปจากโลกของความฝัน หากพิจารณาการเดินทางท่องเที่ยวของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ ทะเลทรายร่วมสมัย พบอย่างเด่นชัดว่า นอกจากฉากทะเลทรายจะถูกนำเสนอในด้านของดินแดนที่ ยังไม่เจริญ ว่างเปล่า ลึกลับ และมีความเป็นพื้นถิ่นแล้ว ประการสำคัญยังพบการนำเสนอดินแดน ทะเลทรายในอีกด้านคือ ประเทศที่เจริญถึงขีดสุดไม่แพ้ประเทศอื่นในตะวันตก มีตึกงามบ้านช่อง ที่ทันสมัย และห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ การนำเสนอฉากหลักเป็นเมืองมหานคร ภายในฉากของ เมืองมักสอดแทรกเรื่องเล่าแนวรักโรแมนติกที่สอดรับกับวิถีชีวิตในด้านการบริโภคของตัวละคร อย่างเด่นชัด เนื่องจากในพื้นที่เมืองมีความเป็นสมัยใหม่ซึ่งเป็นศูนย์รวมของความเจริญทาง เศรษฐกิจ การคมนาคม และเทคโนโลยี ภูมิทัศน์ของเมืองจึงเต็มไปด้วยแสงสีเสียง สถาปัตยกรรม สินค้าล่อตาล่อใจ ส่งผลให้ผู้คนที่ดำเนินชีวิตในเมืองถูกกระตุ้นรั้งให้เกิดความปรารถนาต่อการ บริโภคอยู่ตลอดเวลา สินค้ากลายเป็นวัตถุแห่งความปรารถนาเพื่อล่อลวงให้บุคคลเกิดความรู้สึก ว่าความปรารถนาของตนได้รับการปลดปล่อย ทำให้ภูมิทัศน์ของเมืองกลายเป็นพื้นที่แห่งภาพฝัน

เนื่องด้วยในความฝันความรู้สึกที่ถูกเก็บกดปิดกั้นในชีวิตจริงมักจะถูกปลดปล่อยออกมาได้อย่างอิสระ ขณะที่ในพื้นที่เมืองความปรารถนาที่กดทับไว้ถูกทำให้เสมือนว่าถูกปลดปล่อยออกมาผ่านการบริโภคสินค้า (Gilloch, 1996, pp. 104-105) ในแง่หนึ่ง อารมณ์ความปรารถนาและตัวตนของผู้หญิงซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาของการท่องเที่ยว อาจเกิดจากความปรารถนาของผู้หญิงเอง หรือผู้หญิงอาจถูกล่อลวงให้เกิดความปรารถนาก็ได้

การท่องเที่ยวในเวลาว่างท่ามกลางสิ่งเร้า นอกจากจะก่อให้เกิดความปรารถนาอันนำไปสู่การบริโภคแล้ว ความปรารถนาที่เกิดขึ้นระหว่างการท่องเที่ยวยังนำไปสู่การทำให้ผู้หญิงเกิดการตระหนักรับรู้ถึงตัวตนและมุมมองต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย เมื่อพิจารณาจากทะเลทรายในนวนิยายโรมานซ์ร่วมสมัย พบว่ามักถูกนำเสนอผ่านสายตาและมุมมองของตัวละครเอกหญิงในอาการของผู้ที่ตกอยู่ในภวังค์ฝัน การเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายราวกับไปพบโลกแห่งความฝัน อันเกิดจากการสร้างภาพของดินแดนทะเลทรายมีลักษณะผสมระหว่างความเป็นตะวันตก เช่น ความก้าวหน้าทางการศึกษา ความเป็นสมัยใหม่ของเมือง เศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นต้น แต่ขณะเดียวกันก็ยังคงความเป็นตะวันออกไว้บางส่วน เช่น วัฒนธรรมดั้งเดิมของชนเผ่าพื้นเมือง จารีตเรื่องชีวิตคู่ที่เคร่งครัด หรือกฎหมายที่เด็ดขาดตามหลักศาสนา เป็นต้น ดินแดนทะเลทรายจึงเป็นพื้นที่ซึ่งมีลักษณะสองด้านที่สะท้อนให้เห็นความปรารถนาของผู้หญิง กล่าวคือ ด้านหนึ่งเป็นพื้นที่ในการปลดปล่อยความปรารถนาของผู้หญิงที่เกิดจากการสร้างภาพฝันในเชิงอุดมคติที่มีความสุข ความสมหวังในความรัก และสถานภาพชีวิตที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันการเดินทางไปผจญภัยในดินแดนทะเลทรายยังนำตื่นเต้นท้าทายและได้แสดงความสามารถของความเป็นผู้หญิงที่ไม่ติดอยู่ในกรอบของชนบทที่ติดอยู่กับพื้นที่ในบ้าน เรื่องรักโรแมนติก โดยเฉพาะที่เกิดขึ้นในต่างแดน จึงช่วยเสริมสร้างให้ดินแดนทะเลทรายกลายเป็นโลกของความฝันในเชิงอุดมคติที่สมบูรณ์แบบ (utopia) ด้วยเหตุที่โลกในเรื่องโรมานซ์สมบูรณ์พูนสุขจนไม่มีวันจะเป็นจริงนี้เอง ยิ่งทำให้กลายเป็นโลกที่น่าดึงดูดและน่าหลงใหล (Illouz, 1997, p. 9) ในแง่หนึ่งดินแดนทะเลทรายในนวนิยายโรมานซ์จึงถูกสร้างขึ้นจากความรู้สึกของความสุข โดยที่อีกด้านหนึ่งกลับไปตอกย้ำความขาดพร่องในชีวิตจริง ด้วยเหตุที่ดินแดนทะเลทรายเป็นแต่เพียงภาพเงาฝันที่ไม่มีวันเกิดขึ้นจริง ทำให้ความปรารถนานั้นน่าหลงใหลและยังคงเป็นโลกที่หล่อเลี้ยงความปรารถนาเอาไว้ได้อย่างต่อเนื่อง

นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายนับเป็นสื่อหนึ่งที่ผลิตขึ้นในระบบตลาดสินค้าเชิงวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) ซึ่งมีส่วนสร้างความปรารถนาให้แก่ผู้อ่านเพศหญิง เนื่องด้วยเนื้อเรื่องที่มุ่งนำเสนอเรื่องราวความรักและความสัมพันธ์ของตัวละครเอก ซึ่งสร้างจุดขายด้วยการนำเสนอตัวละครเอกเป็นเจ้าชายซิค และนำเสนอดินแดนทะเลทรายราวกับโลกของความฝัน

ทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายกลายเป็นสินค้าขายฝันทางเพศที่เข้ามาตอบสนองรสนิยมผู้อ่านเพศหญิง เกลน โทมัส (Glen Thomas) ชี้ให้เห็นว่าปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการศึกษานวนิยายโรมานซ์คือการมุ่งเน้นวิเคราะห์ตัวบทที่แยกออกจากผู้อ่าน ตลอดจนมุ่งเน้นวิเคราะห์ภายในเนื้อหาของตัวบทมากกว่ามองตัวบทในด้านรูปแบบที่ผลิตสร้างขึ้นในฐานะสินค้า เนื่องจากนวนิยายโรมานซ์เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ หรือ “สินค้าขายฝัน” (product of fantasy) ชนิดหนึ่งในแง่นี้ ผู้อ่านจึงกลายเป็นผู้บริโภค ขณะที่การอ่านก็คือขั้นตอนการบริโภค (act of consumption) การพิจารณานวนิยายโรมานซ์ในฐานะสินค้า และผู้อ่านในฐานะผู้บริโภค นำไปสู่การมองเห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค กล่าวคือ แม้ผู้ผลิตจะใช้กลวิธีด้านรูปแบบและเนื้อหาเพื่อกระตุ้นเร้าหรือโน้มน้าวใจผู้อ่าน ขณะเดียวกันผู้อ่านก็เลือกบริโภคสินค้าเพื่อสนองความปรารถนาและรสนิยมของตนเอง (Thomas, 2012, p. 212) แม้การเลือกอ่านนวนิยายโรมานซ์จะเป็นส่วนหนึ่งของการบริโภคตามที่คุณผลิตได้จัดแบ่งประเภทหรือแนวเรื่องเอาไว้แล้วตามกลุ่มเป้าหมาย แต่การเลือกอ่านนวนิยายโรมานซ์ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของคนกลุ่มหนึ่ง ก็สะท้อนให้เห็นความปรารถนาของผู้บริโภคภายใต้ระบบการตลาดแบบประชานิยมได้เช่นกัน

นวนิยายโรมานซ์ร่วมสมัย โดยเฉพาะนวนิยายโรมานซ์ที่ใช้ฉากทะเลทราย เกิดขึ้นภายใต้กระแสการท่องเที่ยว และระบบตลาดหนังสือซึ่งสร้างแนวเรื่องเพื่อสนองผู้อ่านเฉพาะกลุ่มองค์ประกอบเด่นของนวนิยายแนวนี้คือ ตัวละครเอกซีกที่หล่อเหลาและร่ำรวย ตัวละครเอกหญิงคนไทย และใช้ฉากหลักในดินแดนทะเลทราย อีกทั้งมุ่งเน้นเรื่องเล่าเชิงอีโรติก ทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย โดยเฉพาะในรูปแบบอีบุ๊กและในเว็บไซต์อ่านออนไลน์มียอดการอ่านสูงติดอันดับหนังสือขายดี องค์ประกอบของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายดังกล่าวดึงดูดใจกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงคนไทยเป็นอย่างมาก ดังที่ผู้อ่านคนหนึ่งให้เหตุผลในการเลือกอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายว่า

พอเดินเข้าร้านก็จะเห็นตรงโปรโมชันจะมีหนังสือหลากหลาย แต่ที่เด่นสะดุดตามากก็คือหนังสือนิยาย คือรูปภาพ ก็ไปหยิบมาอ่านดูหน้าปกและอ่านดูด้านหลัง เนื้อเรื่องดูแปลกใหม่เลยลองซื้อมาอ่านหนึ่งเล่ม ดูราคาแล้ว สามารถซื้อได้ ดีกว่าเช่า...อย่างแรกที่ประทับใจก็คือรูปภาพหน้าปก เนื้อหาด้านหลังปกมันดึงดูดให้อยากอ่าน...อ่านนิยายแนวอีโรติกมาเยอะเหมือนกันค่ะ เรื่องก็จะคล้าย ๆ กัน แต่ที่สำคัญ หนังสือแนวทะเลทรายถ้าไม่มีทะเลทรายมันก็ไม่มาดึงดูดนะคะ ยิ่งผู้แต่งบรรยายถึงฉากทะเลทรายจะยิ่งทำให้คนอ่านนึกแล้วจินตนาการร่วมด้วย (สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2564)

คำตอบของผู้อ่านยืนยันว่า สิ่งแรกที่สะดุดตามากที่สุดคือ รูปภาพบนหน้าปก โดยเฉพาะการจัดวางรูปภาพที่จำเป็นต้องมีพระเอกนางเอกคู่กัน และมีฉากหลังเป็นทะเลทราย ในปัจจุบันเทคโนโลยีการวาดภาพกราฟิกช่วยสร้างสรรค์ให้หน้าปกดูราวกับภาพวาดกึ่งจริงกึ่งจินตนาการ สามารถปั้นแต่งพระเอกซี้ดให้หล่อเหลาคมคาย และนางเอกคนไทยให้สวยหวานและมีแรงดึงดูดทางเพศ อย่างไรก็ตาม การที่นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในฐานะสินค้ารูปแบบหนึ่งสามารถดึงดูดใจและกลายเป็นที่นิยมได้ อีกด้านหนึ่งอาจเกิดจากการที่นวนิยายสามารถตอบสนองความต้องการในส่วนลึกของผู้อ่าน ในแง่หนึ่งนวนิยายอาจมีส่วนกระตุ้นและสร้างสำนึกให้ผู้อ่านตระหนักถึงความขาดพร่องให้แก่ผู้อ่าน ดังที่ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่ง ซึ่งถูกอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่พยายามห้ามปรามไม่ให้แสดงออกเรื่องเพศอย่างเปิดเผย อีกทั้งยังสั่งสอนว่าความเป็นลูกผู้หญิงควรอยู่ในกรอบศีลธรรมจรรยา ทั้งที่มีความรู้สึกทางเพศและต้องการความรักจากเพศตรงข้ามตั้งแต่เริ่มวัยสาว นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงเข้ามาเป็นสื่อหนึ่งในฐานะพื้นที่ปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของผู้อ่าน ดังที่ผู้อ่านแสดงความคิดเห็นว่า พ่อแม่ห้ามอ่านนวนิยายโรมานซ์ เพราะไม่อยากให้ลูกสาวรู้เรื่องเพศก่อนวัยอันควร เมื่อเติบโตเข้าสู่วัยสาวทำให้ไม่กล้าที่จะแสดงออกเรื่องความรักและเรื่องเพศ จนเมื่อได้ค้นพบการอ่านนวนิยายโรมานซ์ ดังที่กล่าวว่า

ความรู้สึกที่อ่านตอนนั้นน่าจะตื่นเต้นแล้วก็เขินมาก เพราะค่านิยมแบบคนไทยที่ผู้หญิงต้องรักนวลสงวนตัว ห้ามมีแฟนตอนเรียนเดี่ยวยังต้องนะ เราโดนปลูกฝังให้กลัวเรื่องเพศมากกว่าถูกสอนให้เรียนรู้ว่าเรื่องเพศคือธรรมชาติของมนุษย์นะ ครอบครัวไทยชอบสอนให้กลัว ไม่ได้สอนให้เรียนรู้เพื่อเป็นประสบการณ์ ยิ่งตอนนั้นเราเป็นวัยรุ่นช่วงต้นที่เรื่องเพศเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก แต่กลายเป็นเรื่องต้องห้ามสำหรับเรา การอ่านนิยายโรมานซ์คงเป็นเหมือนกล่องที่เทพซึอุสมอบให้กับแพนโดรา ห้ามนักใช้ไหม เปิดเลย...เท่าที่จำได้รู้สึกเหมือนว่าฉากรักหรือฉากบรรยายเกี่ยวกับเรื่องเพศในเรื่องไม่เห็นเหมือนกับที่โรงเรียนสอนเลย มันเป็นเรื่องที่แปลกใหม่มากสำหรับตัวเองตอนนั้นค่ะ (มะปราง, 6 ตุลาคม 2564)

ด้วยข้อจำกัดเรื่องเพศของผู้หญิงจากครอบครัวและสังคม ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่เรียนรู้อารมณ์และความรู้สึกทางเพศที่สถาบันการศึกษาหลีกเลี่ยงที่จะสอน ทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเข้ามาตอบสนองการรับรู้เรื่องเพศที่ขาดหายหรือถูกห้ามราวกับเป็น “กล่องแพนโดรา” ที่เฝ้าหวงใจให้ค้นหาและนำหลงใหล ในแง่หนึ่ง นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงเป็นโลกอีกใบที่เติมเต็มจินตนาการเรื่องเพศให้แก่ผู้อ่าน ทั้งนี้ ความรู้สึกทางเพศของผู้อ่านเพศหญิงที่เกิดจากการอ่านเรื่องโรมานซ์ นอกจากจะนำเสนอเรื่องเชิงสังวาสระหว่างพระเอกกับนางเอกแล้ว ยังเป็น

เรื่องราวความสัมพันธ์ทางเพศที่มาควบคู่กับความรักด้วย ดังที่นวนิยายแนวนี้ มักนำเสนอภาพพระเอกที่หล่อเหลา คมเข้ม แข็งแรง และเอาใจใส่นางเอก ตลอดจนการพรรณนาความสุขสมจากการร่วมรักที่มีตัวละครเอกหญิง จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในนวนิยายโรมานซ์ ดังที่สัมกล่าวว่า “ผู้แต่งบรรยายถึงรูปร่างความเก่งความหล่อของตัวพระเอก ส่วนตัวนางเอกจะบรรยายถึงความอ่อนโยนอ่อนหวาน สวย จิตใจงดงาม” (สัม, 10 ตุลาคม 2564) สอดคล้องกับความเห็นของผู้่านอีกคนหนึ่ง มองว่าฉากแสดงความรักและฉากร่วมรักสำคัญกับนวนิยายโรมานซ์อย่างมาก “เพราะช่วยสร้างบรรยากาศในการอ่าน การจินตนาการ ถ้าไม่มีเลยก็เรียกไม่ได้ว่านิยายรักอีโรติก น่าจะเป็นนิยายรักธรรมดา” (แดง, 2 พฤศจิกายน 2564) จากคำตอบดังกล่าวทำให้เห็นว่านวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายนำเสนอเรื่องเชิงสังวาสที่เคลือบคลุมไว้ด้วยเรื่องความรัก ได้เข้ามาช่วยตอบสนองความปรารถนาในความรักและความปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิงที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดเรื่องเพศวิถีในสังคม (ดังจะกล่าวอย่างละเอียดต่อไป)

การสอดแทรกเรื่องเชิงสังวาสและความสุขสมทางเพศด้วยอารมณ์รักผ่านตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย เปิดโอกาสให้นวนิยายโรมานซ์กลายเป็นพื้นที่ “ในฝัน” ให้ผู้อ่านเพศหญิงได้ทดลองจินตนาการถึงเรื่องเพศที่ไม่อาจกระทำได้ในชีวิตจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณานวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในฐานะสินค้ารูปแบบหนึ่งซึ่งไหลเวียนอยู่ในระบบตลาดของวัฒนธรรมประชานิยม ทำให้เห็นชัดเจนว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นสินค้าชนิดหนึ่งที่ผลิตสร้างภาพฝันถึงความสุขทางเพศของผู้หญิง เพื่อให้สอดรับหรือตอบโต้กับข้อจำกัดในการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศของกลุ่มผู้อ่านเพศหญิง ขณะเดียวกัน ผู้อ่านในฐานะผู้บริโภคสื่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายก็มีส่วนกำหนดความต้องการในการบริโภคสินค้าขายฝันภายใต้ระบบตลาดนี้เช่นกัน โลกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคิดสรรจึงเปรียบเสมือนโลกแห่งความฝันที่ตอบสนองส่วนที่ขาดพร่องไปในชีวิตจริงของผู้อ่านเพศหญิง นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงมักเกี่ยวข้องกับการเดินทางเพื่อไปค้นพบกับพื้นที่อื่นที่ทำให้สมความปรารถนาและเติมเต็มความหวัง เรื่องโรมานซ์จึงมักนำช่วงเวลาแห่งความสุขที่ไม่ใช่เวลาและสถานที่ในปัจจุบัน หากแต่เป็นยุคอดีตหรืออนาคตในลักษณะโลกฝันที่มีแต่ความหวัง การนำเสนอถึงความสุขในดินแดนและเวลาอื่น ในอีกด้านจึงสะท้อนให้เห็นปัญหาหรือความหวาดวิตกต่อสภาพความเป็นไปในสังคมแห่งความเป็นจริงในสังคมบ้านเกิดของตัวละครเอกหญิง โลกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายซึ่งมักถูกมองว่าเป็นที่หลบซ่อนหรือหลีกเลี่ยงปัญหาในความเป็นจริง แท้จริงแล้วยังมีสภาพความเป็นจริงอันเป็นเงื่อนไขสำคัญ ซึ่งสะท้อนกลับไปสู่โลกของความฝันในดินแดนทะเลทรายในฐานะแหล่งผลิตสร้างการปรารถนาทางเพศที่ไม่อาจเติมเต็ม

2.3 จากความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงสู่ผู้อ่านเพศหญิง

จากแนวทางการศึกษานวนิยายโรมานซ์ ทั้งขอบของเรื่องโรมานซ์และพื้นที่ในต่างแดน ทำให้เห็นว่าองค์ประกอบภายในตัวของนวนิยายโรมานซ์สัมพันธ์กับการนำเสนออารมณ์ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง อาจกล่าวได้ว่านวนิยายโรมานซ์คือนวนิยายเร้าอารมณ์สำหรับผู้หญิง กล่าวอีกนัยหนึ่ง นวนิยายโรมานซ์เป็นแหล่งผลิตสร้างและภาพสะท้อนจินตนาการและความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง อย่างไรก็ตามก็ดี ความปรารถนาทางเพศซึ่งเกิดจากการอ่าน เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของความหมายภายในนวนิยายโรมานซ์ และเกิดจากการตีความของตัวผู้อ่านร่วมด้วย ดังนั้น การศึกษาความปรารถนาทางเพศผ่านตัวบทเพียงด้านเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจว่า องค์ประกอบภายในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายสามารถก่อให้เกิดอารมณ์ความปรารถนาทางเพศแก่ผู้อ่านเพศหญิง และสามารถแทรกซึมเข้ามาในโลกความเป็นจริงจนส่งผลต่ออารมณ์ปรารถนาของผู้หญิงได้อย่างไร นอกจากนี้ ผู้อ่านเพศหญิงที่มีภูมิหลังและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน สร้างความหมายต่อตัวบทในเรื่องความรักและเรื่องเพศวิถีจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ในหัวข้อนี้จึงศึกษาแนวทางของวัฒนธรรมศึกษาในสาขาสื่อสารมวลชน มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาผู้อ่านเพศหญิงร่วมด้วย เพื่อช่วยเผยให้เห็นความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงจากการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย

2.3.1 ข้อจำกัดด้านเพศวิถีของสตรีในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย

ก่อนที่จะนำไปสู่แนวทางการศึกษาผู้อ่าน มีความจำเป็นต้องอภิปรายถึงเงื่อนไขสำคัญต่อการอ่านนวนิยายโรมานซ์ของผู้หญิง นั่นคือข้อจำกัดด้านเพศวิถีของสตรีในบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย แม้ว่าในปัจจุบันสังคมไทยจะดำเนินไปในกระแสของความเป็นสมัยใหม่ที่มาพร้อมกับกระแสแนวคิดเสรีนิยม โดยเฉพาะในด้านเพศวิถีของสตรีที่เรียกร้องความเท่าเทียมกันอย่างแพร่หลาย โดยเชื่อมั่นว่าผู้หญิงมีศักยภาพทัดเทียมกับผู้ชาย อย่างไรก็ตามก็ดี ภายใต้กระแสความเป็นสมัยใหม่ ซึ่งทำให้ผู้หญิงกล้าและเปิดเผยในการแสดงออกเรื่องเพศ กลับมีความลึกลับย้อนแย้งดังจะเห็นว่าผู้หญิงในลักษณะดังกล่าวยังถูกให้ภาพว่าเป็น “ผู้หญิงร้าย” อยู่นั่นเอง ดังที่ชุดิมา ประภาศวุฒิสาร ศึกษาภาพของผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ของไทยในวรรณกรรมไทยหลายเรื่องพบว่า แม้ตัวละครหญิงในวรรณกรรมจะปรากฏลักษณะนิสัยตามแบบผู้หญิงสมัยใหม่ที่มีความ

เก่งกล้าสามารถในหลายด้าน แต่ในท้ายที่สุดกลับถูกทำให้กลายเป็นภาพของผู้หญิงที่เป็นภัยคุกคามสังคมด้วย ดังที่ชูดิมาชี้ให้เห็นว่า

การเปิดรับความเป็นสมัยใหม่นำมาซึ่งการควบคุมพฤติกรรมและเพศวิถีของสตรี [...] วาทกรรมชาตินิยมเชื่อมโยงความเป็นชาติกับความเป็นชาย ผู้หญิงเป็นกลุ่มที่ถูกกีดกันออกจากกระบวนการสร้างชาติ ขณะเดียวกัน สถานะชายขอบของสตรีทำให้ผู้หญิงถูกสังคมควบคุมอย่างเข้มงวดมากกว่าเพศชาย การควบคุมพลเมืองที่เป็นสตรีมุ่งเน้นไปที่การแสดงออกของเพศวิถี” (ชูดิมา ประภาศวุฒิสาร, 2563, น.22)

สังคมสมัยใหม่ภายใต้กระแสเสรีนิยมจึงพบความย้อนแย้งในด้านเพศวิถีของผู้หญิง ผู้หญิงสมัยใหม่มีลักษณะภายนอกแสดงออกซึ่งความสามารถ ความเปิดเผยในเรื่องเพศ การหลุดจากกรอบเกณฑ์ของผู้หญิง “ข้างเท่าหลัง” และไม่พึ่งพิงผู้ชายเป็นหลัก แต่ในอีกด้านหนึ่งกลับพบว่า ความปรารถนาในส่วนลึกของผู้หญิงยังวิตกกังวลต่อการแสดงออกเรื่องเพศที่จะถูกประณามจากสังคมไปพร้อมกันด้วย เพศวิถีของสตรีในสังคมถูกจำกัดและกีดกันในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ดังพบว่า การสร้างกรอบเกณฑ์ความคิดและความเชื่อต่อบทบาทและเพศวิถีของสตรีซึ่งส่งผ่านจากชนชั้นสูงมาถึงชนชั้นกลาง ส่วนหนึ่งมาจากคติของพุทธศาสนาที่แพร่หลายในสังคมไทยผ่านทางชนชั้นนำหรือชนชั้นปกครอง จนกลายเป็นเครื่องมือในการควบคุมพลเมือง (ปราณี วงษ์เทศ, 2544, น.344) แม้อคติความเชื่อดังกล่าวจะเป็นเรื่องล้าสมัยไปแล้วตามพัฒนาการของสังคม ทว่ากลับไปฝังแน่นอยู่ในระบบการศึกษาแทน เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนสังคมให้เป็นสมัยใหม่ตามแบบตะวันตก แหล่งความรู้จากวัดไปสู่โรงเรียน ค่านิยมและเพศวิถีของผู้หญิงถูกเชื่อมโยงเข้ากับอุดมคติความเชื่อผ่านหนังสือเรียนตามหลักสูตรของรัฐ โดยเฉพาะแหล่งความรู้ด้านเพศวิถีของสังคมยุคเริ่มสู่ความเป็นสมัยใหม่เป็นต้นมา คือการเน้นให้ผู้หญิงเป็น “กุลสตรี” ที่ต้องมีความสามารถทางงานบ้านงานเรือนและปรนนิบัติรับใช้สามี (ปราณี วงษ์เทศ, 2544, น. 348)

นอกจากนั้น กรอบเกณฑ์ความเป็นผู้หญิงไทยที่ตั้งอยู่บนฐานความเชื่อของพุทธศาสนาไม่ใช่ของที่ล้าสมัยหรือหายไปจากสังคมไทย ในทางกลับกันยังถูกผลิตซ้ำอย่างมั่นคงในแบบเรียนเรื่องเพศศึกษาแนวใหม่ในยุคปัจจุบัน ดังที่มลฤดี สาพิมล และคณะ ได้ทำการวิจัยวาทกรรมเรื่องเพศในหลักสูตรเพศศึกษาแนวใหม่ในสังคมไทย พบว่า กระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยของประเทศไทยได้เข้ามาจัดการองค์ความรู้ด้านเพศศึกษาในโรงเรียน เป็นการปลูกฝังเยาวชนให้ดำเนินชีวิตแบบไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ (asexual children) เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เพียบพร้อมทางวุฒิภาวะพร้อมจะแต่งงาน ดังนั้น ระบบการศึกษาจึงเข้าไปมีส่วนสำคัญในการจัดการชะลอ

การมีเพศสัมพันธ์ในเยาวชน โดยนำคติความเชื่อทางสังคมและวัฒนธรรมของสังคมไทยมาใช้ในการปลูกฝังเรื่องเพศ หากพิจารณาเฉพาะเยาวชนเพศหญิงแล้วยังพบว่า “วิถีชีวิตทางเพศของเยาวชนหญิงจะถูกจับจ้องเพ่งเล็งโดยผู้คนในสังคม คำอธิบายเรื่องเพศวิถีของวัยรุ่นหญิงจะเกี่ยวกับความเปราะบาง อันเป็นที่มาของความเสี่ยงของเยาวชนหญิงในการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม และแนวโน้มที่จะถูกสังคมประณามว่าเป็น ‘ผู้หญิงใจง่าย ใจแตก’ หากไม่ดำเนินวิถีชีวิตทางเพศตามกรอบศีลธรรมจรรยา” (มลฤดี ลาพิมล และคณะ, 2551, น.3) ศีลธรรมจรรยาดังกล่าวมีมาตั้งแต่สังคมเริ่มรับความเป็นสมัยใหม่เข้ามาผ่านวรรณคดีของชนชั้นสูง ดังที่สุจิตต์ วงษ์เทศ กล่าว “หนังสือดังกล่าวนี้จัดเป็นคู่มือประภทสาวทุของลูกสาวเจ้านายและชนชั้นผู้ดียุคต้นรัตนโกสินทร์ที่ไม่ต้องทำงานอะไรนอกจากแต่งตัวหาผัว” (อ่างใน, ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2551ก, น.16-17) ในปัจจุบันค่านิยมดังกล่าวได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการผ่านสถาบันการศึกษา ตอกย้ำให้เห็นถึงคุณค่า “การรักษานวลสงวนตัว” หรือห้ามมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรหรือก่อนแต่งงานจนกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคม สังคมจะเปลี่ยนไปสู่ความเป็นสมัยใหม่

หากพิจารณาในมิติชนชั้น การเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ในสังคมไทยได้ส่งทอดค่านิยมและศีลธรรมจรรยาเรื่องเพศจากชนชั้นสูงมาสู่ชนชั้นกลางผ่านระบบการศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัว การเคร่งครัดในเรื่องเพศโดยเฉพาะสตรียังผูกโยงเข้ากับศีลธรรมและวัฒนธรรมความเป็นไทย โดยสร้างภาพลักษณ์ในอุดมคติของความเป็น “ผู้หญิงไทย” คือ กุลสตรี เรียบร้อย อ่อนหวาน และรักษานวลสงวนตัว ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ ชี้ให้เห็นว่า การที่รัฐเข้ามาควบคุมเรื่องเพศวิถี เนื่องจากรัฐมองเห็นว่าเพศเป็นเรื่อง “อันตราย” เพราะเพศเชื่อมโยงกับกระแสความเป็นสมัยใหม่แบบตะวันตกที่ให้ความสำคัญกับเสรีภาพและการแสดงออกทางเพศ ดังนั้น การรับเอาเรื่องเพศวิถีแบบตะวันตกเข้ามาจึงเป็นภัยคุกคามต่อ “รูปแบบวิถีดีงามแบบไทย” (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2551ก, น.8) นอกจากสถาบันการศึกษาและศาสนาจะมีส่วนในการผลิตสร้างเพศวิถีของสตรีแล้ว สื่อยังเป็นอีกแหล่งสำคัญในการผลิตซ้ำเพศวิถีของสตรีไทยด้วย โดยเฉพาะสื่อบันเทิงและสื่อศิลปะที่ผลิตซ้ำชุดคุณค่าของความรักโรแมนติก ซึ่งยกย่องเทิดทูนความรักที่ครองคู่แต่งงานไว้อย่างสูงค่า ดังพบได้ทั้งในวรรณกรรม โทรทัศน์ และสื่อสมัยใหม่

อย่างไรก็ดี การกำกับและควบคุมเพศวิถีของสังคมไทยดังที่กล่าวมา มิได้หมายถึงการห้ามพูดหรือปกปิดเรื่องเพศ หากแต่เป็นการนำเรื่องเพศออกมาเปิดเผยด้วยกระบวนการทำให้เป็นความรู้ผ่านสถาบันทางสังคมจนกลายเป็นบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมใช้ในการควบคุมวิถีทาง

เพศให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ (Foucault, 1978, p. 64) กระบวนการสร้างบรรทัดฐานทางเพศเช่นนี้ คือการนิยามวิถีทางเพศที่เป็น “ปกติ” ขณะเดียวกันก็กีดกันหรือปฏิเสธวิถีทางเพศที่ไม่เข้านิยามดังกล่าวจนกลายเป็นความ “ผิดปกติ” เป็นเรื่องลามกอนาจาร หรือแม้แต่เรื่องต้องห้าม สถาบันการแพทย์มีส่วนสำคัญในการนิยามและผลิตสร้างความหมายวิถีทางเพศที่เป็นปกติผ่านการอธิบายที่อิงกับวิทยาศาสตร์และการแพทย์ในรูปแบบของวิชาการเพศศาสตร์ (sexology) ดังพบว่าหมอคือผู้เชี่ยวชาญในการตอบปัญหาด้านความสัมพันธ์และเรื่องเพศในสื่อ โดยเสนอวิธีการแก้ปัญหาเรื่องเพศอย่างถูกต้องว่าควรเป็นอย่างไร โดยนัยคือการนำเพศกลับเข้าสู่บรรทัดฐานซึ่งถูกผลิตซ้ำโดยแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญควบคุมจำกัดให้เรื่องเพศอยู่ในกรอบเกณฑ์ที่อธิบายได้ตามหลักวิชาการ (ณภัค เสรีรักษ์, 2561, น.169-170)

การพูดถึงเพศผ่านสถาบันเกิดขึ้นเพื่อจัดระบบระเบียบให้เรื่องเพศอยู่ในความควบคุมของสังคมได้ ขณะที่เรื่องเพศที่ไม่ถูกนับเข้าเป็นบรรทัดฐานตามสถาบันทางสังคมจึงถูกขับให้พูดถึงในพื้นที่อื่นแทน ดังพบอย่างเด่นชัดที่สุดใน “สื่อสังวาส” (pornography) ซึ่งเป็นพื้นที่หนึ่งในการปลดปล่อยเรื่องเพศที่ไม่เข้ากรอบเกณฑ์ของบรรทัดฐานสังคม อย่างไรก็ตาม สื่อโป๊โดยเฉพาะหนังสือโป๊นำเสนอการปลดปล่อยทางเพศที่มาจากมุมมองของผู้ชายเป็นหลัก ทั้งผู้เขียน ผู้ผลิต และผู้อ่านล้วนตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้ชาย เนื้อหาจากสื่อโป๊จึงสะท้อนภาพตัวละครชายที่ใช้ความรุนแรงกระทำต่อผู้หญิงอย่างพิสดาร กระทั่งกับสัตว์หรือแม้แต่สิ่งของที่เลยพ้นไปจากเพศวิถีตามปกติ จึงไม่น่าแปลกใจว่าสื่อโป๊ดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้แก่เพศหญิงอย่างมาก ดังที่ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ ศึกษาสื่อสังวาสหรือ “หนังสือโป๊ตลาดล่าง” ชี้ให้เห็นว่า “การกระทำหลายอย่างที่สื่อสังวาสกระแสหลักเสนอว่าผู้หญิงชอบที่จะทำให้ผู้ชายนั้น ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรืออึดอัดร่างกาย เช่น การกระแทกอวัยวะเพศเข้าไปในปากและลำคอของผู้หญิงอย่างลึกลับ เป็นต้น ผู้หญิงหลายคนไม่พอใจ เพราะพวกเธอรู้สึกว่าความปรารถนาที่สื่อสังวาสกระแสหลักนำเสนอ นั้น แท้ที่จริงเป็นความต้องการของผู้ชายที่ถูกอำพรางว่าเป็นสิ่งที่ผู้หญิงอยาก ชอบ และต้องการ” (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2551ข, น.12) สื่อโป๊ที่ดูเหมือนว่าเป็นพื้นที่ในการปลดปล่อยทางเพศและหลุดรอดจากการห้ามพูดถึงเรื่องเพศจึงเป็นเพียงพื้นที่แสดงอำนาจของผู้ชายเสียเป็นส่วนใหญ่ จากประเด็นปัญหาเรื่องเพศวิถีของสตรีในสังคมไทย ซึ่งแม้จะเข้าสู่ยุคสมัยใหม่แล้วก็ตาม พบว่ายังถูกควบคุมกำกับในหลากหลายด้าน ทั้งยังแทรกซึมอยู่ในระดับต่าง ๆ ผ่านทางสถาบันหลักและสื่อ แม้ในปัจจุบันจะมีสื่อเทคโนโลยีที่ทำให้ผู้หญิงมีช่องทางในการปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศได้มากขึ้น หากแต่ท้ายที่สุดแล้ว สื่อโดยส่วนมาก โดยเฉพาะ

สื่อทางเพศยังถูกครองพื้นที่โดยผลิตสร้างจากผู้ชายและเพื่อผู้ชาย สื่อทางเพศจึงอาจไม่ใช่พื้นที่ปลดปล่อยทางเพศของผู้หญิง

นวนิยายโรมานซ์นับเป็นสื่อหนึ่งที่สร้างพื้นที่ขึ้นเพื่อหลบเลี่ยงข้อต้องห้ามและการถูกควบคุมเรื่องเพศของผู้หญิงจากสถาบันทางสังคม ด้วยรูปแบบ เนื้อหา และแนวเรื่องสำหรับผู้หญิงเพื่อเรียกขานผู้อ่านเพศหญิงโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม ซารา มิลล์ (Sara Mills) มองว่าตัวบทอาจไม่ได้เรียกขานผู้อ่านอย่างไม่ตรงไปตรงมา หากแต่ใช้กลยุทธ์ทางการตลาดในการเรียกขานในทางอ้อม (indirect interpellation) กล่าวคือ มีลักษณะของการไม่เอ่ยนามหรือไม่ใช้สรรพนามว่า “คุณ” โดยตรง หากแต่แสดงให้เห็นผ่านภาพลักษณ์หรือบุคลิกของตัวละครที่พึงปรารถนา เพื่อนำมน้าวหรือชักจูงให้ผู้อ่านชื่นชอบโดยไม่รู้ตัว ดังตัวอย่างกรณีภาพโฆษณาผลิตภัณฑ์กำจัดขนของผู้หญิง ซึ่งไม่ได้มุ่งตรงไปที่ผู้หญิงคนใดคนหนึ่ง หากแต่บอกโดยอ้อมว่า ขนคือปัญหาที่ผู้หญิงจะต้องกำจัดทิ้ง และคนที่ขึ้นตามเรือนร่างของผู้หญิงก่อให้เกิดปัญหาอย่างไร ส่งผลต่อการรับรู้ของผู้หญิงที่สวยและมีความสุขในชีวิตจะต้องเป็นผู้หญิงที่ไม่มีขน (Mills, 1998, p. 54) ดังเช่นในกรณีเดียวกับการนำเสนอทั้งภาพปกและเนื้อหาของนวนิยายโรมานซ์ที่เรียกขานผู้อ่านผ่านความสัมพันธ์รักและความสุขสมทางเพศโดยมีผู้หญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง ทั้งนี้ การเรียกขานในทางอ้อมของตัวบทเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนขึ้น เมื่อไปสัมพันธ์กับความปรารถนาของผู้อ่านที่มีเงื่อนไขในชีวิตแตกต่างกัน เนื่องจากการเรียกขานจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านเข้าใจสารจนกระทั่งรู้สึกต่อสารที่ตัวบทต้องการสื่อด้วย

อย่างไรก็ดี การที่นวนิยายโรมานซ์เข้ามาเติมเต็มความปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิง มิได้หมายความว่านวนิยายโรมานซ์จะกลายเป็นคู่ตรงข้ามกับเพศวิถีที่ถูกควบคุมจากสถาบันหลักของสังคม ในแง่ของการเข้ามาปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศออกไปจากกรอบเกณฑ์ของเพศวิถีตามบรรทัดฐาน ในทางกลับกัน นวนิยายโรมานซ์ในด้านหนึ่งยังคงเป็นแหล่งผลิตซ้ำบรรทัดฐานทางเพศวิถีของสตรีที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ดังที่มักพบว่านวนิยายโรมานซ์นำเสนอโครงเรื่องที่นำผู้หญิงกลับไปสู่สถาบันครอบครัวที่พึงพึงอาศัยผู้ชาย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมองเห็นไปพร้อมกันด้วยว่า ความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงที่เกิดจากการอ่านนวนิยายโรมานซ์ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างตัวตนของผู้หญิงในฐานะผู้กระทำการกับอำนาจโดยไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเหนือกว่าหรือด้อยกว่าในลักษณะคู่ตรงข้าม หากแต่เป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบของการรับมือภายใต้สถานการณ์เฉพาะในช่วงเวลาหนึ่ง โดยไม่ปฏิเสธว่าการที่ผู้หญิงสร้างและชื่นชมหลงใหลในคุณลักษณะของผู้ชายในอุดมคติซึ่งมีอำนาจเหนือกว่าเพศหญิง คือการ

ผลิตซ้ำอุดมการณ์การครอบงำของผู้ชายโดยที่ผู้หญิงไม่รู้ตัว แต่ขณะเดียวกันก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าผู้หญิงอาจมีกลวิธีการปรับประยุกต์ (adaptation) เพื่อปลดปล่อยอารมณ์ปรารถนาทางเพศภายใต้เงื่อนไขอันจำกัด ดังที่มอดเลสกีกล่าวว่า “The notion of “adaptation” is an important one, for it implies some sort of activity on the part of women, not just passive acceptance. In exploring female romantic fantasies, I want to look at the varied and complex strategies women use to adapt to circumscribed lives and to convince themselves that limitations are really opportunities.”¹¹ (Modleski, 2008, p. 30)

กิจกรรมการอ่านนวนิยายโรมานซ์ของผู้หญิงจึงปรากฏความย้อนแย้งในตัวเอง กล่าวคือนวนิยายโรมานซ์เป็นแหล่งหนึ่งที่ผลิตสร้างและผลิตซ้ำบรรทัดฐานทางเพศผ่านภาพฝันถึงความรักและการกลับไปสู่การตกอยู่ภายใต้การครอบครองของผู้ชาย ขณะเดียวกันก็อาจปรากฏมิติที่ผู้หญิงใช้เป็นหนทางหลบหลีกบรรทัดฐานทางสังคมและค่านิยมเรื่องเพศผ่านการอ่านนวนิยายโรมานซ์ไปพร้อมกันด้วย กิจกรรมการอ่านนวนิยายโรมานซ์จึงไม่ได้หมายถึงการสยบยอมต่ออุดมการณ์หรือชุดคุณค่านั้นโดยตลอด หากแต่ผู้หญิงก็มีวิธีการปรับประยุกต์เรื่องราวในนวนิยายโรมานซ์ให้เข้ากับชีวิตของตนเอง ดังนั้น การทำความเข้าใจความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงผ่านการอ่านนวนิยายโรมานซ์ จึงจำเป็นต้องศึกษาวิธีการอ่าน การตีความ และบริบทในชีวิตของผู้อ่านร่วมกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.3.2 การตีความตัวบท การรับสาร และการอ่านของผู้หญิง

เนื่องจากสมมติฐานของงานวิจัยนี้มองเห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นรูปแบบหนึ่งของเรื่องเร้ากามารมณ์สำหรับผู้หญิง ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาผู้อ่านเพศหญิงร่วมด้วยเพื่อค้นหาว่านวนิยายโรมานซ์สร้างแรงดึงดูดใจผ่านเรื่องรักและกามารมณ์ จนทำให้ผู้อ่านเพศหญิงเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและเร้าอารมณ์ความปรารถนาทางเพศได้อย่างไร เนื่องจาก

¹¹ “แนวความคิดเรื่องการปรับประยุกต์มีความสำคัญ เนื่องจากมันมีนัยถึงการกระทำที่เผยว่า ผู้หญิงไม่ใช่เพียงผู้ตั้งรับหรือยินยอมถูกกระทำเท่านั้น ดังนั้น การศึกษาภาพฝันถึงความรักโรแมนติกของผู้หญิง จึงต้องตระหนักถึงกลวิธีการปรับประยุกต์ของผู้หญิง ซึ่งมีความหลากหลายและซับซ้อนในชีวิตที่ถูกรับจำกัด และโน้มน้าวด้วยตัวของพวกเธอเองว่าข้อจำกัดเหล่านั้นคือช่องทางของโอกาส”

ผลกระทบทางอารมณ์ความรู้สึกเกิดขึ้นได้เมื่อผู้อ่านเข้าไปร่วมตีความ ดังที่กาญจนา แก้วเทพ กล่าวถึงอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่สามารถสร้างสารจนเข้าไปสร้างผลกระทบทางอารมณ์ให้แก่ผู้ชมหรือผู้ดูได้ก็ต่อเมื่อเกิดกระบวนการรับสาร สารจะไม่เกิดผลกระทบหรือมีพลังขับเคลื่อนได้ หากไม่ได้รับการดูจากผู้ชม ดังที่กาญจนา กล่าวว่า “ความบันเทิงนั้นมีได้เป็นเรื่องของ ‘product’ (เช่น ตัวรายการ) หากแต่เป็นเรื่องของ ‘process’ หรือ ‘interaction’ ระหว่างผู้ชมกับรายการ หรือปฏิบัติการทางวัฒนธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง (cultural practice) จากข้อเท็จจริงนี้ การวิเคราะห์ความสนุกสนานจึงไม่น่าจะกระทำด้วยการวิเคราะห์ ‘ตัวบท’ เท่านั้น แต่ต้องวิเคราะห์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ‘ตัวบท’ กับ ‘ผู้ชม’ ” (กาญจนา แก้วเทพ, 2545, น.54-55) หากเทียบเคียงแนวคิดดังกล่าวกับการศึกษานวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายซึ่งนับเป็นสื่อหนึ่งเช่นกัน ทำให้เห็นความจำเป็นที่ต้องศึกษาการอ่านของผู้อ่านเพศหญิงร่วมด้วย เนื่องจากจินตนาการและอารมณ์ความรู้สึกล้วนเกิดขึ้นผ่านการอ่าน ดังนั้นการศึกษาคติความของผู้อ่านเพศหญิงที่มีต่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงจะทำให้เห็นได้ว่า ตัวบทเข้าไปสร้างจินตนาการ อารมณ์ความรู้สึก และความปรารถนาทางเพศต่อผู้อ่านเพศหญิงได้หรือไม่อย่างไร

เนื่องด้วยการศึกษาผู้รับสารในแนวทางวัฒนธรรมศึกษามองว่า การอ่านคือกระบวนการหนึ่งเช่นเดียวกับการรับสื่ออื่น กล่าวคือมีลักษณะเป็นปฏิบัติการทางวัฒนธรรม กระบวนการตีความสารเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบริบทแวดล้อมของสังคมวัฒนธรรมและภูมิหลังของผู้รับสาร แม้ตัวบทจะมีลักษณะครอบงำผู้รับสาร หากแต่ผู้รับสารก็มีกลวิธีการสร้างความหมายไปตามแต่ละคนด้วย การอ่านเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิต ดังนั้นนักอ่านแต่ละคนจึงตีความและแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่อตัวบทที่แตกต่างกัน บางคนอาจอ่านวรรณกรรมเรื่องหนึ่งด้วยความตีความซ้ำซึ่ง ขณะที่อีกคนหนึ่งอาจโต้เถียงกับตัวบทไปด้วยในขณะอ่าน การตีความจึงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้อ่าน ทั้งประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์การอ่าน เนื่องจากประสบการณ์การอ่านของผู้อ่านมีความหมายลึกซึ้งมากกว่ามองเห็นว่าผู้อ่านเป็นเพียงแค่ผู้รับสาร หากแต่การอ่านเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ร่วม โดยเฉพาะในมิติทางอารมณ์ที่อาจนำไปสู่การสร้างสรรค์ ผู้อ่านทุกคนจะมีความคาดหวังที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตจนเมื่อได้อ่านวรรณกรรมซึ่งมีช่องว่างทางสุนทรียศาสตร์ไว้ให้ผู้อ่านได้ร่วมเติมเต็มและสร้างความหมายร่วมกัน ” (เจตนา นาควัชระ, 2539, น.172-174) ผู้อ่านเกิดกระบวนการเชื่อมโยงประโยคในวรรณกรรมเข้ากับประสบการณ์ที่อยู่ในความทรงจำของตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจและร่วมรู้สึกผ่านช่องว่างที่วรรณกรรมได้เปิดเอาไว้ให้ ช่องว่างทางสุนทรียศาสตร์จึงเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดกระบวนการสร้างความหมายและถมช่องว่างทางความหมายนั้นให้เต็ม กระบวนการเช่นนี้เองที่ช่วยชี้ให้เห็นว่าตัวบทอาจมีช่องโหว่ที่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านเข้าไปทำความเข้าใจตัวบท ผ่านการทบทวนและทำ

ความเข้าใจชีวิตของตนเองไปด้วย ดังนั้น การตีความผ่านการอ่าน นอกจากจะสร้างความเป็นไปได้ของความหมายที่หลากหลายมากกว่าจะมีเพียงความหมายเดียวแล้ว ยังเผยให้เห็นว่าผู้อ่านไม่ได้เป็นแต่เพียงผู้รับสารที่แน่นิ่งเท่านั้น

การศึกษาผู้อ่านในฐานะผู้รับสาร ทำให้เห็นบทบาทของผู้อ่านในฐานะผู้ร่วมสร้างความหมาย มากกว่าการวิเคราะห์เพียงตัวบทที่กลบบทบาทของผู้อ่านในฐานะเพียงแต่ผู้รับสาร เนื่องจากตัวบทเปิดเผยและเปิดรับความเป็นไปได้ต่อการสร้างความหมายอยู่เสมอ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับผู้อ่านที่เข้าไปร่วมสร้างความหมาย ทั้งในมิติของความคิดและความรู้สึก การศึกษาการตอบสนองของผู้อ่านจึงไม่ใช่คำอธิบายเชิงโครงสร้าง แต่มาในลักษณะกระจัดกระจายตามปัจเจกบุคคล ซึ่งส่งผลทำให้มองเห็นว่า ผู้อ่านคือผู้สร้างสรรค์ความหมายแม้ว่าจะอ่านจากตัวบทเดียวกัน เนื่องจากมองเห็นว่า แม้ความหมายภายในตัวบทจะถูกสร้างขึ้นจากผู้เขียน หากแต่ความหมายที่ตัวบทส่งมาถึงผู้อ่านอาจมีความแตกต่างหลากหลายออกไปตามแต่ละบุคคล ผู้อ่านมีการร่วมสร้างความหมายขึ้นอีกครั้งด้วยการใช้ประสบการณ์ของผู้อ่านเอง ดังนั้น กระบวนการอ่านจึงอาจไม่ได้หมายถึงผู้อ่านเกิดความรู้สึกสอดคล้องไปกับความหมายในตัวบทอย่างเดียวนั้น หากแต่มีทั้งคล้อยตามและขัดแย้งไปในขณะเดียวกัน ผู้อ่านอาจจินตนาการตามไปกับตัวบท ขณะเดียวกันก็คิดย้อนทวนประสบการณ์ของตนเองไปด้วย บางครั้งอาจตั้งคำถามและบ่อยครั้งหลงใหล ดังที่ไอแซร์อธิบายว่า

“The act of recreation is not a smooth or continuous process, but one which, in its essence, relies on *interruptions* of the flow to render it efficacious. We look forward, we look back, we decide, we change our decisions, we form expectations, we are shocked by their non fulfilment, we question, we muse, we accept, we reject; this is the dynamic process of recreation.”¹² (Iser, 1972, p. 279)

การสร้างความหมายให้แก่ตัวบทนำไปสู่การเผยให้เห็นว่า ผู้อ่านมิได้ตั้งรับสารอย่างแน่นิ่งในทิศทางเดียว หากแต่มีการร่วมตีความจากสิ่งที่ตัวบททิ้งช่องว่างเอาไว้ด้วย การแต่งเติมเสริมต่อองค์ประกอบที่หายไป หรือการร่วมสร้างความหมายไปกับตัวบท จึงสะท้อนให้เห็นความปรารถนาของผู้อ่าน เนื่องจากผู้อ่านมีความคาดหวังต่อตัวบทจากประสบการณ์การอ่านและ

¹² “กระบวนการร่วมสร้างความหมายไม่ได้เกิดขึ้นอย่างราบรื่นหรือต่อเนื่องไปในทางเดียวกัน หากแต่อาศัยแก่นสำคัญคือ การขัดจังหวะให้ชะงักงัน เพื่อนำไปสู่การสร้างความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เราจึงมองไปข้างหน้าบ้าง ช่างหลังบ้าง บางครั้งเราตัดสินใจ บางครั้งเราก็เปลี่ยนใจ เราก่อความคาดหวังขึ้น เราถูกทำให้ตกตื่นเมื่อไม่เป็นอย่างที่เราคาดหวัง เรามีคำถาม เราคิดรำพึง เรายอมรับ เราปฏิเสธ เหล่านี้เองคือพลวัตของการร่วมสร้างความหมาย”

ประสบการณ์ชีวิต ซึ่งถูกนำมาใช้ในการสร้างความหมายให้ตนเองเข้าใจและรู้สึกร่วมไปได้ นอกจากนั้น การศึกษากระบวนการอ่านยังเผยให้เห็นว่า ตัวบทซึ่งมักถูกมองว่าเป็นโลกความฝัน ในนวนิยายกับโลกความจริงไม่ใช่พื้นที่แยกขาด หากแต่แกว่งไปมาระหว่างกันผ่านกระบวนการการอ่านนี้เอง ปราภฏการณดังกล่าวเทียบเคียงได้กับการดูละครน้ำเน่า ดังที่สมสุข หินวิมาน ชี้ว่าการที่คนยังดูละครแล้วสนุกไปกับเนื้อเรื่องที่ดูเหมือนว่าเกินความเป็นจริงหรือไม่มีทางเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง อาจเป็นเพราะละครน้ำเน่าเป็นพื้นที่ร่วมระหว่างจินตนาการและความเป็นจริง เพราะเวลาคนดูละครก็มักจะพยายามเชื่อมโยงเข้ากับชีวิตหรือประสบการณ์ในโลกของความเป็นจริงด้วย พื้นที่ของละครจึงกลายเป็นพื้นที่ของการเคลื่อนไปมาระหว่างละครกับผู้ชม ซึ่งการดูละครน้ำเน่ามีลักษณะร่วมกันกับการอ่านนวนิยายโรมานซ์ (สมสุข หินวิมาน, 2558ข, น.103)

หากเทียบเคียงแนวความคิดการตอบสนองของผู้อ่านในด้านวรรณกรรมกับแนวทางวัฒนธรรมศึกษาในสายสื่อสารมวลชน ทำให้เห็นในทิศทางเดียวกันว่า ผู้รับสารไม่ได้รับสารอย่างแน่นิ่ง (passive) หากแต่มีกลวิธีการตีความ ทั้งการถอดรหัสและใส่รหัสจากสารที่ได้รับมาร่วมด้วย ดังที่ สจวร์ต ฮอลล์ (Stuart Hall) อธิบายว่า กระบวนการสร้างความหมายไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในขั้นตอนของผู้ส่งสาร แต่ยังเกิดขึ้นในขั้นตอนของผู้รับสาร โดยการสร้างความหมายในแต่ละช่วง ทั้งจากผู้รับสารและผู้ส่งสารจะมีกรอบคิดหรือกฎเกณฑ์ของตนเอง (Hall, 1999, p. 109) ดังที่ อธิบายว่ากระบวนการสื่อสารประกอบด้วยสามขั้นตอนหลัก *ขั้นตอนที่หนึ่ง* คือ ขั้นตอนของการเตรียมผลิตสื่อหรือการใส่รหัส (encoding) ซึ่งเป็นการนำรหัสต่าง ๆ มาคัดสรร และจัดวางความหมาย ในเงื่อนไขว่าผู้ส่งสารเป็นตัวกำกับในการใส่รหัส ตั้งแต่ชุดความรู้ในการผลิต เทคนิคการผลิต นโยบายของการผลิต นโยบายหรือแผนการผลิตของสื่อ นั้น ไปจนถึงอุดมการณ์ของสังคมที่เป็นกรอบเกณฑ์ในการควบคุมการผลิต เป็นต้น *ขั้นตอนที่สอง* คือ การนำไปสู่การผลิตซึ่งเป็นขั้นตอนที่ทำให้องค์ประกอบจากขั้นตอนแรกออกมาในรูปแบบที่สื่อสารได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสื่อต่างชนิด เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น ในสื่อต่างชนิดจะมีข้อจำกัดในการนำเสนอต่างกันไป คือตัวอักษร เสียง ภาพ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการใส่รหัสเพื่อให้สื่อสารได้ตามขั้นตอนแรก *ขั้นตอนที่สาม* คือ ขั้นตอนการถอดรหัส (decoding) ในขั้นตอนนี้ผู้รับสารจะตีความและสร้างความหมายจากสารที่ถูกส่งมาในขั้นตอนแรก หากผู้รับสารเข้าใจและร่วมสร้างความหมายนั้นได้ก็อาจจะนำไปสู่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ตั้งแต่เกิดความรู้สึกร่วมไปจนถึงการปฏิบัติ ขณะเดียวกันผู้รับสารอาจจะเข้าใจความหมายนั้น แต่ไม่ก่อให้เกิดการนำไปสู่เป้าหมายก็ได้ เช่นเดียวกับการดูโฆษณาเข้าใจ แต่ไม่เกิดการบริโภค นอกจากนั้นยังมีผู้รับสารที่ไม่อาจถอดรหัสของสาร จึงไม่เกิดความเข้าใจและไม่นำไปสู่ผลใด (กาญจนา แก้วเทพ, 2557)

ในขั้นตอนของการถอดรหัสนี้เองที่ฮอลล์ช่วยชี้ให้เห็นว่า ผู้รับสารเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความหมายอันเกิดจากกระบวนการตีความของผู้รับสารเอง กระบวนการตีความขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัย คือ ตัวบท (text) ผู้รับสาร (audience) และบริบท (context) ในเงื่อนไขของผู้รับสารแต่ละคน ส่งผลทำให้เกิดลักษณะการถอดรหัส 3 รูปแบบ คือ *หนึ่ง* การถอดรหัสตรงตามความหมายของผู้ส่งสารทั้งหมด (preferred code) ซึ่งผู้รับสารเข้าใจและรู้สึกร่วมกับสารที่สื่อทั้งหมด จนอาจนำไปสู่การปฏิบัติ *สอง* การถอดรหัสที่ต่อรองกับความหมาย (negotiated code) ซึ่งผู้รับสารนำเงื่อนไขในชีวิตเข้ามาร่วมตีความหมายทั้งในเชิงเห็นด้วยและโต้แย้งกับรหัสของสารนั้น และ *สาม* การถอดรหัสที่ตรงข้ามกับความหมายของผู้ส่งสาร (oppositional code) ซึ่งผู้รับสารเข้าใจสารแต่เกิดการตีความที่แตกต่างออกไปในทางตรงกันข้าม อันเกิดจากการที่ผู้รับสารสร้างทางเลือกของความหมายใหม่ขึ้นมาด้วย (กาญจนา แก้วเทพ, 2557, น.284-286) จากแนวคิดของฮอลล์ช่วยทำให้เห็นว่า ผู้รับสารไม่ได้มีสถานะแบบตั้งรับเท่านั้น หากแต่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมจากการรับสารจนถึงขั้นสร้างความหมายที่แตกต่างหลากหลายรูปแบบ ดังนั้น ผลกระทบจากการสื่อสารจึงไม่อาจมองในลักษณะเป็นกลุ่มมวลชนได้ หากแต่ผู้รับสารมีกลวิธีการตีความหมายหรือถอดรหัสซึ่งขึ้นอยู่กับภูมิหลังหรือบริบทในชีวิตของแต่ละคน

การศึกษาสายวัฒนธรรมศึกษาจึงให้ความสำคัญกับผู้รับสารในมิติของอำนาจต่อรองกับสารที่ถูกส่งมาผ่านสื่อ โดยมีสมมติฐานว่าประสบการณ์ของบุคคลมีส่วนสำคัญในการตีความสารด้วย จากเดิมที่มุ่งศึกษาว่าสื่อมีอิทธิพลสูงในการส่งผลกระทบต่อผู้รับสาร หากแต่ในปัจจุบันกลับเห็นว่าผู้รับสาร โดยเฉพาะผู้ที่มีประสบการณ์ตรง (direct experience) ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสารที่สื่อมา อาจมีแนวโน้มในการนำประสบการณ์ชีวิตเข้ามาใช้ถอดรหัสในลักษณะต่อรองกับความหมายของสาร ขณะที่ผู้รับสารอีกกลุ่มคือผู้รับสารที่ไม่มีประสบการณ์ตรงหรือผู้รับสารผ่านสื่อ (indirect/mediated experience) มักตีความสารในลักษณะคล้อยตามจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับผ่านสื่อจึงมีแนวโน้มการถอดรหัสสารในเชิงตั้งรับ (นลินทิพย์ เนตรวงศ์, 2559, น.26) จากสมมติฐานดังกล่าวนำไปสู่การศึกษาเงื่อนไขและบริบทของผู้รับสาร เช่น คุณลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ภูมิหลังชีวิต และประสบการณ์การอ่าน เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษานัยสำคัญของการสร้างความหมายผ่านการรับสื่อ (กาญจนา แก้วเทพ, 2557, น.244) จากแนวทางการศึกษาผู้อ่านทำให้เห็นว่า ความหมายในตัวบทจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านมีส่วนร่วมในการสร้างความหมายให้แก่ตัวบทนั้น อีกทั้งความหมายในตัวบทอาจถูกตีความได้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้อ่านหรือผู้รับสาร

แนวคิดเรื่องการรับสารที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ในสายวัฒนธรรมศึกษานำไปสู่การมองเห็นว่าการศึกษารับสารในที่นี้คือผู้อ่านต้องคำนึงถึงภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้อ่านด้วย ในทำนองเดียวกัน แพทโรซินิโอ ชไวค์คาร์ต (Patrocínio P. Schweickart) ชี้ให้เห็นข้อจำกัดของการศึกษาการตอบสนองของผู้อ่าน ที่มักให้ภาพกว้างและเหมารวมกลวิธีการอ่านของผู้อ่านในเชิงอุดมคติซึ่งไร้เพศและมีแบบแผนการอ่านด้วยวิธีแบบเดียวกัน หากพิจารณาในมิติของเพศสถานะ แนวทางการศึกษาการตอบสนองของผู้อ่านที่ผ่านมามากตั้งสมมติฐานว่าผู้อ่านเป็นเพศชาย ตัวบทมักเน้นไปที่งานเขียนของนักเขียนชาย ตัวละครเอกชายเป็นศูนย์กลาง วรรณกรรมหรือวรรณคดีที่ถูกนำมาอ่านและศึกษาจึงมักพบวรรณกรรมของกลุ่มนักเขียนผู้ชายชาวตะวันตกผิวขาวที่เป็นชนชั้นกลาง ซึ่งถูกจัดให้มีคุณค่าหรือเป็นวรรณกรรมชั้นหนึ่ง ขณะที่กลวิธีการอ่านยังมีลักษณะของการเข้าไปค้นหาความหมายที่ผู้อ่านไม่เข้าใจ หรือความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในตัวบท เพื่อสร้างความหมายอย่างเป็นทางการเป็นเหตุผลและระเบียบแบบแผนของความหมาย ผู้อ่านจึงมีสถานะที่อยู่เหนือกว่าจากการเข้าไปเปิดโปงค้นหาความหมายในตัวบท

ตัวบทและกลวิธีการอ่านซึ่งมีลักษณะของการอ่านแบบผู้ชายเป็นศูนย์กลาง (androcentrism) ได้กลบทับและด้อยค่าตัวบท ตลอดจนกลวิธีการอ่านแบบอื่นออกไป โดยเฉพาะการอ่านนวนิยายโรมานซ์ของผู้หญิง ซึ่งมักถูกด้อยค่าว่าเป็นการอ่านวรรณกรรมไร้คุณค่าไม่มีความหมายลึกซึ้ง นอกจากนั้นยังกีดกันน้ำเสียงหรือตัวตนในการอ่านของเพศหญิงออกไปด้วยการอบรมสั่งสอนวิธีการและแบบแผนการอ่านแบบเดียวกันผ่านสถาบันการศึกษาและการขัดเกลาจากสังคมวัฒนธรรม เนื่องจากวิธีการอ่านมิได้หมายถึงเพียงการตีความหมายตัวบทเท่านั้น หากแต่หมายถึงการสร้างกรอบคิดและมุมมองที่มีต่อการมองโลก ดังนั้นการถูกสอนวิธีการอ่านจึงหมายถึงการครอบงำความรู้สึนึกคิดจากสถาบัน ดังมักพบว่าสถาบันการศึกษาหรือสถาบันทางวรรณกรรมมักสร้างมาตรฐานว่าคนในสังคมควรอ่านอะไรและอ่านอย่างไร กล่าวให้ชัดคือการมุ่งเน้นความสำคัญไปที่วรรณกรรมชั้นหนึ่ง ซึ่งส่วนมากยึดครองโดยนักเขียนชาย โดยใช้กลวิธีการตีความจากมุมมองการอ่านที่มุ่งเน้นหาความหมายที่ซ่อนแฝงอยู่ในตัวบทตามแบบแผนเดียวกัน (Schweickart, 2013, p. 77)

ชไวค์คาร์ตชี้ให้เห็นว่า การศึกษาการตอบสนองของผู้อ่านจึงต้องพึงตระหนักถึงปัญหาของการอ่านที่ยึดครองตัวบทและวิธีการอ่านในแบบที่มีผู้ชายเป็นศูนย์กลาง ชไวค์คาร์ตยกตัวอย่างวิธีการอ่านของเอเดรียน ริช (Adriene Rich) ซึ่งวิพากษ์และรื้อกลวิธีการอ่านในแบบผู้ชายเป็น

ศูนย์กลางด้วยการเปิดโลกทัศน์ต่อมุมมองการอ่านเสียใหม่ กล่าวคือ ริชมองว่าตัวบทที่อ่านไม่จำเป็นต้องเป็นวรรณกรรมชิ้นหนึ่งโดยนักเขียนชายเท่านั้น ในที่นี้ริชอ่านวรรณกรรมของนักเขียนหญิงอย่างเอมิลี ดิกคินสัน (Emily Dickinson) ซึ่งนำเสนออารมณ์ความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้หญิง ริชชี้ให้เห็นมุมมองต่อการอ่านตัวบทว่า ตัวบทไม่ได้เป็นเพียงตัวอักษรหรือเป็นเพียงวัตถุเพื่อให้ผู้อ่านตีความหมายเท่านั้น หากแต่ตัวบทเปรียบเสมือนการปรากฏของตัวตนของผู้เขียน หรือลึกซึ้งไปกว่านั้นคือเสียงอีกเสียงหนึ่งของผู้หญิงที่กำลังสื่อสารมาถึงผู้หญิงอีกคนหนึ่งในฐานะผู้อ่าน แม้ว่าผู้อ่านจะมองไม่เห็นตัวผู้เขียน (absent author) หากแต่ผู้อ่านสามารถฟังเสียงของผู้เขียนซึ่งเป็นผู้หญิงอีกคนหนึ่งจากการอ่าน เสมือนผู้หญิงสองคนที่ร่วมรู้สึก เข้าใจ และตั้งใจต่อการดำรงอยู่ร่วมกัน (Schweickart, 2013, p. 79) วิธีการอ่านแบบริช คือการที่ผู้อ่านเข้าไปร่วมรู้สึกกับประสบการณ์ในเรื่องเล่าซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะตน ด้วยวิธีการนี้ทำให้ตัวบทกับผู้อ่านไม่ได้แยกขาดออกจากกันในลักษณะของวัตถุกับผู้อ่าน หากแต่เป็นการอ่านที่ผู้อ่านเข้าไปเชื่อมต่อ เกาะเกี่ยวสัมพันธ์ และสร้างความหมายร่วมกับตัวบท จนก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมระหว่างตัวบทของผู้อ่าน ทั้งนี้ ชไว์คาร์ตสรุปให้เห็นว่า เนื่องจากตัวบทเป็นเพียงตัวอักษรที่แน่ชัด ดังนั้นอารมณ์ความรู้สึกร่วมกับตัวบทเกิดจากการที่ผู้อ่านนำประสบการณ์เข้าไปร่วมสร้างความหมายในแบบของตนเองขึ้นมา ในแง่นี้ความหมายที่เกิดขึ้นจากการอ่านจึงเป็นภาพสะท้อนย้อนกลับมาที่ตัวตนคนอ่านนั่นเอง (projection of subjectivity of the reader) (Schweickart, 2013, p. 80)

การอ่านในแบบของผู้หญิงปรากฏเด่นชัดมากที่สุดจากการอ่านนวนิยายโรมานซ์ ผู้หญิงที่อ่านนวนิยายโรมานซ์มักมีวิธีการอ่านที่แยกไม่ขาดจากตัวตนและประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของตนเอง ดังที่การศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติจากการอ่านนวนิยายโรมานซ์ของกลุ่มนักอ่านผู้หญิงด้วยการสัมภาษณ์และสนทนาในเชิงลึกของแรดเวย์ ซึ่งค้นพบว่า ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามากไม่ตอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในเรื่อง เช่น ตัวละคร พล็อตเรื่อง แนวเรื่อง ฯลฯ แต่มักตีความโดยเชื่อมโยงถึงความรู้สึกต่อเรื่องที่ตนเองอ่าน อีกทั้งพยายามนิยามตัวละครหรือเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องเข้ากับชีวิตของตนเองเสมอ (Radway, 1991, pp. 86-87) ผู้หญิงในฐานะผู้อ่านดังกล่าวจึงปรากฏให้เห็นกลวิธีการช่วงชิงความหมายให้แก่ตนเองผ่านกระบวนการอ่านไปพร้อมกันด้วย ดังพบในกรณีเดียวกันกับผู้อ่านละครที่เป็นสตรีมักนิยามตนเองเข้ากับตัวละครนางเอกในโทรทัศน์ ดังที่กาญจนา แก้วเทพ อธิบายว่า ระยะเวลาที่ผู้อ่านสตรีกำลังดูละครมักเกิดกระบวนการนิยามตนเอง (identification) เข้ากับตัวละครหญิงในเรื่องไปด้วย สาเหตุของการ

ทาบตัวเองเข้ากับตัวละครเนื่องจาก “ภาพในละครนั้นจะทำหน้าที่เป็นช่องทางสำหรับระบายความรู้สึกที่ซับซ้อน (expression of complex feeling) เกี่ยวกับความเป็นจริงของการเป็นแม่เมีย ลูกสาว ฯลฯ [...] การได้ระบายความรู้สึกที่ซับซ้อนนั้นต่างหากเป็นที่มาของความรื่นรมย์ใจ” (กาญจนา แก้วเทพ, 2545, น.66) หากเทียบเคียงการชมละครโทรทัศน์กับการอ่านของผู้หญิงซึ่งมีลักษณะร่วมกันคือ ตัวสื่อทั้งละครโทรทัศน์และนวนิยายโรมานซ์ต่างมีบทบาทต่อการแสดงอารมณ์และความรู้สึกของผู้หญิง ผ่านการนิยามตัวตนของผู้หญิงในชีวิตจริงเข้ากับตัวละคร นอกจากนั้นยังเห็นอีกประเด็นที่สำคัญคือ แม่ละครโทรทัศน์หรือนวนิยายโรมานซ์จะเป็นโลกในจินตนาการที่ประกอบสร้างขึ้นด้วยชุดคุณค่าหรืออุดมการณ์ หากแต่ก็มีรอยรั่วที่ไหลซึมและถ่ายเทไปสู่โลกความจริงของผู้หญิงด้วย

การศึกษาทบทวนของผู้อ่านในฐานะผู้กระทำการ ทำให้เห็นว่านวนิยายโรมานซ์ซึ่งถูกประเมินคุณค่าว่าเป็นนวนิยายหลีกหนีจากความเป็นจริงอันมีนัยเชิงลบ หากพลิกกลับในอีกด้านจะพบว่ากระบวนการอ่านจากมุมมองของผู้อ่านหญิงคือกลวิธีหนึ่งในการเสริมสร้างพลังอำนาจ (empowering) ให้แก่ผู้อ่านเพศหญิงด้วยเช่นกัน การหลบซ่อนหรือหลีกหนีซึ่งเกิดขึ้นขณะอ่านนวนิยายโรมานซ์ ในความเห็นของนักอ่านผู้หญิงจึงอาจไม่ใช่การถูกกดทับจากตัวบท หากแต่เป็นการร่วมสร้างสรรค์โลกอีกใบขึ้นมาด้วย ดังที่สมสุข หินวิมานได้ชี้ให้เห็นใจความสำคัญของงานวิจัยของแรดเวย์ว่า “พื้นที่การอ่านนิยายโรมานซ์นั้นช่วยสร้างสนามการต่อสู้ทางอำนาจและตัวตนให้กับผู้อ่านสตรีเป็นจำนวนมาก” (สมสุข หินวิมาน, 2558ก, น.70) เนื่องจากการอ่านเป็นทั้งพื้นที่ในการทดลองปฏิเสธอำนาจของผู้ชายหรือชนบททางสังคมในพื้นที่ของโลกจินตนาการที่สมบูรณ์แบบ และแม้ว่าโลกในจินตนาการดังกล่าวจะหลีกหนีไม่พ้นอุดมการณ์หลักของสังคม แต่ก็เปิดจังหวะให้ตัวละครหญิงและผู้อ่านหญิงได้ต่อรองกับอำนาจผ่านตัวบทในบางจังหวะ (สมสุข หินวิมาน, 2558ก, น.71) การอ่านนวนิยายโรมานซ์จึงเปรียบเสมือนเป็นวิถีชีวิตหรือกิจวัตรประจำวันของผู้อ่านราวกับเป็นพิธีกรรม (reading as a ritual) พฤติกรรมการอ่านนวนิยายโรมานซ์ของผู้หญิงที่หลงไหลไปกับหนังสือที่อ่าน คือการอ่านแบบที่เข้าไปซึมซับกับเนื้อเรื่องผ่านกระบวนการนิยามตนเองเข้ากับตัวละคร หรือมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ โดยนัยหนึ่งผู้อ่านผู้หญิงจึงสามารถรับมือกับข้อจำกัดในวิถีชีวิตจริงได้ผ่านการอ่าน (Radway, 1991, pp. 91-92, 108)

จากแนวทางดังกล่าวทำให้งานวิจัยนี้จำเป็นต้องศึกษาการอ่านของผู้อ่านเพศหญิง เพื่อนำไปสู่การเผยให้เห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายสร้างอารมณ์ความปรารถนาทางเพศต่อผู้อ่านเพศหญิงได้หรือไม่อย่างไร โดยศึกษาผู้อ่านเพศหญิงที่มีภูมิหลังและประสบการณ์แตกต่างกัน เพื่อชี้ให้เห็นว่าภายใต้เงื่อนไขชีวิตที่แตกต่างกัน ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนให้ความหมายต่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอย่างไร ตลอดจนแสดงให้เห็นว่า โลกภายในตัวบทนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายไหลซึมไปสู่โลกในความเป็นจริงของผู้อ่านเพศหญิงแต่ละคนได้อย่างไร และเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น การศึกษาการอ่านของผู้อ่านเพศหญิงจึงนอกจากจะช่วยตอบคำถามว่าตัวบทมีอำนาจในการสร้างความปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิงได้อย่างไรแล้ว ยังเผยให้เห็นมิติของผู้อ่านเพศหญิงในฐานะผู้กระทำการด้วย

บทที่ 3 รอยรักบนเนินทราย : พื้นที่ปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง

“ถ้ายืนอยู่กลางทะเลทรายแล้วมองตรงไปสุดสายตา เราจะเห็น
ขอบฟ้าลงมาจรดกับขอบทรายเป็นแนวยาว ดูราวกับเขตฟ้าและ
เขตทรายมาบรรจบกันตรงแนวนั้นจริง ทั้งที่ความเป็นจริง เรารู้อยู่
แล้วว่าไม่ใช่...ฟ้าไม่เคยจรดทรายได้เลย”

(กุสุมา รักษมณี, 2547ช, น. 225)

นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษามีลักษณะสำคัญร่วมกันคือการใช้ฉากหลักในดินแดนทะเลทราย เรื่องเล่าจึงเน้นการเดินทางและการฟันฝ่าอุปสรรคของตัวละครเอกหญิงคนไทย จนนำไปสู่ความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับตัวละครเอกชายในที่สุด การเดินทางตามหาความรักของตัวละครเอกหญิงซึ่งไปไกลถึงดินแดนทะเลทราย บ่งชี้ว่า การดำเนินชีวิตอยู่ที่บ้านเกิดนั้นมีข้อจำกัดโดยเฉพาะทางเพศวิถี ดังนั้น การเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายจึงไม่ได้เป็นเพียงเดินทางเพื่อท่องเที่ยวแสวงหารายได้ หรือสร้างเนื้อสร้างตัวจากการงานเท่านั้น แต่ยังเปิดโอกาสให้ตัวละครเอกหญิงได้แสวงหาและแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศที่ไม่อาจพบในดินแดนบ้านเกิด ทั้งนี้ ดินแดนทะเลทรายไม่ได้เป็นเพียงฉากเพื่อสร้างบรรยากาศให้แปลกแตกต่างเท่านั้น หากแต่ฉากทะเลทรายยังมีความสำคัญในฐานะตัวแสดงหลักที่มีบทบาทในการเหนี่ยวนำและล่อลวงให้ตัวละครเอกหญิงแสดงความปรารถนาทางเพศออกมา นอกจากนั้น ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงที่ถูกเผยออกมายังส่งผลทำให้ตัวละครเอกหญิงมีมุมมองการรับรู้ต่อดินแดนทะเลทรายที่มีนัยทางเพศด้วย เมื่อตัวละครเอกหญิงได้รับประสบการณ์ความสุขสมทางเพศที่เกิดขึ้นในดินแดนทะเลทราย จึงทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันกับสถานที่อย่างลึกซึ้ง จนมีอิทธิพลเหนือจิตใจและเรื้อนร่าง ซึ่งคอยติดตามและย้ำเตือนให้ตัวละครเอกหญิงเกิดความปรารถนาทางเพศอยู่ตลอดเวลา แม้ว่าตัวละครเอกหญิงจะเดินทางกลับมายังกรุงเทพฯ แล้วก็ตาม ดังที่ตัวบทนำเสนอพื้นที่ในกรุงเทพฯ ผ่านมุมมองของตัวละครเอกหญิงเปลี่ยนไป เนื่องจากตัวละครเอกหญิงรับรู้พื้นที่กรุงเทพฯ ผ่านอารมณ์ความรู้สึกความปรารถนาทางเพศซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่เคยได้รับมาจากดินแดนทะเลทราย ในบทนี้จึงวิเคราะห์มิติของพื้นที่ในฐานะตัวแสดงซึ่งสัมพันธ์กับความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงอย่างแนบแน่น

3.1 ก่อนเดินทางไปเนินทราย : เพศวิถีของตัวละครเอกหญิงในพื้นที่เมือง

แม้ในตอนต้นเรื่องของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัดสรรจะมีได้นำเสนอพื้นที่ในกรุงเทพฯ อย่างละเอียดเด่นชัด หากแต่การมุ่งเน้นนำเสนอภูมิหลัง วิถีชีวิต และลักษณะนิสัยของตัวละครเอกหญิงเป็นสำคัญ กลับเป็นตัวสะท้อนให้เห็นว่า ลักษณะนิสัยและข้อจำกัดในการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงเกิดจากสภาพแวดล้อมและการดำเนินชีวิตภายในพื้นที่ของเมืองอย่างกรุงเทพฯ ตัวละครเอกหญิงล้วนมีพื้นเพจากชนชั้นกลาง และมีถิ่นพำนักอาศัยอยู่ในพื้นที่ของกรุงเทพฯ ทำงานประกอบอาชีพหารายได้ด้วยตนเอง เช่น แม่ค้าขายเพชรพลอย สไตลิสต์ ล่าม นักการทูต เลขาฯ เป็นต้น ตัวละครเอกหญิงจึงถูกนำเสนอด้วยภาพของ “ผู้หญิงเมืองสมัยใหม่” ซึ่งเป็นผู้หญิงที่มีความมั่นใจ ทำงานหาเลี้ยงตนเองได้อย่างเป็นอิสระ อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์ของตัวละครเอกหญิงดังกล่าวสัมพันธ์ต่อพื้นที่เมืองในกรุงเทพฯ อย่างมาก กรุงเทพฯ นับเป็นเมืองศูนย์กลางของความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม และการศึกษา ลักษณะทางกายภาพของเมืองที่เน้นความเจริญทางด้านวัตถุตามแบบแผนของเมืองมหานครทั่วโลก โครงสร้างทางสังคมแบบสมัยใหม่นี้เองที่มีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมรูปแบบการดำเนินชีวิตและกำหนดความสัมพันธ์ของคนในเมือง ซึ่งมักมุ่งเน้นในด้านของความก้าวหน้า อิสระเสรีภาพ และการสร้างตัวตนในฐานะปัจเจกบุคคล ทั้งในด้านการศึกษา การงาน และแม้แต่การเลือกรูปแบบของความรักความสัมพันธ์ (สุรเดช โชติอุดมพันธ์, 2559, น. 15)

หากพิจารณาในมิติของเพศสถานะกลับพบความย้อนแย้งว่า แม้พื้นที่เมืองจะเป็นพื้นที่ซึ่งเปิดโอกาสในการเลือกดำเนินชีวิตอย่างมีอิสระ โดยเฉพาะโอกาสทางการศึกษาและการทำงานของผู้หญิง แต่ในด้านของเพศวิถีแล้ว ผู้หญิงยังถูกควบคุมและตีกรอบให้อยู่ในความเป็นกุลสตรีแบบจารีต ทั้งจากการเลือกคู่ครองและการสร้างครอบครัวในฐานะบทบาทของเมียและแม่อย่างเคร่งครัดอยู่เช่นเดิม เนื่องจากกระบวนการสร้างสังคมให้เป็นสมัยใหม่ผูกโยงอยู่กับอำนาจของระบบชายเป็นใหญ่ การที่ผู้หญิงสมัยใหม่มีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น เป็นภัยคุกคามต่อระบบชายเป็นใหญ่ เพศวิถีของผู้หญิงจึงถูกควบคุมตรวจตราให้อยู่ในกรอบเกณฑ์เช่นเดิม แม้ว่าสังคมจะเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่แล้วก็ตาม (ชุตินา ประภาศวุฒินันท์, 2563, น. 22) ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัดสรรจึงมักพบว่า แม้ตัวละครเอกหญิงจะถูกนำเสนอภาพของผู้หญิงในเมืองที่มีความเก่งกล้าสามารถทางอาชีพการงานมากเพียงใด แต่ในด้านของการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศกลับไม่ถูกพูดถึง โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในพื้นที่เมืองกรุงเทพฯ ในหัวข้อนี้จึงศึกษารูปแบบวิถีชีวิตของตัวละครเอกหญิงที่สัมพันธ์กับพื้นที่ในเมืองกรุงเทพฯ เนื่องจากความเป็นสมัยใหม่ของเมืองแบบ

มหานครมีส่วนสำคัญในการกำหนดเพศวิถีของตัวละครเอกหญิง เพื่อนำไปสู่การบ่งชี้ให้เห็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายซึ่งมีนัยไปสู่การปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง

3.1.1 ชีวิตของ “ผู้หญิงมัน” ในเมืองมหานคร

ตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัดสรรเป็นผู้หญิงชนชั้นกลาง ้วยทำงานและอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ การเติบโตและดำเนินชีวิตในพื้นที่เมืองแบบมหานครอย่างกรุงเทพฯ ทำให้ “มุกะวี” ตัวละครเอกหญิงในเรื่อง *ระอุรักเจ้าทะเลทราย* เป็นผู้หญิงสมัยใหม่เช่นเดียวกัน เธอเกิดและเติบโตในกรุงเทพฯ โดยนำเสนอว่าเป็นผู้หญิงเก่ง ขยัน และรักอาชีพสไตลิสต์ ซึ่งคอยดูแลเสื้อผ้าให้กับกองถ่ายละครดังหลายเรื่อง เนื่องจากเธอมองเห็นว่า การทำงานคือการสร้างคุณค่าให้กับตนเอง ดังที่มุกะวีเชื่อว่า “งานคือศักดิ์ศรีของลูกผู้หญิง” (นศามณี, 2562, น. 227) ความเป็นผู้หญิงที่มีคุณค่าจึงผูกโยงอยู่กับอาชีพการงาน ทำให้ตัวละครมุกะวีทำงานหนักจนไม่มีคนรักและไม่สนใจความรัก ดังที่บรรยายว่า “สาวโสดจริง ๆ เรื่องชังไม่ต้องพูดถึง จะมีใครบ้าทำงานจนลืมเวลาและลืมหาแฟน จนมารู้ตัวอีกทีเวลานี้อายุก็ก้าวไปถึงยี่สิบหกอย่างยี่สิบเจ็ดแล้ว” (นศามณี, 2562, น. 6) วิถีชีวิตและการทำงานของมุกะวีสะท้อนให้เห็นสภาพแวดล้อมและการเติบโตขึ้นในสังคมเมือง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมรูปแบบการดำเนินชีวิตและทัศนคติต่อการใช้ชีวิตของตัวละครเอกหญิงอย่างยิ่ง พื้นที่เมืองเป็นผลผลิตของการสร้างความทันสมัยใหม่ เมืองถูกขับเคลื่อนด้วยระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมด้วยการทำให้กลายเป็นพื้นที่แห่งการผลิตและการบริโภค เป็นที่ตั้งศูนย์กลางของระบบการศึกษา เศรษฐกิจ การคมนาคม เทคโนโลยี และการสื่อสาร ความเป็นสมัยใหม่เหล่านี้เอื้อโอกาสให้คนสามารถเข้าถึงการศึกษาและการทำงานซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการผลิต

นอกจากนั้น ความเป็นสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมเมืองตั้งอยู่บนแนวคิดแบบเสรีนิยม ซึ่งเชื่อมั่นในเสรีภาพ ศักยภาพ และความเท่าเทียมในฐานะปัจเจกบุคคล ส่งผลต่อบุคลิกลักษณะของคนในเมืองในด้านของความเชื่อมั่นในตนเองและมีอิสระเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ดังพบว่าพื้นที่เมืองเปิดโอกาสให้คนได้แสวงหาโอกาสในชีวิต มีเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ตลอดจนมุ่งเน้นความเท่าเทียมกันทางเพศ ผู้หญิงในพื้นที่เมืองอย่างมุกะวีจึงไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แต่พื้นที่ภายในบ้าน หากแต่ออกมาทำงานและดำรงชีวิตได้ด้วยตัวเอง ภาพของผู้หญิงสมัยใหม่ในเมืองจึงเป็นภาพผู้หญิงเก่งที่มีความสามารถทางการทำงานและเชื่อมั่นในการดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ผลพวงของการเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ ในอีกด้านหนึ่งได้บีบบังคับให้ผู้หญิงจำเป็นต้องปฏิเสธในด้าน

ของความอ่อนแอ การแสดงออกซึ่งความปรารถนา ลดการพึ่งพาผู้ชาย หรือแม้แต่ความต้องการทางเพศของตนเอง เนื่องจากอาจถูกสังคมมองว่าเป็นผู้หญิงยุคเก่า ล้าหลัง หรือยังไม่พัฒนาดังนั้น แม้ผู้หญิงสมัยใหม่ในเมืองจะถูกนำเสนอว่ามีอิสระและเสรีภาพในการดำเนินชีวิตเท่าเทียมเสมอผู้ชาย ทว่าในด้านของความปรารถนาทางเพศกลับยังถูกควบคุมให้อยู่ในจารีตแบบผู้หญิงไทย สังคมสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัดในเมืองได้บีบบังคับให้ผู้หญิงแสดงออกในด้านของเหตุผลและการควบคุมความปรารถนาของตนเอง หากผู้หญิงแสดงออกซึ่งความปรารถนาอันล้นเกินจึงอาจถูกตีตราว่าไม่เข้ากับกรอบเกณฑ์จารีตของผู้หญิง

ตัวบทนำเสนอในหลายครั้งว่า มุกระวีแสดงออกว่าตนเองเป็นผู้หญิงเก่ง มั่นใจ และมุ่งมั่นทำงาน แต่ขณะเดียวกันก็ต้องแบกรับความเป็นผู้หญิงที่ต้องมีความสวยและเป็นกุลสตรีไปพร้อมกันด้วย ดังพบว่าเธอทำงานแข่งกับเวลาที่หมุนไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลจากการเร่งรัดของระบบการทำงานที่มุ่งเน้นการผลิต ประหนึ่งว่าร่างกายของเธอเป็นกลไกชนิดหนึ่งที่หมุนได้ตามเครื่องจักรกล ขณะเดียวกันก็ต้องทำตัวเองให้สวย ดังที่บรรยายว่า “ร่างสวยในชุดนอนแบบเซ็กซี่ ตัวโครงสีขาวขยับตัวตะแคง ดวงตาคู่สวยมองตัวเลขบนหน้าปัดนาฬิกาแล้วบอกตัวเองว่า ‘วันนี้ฉันต้องสวย จะเป็นศพไปทำงานไม่ได้’ แม้จะอยากนอนต่ออีกหน่อย แต่ความรับผิดชอบทำให้เธอรีบพาตัวเองลงจากเตียง” (นศามณี, 2562, น. 251) เหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า แม้ความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานหมายถึงการสร้างคุณค่าให้กับตัวเอง ขณะเดียวกันก็ต้องไม่ละทิ้งความเป็นผู้หญิงที่ต้องการความสวยงาม ทว่าคุณค่าในด้านของความปรารถนารักกลับถูกปฏิเสธหรือกลบเกลื่อนเอาไว้ไม่แสดงออกมา

มุกระวีเป็นภาพแทนของผู้หญิงสมัยใหม่ โดยเฉพาะผู้หญิงชนชั้นกลางในเมืองที่ได้รับการศึกษาและเข้าสู่ระบบของการทำงาน ซึ่งยึดถือคุณค่าของความเป็นผู้หญิงในการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้ชาย ในทางกลับกัน การแสดงออกถึงความต้องการจะมีผู้ชายคนรักหรือการสร้างครอบครัวเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้หญิงด้อยคุณค่าในตัวเองหรือล้าสมัย ด้วยการหันเหไปสู่หน้าที่การงานแทน นอกจากนั้น สังคมสมัยใหม่ในเมืองที่บีบบังคับให้คนเมืองเร่งทำงานหาเงินเพื่อการไหลเวียนของเงินตรายิ่งทำให้เธอเป็น “สโตนีสตรีชีวิตที่ต้องรีบไปทำงานเพื่อหาเงินมาผ่อนบ้านและค่ารถ” (นศามณี, 2562, น. 251) สภาพสังคมที่เจริญก้าวหน้าและระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เร่งเร้าการผลิตและบริโภคของเมืองกรุงเทพฯ ส่งผลต่อวิถีชีวิตของตัวละครเอกหญิงให้ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยการมุ่งมั่นทำงานและยึดหน้าที่การงานเป็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นผู้หญิง กรุงเทพฯ จึงเป็นพื้นที่ซึ่งทำให้ผู้หญิงสมัยใหม่อย่างมุกระวีต้องกดข่มความปรารถนาในความรักและความปรารถนาทางเพศเอาไว้

3.1.2 ชีวิตอันแสนจำเจในเมืองหลวงของ “ผู้หญิงชื่อบี๋”

ตัวละครเอกหญิงอย่าง “อลิซา” หรือ “หมวย” ในเรื่อง *หวานใจเจ้าทะเลทราย* ดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ เธอเป็นคนชนชั้นกลางในกรุงเทพฯ มีความเพียบพร้อมทั้งฐานะและการศึกษา ชีวิตในวัยเด็กเติบโตมาอย่างคนมีฐานะที่เกิดจากการค้าขายเพชรพลอยของครอบครัว และจบการศึกษาจากต่างประเทศ ทำให้สามารถดำเนินธุรกิจการขายอัญมณีจนประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จและความสมบูรณ์แบบและเพียบพร้อมกลับทำให้อลิซาเบื่อหน่ายต่อชีวิตและหมดแรงจูงใจในการทำงาน ดังสะท้อนผ่านความชำนาญและความเป็นมืออาชีพในการค้าขายพลอย รู้เท่าทันกลโกงจากลูกค้าหรือคู่ค้า ดังที่บรรยายว่า “อลิซาจึงได้เรียนรู้กลเม็ดเด็ดพรายและชั้นเชิงต่าง ๆ มาจากผู้ใหญ่ ตอนที่เธออายุครบสิบแปดก็สามารถแยกของแท้หรือเทียมได้ด้วยตาเปล่า [...] แม้จะเป็นเพียงนักศึกษาที่ใช้เวลาว่างช่วยเตี้ยฝ้าหน้าร้าน แต่เธอก็ไม่กลัว เพราะมีระบบรักษาความปลอดภัยจากบุคคลที่นั่งเฝ้าอยู่ที่มุมร้าน รวมทั้งกล้องวงจรปิดและตู้นิรภัยสองชั้น” (ไอศิกา, 2562, น. 15) สภาพจิตใจของอลิซาจึงเฉยชาต่อสภาพแวดล้อมในกรุงเทพฯ อย่างมาก อลิซาจึงมักแสดงออกในด้านของผู้หญิงที่มีความกล้า ท้าทาย และต้องการผจญภัยเพื่อแสวงหาความตื่นเต้นท้าทายให้กับชีวิต ดังที่เธอมองตัวเองว่าเป็น “อินเดียนาโจนส์” (ไอศิกา, 2562, น. 21) และ “จิตวิญญาณลูกจิ้งโพนทะเล” (ไอศิกา, 2562, น. 28) ด้วยเหตุที่อลิซา รับช่วงต่อกิจการค้าขายเพชรพลอยจากครอบครัว ทำให้เธอมองเห็นโอกาสที่จะทำรายได้จากการค้าขายด้วยการมองหาตลาดเพชรพลอยที่ไม่เคยไป ดังที่วิถีชีวิตตามปกติของอลิซาที่ดำเนินไปอย่างไร้อุปสรรค เป็นชีวิตที่ไร้สีสันจืดชืด อลิซาจึงแสวงหาความตื่นเต้นและท้าทาย พบว่าเธอเลือกที่จะเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน การดำรงชีวิตอยู่ในเมืองกรุงเทพฯ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคยและสมบูรณ์พร้อม ส่งผลให้อลิซาเกิดความเบื่อหน่ายชีวิตเนื่องจากกรุงเทพฯ ในฐานะพื้นที่บ้านเกิดจึงเป็นพื้นที่ซึ่งอลิชามองเห็น เข้าใจ และรู้เท่าทัน

ดังนั้น แม้ว่าจะมีสิ่งเร้ามากเพียงใดก็ไม่อาจทำให้เกิดความตื่นเต้นท้าทาย อันเกิดจากลักษณะความเป็นเมืองแบบสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยสิ่งเร้าเพื่อให้นักในเมืองเกิดความปรารถนาต่อการบริโภค ดังพบป้ายโฆษณา การจัดสรรพื้นที่ภายในห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ การจัดวางอาณาบริเวณของเมืองให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งกลางวันและกลางคืน ลักษณะทางกายภาพของเมืองที่เต็มไปด้วยสิ่งกระตุ้นเร้าซึ่งมีมากมายจนล้นเกินนี้ กลับส่งผลต่อสภาพจิตใจของคนในเมืองให้เกิดความเบื่อหน่ายและซาซิมต่อสภาพแวดล้อม ตลอดจนความสัมพันธ์ต่อบุคคล (Hubbard, 2012, p. 5) นอกจากนั้น รูปแบบการดำเนินชีวิตที่วางอยู่บนการซื้อขายแลกเปลี่ยนเชิงมูลค่าซึ่ง

ทำให้ทุกอย่างกลายเป็นสินค้า ส่งผลต่อสายสัมพันธ์ของคนในสังคมเมืองที่มุ่งเน้นด้านเงินตรา และการแสวงหากำไร ปัจจัยแวดล้อมดังกล่าวได้ทำให้วิถีชีวิตและทัศนคติต่อการดำเนินชีวิตของคนเมืองมุ่งเน้นไปที่การแสวงหาความตื่นเต้นท้าทายและการแสวงหารายได้เพื่อสนองความมั่งคั่งเพื่อท้ายที่สุดนำไปสู่การบริโภคต่อไป

หากพิจารณาในมิติของเพศวิถีของคนในเมืองจากเงื่อนไขดังกล่าวพบว่า คนในเมืองจึงมักมุ่งแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในเรื่องเพศที่แปลกใหม่และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ความเป็นเมืองแบบสมัยใหม่ซึ่งเต็มไปด้วยสิ่งเร้ามากมาย ทำให้คนในเมืองเกิดความชินชาง่ายดาย นำไปสู่การสร้างสิ่งกระตุ้นเร้าที่แปลกใหม่มากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในวิถีชีวิตทางเพศ (sex life) ซึ่งคนในเมืองเสาะแสวงหาความตื่นเต้นเรื่องเพศที่พิสดารและซับซ้อนมากขึ้น นำไปสู่การค้นหาคำเป็นอื่นที่แตกต่างและแปลกใหม่จากความคุ้นเคยที่แวดล้อมรอบตัว (Hubbard, 2012, p. 6) ในแง่นี้จึงพบว่า แม้จุดประสงค์ของการเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายของอลิซาจะถูกนำเสนอว่าไปเปิดตลาดค้าขายเพชรพลอย ทว่าในท้ายที่สุดความตื่นเต้นท้าทายที่เธอค้นหาคือความตื่นเต้นใจในทางเพศรส ดินแดนทะเลทรายที่เข้ามาอยู่ในความสนใจของอลิซาคือประเทศมีดิสซึ่งเป็นประเทศที่เธอไม่เคยได้ยินชื่อ เพียงแต่ได้ข่าวว่า “ในเวลานั้นประเทศในตะวันออกกลางกำลังตื่นเต้นกับข่าวซีคฟาริส อัล มีดิส ตกลงพระทัยเปิดประเทศในตะวันออกกลาง ชาตินี้ต่างพากันมองหาช่องทางลงทุน รายการข่าวต่างประเทศรายงานเพียงผ่าน ๆ ไม่ได้เจาะลึกรายละเอียดมากนัก แต่อลิซาตั้งใจฟัง แววดาเริ่มเป็นประกายเหมือนคิดอะไรบางอย่างออก” (ไอศิกา, 2562, น. 18)

ประเทศมีดิสซึ่งเป็นประเทศในตะวันออกกลางที่อลิซาเพิ่งเคยได้ยินจากสื่อครั้งแรกสร้างความประหลาดใจให้อลิซาอยากรู้อยากเห็น จนนำไปสู่การสืบหาว่าประเทศดังกล่าวตั้งอยู่ที่ใด สื่อจึงมีส่วนในการกระตุ้นเร้าให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นและตอบสนองต่อความปรารถนาของอลิซาในการค้นหาสีสันให้กับชีวิตปกติของตนเอง เมื่ออลิซาหาข้อมูลเกี่ยวกับประเทศมีดิสมากเท่าไรกลับยังไม่พบ จึงส่งผลให้เธออยากตามหาว่าดินแดนดังกล่าวเป็นอย่างไร ดังที่บรรยายว่า “อลิซาได้เงินแล้วยังไม่กลับทันที แต่แวะไปที่ร้านหนังสือเพื่อกวาดซื้อหนังสือที่มีข้อมูลของประเทศลึกลับ แต่ก็พบว่าไม่มีหนังสือเล่มไหนที่มีสิ่งๆ ที่เธอต้องการเลย ช่างเป็นประเทศที่น่าท้าทายจริง ๆ” (ไอศิกา, 2562, น. 20) ความลึกลับของดินแดนมีดิสเร้าให้อลิซาเกิดความตื่นเต้นเนื่องจากการอ่านไม่ออก ไม่เคยเห็น และไม่เป็นที่รู้จัก ยิ่งทำให้อลิซาอยากเดินทางไปเพื่อให้ตนเองพ้นไปจากความซ้ำซากในชีวิตประจำวัน จนทำให้อลิซาสร้างจินตนาการถึงประเทศมีดิสว่า “อลิซาคิดวนเวียนอยู่ที่ข่าวเปิดประเทศมีดิส ประเทศตะวันออกกลางที่ฟังชื่อแล้วชวนให้คิดถึง

ทะเลทรายอาหรับราตรี วังหินอ่อนทรูหราท่ามกลางต้นปาล์ม อาละดินและหีบสมบัติ” (ไอศิกา, 2562, น. 20)

สภาพแวดล้อมอันซ้ำซากจำเจและหมดความท้าทาย ยิ่งทำให้อลิชาวาดฝันถึงประเทศใน ตะวันออกกลาง โดยมีสื่อเข้ามาร่วมกระตุ้นเร้าความสนใจ แม้อดินแดนมีดีจะมีจริงหรือไม่ก็ตาม ทว่าในสายตาของอลิชา ภาพของดินแดนมีดีมีเสน่ห์ ลึกลับ และท้าทาย ซึ่งภาพดังกล่าวมี ลักษณะที่ปะปนกันระหว่างภาพที่เธอเคยรับรู้มาจากสื่อและภาพที่เธอคิดฝันว่าควรจะเป็น สะท้อนให้เห็นถึงแรงปรารถนาที่อลิชาต้องการหนีไปจากชีวิตที่มีความน่าเบื่อหน่ายในกรุงเทพฯ ซึ่งเธอมองเห็นและรู้จักอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ในทางกลับกัน ความลึกลับของมีดีจึงกระตุ้นให้อลิชา ตื่นเต้น ชวนท้าทาย และแสดงออกซึ่งความสามารถที่คาดไม่ถึงของตนเอง จนเกิดความรู้สึก อยากรจะ “หลุดเข้าไปในโลกอีกใบหนึ่งที่เธอไม่รู้จัก” (ไอศิกา, 2562, น. 37) ภาพของดินแดนมีดีส ที่ปรากฏในสื่อที่แปลกตาและน่าดึงดูด ได้สะท้อนย้อนกลับไปทำให้เห็นแรงปรารถนาภายในใจ ของอลิชาที่ต้องการแสวงหาดินแดนที่จะช่วยปลุกเร้าความตื่นเต้นท้าทายเพื่อให้หนีไปจาก สภาพแวดล้อมเดิมได้ นอกจากนั้น ความไม่เข้าใจและความไม่รู้เกี่ยวกับดินแดนมีดีซึ่งมีเสน่ห์ที่ เย้ายวนชวนฝันยังมีนัยของความปรารถนาทางเพศที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตใจของอลิชาเอง เนื่องจากการสร้างรสชาติให้กับชีวิตที่น่าเบื่อจำเจได้ดีที่สุด คือการสร้างรสชาติทางเพศ ดังที่ ตัวบทนำเสนอผ่านการสร้างภาพของดินแดนทะเลทรายให้กลายเป็นดินแดนที่น่าตื่นตาตื่นใจ ทางเพศ ดังจะวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไป

3.1.3 ชีวิตของ “ผู้หญิงเปลี่ยว” ที่ลิ้นไร้สายสัมพันธ์ในเมืองใหญ่

นอกจากพื้นที่ของเมืองจะหล่อหลอมจิตใจและทัศนคติชีวิตของคนแล้ว ยังส่งผลต่อสาย สัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วย ดังที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในเรื่อง *ทิวทัศน์รักในรอยทราย* ตัวบทนำเสนอ ตัวละครเอกหญิงอย่าง “พิมพ์ญาดา” ซึ่งเกิดและเติบโตในกรุงเทพฯ พ่อแม่ที่ส่งเสียให้เธอเรียน จนจบระดับปริญญา และมีอาชีพการงานที่มั่นคง ทว่าหลังจากพ่อแม่ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต จึง เหลือแต่คุณยาย ซึ่งก็มาเสียชีวิตหลังจากเธอเรียนจบ ทำให้พิมพ์ญาดาต้องหางานทำเพื่อเลี้ยงดู ตัวเอง ด้วยสถานะทางการเงินและสถานภาพครอบครัวที่เหลือเพียงเธอคนเดียว การดำรงชีวิต ด้วยตนเองในเมืองได้สร้างปมปัญหาขึ้นภายในจิตใจของพิมพ์ญาดา ดังที่เธอมักถูกย่ำว่าตนเอง เป็นเพียงผู้หญิงที่ “ไร้หัวนอนปลายเท้า” (พรรณนารา, 2560, น. 143) สะท้อนให้เห็นถึงสภาพ จิตใจของตัวละครเอกหญิงที่เกิดขึ้นจากการไร้แหล่งพึ่งพิงทางสายสัมพันธ์ การดำรงชีวิตอยู่คน

เดียวของพิมพ์ญาติ ก่อให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวและแปลกแยกต่อกรุงเทพฯ แม้ว่าจะเป็นเมืองเกิดของตนเองก็ตาม ลักษณะสายสัมพันธ์ของคนในเมืองเช่นนี้บ่งชี้ให้เห็นว่า แม้สังคมในเมืองจะเป็นพื้นที่ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้คนมาพบปะสังสรรค์กันอย่างอิสระและเสรี ทว่าการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกลับตั้งอยู่บนพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยการแลกเปลี่ยนเชิงมูลค่า ทำให้ความผูกพันทางสายเลือดหรือเครือญาติถูกลดทอนลง ผลกระทบดังกล่าวส่งผลให้รูปแบบครอบครัวในเมืองกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว ซึ่งมีเพียงพ่อแม่และลูกเท่านั้น สายสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลภายในเมืองจึงผิวเผินและเปราะบาง ทั้งนี้ รูปแบบที่เปลี่ยนไปของสายสัมพันธ์ดังกล่าวยังส่งผลต่อเพศวิถีของคนในเมืองด้วย ดังพบว่าความรักและความสัมพันธ์ของคนเมืองมักเกิดขึ้นชั่วคราว ขณะเดียวกันก็สร้างรูปแบบของเพศวิถีซึ่งมีความหลากหลาย ซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความสัมพันธ์กับคนแปลกหน้า (Featherstone, 1999, p. 13)

ลักษณะความเป็นปัจเจกบุคคลและสายสัมพันธ์ที่ไม่ได้ยึดโยงอยู่กับครอบครัวและสังคม ทำให้คนในเมืองสรรหาทางเลือกในการแสดงออกทางเพศวิถีที่แตกต่างหลากหลายอย่างผิวเผิน สายสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองจึงปรากฏในลักษณะย้อนแย้งในตัวเอง กล่าวคือ แม้ความสัมพันธ์อันเปราะบางในครอบครัวเดี่ยว ซึ่งทำให้คนในเมืองเกิดความรู้สึกไร้ที่ยึดเหนี่ยว ทว่าในอีกด้านก็ส่งผลให้คนเมืองในฐานะปัจเจกบุคคลแสวงหาความรักและสามารถมองหาความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลที่ไม่รู้จัก แม้จะอยู่ในพื้นที่อื่นซึ่งแปลกแตกต่างไปจากบ้านเกิดของตนเอง ดังพบว่า แม้พิมพ์ญาติจะไร้ญาติขาดมิตร แต่ก็ยังตระหนักถึงอิสระในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ดินแดนทะเลทราย ซึ่งห่างไกลกว่าสภาพแวดล้อมในเมืองกรุงเทพฯ สถานะไร้ซึ่งสายสัมพันธ์กับผู้คนในบ้านเกิดส่งผลกระทบทางด้านจิตใจต่อพิมพ์ญาติ ทำให้เธอมองหาโอกาสและความเป็นไปได้ในการแสวงหาความรักและคนรักในต่างแดน ดังที่เธอมุ่งหน้าออกเดินทางเพื่อไปทำงานหาเงินยังประเทศตะวันออกกลาง ซึ่งทำให้เธอมีโอกาสรสร้างสายสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับผู้ชายชาวตะวันออกกลางทั้งที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ส่งผลให้พิมพ์ญาติค้นพบว่า หนทางที่จะมาเติมเต็มชีวิตที่ไร้ญาติขาดมิตรได้ก็ด้วยการสร้างครอบครัวขึ้นมา แม้จะไม่ใช้พื้นที่ในบ้านเกิดของตนเองก็ตาม

ดังนั้น แม้ปัญหาเรื่องการไร้หัวหน้าปลายเท้าของพิมพ์ญาติจะถูกฝังแน่นและตอกย้ำทุกครั้งภายในจิตใจ ทว่าในอีกด้านหนึ่งพิมพ์ญาติก็ตระหนักว่าเธอไม่มีพันธะผูกพันกับผู้คนในบ้านเกิดอีกต่อไป ความรู้สึกสิ้นไร้ดังกล่าวจึงขับเคลื่อนให้พิมพ์ญาติสร้างสายสัมพันธ์แบบที่แตกต่างออกไป โดยเฉพาะการสร้างสายสัมพันธ์ข้ามชาติกับผู้ชายชาวตะวันออกกลาง กล่าวให้ชัดแล้ว สายสัมพันธ์ดังกล่าวถูกสร้างขึ้นผ่านอารมณ์รักและความสุขสมทางเพศ ดังที่ตัวบทได้

ขับเน้นให้เห็นถึงความสุขสมทางเพศของพิมพ์ญาติที่เกิดขึ้นในดินแดนทะเลทรายล้วนนำเสนอว่าพิมพ์ญาติได้แสดงออกซึ่งบทบาทของความเป็นภรรยาและแม่จากการได้แต่งงานและสร้างครอบครัวกับซิค ดังที่อุปมาสายสัมพันธ์รักและทางเพศที่แนบแน่นในตอนจบว่า “สองร่างแทบหลอมละลายเป็นเนื้อเดียวกัน” (พรรณารา, 2560, น.264) ความปรารถนาทางเพศของพิมพ์ญาติจึงเป็นหนทางที่ช่วยทำให้เธอกลับมาสัมผัสรักอีกครั้ง โดยนัยหนึ่งการสร้างสายสัมพันธ์กับซิคซึ่งเป็นผู้ชายที่ตนเองรักสามารถตอบสนองความปรารถนาทางเพศของเธอได้อย่างถึงที่สุดและไม่มีวันหมดสิ้นได้ ช่วยทำให้เธอกลับมามีชีวิต ความรู้สึกแปลกแยกและโดดเดี่ยวตลอดจนสถานะของคนที่ไม่มีพันธะยึดเหนี่ยวในบ้านเกิดที่กรุงเทพฯ จึงขับเคลื่อนให้ตัวละครเอกหญิงจินตนาการถึงสายสัมพันธ์ข้ามพรมแดนเพื่อแสวงหาสายสัมพันธ์ใหม่ด้วยการเดินทางไปยังดินแดนทะเลทราย จนกลายเป็นดินแดนที่ทำให้ “พิมพ์ญาติตามองอย่างต้องมนตร์สะกด” (พรรณารา, 2560, น.130) ดังนั้น การเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายของพิมพ์ญาติไม่ใช่เพียงการสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นจากการทำงานและอาชีพเท่านั้น หากแต่ยังมีนัยของการสร้างตัวตนขึ้นจากสายสัมพันธ์รักที่ยึดโยงกับความปรารถนาทางเพศด้วย

เมืองแบบมหานครดังเช่นกรุงเทพฯ ที่มีสภาพสังคมแบบสมัยใหม่และเศรษฐกิจแบบทุนนิยมส่งผลต่อวิถีชีวิตและทัศนคติของตัวละครเอกหญิงที่เกิดและเติบโตในเมือง ตัวละครเอกหญิงต้องแสดงออกในแบบผู้หญิงสมัยใหม่ที่ต้องยึดหลักเหตุผลมากกว่าอารมณ์ ตระหนักรู้คุณค่าของการดำรงตนเองอย่างอิสระในฐานะปัจเจกบุคคล อีกทั้งต้องยืนยันศักดิ์ศรีของความเป็นผู้หญิงผ่านอาชีพการทำงานมากกว่าความรักหรือความสัมพันธ์ นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมของเมืองที่เต็มไปด้วยสิ่งกระตุ้นเร้าจนล้นเกินยังส่งผลต่อสภาพจิตใจของตัวละครเอกหญิงให้เปื้อนหายต่อวิถีชีวิตอันซ้ำซากจำเจของตนเอง ในด้านหนึ่ง การที่กรุงเทพฯ กลายเป็นพื้นที่เมืองที่มองเห็น เข้าใจ และคุ้นเคย จึงทำให้หมดความน่าตื่นเต้นและทำท่าย แม้เมืองกรุงเทพฯ จะเป็นเมืองที่มีความเป็นสมัยใหม่ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้คนสร้างสายสัมพันธ์กันอย่างเสรี ทว่าในอีกด้านกลับส่งผลให้สายสัมพันธ์นั้นเปราะบางมากขึ้นด้วย ระบบทุนนิยมมีส่วนกำหนดรูปแบบของสายสัมพันธ์ให้เหลือเพียงการผลิต และการบริโภคยิ่งทำให้สายสัมพันธ์เปราะบางและผิวเผิน องค์กรก็ดี สายสัมพันธ์ดังกล่าวกลับเปิดโอกาสความเป็นไปได้ของรูปแบบความสัมพันธ์ ตัวละครเอกหญิงที่ไร้ญาติขาดมิตรที่เกิดความรู้สึกแปลกแยกกับเมืองจึงมองเห็นการสร้างความสัมพันธ์แบบข้ามพรมแดน พื้นที่เมืองในกรุงเทพฯ จึงเปรียบเสมือนพื้นที่แห่งการกดทับ พื้นที่แห่งความน่าเบื่อหน่าย และพื้นที่แห่งความขาดไร้ซึ่งสายสัมพันธ์ แม้ตัวละครเอกหญิงจะได้รับผลกระทบจากข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในเมืองกรุงเทพฯ แตกต่างกันไปในแต่ละเรื่อง หากแต่ผลสุดท้ายแล้วเมื่อตัวละครเอกหญิง

เดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายแล้วกลับนำไปสู่การเปิดเผยให้เห็นความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงเช่นเดียวกัน

3.2 ลีกลับ ล่อลวง เจ้าอารมณ์ : ทะเลทรายในฐานะพื้นที่เปิดเผยความปรารถนาทางเพศ

ตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษาเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายด้วยตัวคนเดียว แม้บางเรื่องจะนำเสนอการเดินทางไปเป็นหมู่คณะ หากแต่เมื่อเดินทางไปถึงดินแดนทะเลทรายแล้ว ตัวละครเอกหญิงกลับเผชิญหน้ากับความแปลกถิ่นของดินแดนทะเลทรายด้วยตัวเอง นอกจากนั้น ตัวบทนำเสนอในตอนต้นเรื่องว่าตัวละครเอกหญิงมีเจตจำนงในการเดินทางอย่างเป็นอิสระในฐานะนักเดินทางท่องเที่ยวต่างถิ่นผู้จ้องมองสถานที่ในดินแดนทะเลทราย ทว่าเมื่อตัวละครเอกหญิงเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ในดินแดนทะเลทราย กลับถูกสภาพแวดล้อมและผู้คนในพื้นที่ทะเลทรายล่อลวง เหนี่ยวนำ และปลุกเร้าอารมณ์ความปรารถนาทางเพศอย่างไม่อาจควบคุมได้ ซึ่งตัวละครเอกหญิงเองไม่เคยตระหนักถึงเมื่อครั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ ใดๆก็ตี การนำเสนอภาพพื้นที่ในดินแดนทะเลทรายสัมพันธ์กับมุมมองของตัวละครเอกหญิงในฐานะนักเดินทาง ดังพบว่าภาพของดินแดนทะเลทรายถูกกำหนดนิยามและสร้างความหมายโดยลดทอนภาพความเป็นจริงของดินแดนทะเลทรายในตะวันออกไป และเพิ่มเติมภาพลักษณ์ตายตัวบางประการมานำเสนอ โดยเฉพาะการมุ่งเน้นนำเสนอผ่านนัยทางเพศของตัวละครเอกหญิงพื้นที่ในดินแดนทะเลทรายจึงสะท้อนให้เห็นความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงอย่างเด่นชัดมากกว่าในพื้นที่กรุงเทพฯ

3.2.1 กระโจนและฮาร์เร็ม : ความปรารถนาทางเพศที่ถูกล่อลวงให้เปิดเผยในพื้นที่ลีกลับ

รูปแบบหนึ่งของการเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายในตัวบทที่ศึกษา คือการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจจากการทำงานหนัก ดังที่วิเคราะห์วิถีชีวิตของตัวละครเอกหญิงอย่าง “มุกะวี” ใน *ระอุรักเจ้าทะเลทราย* ที่อาศัยอยู่ในเมือง มีอาชีพเป็นสไตลิสต์ของกองถ่ายละคร ได้มุ่งมั่นทำแต่งงานตลอดทั้งปีจนแทบไม่มีวันหยุดและไม่มีเวลาดูแลตัวเอง จนเปรียบตัวเองว่าเหมือน “ผีอัมัย” (นศามณี, 2562, น. 7) การที่เธอต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำเป็นเพราะต้องการหาเงินเพื่อสร้างฐานะด้วยตัวเอง การท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เข้ามาช่วยให้ได้พักผ่อนจากการทำงาน วันหนึ่งมุกะวีได้เห็นโฆษณาโปรแกรมท่องเที่ยวในสื่อโซเชียล “โปรไฟไหม้ราคาถูก ถูกที่สุดในชาตินี้ ถูกกว่านี้คงต้องรอชาติใหม่” (นศามณี, 2562, น. 7) จากราคาเกือบสี่หมื่นบาท ลดลงเหลือไม่ถึงหนึ่งหมื่นบาท นอกจากนั้นโปรแกรมทัวร์ได้จัดไปท่องเที่ยวยังดินแดน

สมมติที่ชื่อประเทศมีดีส ฟาร์ส ฟินีเซีย พาชมทะเลทรายอาหรับและสุเหร่าที่งดงามที่สุด ต้มด่าไป กับบรรยากาศสุดหรู ชิมอาหารอาราเบียน คำโฆษณาของบริษัททัวร์ รวมทั้งราคาโปรโมชั่นทำให้ ผู้หญิงที่มั่งคั่งอย่างมุกะวีถึงกับต้องรีบจองและจัดการโอนเงินในทันที อย่างไรก็ตาม เป้าหมายที่สำคัญมากกว่าการไปท่องเที่ยวราคาถูก คือการที่มุกะวีอยากจะตัดขาดจากโลกของการทำงาน หนีไปสู่อีกโลกของการท่องเที่ยวพักผ่อน ยิ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เธอไม่เคยรู้จักว่า “มันอยู่ส่วน ไตของโลก” (นศามณี, 2562, น. 7) อย่างประเทศมีดีสในวันออกกลาง “ยิ่งสร้างความตื่นเต้น ยิ่งสร้างความสนุก” (นศามณี, 2562, น. 8) กิจกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ ผู้หญิงสามารถเดินทางไปต่างแดนได้อย่างอิสระ ทั้งที่แต่เดิมการเดินทางไปยังต่างแดนในรูปแบบ การท่องเที่ยวมักผูกขาดอยู่กับผู้ชาย ดูเหมือนว่าผู้ชายจะมีอิสระในการออกไปยังพื้นที่สาธารณะ ขณะที่ผู้หญิงผูกพันอยู่กับพื้นที่ในบ้าน การเดินทางท่องเที่ยวในอดีต ผู้หญิงจึงมักปรากฏเคียงข้าง ผู้ชายและจำกัดไว้สำหรับผู้หญิงชนชั้นสูง การท่องเที่ยวมักต้องใช้เวลาในการเดินทางโดยเฉพาะ เวลาในยามว่าง อีกทั้งยังเป็นการบ่งบอกถึงความแตกต่างทางชนชั้น ซึ่งชนชั้นแรงงานมักผูกพัน อยู่กับเวลางาน ทว่าเมื่อบริบททางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเข้ามาแบ่งเวลางานและเวลารว่างออก จากกัน ตลอดจนเอื้อให้คนทำงานสั่งสมเงินตราและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจขึ้นมาเป็นชนชั้นกลาง การท่องเที่ยวในเวลาว่างจึงขยายพรมแดนไปสู่ชนชั้นกลางด้วย อีกทั้งยังเอื้อให้ผู้หญิงชนชั้นกลาง สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้มากขึ้น (สมสุข หินวิมาน, 2558ก, น. 84)

การเดินทางไปยังดินแดนอื่นจึงไม่ได้เป็นเพียงการปลอดจากภาระงาน หากแต่มี นัยสำคัญในการข้ามไปสู่อีกเวลาและสถานที่หนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้หญิงได้แสดงตัวตนและความ ปรารถนาของตนเอง เช่นเดียวกับกรณีการเดินทางของตัวละครเอกหญิงอย่างมุกะวีที่ก้าวข้าม ไปจากข้อจำกัดในเชิงพื้นที่และเวลาได้ผ่านการท่องเที่ยว ทั้งนี้ หากพิจารณาแรงจูงใจแวดล้อม เช่น โปรโมชั่นและกิจกรรมเสริมของโปรแกรมทัวร์ กลับพบว่ามีส่วนในการหลอกล่อและดึงดูดใจ ให้มุกะวีต้องจ่ายเงินเพื่อซื้อการเดินทาง นอกจากนั้น เมื่อมุกะวีเดินทางไปยังดินแดน ทะเลทรายแล้ว ยิ่งปรากฏชัดว่าสภาพแวดล้อมและบรรยากาศได้เข้ามาเร้าอารมณ์ให้มุกะวีจน ไม่สามารถควบคุมตนเองได้กลายเป็นอิสระ การเดินทางไปยังต่างแดนของตัวละครเอกหญิง จึง เป็นการก้าวข้ามตัวตนแบบเดิมในบริบทและเงื่อนไขที่ถูกทำให้เลือกมากกว่าเลือกโดยอิสระ อีกทั้งการเข้าไปยังดินแดนทะเลทรายยังเป็นการปลดปล่อยความปรารถนาที่ถูกกดทับโดยสัมพันธ์ กับเงื่อนไขกับสถานที่ในดินแดนทะเลทราย

เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการเดินทางของมุกะวีคือการไปท่องเที่ยวเพื่อตัดขาดจากโลก ของการทำงาน และการให้เวลากับการท่องเที่ยวพักผ่อนอย่างเต็มที่ การท่องเที่ยวของมุกะวีจึง

เป็นการแสวงหาประสบการณ์ความแปลกถิ่นเพื่อหลบหนีห่างจากความเป็นจริงให้มากที่สุด ตัวบท นำเสนอดินแดนทะเลทรายผ่านมุมมองของมูกระวีในลักษณะของดินแดนที่เต็มไปด้วยความ ลึกลับ เก๋ไก๋ แหล่งอารยธรรมโบราณที่ไม่อาจพบเจอในประเทศไทยหรือในกาลเวลาปัจจุบัน แม้ว่าในตอนต้นเรื่องบริษัททัวร์จะให้ข้อมูลประเทศนี้ว่าเป็นประเทศเกิดใหม่และเปิดประเทศ เพื่อทำการค้าเสรีแข่งกับคู่แข่งก็ตาม แต่เมื่อมูกระวีเดินทางไปถึงประเทศมีดีสกลับพบว่ายังมีการ รักษาแบบทางวัฒนธรรมแบบเดิมเอาไว้ราวกับหยุดเวลาไว้ในอดีต ภาพเสนอของประเทศมีดีส จึงเป็นดินแดนทะเลทรายที่มีกองโจรและชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งเสริมสร้างบรรยากาศให้ห่างไกลจาก เวลาในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพของทะเลทรายถูกเน้นนำเสนอในด้านของพื้นที่ที่อ้างว้าง น่ากลัว เต็มไปด้วยอันตรายทั้งจากผู้คน สัตว์ร้าย และสภาพอากาศ แต่ขณะเดียวกันก็งดงามมีเสน่ห์ ดังบรรยายว่า “ในทะเลทรายนอกจากความสวย ก็แฝงความน่ากลัวเอาไว้ทุกอย่างก้าว” (นศามณี, 2562, น. 46) ความอ้างว้างของพื้นที่ทะเลทรายซึ่งนำเสนอในลักษณะของการตัดขาด ออกจากโลกภายนอกมีนัยของการสร้างระยะห่างในเชิงพื้นที่ ความห่างไกลของดินแดน ทะเลทรายหมายถึงความห่างไกลจากข้อจำกัดในโลกของความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม ความห่างไกล และตัดขาดเชิงพื้นที่และเวลามีได้นำไปสู่การพักผ่อนหย่อนใจจากภาระหน้าที่การงานเท่านั้น หากแต่หมายถึงพื้นที่ซึ่งปลอดภัยจากข้อจำกัดทางเพศของตัวละครเอกหญิงด้วย ทั้งนี้ ความปรารถนาทางเพศของมูกระวีกลับไม่ได้เปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาหรือเป็นอิสระ หากแต่เผย ออกมาผ่านกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใต้บรรยากาศแวดล้อมซึ่งเชื่อมโยงสู่เรื่องเพศอย่างค่อยเป็น ค่อยไป ดังพบในตอนที่พักแรมชั่วคราวกลางทะเลทราย กิจกรรมหนึ่งซึ่งเราให้มูกระวีเริ่มเปิดเผย ความปรารถนาทางเพศของตนเองออกมาคือ การตั้งแคมป์รอบกองไฟในเวลาอาหารค่ำ แม้จะ เป็นการพักค้างกลางทะเลทรายที่แสนอันตราย หากแต่อาหารการกินมีพร้อมบริบูรณ์ ในฉากนี้ อารมณ์ความปรารถนาของมูกระวีเริ่มเผยออกมาผ่านอาหาร ดังที่บรรยายว่า

มันดูละลานตาไปหมด ไม่รู้จะเลือกกินอะไรดี ทั้งข้าวและเนื้อแกะย่าง ไก่อบ ทุกอย่างหอมไป ด้วยเครื่องเทศที่เธอไม่คุ้นเคยกับกลิ่นนัก แต่คิดว่ากินได้ [...] มูกระวีไม่รอให้เขาชวนซ้ำ เธอ ตักเนื้อแกะย่างมาชิมรสก่อนเป็นอย่างแรก ทันทีที่เนื้อแกะย่างเข้าปากก็รู้สึกถึงรสชาติเลิศรส แม้จะมีกลิ่นเฉพาะตัว แต่ความหิวบวกกับเครื่องเทศที่หมักกับเนื้อแกะทำให้มูกระวีเจริญ อาหาร อยากกินทุกอย่างที่ขวางหน้า (นศามณี, 2562, น. 48)

ดินแดนทะเลทรายนูรินเต็มไปด้วยภัยอันตราย ทว่ายังคงบริสุทธิ์สวยงามตามธรรมชาติ ตอกย้ำความรู้สึกพิเศษที่ไม่อาจหาได้จากการเดินทางทั่วไป ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศให้เกิด ความตื่นใจ สถานที่แปลกถิ่นโดยเฉพาะกลางทะเลทรายตลอดจนอาหารที่ไม่คุ้นเคย แม้จะ

ก่อให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกและแตกต่างจากพื้นที่ ทว่าในขณะที่เดียวกันก็กลับกลายเป็นสิ่งที่ทำให้มุกะวีตื่นตาตื่นใจ ดังแสดงผ่านอาการ “เจริญอาหาร” อาการที่วิภระหายอาหารพื้นถิ่นซึ่งแม้จะแปลกรสชาติไปจากความเคยคุ้นเป็นข้อบ่งชี้ถึงการเผยให้เห็นความรู้สึกหิวและอยากอาหาร แม้ว่าจะไม่เคยเห็นและไม่เคยลองลิ้มชิมรสมาก่อน ความรู้สึกดังกล่าวเกิดขึ้นภายใต้บรรยากาศกลางทะเลทรายซึ่งตัดขาดจากโลกภายนอกได้เอื้ออำนวยให้มุกะวีค่อย ๆ เผยความรู้สึก “อยากกินทุกอย่างที่ขวางหน้า” ซึ่งมีนัยของความต้องการทางเพศรสที่เคยกดข่มไว้ขณะอยู่กรุงเทพฯ ได้ผุดพรายขึ้นมาผ่านอาการหิวและอยากอาหาร ฉากดังกล่าวแม้จะเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของฉากการร่วมรัก แต่มีความสำคัญในการสร้างการรับรู้พื้นที่ของตัวละครเอกหญิงผ่านผัสสะจากกลิ่นและรสชาติของอาหารที่ถูกเชื่อมโยงกับกลิ่นกายของซิคและประสบการณ์ทางเพศที่เกิดขึ้นกับซิคในเหตุการณ์ข้างหน้า การทำให้บรรยากาศผสมผสานเข้ากับผัสสะการรับรู้ (sensory atmosphere) ผ่านกลิ่นและรสทำให้พื้นที่ในกระจมกลายเป็นพื้นที่เฉพาะตัวและมีลักษณะแปลกแยกกลับและแตกต่างจากที่อื่น จนมีอำนาจจิตตรึงอยู่ในความทรงจำของตัวละครเอกหญิง แม้ว่าจะกลับกรุงเทพฯ แล้วก็ตาม (ดังจะวิเคราะห์ละเอียดในหัวข้อต่อไป)

นอกจากดินแดนทะเลทรายจะกลายเป็นพื้นที่ปลอดภัยซึ่งทำให้มุกะวีได้รับการกระตุ้นเร้าและค่อย ๆ เปิดเผยความปรารถนาทางเพศของตนเองออกมาแล้ว อีกสถานที่หนึ่ง คือฮาเร็ม ก็เป็นพื้นที่ในลักษณะเดียวกัน ดังพบว่าฮาเร็มถูกนำเสนอในลักษณะของการปิดล้อม ตัดขาด ความเป็นส่วนตัวสูง ห่างไกลจากสายตาหรือการรับรู้ของผู้คน ตัวบทบรรยายการรับรู้ฮาเร็มจากสายตาของมุกะวีว่า “ฮาเร็มในความคิดของมุกะวีคือสถานที่ซึ่งเต็มไปด้วยกามราคะของผู้ชายมากมาย และเหล่าผู้หญิงนัรบร้อยที่ต้องคอยปรนเปรอให้ผู้ชายคนเดียวกัน” (นศามณี, 2562, น. 110) ภาพของฮาเร็มยังเป็นดินแดนของอนารยะ โดยเฉพาะการอยู่ภายใต้การครอบครองของซิคซึ่งเต็มไปด้วยตัณหาราคะ อย่างไรก็ตาม เมื่อมุกะวีได้เดินทางเข้าไปอาศัยอยู่และเผชิญหน้ากับสภาพความเป็นจริงของฮาเร็มแล้วกลับพบว่า ฮาเร็มเป็นเพียงสถานที่ว่างเปล่า ไม่มีใครอาศัยอยู่ แต่ก็ได้รับการดูแลรักษาอย่างดีด้วยการประดับตกแต่งอย่างหรูหราและรายล้อมด้วยพืชพรรณไม้สวยงาม ตัวบทนำเสนอฮาเร็มเป็นพื้นที่โบราณ เนื่องจากถูกทำให้เป็นเพียงอนุสรณ์สถานที่ตกค้างจากกาลเวลาในอดีต เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชนชั้นสูงของชาวตะวันออกกลาง ฮาเร็มจึงถูกปรับเปลี่ยนจากสถานที่ดิบเถื่อนและราคะให้กลายเป็นสถานที่แสนโรแมนติกสวยงามและเป็นพื้นที่แสนพิเศษ ดังที่บรรยายว่า “เส้นทางเดินไปยังสถานที่วิโอพินันต์เต็มไปด้วยสวนดอกไม้สวยงามแปลกตาอย่างที่ไม่เคยเห็นมาก่อน ยิ่งเดินผ่านไปนานเท่าไร มุกะวียิ่งรู้สึกว่าเหมือนเดินอยู่ในดินแดนลับ ห่างไกล” (นศามณี, 2562, น. 123) การเข้าไปยังฮาเร็มจึงตอกย้ำความรู้สึกพิเศษ เป็นประสบการณ์ที่แปลกใหม่ไม่อาจพบได้จากการท่องเที่ยวตามปกติ มากไป

กว่านั้น ความไม่คุ้นตาและความน่าชมของฮาเร็มยังทำให้ “สาวไทยได้ชมเพลิน ๆ” (นศามณี, 2562, น. 123) จึงมีลักษณะของการล่อลวงให้เธอหลงไหลและดึงดูดให้เข้าไปหา จนเปลือยตัวสนองต่อต่อทิวทัศน์และบรรยากาศรอบตัว

มุกระวีต้องสุดลมหายใจเข้าลึกอยู่นาน มองสถานที่อลังการงานสร้างตรงหน้าด้วยสายตาถึงขั้นเคืองเขาที่พามา และอีกแวบหนึ่งก็ตั้งใจที่ได้มาชมสถานที่สุดพิเศษแบบนี้ [...] มุกระวีประหม่นด้วยสายตา ฮาเร็มแห่งนี้มีเนื้อที่ราวสองไร่ได้ มีห้องทับสำหรับพักอาศัย มีสระสรงน้ำ มีอุทยานดอกไม้ มันดูเหมือนเมืองเล็ก ๆ เมืองหนึ่งที่อยู่ของผู้หญิงสวยผู้มีหน้าที่คอยเอาอกเอาใจ ให้ความสำคัญราญแก่ท่านซิคเหมือนนิยายที่เคยอ่านหรือเปล่า แต่ทำไมในนี้ถึงว่างเปล่าไม่มีผู้คน (นศามณี, 2562, น. 124)

ลักษณะของฮาเร็มร้างที่ปลอดคนเปรียบเสมือนพื้นที่ว่างเปล่าที่สามารถประกอบสร้างความหมายให้กลายเป็นพื้นที่ของความปรารถนาทางเพศได้ การนำเสนอพื้นที่ของฮาเร็มในกรณีนี้เทียบเคียงได้กับพื้นที่ฮาเร็มในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของตะวันตกที่มีตัวละครเอกหญิงเดินทางเข้าไปสู่ฮาเร็มของซิคเช่นกัน การสร้างพื้นที่ฮาเร็มว่างเปล่าซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่ผูกโยงเข้ากับความปรารถนาทางเพศของซิค การเดินทางเข้าไปยังฮาเร็มของตัวละครเอกหญิงชาวตะวันตกจึงเปรียบเสมือนการตกอยู่ในอารมณ์ความปรารถนาที่ถูกครอบงำโดยซิค กล่าวในอีกด้าน ฮาเร็มคืออุปสรรคของแรงปรารถนาที่มีส่วนในการล่อลวงให้อารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงเผยออกมา (Teo, 2012, p. 219) พื้นที่ฮาเร็มร้างในเรื่อง *ระอรุรักเจ้าทะเลทราย* ปรากฏในลักษณะเดียวกันคือ เมื่อมุกระวีเดินทางเข้าไปยังฮาเร็มซึ่งมีซิคพาริสนาทางไปนั้น เธอกลับมีอาการคล้ายกับคนที่ถูกมนตร์สะกด เกิดความพลั่งเปลือยชื่นชม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อซิคพาริสเริ่มพาเธอเข้าไปยังส่วนลึกภายในฮาเร็มยิ่งทำให้มุกระวีตื่นเต้นและวาบหวามใจขึ้นมา

อย่างไรก็ดี การนำเสนอฮาเร็มร้างในนวนิยายโรมานซ์ของไทยมิได้นำเสนอในเชิงสัญลักษณ์ว่าเป็นพื้นที่แห่งความปรารถนาของซิคแต่เพียงเท่านั้น หากแต่ในอีกด้านหนึ่งกลับกลายเป็นพื้นที่ที่ทำให้มุกระวีเผชิญหน้ากับความปรารถนาทางเพศของตนเอง ดังจะเห็นว่าปฏิสัมพันธ์ของมุกระวีต่อพื้นที่ภายในฮาเร็มกลับเป็นไปในลักษณะขัดแย้งในตนเองอยู่เสมอ อารมณ์ของมุกระวีจึงปรากฏทั้งการหลงไหลไปพร้อมกับความพยายามหักห้ามใจตนเอง พื้นที่ภายในฮาเร็มร้างจึงเปรียบเสมือนพื้นที่ภายในจิตใจของมุกระวี ซึ่งทำให้เธอค้นพบความปรารถนาทางเพศของตนเองที่เคยพยายามกดทับเอาไว้เมื่อครั้งอยู่กรุงเทพฯ ภาพความปรารถนาที่ขัดแย้งอยู่ภายในใจมุกระวีปรากฏชัดเจนมากขึ้น เมื่อซิคพาริสนำพามุกระวีเข้าไปยังพื้นที่ภายในของฮาเร็มลึกมากขึ้น จนนำไปสู่ห้วงของอารมณ์ปรารถนาระหว่างกัน แม้มุกระวีรู้ว่าสิ่งที่กำลังจะ

เกิดคือการนำพาไปสู่การร่วมรัก แต่ก็แสดงออกว่า “มุกะวีพยายามผลักเขาออก แต่กลายเป็นว่า ถูกเขาดึงให้แนบชิดไปไกลกว่าเดิม อีกทั้งปากร้อน ๆ ก็ส่งลิ้นมาโลมเลีย นัวเนียอยู่ตามริมฝีปาก มุกะวีพยายามแน่นปากแน่น แต่เมื่อหน้าอกอวบถูกนิ้วโป่งไถ้นที่ขยอทรวง ซึ่งมันไวต่อสัมผัสปลูก ไร่ เธอก็เปลือยครางออกมา” (นศามณี, 2562, น. 131) ความขัดแย้งภายในความรู้สึกเกิดจากความหวาดกลัวต่อความปรารถนาทางเพศของตนเอง คล้ายกับอาการหวาดกลัวสิ่งที่ไม่ได้คาดหมายเอาไว้ ดังที่ซิคพาริสได้สะท้อนออกมาว่า “คุณกลัวอะไรกันแน่นมุกะวี ทุกครั้งที่คุยเรื่องบนเตียง คุณมักจะเดินหนีผม ด่าว่าผมต่าง ๆ นานา หรือที่จริงกลัวใจตัวเอง” (นศามณี, 2562, น. 129) ความปรารถนาทางเพศเป็นสิ่งที่มุกะวีพยายามกดทับและลบเลิมเพื่อมุ่งหน้าทำงาน และแบกรับความเป็น “สตรีศรีสยาม” (นศามณี, 2562, น. 110) ทว่าพื้นที่ภายในฮาเริ่มร้างกลับเปิดโอกาสให้ ความปรารถนาทางเพศของมุกะวีได้ผุดขึ้นมา และทำให้เธอเผชิญหน้ากับความปรารถนานั้นจนปรากฏออกมาในลักษณะของความข้อนแย้งภายในความรู้สึกของตนเองเสมอ โดยนัยแล้วพื้นที่ที่ตัดขาดคือการหลีกเลี่ยงหนีไปสู่โลกที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงสามารถก้าวข้ามตัวตนเดิมของตนเอง ผลจากสถานที่อันลึกลับและห่างไกลทั้งในมิติของเวลาและสถานที่ทั้งกระโจมและฮาเริ่มจึงมีส่วนสำคัญในการรื้อให้ตัวละครเอกหญิงเผชิญหน้ากับความปรารถนาทางเพศที่ถูกกดทับโดยจารีตจากสังคมไทย ดังแสดงผ่านอาการของคนต้องมนตร์สะกดจนเปลือยตัว

3.2.2 เมืองและกลางทะเลทราย : การทำให้พื้นที่กลายเป็นสินค้าเสนอทางเพศ

นอกจากรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแล้ว ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษา ยังปรากฏรูปแบบการเดินทางเพื่อไปทำงาน ดังที่ปรากฏในเรื่อง *หวานใจเจ้าทะเลทราย* ตัวละครเอกหญิง “อลิชา” มีจุดมุ่งหมายในการเดินทางไปยังดินแดนมีดิสเพื่อต้องการเปิดตลาดการค้าอัญมณี เนื่องจากตลาดการค้าในไทยมาถึงทางตัน อลิชาเดินทางเข้ายังดินแดนทะเลทรายด้วยความรู้สึกของผู้หญิงที่มีความกล้า รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมกลโกง และมีไหวพริบปฏิภาณในการค้าขาย โดยมองดินแดนประเทศมีดิสว่า “ช่างเป็นประเทศที่น่าทำทนายเสียจริง ๆ” (ไอศิกา, 2562, น. 20) อย่างไรก็ตาม เมื่อเดินทางไปถึงยังดินแดนมีดิสแล้ว เธอก็กลับกลายเป็นผู้หญิงที่จำยอมต่ออำนาจในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการไม่อาจต้านทานความปรารถนาของตนเอง ฉากหลักของดินแดนทะเลทรายในนวนิยายเรื่องนี้คือเมืองหลวงแบบมหานครที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจไม่แพ้ประเทศตะวันตก กลางอย่างดูไบหรือซาอุดีอาระเบีย ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจเกิดจากทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างก๊าซธรรมชาติและบ่อน้ำมัน ตลอดจนการค้าขายในเชิงเสรี ส่งผลทำให้เมืองมีดีสขยายตัวจนกลายเป็นมหานครซึ่งมีทั้งโรงแรมและห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ และการคมนาคมที่ทันสมัย อันเป็นลักษณะร่วมกันของเมืองแบบมหานคร นั่นคือเมืองเป็นพื้นที่ของการบริโภคซึ่งล่อลวงให้

ผู้คนหลังไหลเข้าไป ดังที่อลิซาค้นตาตื่นใจกับการเลือกซื้อสินค้าภายในห้างฯ ขนาดใหญ่ ดังที่บรรยายว่า

เมื่อไปที่แหล่งช้อปปิ้ง ตอนแรกอลิซาก็นึกว่าเป็นห้างสรรพสินค้าธรรมดา ๆ อารมณ์บ่าฮาร์ แต่ประเทศมีดีสกำลังเร่งพัฒนาจนน่าทึ่ง ที่นี่เป็นแหล่งช้อปปิ้งติดแอร์ขนาดใหญ่กว่าพารากอน ราว ๆ ห้าเท่า เต็มไปด้วยร้านรวงชั้นนำจากทั่วโลก สวนสนุก ศูนย์อาหาร ลานกีฬา อินเทอร์เน็ต สระว่ายน้ำในร่ม ทุกอย่างฟรีสำหรับประชาชน เพียงแต่ก้าวเท้าเข้าไปก็เหมือนโลกพลิกกลับจากทะเลทรายเป็นโลกแห่งอนาคต ไม่มีสิ่งใดในโลกที่มีดีไม่มี (ไอศิกา, 2562, น. 174-175)

ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ที่เต็มไปด้วยสินค้าและบริการมากมายที่พร้อมจะตอบสนองความต้องการเป็นเสมือนโลกอีกใบที่อลิซาใฝ่หาและสร้างความสุขให้แก่เธอ การเลือกซื้อสินค้าได้ตามใจต้องการ เมืองมีดีสจึงไม่ใช่เพียงแค่เมืองที่มีแต่อุฐุ ทะเลทรายแห้งแล้ง และต้นอินทผลัม แต่เป็นเสมือนเมืองยูโทเปียที่ทุกอย่างอุดมสมบูรณ์ หรรษา ใหญ่โต มีเทคโนโลยี และมีความสมัยใหม่แบบตะวันตก การนำเสนอภาพตะวันออกกลางในมิติของความเจริญเทียบเท่าหรือเหนือกว่าตะวันตก ทำให้การนำเสนอภาพดินแดนตะวันออกในตัวของไทยเป็นภาพที่พลิกกลับอีกด้านจากในงานเขียนการเดินทางของตะวันตกที่มักนำเสนอภาพของตะวันออกที่ด้อยกว่าในทุกด้าน อย่างไรก็ดี แม้ตัวบทจะนำเสนอวัฒนธรรมในแบบดั้งเดิมของตะวันออกกลางถูกลดทอนลงไปให้เป็นเพียงภาพของผืนทราย อุฐุ และโอเอซิส แต่เป็นการนำเสนอเพื่อจัดแสดงในรูปแบบของสินค้าสำหรับคนต่างชาติ ส่งผลให้เมืองมีดีสมีลักษณะของส่วนผสมระหว่างความเป็นตะวันตกและตะวันออก ซึ่งความก้ำกึ่งของเมืองมีดีสนี้เองที่สร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับอลิซา ดังที่ยอมรับว่า “รู้สึกแปลกใหม่ไปหมด” (ไอศิกา, 2562, น. 27) ดินแดนทะเลทรายถูกแปรเปลี่ยนไปเป็นภาพที่ขายให้แก่ชาวต่างชาติ สะท้อนผ่านการบรรยายฉากหนึ่งเมื่ออลิซาไปถึงห้องพักในโรงแรมที่อยู่บนตึกสูงว่า “โรงแรมของเธออยู่ในย่านเศรษฐกิจและใกล้สถานที่จัดงานแสดงสินค้านานาชาติ วิวห้องพักดีเลิศมากเพราะเปิดม่านก็เจอผนังตึกข้างเคียง ทางโรงแรมก็เลยวาดภาพทะเลทรายกับอุฐุไว้ให้ลูกค้าฝึกจินตนาการ” (ไอศิกา, 2562, น. 29) การนำลักษณะเฉพาะแต่เพียงรูปแบบทางธรรมชาติและวัฒนธรรมดั้งเดิมของความเป็นตะวันออกกลางมาใช้ในการเสริมสร้างบรรยากาศให้เกิดความแปลกแตกต่างขึ้นมา โดยนัยแล้วคือการแปลงให้กลายเป็นสินค้าเพื่อส่งผลต่อการสร้างเสน่ห์เข้ายวนใจต่อตัวละครเอกหญิงอย่างมาก อันเกิดจากบริบทแวดล้อมภายในฉากเมืองมีดีสที่กลายเป็นพื้นที่แห่งการบริโภค

ภายในพื้นที่เมืองแบบมหานครที่ขับเคลื่อนด้วยการบริโภคยังแปรเปลี่ยนสิ่งที่เป็นนามธรรมอย่างความสัมพันธ์รักให้กลายเป็นสินค้าที่น่าหลงใหล ด้วยการสร้างภาพลวงตาเกี่ยวกับการแสวงหาค้นคว้าว่าเป็นประสบการณ์อันแสนพิเศษ อีกทั้งยังสามารถเปลี่ยนคนรักได้ตามใจปรารถนาเสมือนการเลือกซื้อสินค้า (Illouz, 1997, p. 148) ความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวปรากฏอย่างชัดเจนในพื้นที่ของเมืองมีดิส ดังที่อลิซาพบกับซิคแม้จะเพิ่งพบเจอกันไม่นาน แต่ทั้งสองคนก็ถลำลึกไปสู่การร่วมรักกัน ทั้งนี้ หลังจากร่วมรักกันแล้ว อลิซาเลือกที่จะเป็นฝ่ายขอลาจากจากซิค เนื่องจากเธอเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเธอสองคนไม่มีทางเป็นไปได้ ดังที่อลิซาบอกว่า “ซารีฟ ฉันจะคิดถึงคุณเสมอค่ะ เมื่อคืนฉันมีความสุข คุณวิเศษมาก เรายินยอมพร้อมใจกัน ใช่ ตีล...และก็จบแค่นั้น” (ไอศิกา, 2562, น. 119) อลิซามองเห็นว่า เรื่องซีกซ์เป็นเพียงการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน หากพิจารณาในมิติของพื้นที่แล้วเห็นว่า พื้นที่เมืองมีดิสเอื้อให้ตัวละครเอกหญิงสามารถแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ในช่วงข้ามคืนเช่นนี้ได้ ลักษณะของเมืองที่มีการบริโภคอย่างเสรีได้เป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตและรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในเมืองให้กลายเป็นผู้บริโภคทั้งในเชิงสินค้าและในเชิงนามธรรม ดังเช่นความรักและการร่วมรัก พื้นที่ซึ่งเต็มไปด้วยสิ่งล่อตาล่อใจผ่านสินค้าทำให้ตัวละครเอกหญิง “เดินออกจากร้านหนึ่งไปยังอีกร้านหนึ่งอย่างพลัดพลิน” (ไอศิกา, 2562, น. 175) การหลงใหลอยู่ในพื้นที่ของการบริโภคและเลือกซื้อสินค้าได้ตามใจต้องการจึงคู่ขนานไปกับความสัมพันธ์รักของอลิซากับซิคที่ไม่ต่างจากการเลือกและแลกเปลี่ยนสินค้านั้น นอกจากนั้น หากพิจารณาในมิติของระยะห่างทางพื้นที่เมืองมีดิสถูกนำเสนอให้มีลักษณะของโลกที่ห่างไกลจากการรับรู้และห่างไกลเชิงระยะทางจากประเทศไทย ยิ่งทำให้อลิซารู้สึกถึงอิสระเสรีในการแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมากขึ้น

แม้ว่าเมืองมีดิสจะมีความเหมือนกับเมืองแบบมหานครอื่นทั่วโลก ทว่าความแตกต่างที่สร้างแรงดึงดูดใจและเร้าใจต่อตัวละครเอกหญิงอย่างมาก คือส่วนผสมที่ยังคงรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมดั้งเดิมเอาไว้ด้วยการทำให้กลายเป็นสินค้า ดังพบว่าพื้นที่ในธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ใช่พื้นที่ซึ่งถูกปล่อยให้ไปไปตามกาลเวลา หากแต่เป็นการจัดการด้วยการดำรงรักษาไว้เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ในทะเลทรายจึงไม่ต่างจากพื้นที่เมืองในแง่ที่ถูกทำให้กลายเป็นสินค้านี้รูปแบบหนึ่งเพื่อดึงดูดใจชาวต่างชาติผู้มาเยือน เปรียบเสมือนอีก “รสชาติ” หนึ่งที่มีไว้เฝ้าหวงให้เดินทางไปเยือน ฉากกลางทะเลทรายจึงถูกนำเสนอด้วยนัยของการ “เปลี่ยนบรรยากาศ” เพื่อสร้างความตื่นใจและตื่นเร้าทางเพศ มีลักษณะคล้ายดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า ภาพทะเลทรายกับอูฐ “ให้ลูกค้าไว้ฝึกจินตนาการ” (ไอศิกา, 2562, น. 29) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในฉากทะเลทรายเป็นการนำพาตัวละครเอกหญิงในฐานะ “แขกผู้มาเยือน” (ไอศิกา, 2562, น. 100) เข้าร่วมสร้างประสบการณ์และสัมผัสกับบรรยากาศกลางทะเลทราย

เพื่อสร้างอรรถสททางอารมณ์จากภาพท้องถิ่นซึ่งแปลกตา ดังที่บรรยายว่า “กระโจมทรงสูงแบบโบราณ เสียงอุฐูรร้องครางสลักับเสียงกระดิ่งที่คอยทำให้อลิษาประหลาดใจ ยิ่งเห็นฟูกเบาใหม่ พรหมศิลปะเปอร์เซียดั้งเดิม เครื่องแก้วประณีตบรรจงวางเคียงคู่กับเหยือกน้ำลวดลายแปลกตา เหมือนที่เคยเห็นในพิพิธภัณฑ์ เพียงแต่ว่ามันเป็นของใหม่” (ไอศิกา, 2562, น. 64) พื้นที่ในทะเลทรายเปรียบเสมือนฉากที่ถูกจัดวางไว้ สถานที่และวัตถุสิ่งของถูกจัดแสดงให้ผู้เดินทางต่างถิ่นได้ชื่นชมและเข้าไปมีประสบการณ์ร่วม นอกจากรูปแบบทางศิลปะและวัฒนธรรมของพื้นที่ กลางทะเลทรายจะถูกแปรให้เป็นสินค้าเพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจ (spectacle) ให้กับนักท่องเที่ยวแล้ว วิถีชีวิตของคนพื้นที่ก็ยังคงถูกรักษาเอาไว้ตามแบบเดิม โดยเฉพาะขนบธรรมเนียมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาที่ผู้คนท้องถิ่นยังยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยไม่มีความเป็นตะวันตกเข้าไปปะปนซึ่งต่างจากพื้นที่เมือง ดังที่บรรยายว่า “พื้นที่นี้ยังคงเปราะบางและเคร่งศาสนาว่าพื้นที่ในเมือง หญิงทุกคนต้องสวมผ้าคลุมสีดำที่เรียกว่าอบายา ปกปิดตั้งแต่ศีรษะจดปลายเท้า” (ไอศิกา, 2562, น. 63) หากพิจารณาในบริบทของการท่องเที่ยว การรักษาวิถีปฏิบัติที่เคร่งศาสนาให้ภาพของดินแดนที่มีความบริสุทธิ์และยังคงความดั้งเดิม ทำให้พื้นที่ดังกล่าวกลายเป็นเสมือนพื้นที่จัดแสดงเท่านั้น

การเดินทางเข้าไปยังพื้นที่ท่ามกลางทะเลทรายซึ่งเต็มไปด้วยบรรยากาศของความน่าตื่นตาตื่นใจจากวัตถุสิ่งของและสถานที่โบราณผ่านสายตาและมุมมองของอลิษาในฐานะนักท่องเที่ยวต่างถิ่น (the tourist gaze) ทำให้พื้นที่กลางทะเลทรายไม่ต่างจากพื้นที่ของห้างสรรพสินค้าที่จัดวางสินค้าให้อลิษาเลือกชมอย่างเพลิดเพลิน นอกจากนั้น พื้นที่ซึ่งเข้มงวดทางศาสนายังช่วยสร้างความรู้สึกถึงประสบการณ์ในการสัมผัสกับของแท้ดั้งเดิมที่ยังบริสุทธิ์ นอกจากนั้น แม้ในพื้นที่นั้นจะมีวิถีชีวิตที่เคร่งศาสนาเพียงใด หากแต่ความสัมพันธ์ระหว่างซิคซารีฟและอลิซากลับถูกนำเสนอในเชิงการมรณอย่างชัดเจน โดยนัยนี้คือการถอดถอนลักษณะแก่นสารของดินแดนทะเลทรายในความเป็นจริงออก แล้วถูกนำเสนอใหม่ผ่านภาพลักษณ์พื้นผิวของชนเผ่าดั้งเดิมเพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดความแปลกตา การนำวัฒนธรรมและศีลธรรมทางเพศที่เคร่งครัดทางศาสนามาเสนอในฉากกลางทะเลทรายให้เป็นเสมือนพื้นที่ต้องห้ามทางเพศ จึงกลับกลายเป็นเครื่องมือสร้างแรงเหย้ายวนให้เกิดการละเมิด เพื่อสร้างความน่าตื่นเต้นเร้าใจทางเพศขึ้นมา อันนำมาซึ่งความน่าตื่นเต้นและทำทนายมากยิ่งขึ้น พื้นที่กลางทะเลทรายจึงมีแรงดึงดูดใจและนำหลงใหล นัยสำคัญของการนำเสนอพื้นที่ในลักษณะความเป็นของแท้ดั้งเดิมโดยเฉพาะวิถีชีวิตตามจารีตของศาสนา จึงไม่เพียงสร้างความรู้สึกแปลกถิ่นในสายตาของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปเท่านั้น หากแต่มิใช่ของพื้นที่ในการสร้างความน่าตื่นเต้นทางเพศด้วย

พื้นที่กลางทะเลทรายจึงมักพบเหตุการณ์การร่วมรักที่ถูกนำเสนออย่างรุนแรงและเร่าร้อน ซึ่งชวนให้เกิดความตื่นตาและตื่นเต้นทางเพศ อันเกิดจากการผูกโยงเข้ากับตัวละครเอกช็อคซารีฟ ดังพบว่าเรือนร่างของช็อคซารีฟถูกบรรยายให้กลมกลืนเข้ากับพื้นที่ดินแดนทะเลทราย ในฉากหนึ่ง บรรยายถึงการติดอยู่ท่ามกลางพายุทะเลทราย แม้ช็อคซารีฟจะถูกนำเสนอตั้งแต่ต้นเรื่องว่าเป็นผู้ชายที่ทันสมัยและมีความเป็นตะวันตกจากการศึกษาและรูปลักษณ์การแต่งกาย ทว่าเมื่ออยู่ท่ามกลางทะเลทราย ช็อคซารีฟก็เปลี่ยนแปลงตนเองให้กลายเป็นคนพื้นเมืองเต็มตัว ดังที่บรรยายว่า “เขาเปลือยท่อนบน กำลังเซ็ดคราบน้ำมันเครื่องออกจากมือด้วยเสื่อ มัดกล้ำสีทองแดงอันแสนสวยงามของเขาทำให้เธอคอแห้งผาก มองเขาตาแป๋ว ร่างกายของเขาบึกบึนยิ่งกว่าชายใด อลิซา อุดคิดไม่ได้ว่า ทะเลทรายร้อนระอุแห่งนี้คงจะเป็นบ้ำหลอมชายผู้ร้อนแรงคนนี้ เมื่อนึกถึงจุมพิต ร้อนแรงที่เกิดขึ้นบนรถ ร่างกายของเธอก็ร้อนวูบจนนึกว่าจ็บไข้” (ไอศิกา, 2562, น. 86) การบรรยายดังกล่าวถูกนำเสนอผ่านสายตาและมุมมองของอลิซา ผ่านการจ้องมองเรือนร่างของช็อคซารีฟในลักษณะของการแยกส่วน ดังเช่นการมองเฉพาะเคราเข้ม ท่อนแขน และมัดกล้ำ คล้ายกับการจ้องมองวัตถุมากกว่าบุคคล อีกทั้งยังเป็นวัตถุที่น่าอัศจรรย์จนก่อให้เกิดความรู้สึกหวาดหวั่นอยากครอบครอง นอกจากนี้เรือนร่างของช็อคซารีฟยังเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ทะเลทรายที่ผูกโยงกับความ เป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมดั้งเดิมของดินแดนทะเลทราย ช็อคซารีฟจึงเปรียบเสมือนสินค้าประเภทหนึ่งที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ภายนอกที่เป็นได้ทั้งผู้ชายทันสมัยแบบตะวันตก ขณะเดียวกันก็กลายเป็นผู้ชายที่กลมกลืนเข้ากับความเป็นท้องถิ่นได้ อีกทั้งยังถูกจัดวางอย่างกลมกลืนและเป็นส่วนหนึ่งกับพื้นที่จนก่อให้เกิดความน่าหลงใหลและเย้ายวนชวนให้เกิดเสน่ห์ทางเพศ

การจ้องมองช็อคและพื้นที่ในดินแดนทะเลทรายของอลิซาในฐานะนักท่องเที่ยวมีลักษณะ คล้ายกับการมองของนักเดินทางผู้ชาย โดยเฉพาะนักเดินทางชายชาวตะวันตกที่มักมองชาติพันธุ์อื่นในดินแดนอื่นด้วยการทำให้กลายเป็นเพศที่น่าตื่นเต้นเร้าใจ ดังที่โจแอน เนเกิล (Joane Nagel) วิเคราะห์การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อหาความสัมพันธ์ทางเพศของผู้หญิงชาวตะวันตกในแถบ แคริบเบียน นักท่องเที่ยวผู้หญิงชาวตะวันตกมักมองหาชายหนุ่มพื้นเมืองที่สีผิวแทน ร่างกาย ก้ำยำ ผมหยิก เพราะมีลักษณะของผู้ชายเต็มตัว ก่อให้เกิดความรู้สึกเร้าอารมณ์มากกว่าผู้ชาย ผิวขาวชาวตะวันตก สายตาของผู้หญิงชาวต่างชาติที่มองไปยังผู้ชายต่างถิ่นจึงไม่ต่างจากสายตา ของนักเดินทางผู้ชายชาวตะวันตกผิวขาวในบริบทของอาณานิคม ซึ่งมองผ่านสายตาของการ นิยามชาติพันธุ์อื่นผ่านการทำให้เป็นเพศ เพื่อสร้างความเป็นอื่นนั้นให้น่าตื่นตาตื่นใจ (racialized and sexualized lens, as exotic Other) (Nagel, 2003, p. 207) อย่างไรก็ตาม หากพิจารณานัยเชิงอำนาจผ่านสายตาของนักท่องเที่ยวผู้ชายกับผู้หญิงกลับพบความแตกต่างด้วยเช่นกัน

กล่าวคือ สายตาของนักท่องเที่ยวผู้ชายมีนัยของการใช้อำนาจครอบครองเหนือแผ่นดินอื่นผ่าน การสร้างพื้นที่อื่นให้กลายเป็นเทศหญิง หากพิจารณาสายตาของอลิซาซึ่งมองไปยังซีกและพื้นที่ ทะเลทรายกลับมีนัยของการมองของผู้ที่ปรารถนาจะตกอยู่ภายใต้อำนาจ ดังที่นำเสนอว่า สภาพแวดล้อมของพื้นที่และเรือนร่างของซีกถูกทำให้กลายเป็นเสมือนสินค้าที่สร้างแรงดึงดูด และล่อลวงให้คนหลงใหลและตกอยู่ภายใต้ไฟปรารถนา “ทั้งที่รู้ว่าเล่นกับไฟ ร้อนแรงแสน อันตราย ใครที่เสียดผ่านเข้าไปล้วนแล้วแต่ถูกไฟเผาผลาญ แต่ก็ยังไม่วายพาทัวเองกระโจนเข้าไป” (ไอศิกา, 2562, น. 111) ผู้ที่เดินทางเข้าไปยังพื้นที่ทะเลทรายจึงกลายเป็นทั้งผู้จ้องมอง ขณะเดียวกัน ก็ปรารถนาจะตกอยู่ในสิ่งที่ตนเองจ้องมองไปพร้อมกัน ฉากดังกล่าวจึงเผยให้เห็นสภาวะไร้อำนาจต่อการตกอยู่ภายใต้ “ไฟเสนาหา” ของคนที่เดินทางเข้าไปยังพื้นที่นั้นเสียเอง จึงทำให้ บุคลิกและลักษณะนิสัยที่มีความมั่นใจ ชอบความท้าทาย กล้าได้กล้าเสียของอลิซาเปลี่ยนไปเมื่อ เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ซึ่งแวดล้อมไปด้วยบรรยากาศที่สร้างความแปลกตา อีกทั้งยังชวนให้ ตื่นใจในทางเพศจากการเปิดเผยเรือนร่างและการเล้าโลมของซีก ทำให้อลิซาตกอยู่ในอารมณ์ ปรารถนาและไร้อำนาจด้านทานชัดขึ้น

พื้นที่ของประเทศมีดิสทั้งในเมืองหลวงและกลางทะเลทรายล้วนมีนัยร่วมกันคือ พื้นที่ ของอำนาจแห่งการล่อลวงและสร้างความลุ่มหลงให้แก่ตัวละครเอกหญิง ในพื้นที่ของเมืองแบบ มหานครถูกอำพรางสายตาว่าเป็นดินแดนที่มีอิสระเสรีภาพ อีกทั้งรูปแบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ เน้นการบริโภคได้สร้างการตระหนักรู้ให้แก่ตัวละครเอกหญิงว่าตนมีอิสระในการเลือก ทั้งในการ เลือกจับจ่ายซื้อสินค้าและเลือกรูปแบบความสัมพันธ์ นอกจากนี้ แม้ในพื้นที่กลางทะเลทรายจะ นำเสนอว่าเป็นดินแดนแห่งความบริสุทธิ์ ปราศจากความเจริญและความทันสมัย หากแต่รูปแบบ ของการท่องเที่ยวทำให้สถานที่ต่าง ๆ ในกลางทะเลทรายกลายเป็นสินค้าที่ชวนให้นักเดินทางเข้าไป เยือน พื้นที่ทั้งในเมืองหลวงและกลางทะเลทรายจึงต่างขับเคลื่อนไปด้วยกลไกของระบบทุน นิยมที่เน้นการบริโภค ซึ่งแปลงบุคคลและสถานที่ให้กลายเป็นสินค้า โดยที่สินค้าดังกล่าวผูกโยง กับเสนาหาทางเพศที่เข้ายวนตัวละครเอกหญิงให้เกิดความปรารถนาที่จะครอบครอง ดังนั้น จาก จุดเริ่มต้นเมื่อตัวละครเอกหญิงเข้าไปยังพื้นที่ทะเลทรายในฐานะนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นฝ่ายจ้อง มองและเลือกสรรสินค้าและการเที่ยวด้วยตัวเองอย่างอิสระ ครั้นเมื่อไปถึงแล้วกลับถูกล่อลวงให้ ตกอยู่ภายใต้การครอบครองนั้นเสียเอง

3.2.3 พระราชวัง : ความปรารถนาทางเพศที่ปรากฏภายใต้พื้นที่แห่งการควบคุม

นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษามักนำเสนอตัวละครเอกหญิงในฐานะผู้จ้องมองและสังเกตการณ์ผู้คนและดินแดนทะเลทราย โดยเฉพาะตัวละครเอกหญิงที่เดินทางไปด้วยสถานะของนักท่องเที่ยว หรือแม้แต่การเดินทางเพื่อไปทำงานเพียงชั่วคราว ซึ่งมักมองดินแดนทะเลทรายด้วยความรู้สึกตื่นตาตื่นใจจากจุดยืนของผู้ไปเยือน อย่างไรก็ตาม ใน *ทิมท์รักในรอยทราย* กลับนำเสนอมุมมองและสายตาของตัวละครเอกหญิงที่แตกต่างออกไป ตัวบทนำเสนอ “พิมพ์ญาดา” ในฐานะผู้ที่ถูกจ้องมองและตกอยู่ภายใต้การควบคุมของสภาพแวดล้อมที่พลัดหลงเข้าไปอย่างเด่นชัด ฉากหลักเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองหลวงของรัฐบิลยา ประเทศมุฮาน มีความเจริญทั้งในด้านเทคโนโลยี การค้าการลงทุน และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ดังที่บรรยายว่า “บิลยาเป็นรัฐที่ร่ำรวยทั้งเรื่องการค้าน้ำมัน ท่าเรือส่งออกสินค้า ค่าขาย การท่องเที่ยว เศรษฐกิจต่าง ๆ ก็ดี แถมยังมีผู้นำที่บริหารจัดการที่นี้ได้อย่างดีเยี่ยม ตึกสูงระฟ้ามีให้เห็นไปทั่ว ตามท้องถนนก็มีแต่รถหรูที่เศรษฐกิจใช้กัน” (พรรณารดา, 2560, น. 91-92) นอกจากนี้ในเมืองหลวงจะเป็นพื้นที่ซึ่งมีความเป็นสมัยใหม่แล้ว ขณะเดียวกันก็ยังปรากฏพื้นที่โบราณอยู่ด้วย ดังที่บรรยายฉากขับรถผ่านย่านแหล่งเจริญแล้ว กลับพบว่า “เข้าสู่เส้นทางที่เป็นส่วนตัวมากขึ้น และแถวนี้ก็มีแต่ตึกสมัยเก่า แล้วก็ต้องเปิดตากว้างเมื่อมันเป็นตลาดขนาดใหญ่เรียงรายด้วยตึกสวยงามมากมายให้ได้ตื่นตาตื่นใจ” (พรรณารดา, 2560, น. 92) เมืองหลวงในรัฐบิลยาจึงมีทั้งในด้านของความเป็นสมัยใหม่ที่เผยให้ผู้มาเยือนได้เห็นอย่างชัดเจน

ขณะเดียวกันก็ยังมีพื้นที่ในชอกหลืบที่มีลักษณะลึกลับปิดซ่อน ซึ่งคนท้องถิ่นนำไปเท่านั้นจึงจะรู้ว่าพื้นที่โบราณที่บ่งบอกถึงอารยธรรมดั้งเดิมดำรงอยู่ ลักษณะดังกล่าวถูกสร้างขึ้นเพื่อทำให้พื้นที่ภายในเมืองมีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างความเป็นสมัยใหม่และความโบราณซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกแปลกตา คลุมเครือ ในทำนองเดียวกันกับรูปแบบการสร้างพื้นที่ตะวันออกของชาวตะวันตกที่มักไม่ได้นำเสนอภาพของตะวันออกในด้านความเจริญโดยสมบูรณ์ หากแต่ยังคงภาพของดินแดนที่ลึกลับและมีอารยธรรมล้าหลังไว้เพื่อก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นหรือสร้างความตื่นเต้นเร้าใจ ดังที่เกิดขึ้นผ่านสายตาของตัวละครเอกหญิงอย่างพิมพ์ญาดาจนทำให้ “เธอมีท่าทีตื่นใจกับสภาพแวดล้อมของที่นี่ ซึ่งเธอก็ไม่ควรจะมีท่าทีแบบนั้น” (พรรณารดา, 2560, น. 92) อย่างไรก็ตาม แม้ฉากดังกล่าวนำเสนอผ่านมุมมองและสายตาของพิมพ์ญาดา หากทว่าการบรรยายอาการในฉากนี้ก็กลับเผยว่าพิมพ์ญาดาเป็นผู้ที่ตกอยู่ภายใต้การเฝ้าระวังของบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีลักษณะขัดแย้งแตกต่างจนนำไปสู่ความแปลกตา อีกทั้งยังถูกชักพาไปสู่ชอกหลืบของเมืองที่ไม่เคยปรากฏให้คน

ต่างถิ่นเห็น เมืองจึงกลายเป็นตัวแสดงที่ยินยอมให้พิมพ์ญาติตามองเห็นมากกว่าจะเป็นพิมพ์ญาติ ซึ่งเป็นฝ่ายเลือกที่จะมอง

ความคลุมเครือของพื้นที่ระหว่างความเป็นสมัยใหม่และความโบราณปรากฏอย่างชัดเจน ในพระราชวังส่วนตัวหรือฮาเร็มของซีก สถานที่ตั้งของฮาเร็มในเรื่อง *ทัณฑ์รักในรอยทราย* แตกต่างจากในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเรื่องอื่น เนื่องจากไม่ได้ตั้งอยู่นอกเมืองหรือห่างไกลจากความเจริญมั่งคั่ง หากแต่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองหลวงซึ่งรายล้อมไปด้วยความเป็นสมัยใหม่ องค์กรที่ดี ตำแหน่งที่ตั้งของฮาเร็มก็มีทางเข้าเฉพาะ ซึ่งมีแต่คนท้องถิ่นเท่านั้นจะพาไปได้ ขณะเดียวกัน พื้นที่ภายในพระราชวังยังถูกสร้างขึ้นด้วยกลไกและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบรักษาความปลอดภัยที่ทันสมัยและมีระบบการควบคุมแบบดิจิทัล ขณะที่การตกแต่งพระราชวังก็ยังคงภาพเขียนและสถาปัตยกรรมแบบตะวันออกกลาง โดยเฉพาะการประดับประดาแสงไฟที่มัลลิ่งเมื่องสว่างไสว ดังที่บรรยายว่า “ตอนนี้เริ่มมืดแล้ว ไฟที่เปิดไว้ตามพื้นสาดส่องทำให้วังแห่งนี้ราวกับเป็นสีทองทั้งหมด สวยงามประหนึ่งภาพวาดจนพิมพ์ญาติตามองอย่างต้องมนตร์สะกด” (พรรณารา, 2560, น. 130) แต่ในเวลาเดียวกันภายในพระราชวังก็มีชอกหลิบมืดเพื่อกันการมองเห็นของผู้คน พระราชวังของซีกจึงคลุมเครืออยู่ระหว่างความใหม่และความเก่า ความเป็นเมืองและความเป็นท้องถิ่น การมองเห็นและมองไม่เห็น ผสมผสานและทับซ้อนกันอยู่ในที่เดียว ลักษณะเช่นนี้เองที่ เร่งเร้าและดึงดูดใจให้พิมพ์ญาติตามองอยู่ใน “มนตร์สะกด”

นอกจากนั้น ปฏิสัมพันธ์ที่พิมพ์ญาติตามองต่อสถานที่ภายในพระราชวังยังแยกกันไม่ขาดจากอำนาจของตัวละครซีก โดยเฉพาะเมื่อเรื่องนำไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างซีกซารีฟและพิมพ์ญาติ ในลักษณะของผู้คุมและผู้ต้องขัง ซึ่งซีกเป็นผู้ควบคุมที่มีอำนาจเต็มกำลังในการสั่งการและเฝ้ามองพิมพ์ญาติในทุก ๆ ฝีก้าว จนทำให้พิมพ์ญาติตามองได้เอาณัติของความปรารถนาทางเพศของซีกอย่างไม่อาจถอนตัว อุปลักษณ์สำคัญที่บ่งชี้ว่าพิมพ์ญาติตามองอยู่ภายใต้การควบคุมความปรารถนา คือสายตาที่จ้องมองซีกซารีฟเสมือนเป็นผู้ควบคุมนักโทษ ขณะเดียวกันพื้นที่ภายในห้องนอนในพระราชวังยังถูกนำเสนอในลักษณะพื้นที่ปิดล้อม และมีระบบกลไกการเข้าออกอย่างรัดกุม เสมือนเป็นคุกที่ขังนักโทษ การจับกุมคุมขังพิมพ์ญาติไว้ในห้องนอน โดยมีซีกซารีฟเป็นเสมือนผู้คุมขบเน้นให้เห็นสัมพันธ์รักและการร่วมรักระหว่างซีกซารีฟกับพิมพ์ญาติที่เหลื่อมล้ำกันอย่างชัดเจน โดยที่พิมพ์ญาติตามองอยู่ภายใต้การกระทำที่รุนแรง ซึ่งซีกซารีฟมักแสดงออกด้วยกำลังอำนาจเพื่อขโมยใจพิมพ์ญาติตามองอยู่ตลอดเวลา ดังที่บรรยายว่า “พิมพ์ญาติตามองออกมาอย่างตกใจ เมื่อโดนกระชากแขนแรง ๆ ทำให้เธอถลาเข้าหาอกกว้างของเขา เธอยกมือขึ้นดันอกเขาเอาไว้ หน้าแดงก่ำ” (พรรณารา, 2560, น. 33) และในอีกเหตุการณ์หนึ่งเมื่อซีกซารีฟยัง

แสดงออกด้วยการข่มขู่คุกคามว่า “‘เสียใจ เธอเป็นของฉันแล้ว ฉันคงปล่อยเธอไปไม่ได้ ถ้าเธอคือ ฉันจะขังเธอเอาไว้ในฮาเร็ม’ ซารีฟเค้นเสียงลอดรอฟันบอกกับคนใต้ร่างอย่างดุตัน เขาไม่ยอมปล่อยแน่นอน และเอาเรื่องฮาเร็มที่เขาไม่เคยมีมาข่มขู่” (พรรณารา, 2560, น. 97) การข่มขู่และกักขังของซิคซารีฟมีเจตนาเพื่อบังคับให้พิมพ์ญาดาร่วมรักกับตนเอง บทบาทของผู้คุมและการแสดงออกถึงอำนาจเหนือร่างกายของพิมพ์ญาดาเผยออกมาอย่างเต็มที่ สอดคล้องไปกับพื้นที่ภายในห้องนอนของพระราชวังซึ่งเต็มไปด้วยกลไกของการคุมขังและควบคุม

แม้พิมพ์ญาดาจะตกอยู่ในความหลงใหลของบรรยากาศในพระราชวัง และตกอยู่ภายใต้การควบคุมของซิค ซึ่งโดยนัยแล้วคือการกดทับตัวละครเอกหญิงให้กลายเป็นเสมือนวัตถุที่ไร้ตัวตนและไร้อำนาจในการขัดขืน อย่างไรก็ตาม ในอีกด้านหนึ่งตัวบทกลับนำเสนอว่า สายตาของซิคซึ่งมีลักษณะของการจ้องมองที่ดูเหนือกว่านั้น ในอีกด้านคือการไม่อาจละสายตาจากพิมพ์ญาดาในแง่หนึ่งจึงหมายถึงซิคเองก็ตกอยู่ภายใต้อำนาจแห่งเรือนร่างของพิมพ์ญาดาด้วยเช่นเดียวกัน ดังในฉากหนึ่งเมื่อพิมพ์ญาดายอมเปิดเปลือยร่างตนเองต่อหน้าซิค ทำให้ซิคเสมือนตกอยู่ในเสนาหาแห่งเรือนร่างของตัวละครเอกหญิงไปชั่วขณะ ดังที่บรรยายว่า “ซารีฟยังคงจ้องมองไม่วางตา เขาไม่อาจถอนสายตาจากความสวยงามได้ ออกอวบอ้อมที่พุ่งดันออกมาทำให้เขาลอบกลืนน้ำลายลงคอ ก่อนที่เขาจะไล่สายตาไปที่หุ่นสวย เอวคอดกั้ว หน้าท้องแบนราบรับกับสะโพกหนาแน่น เรียวขาสวยที่เกาะเกี่ยวยามเขาขยับเคลื่อนไหวสร้างคามทรมานนั้นทำให้เขารู้สึกตื่นเต้น” (พรรณารา, 2560, น. 163-164)

การบรรยายเรือนร่างของพิมพ์ญาดาผ่านมุมมองจากสายตาของซิค ถูกนำเสนอว่าซิคเป็นผู้มีอำนาจในการมองร่างเปลือยเสมือนหนึ่งอวัยวะบนเรือนร่างของพิมพ์ญาดาเป็นวัตถุที่แยกชิ้นส่วน อากาที่ไม่อาจละสายตาและพยายามสะกดกลั่นอารมณ์ความรู้สึกที่อยากจะครอบครองเอาไว้อย่างสุดความสามารถ ยังเผยให้เห็นถึงอำนาจของเรือนร่างของพิมพ์ญาดาที่มีแรงดึงดูดและเร้าความรู้สึกของซิคอย่างรุนแรง นอกจากนี้เรือนร่างของพิมพ์ญาดาที่ทำให้ซิค “จ้องมองไม่วางตา” ยังส่งผลทำให้พิมพ์ญาดากลายเป็นศูนย์กลางของเรื่อง พื้นที่ภายในพระราชวังซึ่งผูกโยงกับซิค มีแรงดึงดูดและความน่าหลงใหลอันเกิดจากความคลุมเครือ บรรยากาศของสถานที่เหนี่ยวนำไปสู่ความสัมพันธ์กับซิคซึ่งมีนัยของการเสริมแรงปรารถนาอย่างเด่นชัด จนทำให้พิมพ์ญาดาตกอยู่ภายใต้อำนาจการควบคุม ทั้งในเชิงกายภาพที่ถูกจับกุมคุมขัง และในมิติของการตกอยู่ในห้วงอารมณ์ปรารถนา ภายใต้สถานะของการตกอยู่ในความควบคุม กลับทำให้ตัวละครเอกหญิงตระหนักถึงสายสัมพันธ์ที่ผูกขึ้นมาผ่านเรือนร่าง ซึ่งได้รับการปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศ ดังที่ความรู้สึกของพิมพ์ญาดาในการร่วมรักกับซิคมีความสุขอย่างลึกล้ำ

และไม่อาจหยุดความปรารถนาทางเพศที่มีตลอดเวลา ดังที่บรรยายว่า “แต่ความแข็งข็งของเขาทำให้พิมพ์ญาติครางเบา ๆ มั่นคุดันเสียดสีจนเธอเริ่มร้อนอีกครั้ง” (พรรณารา, 2560, น. 185) ขณะเดียวกันก็ “กรีดร้องในลำคออย่างสุขสม” (พรรณารา, 2560, น. 185) ไปพร้อมกันด้วย

เหตุการณ์ดังกล่าวซึ่งเป็นช่วงเวลาของพัฒนาการความรักสอดคล้องกับการนำเสนอพื้นที่ภายในพระราชวังในครึ่งหลังของเรื่อง กล่าวคือ แม้ตัวบทจะนำเสนอพื้นที่ภายในพระราชวังที่ดูแปลกตาในตอนต้น ทว่าหลังจากความสัมพันธ์ระหว่างพิมพ์ญาติกับซิคพัฒนาขึ้น ตัวบทนำเสนอพื้นที่ภายในพระราชวังเปลี่ยนไปจนกลายเป็นสถานที่คุ้นเคยราวกับตัวละครเอกหญิงอาศัยอยู่ในพื้นที่ภายในบ้าน ดังพบว่าการใช้ชีวิตประจำวันของพิมพ์ญาติถูกผ่อนปรนมากขึ้น เธอสามารถเดินเข้าออกและใช้สอยพื้นที่ภายในพระราชวังได้อย่างคุ้นเคย พระราชวังถูกนำเสนอเหมือนเป็นพื้นที่ของบ้านทั่วไป ซึ่งแบ่งห้องออกเป็นส่วนต่าง ๆ คือห้องครัว ห้องรับประทานอาหาร ห้องสมุด ห้องนอน และห้องน้ำ นอกจากนี้ รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างซิคซารีฟและพิมพ์ญาติเปลี่ยนแปลงไปเป็นบทบาทของสามีที่ออกไปทำงานนอกบ้าน และกลับมาเจอภรรยาของตนเองที่รอคอยอยู่ ดังที่บรรยายว่า “ซารีฟกลับเข้ามาที่วังก่อนเวลาอาหารเย็นหนึ่งชั่วโมง หลังจากที่เขาไปดูงานเกี่ยวกับทหารและความมั่นคงแล้วเรียบร้อย ไม่มีอะไรติดขัดจึงรีบกลับไว เขาลงจากรถมาด้วยท่วงท่าสง่างามตรงเข้ามายังด้านในวัง [...] ซารีฟซงักเท้าและพยักหน้ารับก่อนจะเบี่ยงเท้าเปลี่ยนเส้นทางตรงไปยังห้องสมุด ช่วงนี้พิมพ์ญาติแอบจับบ๋อยในช่วงบ่าย เขาอดเป็นห่วงไม่ได้ กลัวว่าเธอจะไม่สบายเป็นอะไรขึ้นมาอีก” (พรรณารา, 2560, น. 181-182) พื้นที่พระราชวังในช่วงครึ่งหลังของเรื่องจึงถูกนำเสนอจากพื้นที่ที่ถูกควบคุมอย่างเข้มงวดและรุนแรงแข็งกร้าวกลายเป็นพื้นที่เหมือนบ้านที่แสนอบอุ่นขึ้นมาแทน รูปแบบความสัมพันธ์ภายในเรื่องเน้นย้ำบทบาทของตัวละครเอกหญิงเป็นสำคัญ ดังจะเห็นว่า ตัวบทนำเสนอความเปลี่ยนแปลงทางสถานะของพิมพ์ญาติจากผู้หญิงคนไทยที่ไร้ญาติขาดมิตรไปสู่สถานะเมียของซิคและการกลายเป็นแม่คน สถานะของตัวละครเอกหญิงที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ส่งผลถึงการนำเสนอพื้นที่ภายในวังจากรูปแบบของการกักขังหน่วงเหนี่ยวและขังใจไปสู่พื้นที่ของบ้านที่แสนอบอุ่นและปลอดภัย ซึ่งสถานะดังกล่าวส่งผลทำให้พิมพ์ญาติตระหนักรู้ถึงสายสัมพันธ์ที่ขาดหายไปของตนเอง

เรื่อง *พันธรักร้อยทราย* นำเสนอฉากภายในพระราชวังเป็นหลักโดยเผยให้เห็นอย่างชัดเจนว่า พื้นที่พระราชวังกลางทะเลทรายที่แม่จะเป็นพื้นที่อันห่างไกลจากสังคมและวัฒนธรรมของบ้านเกิด แต่กลับมีส่วนในการประกอบสร้างตัวตนของตัวละครเอกหญิงไทยขึ้นมาได้ ด้วยการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ผ่านการปลูกเร้าและล่อลวงความปรารถนาทางเพศ นอกจากนี้การนำเสนอฉาก

ของพระราชวังในฐานะกลายเป็นพื้นที่ของบ้านซึ่งวางตำแหน่งแห่งที่ของตัวละครเอกหญิงผ่าน บทบาทของภรรยา ทำให้พื้นที่ภายในพระราชวังซ้อนทับกับพื้นที่ของบ้าน ขนานไปกับการ เปลี่ยนสถานะไร่ญาติชาตมิตรของพิมพ์ญาติาไปสู่การสร้างครอบครัว อย่างไรก็ตาม แม้พื้นที่ภายใน พระราชวังจะเปลี่ยนจากลักษณะของพื้นที่แห่งการคุมขังไปสู่พื้นที่ของบ้าน แต่กลับมีลักษณะร่วมกัน คือตัวตนของพิมพ์ญาติาที่ปรากฏขึ้นในพระราชวังต่างเกิดขึ้นภายใต้การกระตุ้นเร้าทางเพศซึ่งผูก โยงกับอำนาจของซีค โดยนัยหนึ่งตัวตนและความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงจึงเกิดขึ้น ภายใต้อำนาจของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็พระราชวังหรือบ้านซึ่งมีตัวละครเอกชายเป็นผู้ควบคุม

แม้การนำเสนอภาพดินแดนทะเลทรายในนวนิยายโรมานซ์ที่ศึกษาจะแตกต่างกันออกไป ตามเป้าหมายของการเดินทางของตัวละครเอกหญิง แต่ในท้ายที่สุดแล้วดินแดนทะเลทรายได้ กลายเป็นพื้นที่ให้ตัวละครเอกหญิงแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศของตนเองที่ไม่อาจ เปิดเผยในดินแดนประเทศไทย ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงเกิดขึ้นจากการถูก กระตุ้นเร้า ล่อลวง แม้กระทั่งถูกบีบคั้นให้เปิดเผยและปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของ ตนเองออกมาผ่านการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่และผู้คนในดินแดนทะเลทราย ภาพของดินแดน ทะเลทรายจึงถูกนำเสนอในหลากหลายด้าน ทั้งพื้นที่ที่มีความลึกลับในเชิงพื้นที่อันห่างไกลและ ตัดขาด ซึ่งเป็นพื้นที่ปลอดจากจารีตและศีลธรรมทางเพศมีบทบาทโน้มน้าวให้ตัวละครเอกหญิง เผชิญหน้ากับความรูสึกทางเพศที่เคยกดทับไว้ นอกจากนี้ การที่ดินแดนทะเลทรายซึ่งกลายเป็น สถานที่ท่องเที่ยวเต็มรูปแบบ จนกลายเป็นสินค้าที่ล่อลวงให้ตัวละครเอกหญิงแสดงออกอย่างหลงใหล และตกอยู่ในห้วงอารมณ์ปรารถนา บทบาทเชิงอำนาจของพื้นที่เผยออกมาอย่างเด่นชัดภายในฉาก พระราชวัง ซึ่งถูกนำเสนอในลักษณะคล้ายสถานที่จองจำซึ่งคู่ขนานไปกับการจ้องมองของตัว ละครเอกซีค อย่างไรก็ตาม กลับปรากฏความย้อนแย้งว่า การที่ตัวละครเอกหญิงตกอยู่ในห้วงล้อม ของการควบคุมผ่านพื้นที่และสายตาของซีคกลับเป็นการให้ความสำคัญกับตัวตนและตัวละครเอก หญิงที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้การควบคุมนั้นเสียเอง พื้นที่ในดินแดนทะเลทรายที่ปรากฏในหลากหลาย ลักษณะดังกล่าวเป็นตัวแสดงที่สำคัญ เนื่องจากต่างก็มีอิทธิพลในการปลุกเร้าและเหนี่ยวนำให้ตัว ละครเอกหญิงแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศ ที่สำคัญไปกว่านั้นยังส่งผลต่อการรับรู้ความ ปรารถนาทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปของตนเอง ดังเผยให้เห็นผ่านการรับรู้พื้นที่ในกรุงเทพฯ ที่ เปลี่ยนไปสู่พื้นที่ทางเพศอย่างเด่นชัดหลังกลับจากทะเลทรายแล้ว

3.3 รอยฝันทะเลทราย : การรับรู้ความปรารถนาทางเพศที่เปลี่ยนไปของตัวละครเอกหญิง

นอกจากฉากหลักของเรื่องจะปรากฏอยู่ในทะเลทรายแล้ว ตัวบทที่ศึกษายังนำเสนอเหตุการณ์การกลับมายังประเทศไทยในช่วงเวลาสั้น ๆ ด้วยเช่นกัน หลังการกลับมาจากดินแดนทะเลทราย ภาพของกรุงเทพฯ ในฐานะบ้านเกิดเมืองนอนกลับถูกนำเสนอแตกต่างออกไปจากในช่วงแรกก่อนออกเดินทาง ดังที่วิเคราะห์ในหัวข้อก่อนหน้าว่า พื้นที่เมืองกรุงเทพฯ ก่อนที่ตัวละครเอกหญิงจะเดินทางไปยังดินแดนทะเลทราย มีนัยของพื้นที่กดทับและปกปิดความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง ทว่าหลังกลับจากดินแดนทะเลทรายแล้ว การรับรู้พื้นที่ในกรุงเทพฯ ของตัวละครเอกหญิงเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวของการแสดงออกทางเพศอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม แม้ตัวละครเอกหญิงจะตระหนักรู้ถึงความปรารถนาของตนเองแล้วก็ตาม แต่พื้นที่กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นดินแดนบ้านเกิดยังปรากฏอำนาจในการกดทับความปรารถนาของตัวละครเอกหญิงอยู่เช่นเดิม ส่งผลทำให้ตัวละครเอกหญิงโหยหาประสบการณ์ความสุขทางเพศที่ตนเองได้รับมาจากการเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายมากยิ่งขึ้น การกลับมายังกรุงเทพฯ หมายถึงการกลับมาสู่โลกของความเป็นจริง ยิ่งทำให้ความสุขสมทางเพศในดินแดนทะเลทรายกลายเป็นภาพฝันอันชวนให้โหยหา ดังปรากฏผ่านอาการที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงแยกไม่ขาดระหว่างโลกของดินแดนทะเลทรายกับโลกของความเป็นจริง เนื่องจากภาพฝันถึงความสุขทางเพศในดินแดนทะเลทรายติดตรึงอยู่ในความปรารถนาโดยที่ตัวละครเอกหญิงก็ไม่ทันตระหนักรู้ตัว จนส่งผลต่อการกลับเข้ามาซ้อนทับกับพื้นที่ในกรุงเทพฯ ในหัวข้อนี้จึงศึกษาอำนาจของภาพฝันในดินแดนทะเลทรายที่มีผลต่อการรับรู้ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงผ่านการนำเสนอผ่านพื้นที่กรุงเทพฯ หลังจากตัวละครเอกหญิงกลับจากดินแดนทะเลทรายแล้ว

3.3.1 ร้านอาหารพันหนึ่งราตรี : ดินแดนทะเลทรายที่ค้นพบในกรุงเทพฯ

เมืองกรุงเทพฯ ในการรับรู้ของตัวละครเอกหญิงก่อนการเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายคือพื้นที่ของการทำงาน โดยไม่ปรากฏการนำเสนอสถานที่ซึ่งมีนัยทางเพศ ในเรื่อง *ระอุรักเจ้าทะเลทราย* บรรยายการกลับมาถึงบ้านที่กรุงเทพฯ ว่า “มุกกระวีปลอบใจตัวเองว่า ตื่นมาจากความฝันสักที ไม่มีทานซีคมาดเข้ม จอมเผด็จการ ไม่มีวังหุหุรา ไม่มีนางข้าหลวงคอยตามรับใช้ เพราะความจริงเธอคือ มุกกระวี สไตลิสต์ผู้ชีวิตที่ต้องรีบไปทำงานเพื่อหาเงินมาผ่อนบ้าน และค่ารถที่ผ่อนไปแล้วเหลืออีกสิบงวด” (นศามณี, 2562, น. 251) หรือ “ตั้งแต่กลับมาเมืองไทย ทุกอย่างที่มีตีสักเหมือนแค่ฝันไป” (นศามณี, 2562, น. 261) การเปรียบเทียบการเดินทางกลับมายังกรุงเทพฯ กับอาการตื่นจากฝัน คือการกลับมาพบกับความจริงซึ่งตัวละครเอกหญิงต้องกลับมา

ทำงานหาเงินเช่นเดิม หรือเป็นสาวโสดที่ไร้คู่ต่อไป มากไปกว่านั้นตัวละครเอกหญิงพยายามหักห้ามใจตนเองว่าความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับซิคในดินแดนทะเลทรายเป็นเพียงเรื่องชั่วคราวและสิ้นสุดลงแล้ว

หากพิจารณาเมืองกรุงเทพฯ ในฐานะของพื้นที่เมืองแบบมหานครจะพบว่ามิติทิศทางเดียวกับเมืองขนาดใหญ่ซึ่งมักได้รับการจัดสรรพื้นที่ (zoning) กล่าวคือมีการแบ่งอาณาบริเวณของเขตเศรษฐกิจ ย่านการค้า ที่อยู่อาศัย สถานศึกษา ตลอดจนย่านสถานที่ที่เกี่ยวกลางคืน การจัดสรรพื้นที่ในเมือง นอกจากเพื่อสร้างระบบการคมนาคมและเศรษฐกิจแล้ว ยังเป็นไปเพื่อควบคุมและตรวจตรา ดังนั้นพื้นที่เมืองจึงเป็นพื้นที่ซึ่งถูกทำให้มองเห็น มีสัดส่วนและเขตแดนที่ชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการบังคับใช้อำนาจควบคุมให้คนในเมืองอยู่ในระบบระเบียบ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเพศ (Hubbard, 2012, p. 34) การจัดสรรพื้นที่ในเมืองอย่างเหมาะสมส่งผลต่อการควบคุมการดำเนินชีวิตของคนในเมือง เพื่อให้มีวิถีชีวิตที่เหมาะสมตามกรอบเกณฑ์ของสังคม ดังพบว่าในพื้นที่เมืองมีการแบ่งเส้นเขตแดนการรับรู้ว่าย่านใดเหมาะสมหรือย่านใดไม่ควรเข้าไป เช่นคำเรียกในเชิงตัดสินเชิงศีลธรรมว่า “ย่านอโคจร” ดังนั้น แม้ว่าความเป็นเมืองสมัยใหม่จะเปิดโอกาสให้เกิดย่านสถานบันเทิงหรือแหล่งท่องเที่ยวทางเพศ แต่การจัดสรรให้อยู่ในทิศทางที่สามารถตรวจสอบได้และมีการควบคุมอย่างเข้มงวดโดยเฉพาะในเรื่องเพศ ทำให้การรับรู้กรุงเทพฯ ของตัวละครเอกหญิงก่อนเดินทางไปยังดินแดนทะเลทรายเป็นเพียงพื้นที่ของการทำงานซึ่งเหมาะสมสอดคล้องกับคุณค่าและศีลธรรมของผู้หญิงสมัยใหม่ในเมือง

อย่างไรก็ดี หลังจากที่มีภาวะวิบัติมีประสบการณ์ทางเพศในดินแดนทะเลทรายมาแล้ว กลับทำให้เธอรับรู้พื้นที่เมืองกรุงเทพฯ เปลี่ยนแปลงไป มุกระวีไม่ได้นำพาตัวเองเข้าไปยังย่านกลางคืนที่มีกิจกรรมทางเพศ มากไปกว่านั้นเธอกลับพบว่า เส้นแบ่งพื้นที่ในกรุงเทพฯ ระหว่างย่าน “โคจร” กับ “อโคจร” ได้พร่าเลือนลง สถานที่อย่างร้านอาหารซึ่งไม่ได้มีกิจกรรมทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้องกลับกลายเป็นสถานที่ซึ่งสามารถปลุกเร้าให้เธอเกิดอารมณ์ปรารถนาทางเพศขึ้นมาได้ หากกล่าวให้ชัดคือ ประสบการณ์ทางเพศที่เธอได้รับจากดินแดนทะเลทรายในตะวันออกกลางมีส่วนกำหนดการรับรู้พื้นที่กรุงเทพฯ เปลี่ยนไป ดังที่ทำให้เธอค้นพบว่าในกรุงเทพฯ มีร้านอาหารของชาวตะวันออกกลางชื่อ “พันหนึ่งราตรี” ซึ่งมุกระวีไม่เคยได้ยินชื่อก่อน ตัวบทบรรยายการเดินทางไปยังร้านอาหารดังกล่าวในลักษณะของการหลงทางเข้าไปเจอเนื่องจากร้านอาหารนี้ตั้งอยู่ในตรอกซอกซอยที่หลบอยู่ในมุมลึก รถยนต์ไม่สามารถเข้าไปได้จนทำให้มุกระวีต้องเดินเท้าเข้าไป การพบร้านอาหารพันหนึ่งราตรีในพื้นที่ลึกลับของกรุงเทพฯ มีนัยของการทำให้พื้นที่ในความเป็นจริงพร่าเลือนลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมุกระวีพบว่า ร้านอาหาร

พินหนึ่งราตรีถูกตกแต่งประดับประดาบ้าน “เป็นสไตล์อาหรับราตรีที่ผสมกับโมร็อกโก ลักษณะการตกแต่งร้านแบบนี้มีกระวีคันทา ช่างศิลป์คล้ายคลึงคลา” (นศามณี, 2562, น.264) ยิ่งทำให้พื้นที่ของร้านอาหารกลายเป็นพื้นที่ในการเรียกเร้าความทรงจำของมุกะวีเมื่อครั้งอยู่ที่ประเทศมีดีสกลับมา ความทรงจำต่อซิคและความสุขที่เคยเกิดขึ้นในดินแดนทะเลทราย ซึ่งมุกะวีพยายามบอกตัวเองให้ “ลบ” ออกไปเพื่อจะได้ดำรงชีวิตตามความเป็นจริงเหมือนเช่นเคย จึงถูกเรียกเร้าขึ้นมาผ่านบรรยากาศของร้านพินหนึ่งราตรีจนทำให้มุกะวีไม่อยู่ในฐานะที่สามารถควบคุมตนเองได้ ภาพฝันซึกงใจมุกะวีอยู่ตลอดเวลาโดยที่เธอไม่ทันรู้ตัวหรือบังคับขยับขึ้น

ตัวบทนำเสนอว่า เมื่อมุกะวีเดินเข้าไปภายในร้าน เธอเสมือนตกอยู่ในภวังค์มากขึ้นเรื่อย ๆ บรรยากาศของร้านรวมทั้งอาหารการกินปลุกเร้าความรู้สึกโหยหาดินแดนทะเลทรายที่ตนเองพยายามลบลิ้มหรือหักห้ามใจ ทว่ามุกะวีไม่อาจควบคุมตนเองได้จากสิ่งเร้ารอบตัวเสมือนคนเดินหลงทางเข้าไปยังพื้นที่นั้น ดังที่บรรยายว่า “ภายในตกแต่งอย่างสวยงามยิ่งกว่าไซนด้านนอกหลายเท่า แล้วยังเปิดดนตรีอาหรับคลอเบา ๆ ให้ความรู้สึกประหนึ่งมาเดินเล่นอยู่ในดินแดนอาหรับ” (นศามณี, 2562, น.265) บรรยากาศของสถานที่กลับปรากฏในลักษณะของภาพฝันซึ่งมีอำนาจเหนือความคิดและจิตใจของมุกะวี ประกอบกับรสชาติของอาหารตะวันออกกลางที่ถูกจัดวางไว้ ยังมีส่วนเร้าให้มุกะวีเกิดความทิว “แต่ละอย่างน่ากินชวนให้มุกะวีที่ช่วงนี้ทิวเก่งอยากลิ้มลอง” (นศามณี, 2562, น. 265) สถานที่และกลิ่นอายของอาหารตะวันออกกลางไม่เพียงแต่เรียกความทรงจำให้กลับคืนมาเท่านั้น หากแต่ยังก่อให้เกิดความรู้สึกทางเพศที่เคยได้รับจากซิคจนแสดงอาการออกมาทางกาย

การหลงทางเข้าไปยังร้านอาหารพินหนึ่งราตรีเป็นหนทางที่ทำให้มุกะวีได้กลับไปพบซิคอีกครั้งหนึ่ง โดยนัยหนึ่งคือการกลับไปเผชิญหน้ากับความปรารถนาทางเพศของตนเองที่พยายามกดข่มเอาไว้ ความปรารถนาทางเพศที่ถูกเร้าขึ้นมา แม้จะอยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ หากแต่จำเพาะอยู่เพียงพื้นที่ที่เต็มไปด้วยบรรยากาศของความเป็นตะวันออกกลางเท่านั้น ในร้านอาหารพินหนึ่งราตรีที่รายล้อมไปด้วยความเป็นตะวันออกกลาง ทั้งการตกแต่งร้านและเมนูอาหาร จึงเป็นหนทางในการหวนกลับมาของความปรารถนาทางเพศ หรือภาพฝันถึงความสุขทางเพศที่มีร่วมกับซิค ดังในฉากหนึ่งบรรยายว่า “‘เรื่องที่ผมชอบเมกเลิฟกับคุณบ่อย ๆ ทุกวันนะเธอ’ เขาแก้งถามเพื่อให้เธออาย และก็ได้ผล คนที่คิดว่าจะพูดตำหนิให้เขารู้สึกตัว กลับต้องเป็นฝ่ายอายเอง” (นศามณี, 2562, น. 269) สิ่งเร้าที่มาจากบรรยากาศของพื้นที่ภายในร้านอาหารพินหนึ่งราตรีดำเนินไปราวกับคนหลงทาง ภาพการปรากฏตัวของซิคและการทบทวนบทบาททางเพศรสที่เคยมีร่วมกันย้อนกลับมาในระดับของความนึกคิดราวกับภาพฝัน หากแต่มีชีวิตชีวาอยู่ตรงหน้า

การสัมผัสกับกลิ่นอายและรสชาติของอาหาร คือ “เพชรส” ที่คุ้นเคย หรือ “เคยชิม” มาก่อน จนทำให้มุกะวีเกิดอาการหิวและอยากลิ้มลองอีกครั้ง อาการดังกล่าวถูกนำเสนอในลักษณะ ผสานระหว่างการรู้ตัวและการตกอยู่ในภวังค์ โดยนัยหนึ่งภาพฝันถึงความสุขที่เคยมีร่วมกับชีคใน ดินแดนทะเลทรายจึงไม่ใช่การรู้ตัวทั่วพร้อมหรือเกิดการระลึกขึ้น หากแต่มีบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโน้มนำให้มุกะวีเกิดหวนทวนกลับไปอย่างไม่อาจต้านทานควบคุมได้ โดยเฉพาะความปรารถนาทางเพศที่กลับมาผ่านอุปลักษณะของอาหารจนทำให้ตัวละครเอกหญิง หิวโหยโดยไม่อาจรู้ตัว

บรรยากาศของร้านอาหารที่ตกแต่งด้วยรูปแบบตะวันออกกลาง ตลอดจนกลิ่นและ รสชาติของอาหารมีดีเสมือนอิทธิพลเหนือการควบคุมของร่างกาย เนื่องจากทั้งสองสิ่งผูกโยงเข้ากับ ประสบการณ์ทางเพศที่เกิดขึ้นจากชีค รสชาติอาหารที่แสนอร่อยกับเพชรสที่ได้รับความสุขสมจึง แยกจากกันไม่ขาด ในด้านหนึ่งความหิวและความอยากอาหารจึงเป็นส่วนหนึ่งของความโหยหา และปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง อาการดังกล่าวเป็นสิ่งที่ตัวละครเอกหญิงไม่อาจ ควบคุมหรือต้านทานได้ ดังแสดงให้เห็นเมื่อครั้งที่เธอได้กลิ่นอาหารมีดีแล้วหักห้ามใจไม่ได้ แม้ ตัวละครเอกหญิงจะพยายามปฏิเสธก็บังชี้ได้ถึงการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศที่ไม่ผ่าน ความคิด หากแต่เป็นปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าโดยอัตโนมัติ ในด้านหนึ่งไม่ต่างจากเมื่อครั้งที่อลิซาได้ กลิ่นเครื่องเทศและสัมผัสกับรสชาติของอาหารมีดีส ซึ่งทำให้เธอไม่สามารถควบคุมความอยาก กินของตนเองได้ โดยนัยแล้วความปรารถนาทางเพศที่มีต่อชีคซึ่งมาในรูปแบบของความอยากกิน อาหารมีดีสจึงส่งอิทธิพลต่อการเร้าอารมณ์แก่ตัวละครเอกหญิงอย่างมาก เนื่องด้วยทั้งสองสิ่งถูก สร้างขึ้นผ่านประสบการณ์ทางผัสสะทั้งรูป รส กลิ่น และสัมผัส ซึ่งเป็นหนทางที่สำคัญในการ เรียกคืนความสัมพันธ์รักอันแนบแน่นเมื่อครั้งอยู่ที่ดินแดนทะเลทรายกลับคืนมา ร้านอาหารที่เดิม เป็นสถานที่สำหรับนั่งรับประทานอาหารจึงแปรเปลี่ยนไปเป็นสถานที่ซึ่งชวนเร้าทางเพศขึ้นมาได้

3.3.2 สถานทูตและโรงแรม : เมื่อกรุงเทพฯ กลายเป็นดินแดนทะเลทรายแห่งรักรัก

ใน *หวานใจเจ้าทะเลทราย* ตัวละครเอกหญิง “อลิซา” จำเป็นต้องลักลอบหนีออกจาก ประเทศมีดีสกลับมายังประเทศไทย เพราะถูกกดดันจากครอบครัวของชีคที่เห็นว่าเธอไม่คู่ควร กับสถานะพระราชินีของประเทศมีดีส อุปสรรคที่จำต้องจากดินแดนมีดีสในช่วงเวลาที่ความรัก และความสัมพันธ์ระหว่างอลิซากับชีคยังหวานชื่น จึงส่งผลให้ภาพความรักที่เกิดขึ้นในดินแดน ทะเลทรายมีอิทธิพลต่อชีวิตของอลิซาอย่างมาก ดังที่บรรยายว่า “เขาคือชีวิต คือลมหายใจและเป็น ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต หัวใจของเธอติดตรึงแน่นอยู่ที่นี้ หากร่างกายต้องลาจากไป แล้วเธอจะอยู่

โดยปราศจากหัวใจได้อย่างไรหนอ” (ไอศิกา, 2562, น. 179) จากการบรรยายดังกล่าวเผยว่า “ที่นี่” หรือประเทศมีตีส ถูกผูกโยงเข้ากับ “เขา” หรือซิคซารีฟอย่างแนบแน่น ทั้งสองส่วนเป็นส่วนหนึ่งซึ่งกันและกัน จนเปรียบว่าดินแดนทะเลทรายกับซิคซารีฟเป็นเสมือนลมหายใจที่ทำให้เขามีชีวิต ความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อพื้นที่และความสัมพันธ์กับซิคนำไปสู่การสร้างความรู้สึกผูกพันอย่างลึกซึ้งภายในจิตใจของตัวละครเอกหญิง จนแสดงออกมาว่า การเดินทางกลับมาประเทศไทยไม่ใช่การกลับมาสู่ “บ้านเกิด” เพราะความผูกพันต่อพื้นที่ได้แปรเปลี่ยนไปเป็นประเทศมีตีสเสียแล้ว ก่อให้เกิดคำถามเมื่อเดินทางมาถึงประเทศไทยว่า “ทั้ง ๆ ที่กลับถึงประเทศบ้านเกิดแล้ว แต่เธอก็ยังไม่รู้สึกคุ้นเคย” (ไอศิกา, 2562, น. 183) คำถามดังกล่าวตอกย้ำว่าความรู้สึกที่ถูก “ติดตรึงแน่น” ต่อประเทศมีตีสทำให้อลิซามองเห็นว่า ประเทศไทยไม่ใช่บ้านที่แท้จริงของเธออีกต่อไป ดังนั้นเมื่ออลิซากลับมาดำเนินชีวิตตามปกติที่กรุงเทพฯ จึงไม่ใช่การกลับมาดำเนินชีวิตตามปกติเหมือนเช่นที่เคยเป็นมา หากแต่ดำรงอยู่ด้วยความพยายามสะกดกลิ่นความรู้สึกโหยหาและปรารถนาความสุขทางเพศที่เคยได้รับจากซิคเอาไว้ด้วย

การหวนคิดถึงความสัมพันธ์รักอันแสนสุขร่วมกับซิคจึงมักย้อนกลับมาในห้วงยามแห่งความฝันที่อลิซาไม่ยอมตื่น ฉากหนึ่งที่น่าสนใจในเชิงอุปลักษณ์ของอาการตกอยู่ในห้วงฝัน คือเหตุการณ์ขณะอลิซานั่งเครื่องบินกลับประเทศไทย “ภาพความทรงจำสนุกสนานผุดขึ้นมาจนเผลอยิ้ม แต่น้ำตาเริ่มซึมเมื่อภาพนั้นจางหายไป” (ไอศิกา, 2562, น. 180) การโหยหาความปรารถนาทางเพศที่เคยได้รับจากดินแดนทะเลทราย ส่งผลทำให้พื้นที่เมืองที่ตัวละครเอกหญิงดำเนินชีวิตไปในแต่ละวันกลายเป็นพื้นที่แห่งการหลอกหลอนจากความทรงจำอันแสนหวานร่วมกับซิคที่เกิดขึ้นในประเทศมีตีส ส่งผลกระทบภายในจิตใจจนอลิซาไม่อาจควบคุมความรู้สึกของตนเองได้ นอกจากนั้นความรู้สึกหวนให้ถึงความทรงจำยังส่งผลต่อร่างกาย ทำให้อลิซา “ไม่กินไม่ดื่ม ไม่อยากขยับตัว” (ไอศิกา, 2562, น. 180) จนทำให้สลบไปนานหลายชั่วโมงกว่าจะตื่นขึ้นโดยนัยแล้ว คืออาการไม่ยอมตื่นมาพบกับความเป็นจริง

อาการแปลกแยกกับกรุงเทพฯ ยิ่งปรากฏเด่นชัดเมื่ออลิซาต้องกลับเข้าสู่บทบาทของลูกสาวในครอบครัวคนจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่อลิซาถูกคาดหวังจนยอมสารภาพว่าตนเองมีคนรักเป็นผู้ชายชาวตะวันออกกลาง จนถูกสังคมตราหน้าว่าเป็นผู้หญิงที่ “หนีตามผู้ชาย” และกลายเป็นผู้หญิงที่ “ท้องไม่มีพ่อ” ยิ่งทำให้เธอตกอยู่ในการควบคุมของเตี้ยกับแม่อย่างเข้มงวดมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม การกลับเมืองไทยของอลิซาจึงหมายถึงการกลับเข้ามาสู่กรอบเกณฑ์ของผู้หญิงในฐานะลูกสาวที่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและอยู่ในสายตาของพ่อแม่ พื้นที่บ้านจึงกลายเป็นพื้นที่ของการกดขี่ความปรารถนาของอลิซาอีกครั้งหนึ่ง อลิซากลับไปเผชิญหน้ากับวิถีชีวิตแม่ค้าขายเพชร และทำ

หน้าที่ของลูกสาวคนเดียวตามโอวาท ดังที่บอกกับตัวเองว่า “ในแต่ละวันมีตารางงานที่ต้องทำแน่นอน เอียดจนแทบไม่มีเวลาคิดคร่ำครวญถึงอดีต เธอกำลังจะก้าวต่อไปข้างหน้าโดยปิดผนึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นในมิติสไว้ตลอดไป” (ไอศิกา, 2562, น. 193) อย่างไรก็ตาม ภาพความทรงจำเมื่อครั้งอยู่ในดินแดนทะเลทรายไม่หายไปไหน มากไปกว่านั้นยังหวนกลับมาปะปนกับความเป็นจริงอย่างแยกไม่ออก ไม่ว่าจะอลิชาจะไปทำกิจกรรมยังสถานที่ใดในกรุงเทพฯ เธอกลับรู้สึกว่ามีบางสิ่งบางอย่างมากระตุ้นรื้อให้เธอต้องหวนกลับไปคิดถึงความเป็นตะวันออกกลางอยู่เสมอ

ประสบการณ์ความรักและเพชรสที่เคยได้รับจากดินแดนมิติสชักนำให้อลิชาค้นพบว่า มีสถานที่มิติสประจำประเทศไทยโดยบังเอิญ ซึ่งการค้นพบนั้นกลับกลายเป็นสถานที่ซึ่งเธอรู้สึกคุ้นเคยมากกว่าบ้านของตัวเอง ตัวบทบรรยายการเข้าไปยังสถานที่ของประเทศไทยมิติสว่าเป็นชุมชนอันแสนอบอุ่นของบรรดาแม่บ้านชาวมิติส อลิชาเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนชาวมิติสในสถานที่ได้อย่างรวดเร็ว องค์ประกอบสำคัญในการสร้างบรรยากาศในแบบตะวันออกกลางคือกลิ่นของอาหารที่บรรดาแม่บ้านชาวมิติสนำมาแบ่งกันกิน ดังที่แม่บ้านมิติสคนหนึ่งบอกอลิชาว่า “คุณดูคุ้นเคยกับอาหารของเราเลยนะคะ” (ไอศิกา, 2562, น. 193) กลิ่นของอาหารโดยเฉพาะกลิ่นเครื่องเทศ นับเป็นรูปแบบหนึ่งของการหวนกลับมาของความทรงจำที่อลิชาเคยมีความสุขเมื่อครั้งอยู่ประเทศมิติส เนื่องจากอาหารที่ปรุงด้วยเครื่องเทศสื่อถึงความรู้สึกทางเพศของซิค โดยเฉพาะกลิ่นกายอันเป็นเอกลักษณ์ที่ระเหยออกมาจากรูปร่างของซิค ดังที่บรรยายว่า “อลิชาตัวแข็งที่อันทันทีสัมผัสความแข็งแรงเปี่ยมด้วยไอระอุบนกล่อมเนื้อชายฉกรรจ์จุมูกได้กลิ่นหอม ๆ ของอะไรบางอย่าง มันไม่ใช่กลิ่นน้ำหอมราคาแพง แต่เป็นกลิ่นของเขาเอง” (ไอศิกา, 2562, น. 82) กลิ่นของอาหารจึงไม่ต่างจากกลิ่นกายของซิค ซึ่งสร้างประสบการณ์การรับรู้ที่สัมพันธ์กับอารมณ์ปรารถนาทางเพศอย่างแนบแน่น ก่อร่างเป็นประสบการณ์เฉพาะ “อาหารับขนานแท้” (ไอศิกา, 2562, น. 107) ซึ่งไม่อาจเสาะหาได้จากที่อื่น ทำให้เกิดความติดตรึงใจให้อลิชาหวนกลับมาคิดถึง และเกิดรู้สึกถึงประสบการณ์เหล่านี้ขึ้นมาโดยอัตโนมัติ แม้ว่า จะอยู่ในประเทศไทยก็ตาม ดังที่เธอยอมรับเองว่า “ฉันนี่ก็อยากกินของอร่อย ๆ พวกนี้แต่ไม่รู้จะหาจากไหน วันนี้พวกคุณใจดีแบ่งให้ฉันกินแก้หายอยาก” (ไอศิกา, 2562, น. 193) อลิชาแสดงออกว่าตนเองพยายามลบลืมและปิดกั้นความปรารถนาทางเพศของตนเองที่เคยได้รับจากมิติส แต่ท้ายที่สุดแล้วความปรารถนาทางเพศนั้นกลับมากกระตุ้นรื้อในรูปแบบของกลิ่นและรสชาติของอาหารมิติส อาการ “แก้หายอยาก” จากการได้กินอาหารมิติสจึงมีนัยถึงการชดเชยความปรารถนาความสุขสมทางเพศเหมือนที่เคยได้รับจากซิค ดังนั้นพื้นที่ภายในสถานที่มิติสที่แม้จะเป็นอาณาเขตของชาวต่างชาติซึ่งอยู่ใจกลางกรุงเทพฯ ทว่ากลับกลายเป็นพื้นที่ซึ่งทำให้อลิชา รู้สึก

ถึงความคุ้นเคยราวกับบ้านที่จากมาผ่านบรรยากาศของชุมชนและการกระตุ้นเร้าผ่านกลิ่นและรสชาติของอาหารพื้นถิ่น ซึ่งทำให้ภาพของความสุทวิทางเพศในดินแดนมีตีสหวนกลับมาอีกครั้ง

เนื่องจากดินแดนทะเลทรายถูกนำเสนอว่าเป็นพื้นที่ซึ่งเอื้อโอกาสให้ตัวละครเอกหญิงได้แสดงออกซึ่งความปรารถนาของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้เข้าไปผูกพันกับตัวละครชีกอย่างลึกซึ้งจนก่อเกิดเป็นความรัก ทำให้พื้นที่ของดินแดนทะเลทรายแยกไม่ขาดจากความสัมพันธ์รักอันลึกซึ้งกับตัวละครชีก ภาพของทะเลทรายในความนึกคิดของตัวละครเอกหญิงจึงถูกผูกติดกับเหตุการณ์ความรักความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับชีก ในฉากที่ตัวละครชีกซาหิพเดินทางมาประเทศไทยเพื่อตามหาอลิษาและนำตัวเธอกลับไปยังประเทศมีตีส เหตุการณ์ดังกล่าวนำเสนอว่า อลิษาได้รับมอบหมายให้ไปพบลูกค้าที่โรงแรมแห่งหนึ่งใจกลางกรุงเทพฯ เหตุการณ์กลับปรากฏว่าโรงแรมแห่งนั้นถูกซื้อกิจการไว้ทั้งหมดโดยชีกซาหิพ พื้นที่ทั้งโรงแรมถูกจำกัดให้มีความเป็นส่วนตัวเฉพาะชีกกับอลิษาเท่านั้น ตัวบทนำเสนอพื้นที่ภายในโรงแรมราวกับเป็นพื้นที่ภายในพระราชวังของชีกที่ตั้งอยู่ในดินแดนทะเลทราย นอกจากนั้นพนักงานโรงแรมยังกลายเป็นเสมือนข้าราชการและทหารองครักษ์ที่คอยรับใช้ จึงเข้ามาเรือพื้นอารมณ์ความรู้สึกทางเพศของอลิษาให้กลับมาอีกครั้ง และจำยอมให้ชีกซาหิพร่วมรักกับเธออีกครั้ง ประหนึ่งว่าทั้งคู่กำลังร่วมรักกันอย่างมีความสุขอยู่ท่ามกลางดินแดนทะเลทราย ดังที่บรรยายหลังจากทั้งสองร่วมรักกันแล้วว่า “เมื่อคืนซาหิพิเศษราวกับฝันไป เธอปลดปล่อยความปรารถนาไปพร้อมกับเขา สัมผัสลึกซึ้งกันชั่วแล้วชั่วเล่าจนกระทั่งเหนื่อยอ่อนและผล็อยหลับไปด้วยกัน เมื่อเขาลืมตาตื่นขึ้นก็พบว่าดวงตะวันและสายลมเปลี่ยนไป มันอบอุ่น อ่อนหวานและรื่นรมย์อย่างที่เคยเป็น” (ไอศิกา, 2562, น. 223) โดยนัยหนึ่งบ่งชี้ว่า สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของดินแดนทะเลทรายมีอำนาจต่อการสร้างและปลดปล่อยอารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงอย่างยิ่ง แม้ว่าการปรากฏตัวของชีกและการได้ปลดปล่อยความปรารถนาของตัวละครเอกหญิงจะถูกย่ำเตือนเสมอว่าเป็นเพียง “ภาพลวงตา” หรือ “ราวกับฝันไป” ทว่ากลับมีพลังในการเร้าความทรงจำถึงความสัมพันธ์กับชีกที่เคยร่วมรักกันในดินแดนทะเลทรายกลับคืนมาอย่างแจ่มชัด

ดังนั้น แม้การเดินทางกลับมายังกรุงเทพฯ จะเสมือนเป็นการกลับมายังพื้นที่แห่งการกดทับและกดข่มความปรารถนาทางเพศอีกครั้ง ทว่าประสบการณ์ความสุทวิทางเพศที่เคยได้รับจากดินแดนทะเลทรายอันสัมพันธ์เกาะเกี่ยวอยู่กับแรงกระตุ้นเร้าทางเพศจากตัวละครชีกต้องเกิดขึ้นภายใต้บรรยากาศที่แวดล้อมด้วยความเป็นทะเลทรายในตะวันออกกลางเท่านั้น ดังจะเห็นว่าความโหยหาและปรารถนาทางเพศที่เคยได้รับเมื่อครั้งเดินทางไปยังตะวันออกกลางได้รับการกระตุ้นเร้าผ่านอาหารการกินจากการเข้าไปค้นพบชุมชนในพื้นที่ของสถานทูตประเทศมีตีส

จนกระทั่งได้รับการปลดปล่อยออกมาเมื่อตัวละครเอกหญิงเข้าไปยังพื้นที่ของโรงแรมที่ถูกแปลงให้กลายเป็นพระราชวังส่วนตัวของซิค พื้นที่เมืองกรุงเทพฯ ซึ่งเดิมทีตัวละครเอกหญิงพยายามปฏิเสธ ถูกกดทับ หรือถูกทำให้มองไม่เห็นนัยทางเพศ จึงกลายเป็นเมืองที่เธอสามารถตระหนักรู้ต่อความปรารถนาทางเพศของตนให้ปรากฏขึ้นมาได้ เมื่อเข้าไปอยู่ในพื้นที่ซึ่งแวดล้อมด้วยความเป็นตะวันออกกลาง

3.3.3 ในห้องนอน : การตกอยู่ในห้วงฝันถึงความสุขทางเพศในพื้นที่บ้านเกิด

การเดินทางกลับมากรุงเทพฯ ของตัวละครเอกหญิงหมายถึงการกลับเข้าสู่พื้นที่ภายในบ้าน หรือโดยนัยคือการกลับเข้ามาสู่กรอบเกณฑ์และเพศวิถีที่เคยปฏิบัติเช่นเดิม อย่างไรก็ตาม ประสพการณ์ทางเพศที่ได้รับมาจากดินแดนทะเลทรายกลับทำให้ตัวละครเอกหญิงมีมุมมองต่อการรับรู้พื้นที่ภายในบ้าน โดยเฉพาะภายในห้องนอนของตนเองเปลี่ยนแปลงไป ในเรื่อง *ทิวทัศน์รักในรอยทราย* ตัวละครเอกหญิงอย่าง “พิมพ์ญาดา” ซึ่งแต่เดิมมีสถานะไร่คู່ครอง เคยมองเห็นพื้นที่ภายในห้องนอนของตนเองเป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อนนอนหลับและมีความเป็นส่วนตัวที่ดำเนินชีวิตอยู่คนเดียว ทว่าหลังจากที่ตัวละครเอกหญิงได้รับประสบการณ์ในด้านความสัมพันธ์อันลึกซึ้งทางเพศจากดินแดนทะเลทรายมาแล้ว มุมมองต่อพื้นที่ภายในห้องนอนของตัวละครเอกหญิงก็เปลี่ยนแปลงไป ในนวนิยายเรื่องนี้นำเสนอการเดินทางกลับมายังกรุงเทพฯ โดยที่ตัวละครเอกหญิงไม่พบสถานที่ซึ่งมีลักษณะแวดล้อมด้วยความเป็นตะวันออกกลางในกรุงเทพฯ ซึ่งจะเรียกเราให้หววนถึงความปรารถนาทางเพศของตนเองได้ อีกทั้งตัวละครซิคไม่ได้ตามเธอกลับมากรุงเทพฯ จากกรณีดังกล่าวส่งผลทำให้การปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของพิมพ์ญาดาถูกนำเสนอผ่านเหตุการณ์กึ่งฝันกึ่งจริง ซึ่งปรากฏอย่างเด่นชัดภายในพื้นที่ของห้องนอนแทน ฉากหนึ่งซึ่งแม้ตัวบทจะนำเสนอว่าเกิดขึ้นภายในห้องนอนของซิคภายในพระราชวังกลางทะเลทราย ทว่าอาการของพิมพ์ญาดาที่คล้ายคนเพิ่งฟื้นตื่นจากอาการหมดสติทำให้เธอมองเห็นพื้นที่ภายในห้องนอนของซิคซ้อนทับกับห้องนอนของเธอเอง ดังที่บรรยายว่า

พิมพ์ญาดาตื่นขึ้นมาแล้วก็รีบผุดลุกขึ้นนั่งบนเตียงกว้างที่เธอจำได้ดีว่าเป็นห้องนอนของซาริฟ [...] พิมพ์ญาดาปลดเสื้อผ้าออกจากร่างกายจนเหลือแต่บราตัวสวยและแพนตี้รับกับสะโพกผาย เธอถอดต่างหู สร้อยคอ และก็ต้องชะงักเมื่อเห็นว่ามีแหวนเพิ่มขึ้นมาอีกวงหนึ่งที่นี่ เธอยกมันขึ้นมาดู แล้วก็จับหมุนไปมาอย่างแปลกใจ ‘เฮ้! แหวนวงนี้มาได้ยังไงกัน’ พิมพ์ญาดาหมุนแหวนไปมา สลับกับจ้องมองเพื่อให้แน่ใจว่าไม่ได้ตาฟาด มันอยู่บนนิ้วของเธอจริงๆ ๑” (พรรณารา, 2560, น. 126)

การตื่นขึ้นมาของพิมพ์ญาดาแล้วพบแหวนบนนิ้วมือโดยไม่รู้ตัว โดยแหวนที่สวมอยู่เป็นของจริงจับต้องได้ แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ได้รู้ว่าแหวนวงนี้มาสวมที่นิ้วมือเธอได้อย่างไร นอกจากนั้นแม้ว่าการตื่นขึ้นมาของพิมพ์ญาดาภายในห้องนอนของซิคซึ่งเป็นพื้นที่อื่นและไม่ใช่สถานที่ที่เธอเคยคุ้น แต่พิมพ์ญาดาก็ดำเนินกิจวัตรประจำวันไปโดยปกติเสมือนอยู่ในบ้านของตัวเอง เมื่อซิคเปลือยกายเดินเข้ามาจากข้างหลังสะท้อนในกระจกเงาจนพิมพ์ญาดาทกใจและไล่เขาออกไปจากห้อง ทว่าซิคกลับตอบว่า “ไม่ เรื่องอะไรฉันจะออกไป ในเมื่อห้องนี้เป็นของฉัน” (พรรณารา, 2560, น. 126) การพบแหวนบนนิ้วมือของตนเองและการปรากฏตัวของซิคในห้องนอนสร้างความสับสนให้กับพิมพ์ญาดา ลักษณะดังกล่าวจึงเกิดขึ้นในลักษณะพรัลเลื่อนระหว่างโลกความฝันกับโลกของความจริง รวบรวมว่าภาพทั้งสองด้านซ้อนทับกันจนแยกไม่ออก พื้นที่ภายในห้องนอนยังมักถูกนำเสนอผ่านมุมมองของตัวละครเอกหญิง ซึ่งมีอาการหลงละเมอหรือกึ่งไร้สติสัมปชัญญะเสมือนตกอยู่ในห้วงของความฝัน ตัวละครเอกหญิงสร้างจินตนาการถึงการเข้าไปอยู่ในห้องนอนของซิค เพื่อแปรเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่ซึ่งทำให้เธอได้รับความสุขสมทางเพศ

เหตุการณ์ที่ช่วยบ่งชี้ว่าความสุขสมทางเพศของตัวละครเอกหญิงเกิดจากจินตนาการ คือ อนุภาคของการไปถึงจุดสุขสมของตัวละครเอกหญิงซึ่งเกิดขึ้นในช่วงขณะของการร่วมรัก มักเกิดขึ้นขณะตัวละครเอกหญิงหลับ ผ่านการสัมผัสและนิ้วมือซึ่งช่วยในการปลุกเร้าทางเพศ ดังเช่นในฉากหนึ่งพิมพ์ญาดารู้สึกอ่อนเพลียและเป็นไข้ ขณะที่เธอนอนหมดสติ ซิคซารีฟได้เข้ามาปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศของเธอขึ้นมา ดังที่บรรยายว่า “เขาค่อย ๆ สัมผัสแผ่วเบา ใช้นิ้วเรียวยาวหยอกเย้ากับปลายยอดแข็งซึ่ง พิมพ์ญาดาลงกับผมว้าเหว้อ่อนอกเข้าหาไม่รู้ตัว เพราะความชานหิวที่ดีขึ้นมา [...] เธอแหงนหน้าเผยอริมฝีปากครางแผ่วเบา แต่ยังไม่รู้ตัวด้วยคิดว่านี่คือความฝัน [...] สัมผัสแตะต้องดอกไม้งามอย่างอ่อนโยนราวกับกล้วยน้ำว้า และค่อย ๆ ส่งปลายนิ้วเข้าไปสัมผัสสรวงผึ้งหวานอย่างช้า ๆ แผ่วเบา” (พรรณารา, 2560, น. 48) อาการหลับฝันถึงการร่วมรักกับซิค โดยเน้นการสัมผัสเรื้อรังและการใช้นิ้วมือ ซึ่ง “คิดว่านี่คือความฝัน” อาการและพฤติกรรมแสดงให้เห็นการสร้างความสุขผ่านเรื้อรังจากการสัมผัสในขณะเคลิ้มฝัน มีนัยถึงการมีความสุขทางเพศผ่านการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (masturbatory practice) โดยใช้ภาพของซิคและฉากทะเลทรายเพื่อช่วยเสริมสร้างจินตนาการทางเพศ ในด้านหนึ่ง การร่วมรักกับซิคในดินแดนทะเลทรายภายในพื้นที่บ้านของตนเองจึงเป็นจินตนาการทางเพศที่ตัวละครเอกหญิงสร้างขึ้น เพื่อเป็นหนทางที่นำมาซึ่งความสุขทางเพศที่ไม่อาจกระทำให้เกิดขึ้นจริง

แม้ความสุขทางเพศในดินแดนทะเลทรายจะเป็นเพียงภาพฝันในจินตนาการ ทว่ามีพลังขับเคลื่อนทำให้ตัวละครเอกหญิงปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของตนเองแม้จะกลับมา

ดำเนินชีวิตอยู่ภายในพื้นที่บ้านซึ่งแวดล้อมไปด้วยข้อจำกัด นอกจากนั้น การจินตนาการถึงความสุขสมทางเพศในห้องนอนของซิคยังเผยว่า ภาพฝันจินตนาการที่ดูเสมือนไม่ได้ดำรงอยู่จริง กลับมีอิทธิพลเหนือจิตใจและเรื่อร่างของตัวละครเอกหญิงอย่างยิ่ง ดังแสดงผ่านอาการกึ่งมีสติรู้ตัว หรือบางครั้งก็ละเมอเพื่อปกในช่วงขณะร่วมรัก การเดินทางกลับจากดินแดนทะเลทรายมายังกรุงเทพฯ จึงไม่ใช่การแยกขาดจากโลกแห่งความฝันเพื่อมาพบกับโลกของความเป็นจริง หากแต่โลกของภาพฝันในดินแดนทะเลทรายยังเข้ามาทับซ้อนกับโลกของความจริง และมีอำนาจเหนือตัวละครเอกหญิงจนก่อให้เกิดอารมณ์ปรารถนาทางเพศ ดังแสดงออกผ่านร่างกายซึ่งไม่อาจต้านทานควบคุมได้

3.4 สรุป

ฉากดินแดนทะเลทรายในบริบทของการท่องเที่ยววันหยุดเป็นตัวแสดงที่สำคัญ ดังพบว่าสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ตลอดจนผู้คนในดินแดนทะเลทรายต่างเข้ามามีส่วนร่วมเร้า ดึงดูด หรือแม้แต่ล่อลวงให้ตัวละครเอกหญิงเกิดอารมณ์ปรารถนาทางเพศ การได้รับประสบการณ์ทางเพศในดินแดนทะเลทรายส่งผลต่อการรับรู้พื้นที่ในบ้านเกิดของตนเองเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือพื้นที่เมืองในกรุงเทพฯ เคยถูกปกปิดหรือกดทับให้มองไม่เห็นนัยทางเพศ กลับกลายเป็นพื้นที่แห่งความปรารถนาทางเพศขึ้นมาได้ อารมณ์ปรารถนาทางเพศทำให้ตัวละครเอกหญิงค้นพบสถานที่อย่างสถานทูต ร้านอาหาร หรือแม้แต่โรงแรมที่ตั้งอยู่ใจกลางกรุงเทพฯ กลับกลายเป็นสถานที่ซึ่งแวดล้อมไปด้วยบรรยากาศของตะวันออกกลาง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ประสบการณ์ทางเพศที่ตัวละครเอกหญิงได้รับจากดินแดนทะเลทรายทำให้ตัวละครเอกหญิงรับรู้และมองเห็นสถานที่ของวัฒนธรรมตะวันออกกลาง ทั้งที่ก่อนหน้านี้ไม่เคยปรากฏให้เห็นมาก่อน บรรยากาศและกลิ่นอายของตะวันออกกลางจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกระตุ้นเร้าให้ตัวละครเอกหญิงหวนหาความสุขสมทางเพศของตนเอง ประสบการณ์ความสุขสมทางเพศที่เกิดขึ้นในดินแดนทะเลทรายเปรียบเสมือนโลกของความฝันที่มอบความสุขให้ตัวละครเอกหญิงอย่างไม่มีที่อื่นใดทดแทนได้ พื้นที่และอารมณ์ความปรารถนาทางเพศจึงสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น พื้นที่อาจเป็นปัจจัยเร้าให้ตัวละครเอกหญิงเกิดอารมณ์ทางเพศ ขณะเดียวกันอารมณ์ทางเพศที่เกิดขึ้นก็มีส่วนในการสร้างและรับรู้พื้นที่ทะเลทรายด้วย

ภาพฝันถึงความสุขสมทางเพศในดินแดนทะเลทรายยังตามมาหลอกหลอนตัวละครเอกหญิงในรูปแบบที่แตกต่างกัน ทั้งการตามมาเมืองไทยของซิค อาการหิวอาหารตะวันออกกลาง และแม้แต่อาการกึ่งเพื่อฝัน อาการดังกล่าวบ่งชี้ถึงพลังอำนาจของภาพฝันทางเพศซึ่งเข้ามาคอยย้ำเตือน

และปลุกเร้าอารมณ์ปรารถนาทางเพศอันไม่อาจควบคุม แม้ตัวละครเอกหญิงจะพยายามขัดขืนต่อต้านหรือปฏิเสธ แต่ภาพฝันเหล่านั้นก็หวนกลับมาปะปนในโลกของความเป็นจริง โดยนัยหนึ่ง ยิ่งดินแดนทะเลทรายกลายเป็นพื้นที่ของความฝันทางเพศมากเท่าไร ยิ่งทำให้ความปรารถนาทางเพศเข้มข้นขึ้นเท่านั้น เนื่องจากภาพฝันถึงความสุขทางเพศเป็นอุดมคติ ประหนึ่งคำมั่นสัญญาที่ถูกสร้างขึ้นแต่ไม่อาจเกิดขึ้นจริงและไม่มีวันทำให้สมบูรณ์ ดังประโยคที่ยกมาในตอนต้นของบทนี้ว่า “ในความเป็นจริงนั้น ฟ้าไม่เคยจรดทรายได้เลย” เนื่องจากสภาพแวดล้อมของกรุงเทพฯ อันเต็มไปด้วยข้อจำกัดทั้งกรอบเกณฑ์ความเป็นผู้หญิงและวิถีชีวิตของคนเมือง จนผลักดันให้ตัวละครเอกหญิงเข้าไปอยู่ในโลกของความฝันอยู่ตลอดเวลา จนท้ายที่สุดแล้ว การกลับมาเยี่ยมเยือนถึงความรักและความสุขสมทางเพศดังกล่าวขับเคลื่อนให้ตัวละครเอกหญิงเดินทางกลับไปยังดินแดนทะเลทรายอีกครั้ง

บทที่ 4 รักร้อน ซ่อนรัก :

ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงภายใต้ความสัมพันธ์ตามขนบโรมานซ์

“การต่อต้าน’ [...] ไม่จำเป็นต้องหมายถึงการต่อต้านที่ปัจเจกตระหนักรู้หรือมีเจตนาชัดเจนที่จะต่อต้าน มันไม่จำเป็นต้องหมายถึงการยืนอยู่ตรงกันข้ามกับชั่วอำนาจที่มากดขี่เขาด้วยซ้ำ มันอาจหมายถึงเพียงแค่ความสามารถที่จะหลบหลีกไม่ให้เป็นฝ่ายถูกกระทำ มันอาจไม่ได้นำไปสู่ชัยชนะหรือความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงสภาพอำนาจที่เป็นอยู่ แต่มันชี้ให้เห็นว่าคนตัวเล็ก ๆ ที่ดูเหมือนอ่อนแอก็สามารถแสวงหาพื้นที่ที่ตนจะไม่ยอมถูกกำหนดแต่ฝ่ายเดียว”

(อภิญา เฟื่องฟูสกุล, 2559, น.151)

จากการวิเคราะห์ในมิติของพื้นที่ในบทก่อนหน้า เผยให้เห็นอำนาจของสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของดินแดนทะเลทรายมีบทบาทในการล่อลวง ดึงดูด และเร้าอารมณ์ จนทำให้ตัวละครเอกหญิงเปิดเผยความปรารถนาทางเพศของตนเองออกมาจนตกอยู่ภายใต้แรงปรารถนาทางเพศนั้นเสียเอง ทว่าหากพิจารณาช่วงพัฒนาการของความรัก โดยเฉพาะการร่วมรักหรือฉากเชิงสังวาสจะพบว่า ตัวบทนำเสนออารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงในลักษณะกระอักกระอ่วนใจ (emotional ambivalence) ซึ่งคาบเกี่ยวระหว่างความระทมทุกข์และสุขสมในทางเพศ ฉากการร่วมรักดังกล่าวถูกนำเสนอตามสูตรสำเร็จของนวนิยายโรมานซ์ อาทิ นำเสนอตัวละครเอกหญิงที่อ่อนแอซึ่งมักตกเป็นเหยื่อ สถานะของตัวละครเอกชายที่เปลี่ยนจากศัตรูคู่ขัดแย้งกับตัวละครเอกหญิงมาเป็นคู่รัก การเผชิญกับอุปสรรคจากตัวร้ายอันเป็นบททดสอบความรักจนได้ครองคู่และแต่งงานสร้างครอบครัวในตอนจบ ทั้งนี้ แม้ความสัมพันธ์ตามขนบของโรมานซ์จะนำเสนอตัวละครเอกหญิงตกเป็นรองตัวละครเอกชายก็ตาม แต่เนื่องจากตัวบทนำเสนอตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของความสัมพันธ์รัก จึงทำให้ตัวละครเอกหญิงมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ซึ่งเอื้อให้เห็นมิติของความรู้สึกนึกคิดและความปรารถนาของตัวละครเอกหญิงผ่านการแสดงออกทางเรื่อร่าง ดังนั้น ภายใต้ความสัมพันธ์ตามขนบของโรมานซ์ จึงปรากฏความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ซ้อนทับและมีความกำกวมระหว่างฝ่ายผู้กระทำกับฝ่ายผู้ถูกกระทำ ในบทนี้จึงศึกษาพัฒนาการของความสัมพันธ์รักในช่วงเวลาของการร่วมรักเพื่อเผยให้เห็นว่า ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจตามขนบของโรมานซ์ที่ให้ตัวละครเอกหญิงตกอยู่ในสถานะเป็นรอง กลับปรากฏบทบาทของการช่วงชิงอำนาจของตัวละครเอกหญิงที่เกิดขึ้นผ่านการแสดงออกความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงที่ลึกลับและซับซ้อน

4.1 ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงผ่านบทบาทของเหยื่อ

นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษาปรากฏลักษณะร่วมกันคือพัฒนาการของความรักระหว่างตัวละครเอกหญิงคนไทยกับตัวละครเอกชายผู้เป็นซีคจะดำเนินผ่านบทบาทระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำเสมอ กล่าวคือ ซีคเป็นผู้เริ่มแสดงบทบาทของผู้มีอำนาจในการกักขังหญิงเหยื่อตัวละครเอกหญิงไว้ ขณะเดียวกันตัวละครเอกหญิงก็มีลักษณะอ่อนแอและตกอยู่ภายใต้การควบคุมของซีค นอกจากนั้นตัวละครเอกหญิงยังถูกนำเสนอว่ามีความเคร่งครัดต่อความเป็นผู้หญิงไทยและศีลธรรมทางเพศ สถานะของตัวละครเอกหญิงจึงเป็นฝ่ายที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจทั้งจากตัวละครซีคและกรอบเกณฑ์ของความเป็นผู้หญิงไปพร้อมกัน ตัวบทนำเสนอสถานะผู้ถูกกระทำของตัวละครเอกหญิงอย่างเด่นชัดในฉากการร่วมรัก ในฉากดังกล่าว แม้ตัวละครเอกหญิงจะตกอยู่ในสถานะของเหยื่อ แต่ขณะเดียวกันตัวละครเอกหญิงก็เปิดเผยความปรารถนาทางเพศของตนเองออกมาด้วยเช่นกัน ความสัมพันธ์ผ่านบทบาทของเหยื่อจึงมีนัยสำคัญในการนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง ในหัวข้อนี้จึงวิเคราะห์การแสดงออกซึ่งอารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงภายใต้สถานะของผู้ตกเป็นเหยื่อในฉากการร่วมรักซึ่งมีความคาบเกี่ยวระหว่างการตกเป็นฝ่ายถูกกระทำกับการเป็นผู้กระทำไปพร้อมกัน

4.1.1 หยดน้ำตาของเหยื่อรัก : ความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงที่รักนวลสงวนตัว

นวนิยายเรื่อง *ทมิฬรักในรอยทราย* นำเสนอเรื่องราวของตัวละครเอกหญิงคนไทยชื่อ “พิมพ์ญาดา” ซึ่งทำงานเป็นที่เลี้ยงให้กับกษัตริย์องค์หนึ่งในประเทศตะวันออกกลาง เธอต้องหลบหนีออกนอกประเทศเนื่องจากเกิดเหตุความไม่สงบ แต่เครื่องบินที่เธอนั่งมากลับตกลงกลางทะเลทรายในอาณาเขตของรัฐบิลยา ประเทศมุฮาน ซึ่งในบริเวณนั้นมีกองโจรตั้งรอกอยู่ เธอได้ถูกโจรจับตัวไปและหมายจะกระทำชำเราเธอ แต่แล้ว “ซีคฟารีฟ” ซึ่งเป็นกษัตริย์ผู้ปกครองรัฐนี้เข้ามาช่วยไว้ได้ทัน และจับตัวพิมพ์ญาดาเข้าวังไปด้วย จากโครงเรื่องดังกล่าวแสดงให้เห็นชัดเจนว่าดำเนินเรื่องตามสูตรของนวนิยายโรมานซ์ ซึ่งเน้นนำเสนอให้ตัวละครเอกหญิงเป็นผู้หญิงที่ถูกกระทำจากกลุ่มผู้ร้ายซึ่งเป็นกองโจรทะเลทราย ขณะเดียวกันก็มีตัวละครเอกชายผู้เป็นซีคเข้ามาช่วยเหลือ โดยมีอุปสรรคของความรักเกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดของพิมพ์ญาดาที่คิดว่าซีคคือหัวหน้ากองโจรอีกกลุ่มหนึ่งที่จับตัวเธอไปขังไว้ หากพิจารณาจากมุมมองการเล่าเรื่องผ่านตัวละครเอกหญิง ตัวบทนำเสนอว่า แม้พิมพ์ญาดาจะเข้าใจผิดคิดว่าซีคฟารีฟเป็นโจรอีกกลุ่มหนึ่ง

แต่ในความรู้สึกของเธอกลับเห็นว่าแม่ซิคจะดูเหมือนโจร แต่ก็ยังเป็นโจรที่ดึงดูดใจ ดังที่บรรยายว่า “พิมพ์ญาดาร้องอุทานออกมาอย่างตกใจ เมื่อโดนกระชากแขนแรง ๆ ทำให้เธอถลาเข้าหาอกกว้างของเขา เธอยกมือดันอกเขาเอาไว้ หน้าแดงก่ำ หันมองตามม้าที่ควบไปด้านหน้าด้วยหัวใจสั่นหวิว” (พรรณารา, 2560, น. 33) การขัดขึ้นของพิมพ์ญาดาไม่อาจต้านทานแรงกำลังของซิคในร่างโจรได้ เธอมองเห็นว่า ตัวเองนั้นอ่อนแอ อ่อนแรง และเกิดอาการป่วยไข้เกินกว่าจะต้านทานขัดขึ้น ทั้งถูกระทำจากการฉุดกระชากของซิคและจากสภาพอากาศร้อนกลางทะเลทราย แต่ท้ายที่สุดพลังของซิคก็ทำให้ “พิมพ์ญาดาไร้เรี่ยวแรงขัดขึ้น มือที่ผลัดไสดอนนี้ขยุ้มชุดเขาแน่น ลมหายใจขาดหายเป็นห้วง ๆ ดวงตาหลับปริ้ม เผลอไหลตอบสนองจูบของเขาอย่างเคอะเขิน และพยายามจะต้านทานด้วยเรี่ยวแรงอันน้อยนิด” (พรรณารา, 2560, น. 35) การเผชิญหน้ากับซิคของพิมพ์ญาดาถูกนำเสนออย่างเด่นชัดว่าพิมพ์ญาดามีลักษณะที่อ่อนแอและตกเป็นรอง อยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมของซิคอย่างเลี่ยงไม่ได้ ทว่าตัวบทกลับนำเสนออารมณ์ความรู้สึกของพิมพ์ญาดาทั้งความหวังกลัวไปพร้อมกับวันไหวต่อรูปลักษณ์และเรือนร่างของซิคไปพร้อมกัน

ตัวบทขบเน้นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างความบอบบางของตัวละครเอกหญิงและความโหดร้ายของเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกหญิงเผชิญ คือประสบอุบัติเหตุ เหตุการณ์การลักพาตัวของโจรทะเลทราย และเผชิญกับสภาวะอากาศร้อนกลางทะเลทราย ภายใต้ภาพสองด้านที่ขัดกันเช่นนี้เพื่อขบเน้นให้เห็นสถานะความเป็นเหยื่อของพิมพ์ญาดาอย่างชัดเจน โครงเรื่องดังกล่าวมีลักษณะของการเน้นย้ำภาพของความบริสุทธิ์ไร้เดียงสาของตัวละครเอกในเรื่องแนวเมโลดราม่า ซึ่งตัวละครเอกมักจะเป็นฝ่ายถูกระทำจากฝ่ายผู้ร้ายที่ไม่อาจต่อต้านหรือขัดขึ้นได้ ทั้งนี้ ผู้ร้ายอาจหมายถึงทั้งบุคคลหรืออาจเป็นกรอบเกณฑ์ของสังคมที่ตัวละครได้รับแรงบีบคั้นหรือกดดันจนไม่อาจต่อสู้ บทบาทของตัวร้ายนี้จึงสะท้อนกลับไปย้ำเตือนสถานะของตัวละครเอกที่ตกเป็นเหยื่อ จนกว่าจะมีพระเอกหรือผู้ที่มีคุณธรรมและความดีเข้ามาช่วยเหลือกอบกู้กลับคืนมา อย่างไรก็ตาม โครงเรื่องเช่นนี้ถูกทำให้กลายเป็นพล็อตเรื่องและมีตัวละครที่ชัดเจนขึ้นมาหลังจากเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกถูกพรากความบริสุทธิ์ไปแล้ว ตัวละครสร้างเรื่องราวอย่างมีลำดับและสร้างฝ่ายดีและร้ายขึ้นมาเพื่อทำให้เหตุการณ์เลวร้ายอันสับสนซึ่งตัวละครได้ประสบมากลายเป็นเรื่องเล่าที่มีระเบียบ เพื่อวางตำแหน่งแห่งที่ของตนเองในฐานะผู้ถูกระทำ (Illouz, 2015, pp. 159-160) หากพิจารณาตัวบทนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายได้นำโครงเรื่องดังกล่าวมาใช้นำเสนอฉากการร่วมรักระหว่างซิคและพิมพ์ญาดา ในฉากนี้ได้หยิบยืมโครงเรื่องแบบเมโลดราม่ามานำเสนอ

ในช่วงสั้น ๆ ผ่านฉากของการชื่นใจ ตัวละครซีคถูกสร้างให้กลายเป็นผู้ร้าย ขณะที่ตัวละครเอกหญิง ตกเป็นเหยื่อ ทั้งนี้ ตัวละครเอกหญิงแสดงอาการที่ตนเองถูกพรากความบริสุทธิ์ไปในสองลักษณะควบคู่กันคือ อาการต่อต้านขัดขืนและพยายาม “ผลักไส” ไม่ให้ซีคเข้ากระทำชำเราเธอได้ แต่ในอีกด้านกลับเผยให้เห็นอารมณ์ร่วมไปกับการเล้าโลมและล้วงละเมิดของซีคไปพร้อมกันด้วย ดังแสดงผ่านอาการทางเรื้อนร่างที่ “ขยุ้ม” “ลมหายใจขาดเป็นห้วง” หรือ “เปลอไผลตอบสนอง” ไปกับการร่วมรักที่มีนัยของการชื่นใจ

ฉากดังกล่าวนำเสนอว่าพิมพ์ญาดาเป็นฝ่ายที่ตกเป็นเหยื่อของซีคอย่างชัดเจน ทว่าอาการที่บ่งชี้ถึงภาวะอารมณ์ทางเพศที่มีร่วมกับซีคกลับทำให้เห็นว่า บทบาทของเหยื่อเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศที่เก็บกดปิดกั้นของตนเองออกมาด้วยเช่นกัน การนำเสนอความปรารถนาทางเพศของพิมพ์ญาดาภายใต้บทบาทของเหยื่อเกิดขึ้นเนื่องจากแรงขับเคลื่อนทางอารมณ์ มิได้เกิดขึ้นจากสำนึกรู้ตัวของบุคคล หากแต่สัมพันธ์กับบริบทแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานะของพิมพ์ญาดาที่เป็นผู้หญิงไทย เกิดและเติบโตมาในสังคมวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีอิทธิพลในการกำกับการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้หญิงอย่างมาก ดังจะพบว่าพิมพ์ญาดาแสดงความวิตกกังวลและระแวงระวังความรู้สึกของตนเองเมื่อเกิดอารมณ์ปรารถนาทางเพศต่อผู้ชายที่เพิ่งเคยพบและไม่รู้จักกันมาก่อน พิมพ์ญาดามักรู้สึกผิดและอับอายหากตนเองร่วมรู้สึกสุขสมไปกับการร่วมรัก เนื่องจากกรอบเกณฑ์ของผู้หญิงคนไทย คือการรักนวลสงวนตัวและเก็บความบริสุทธิ์ไว้จนกว่าจะเจอผู้ชายที่รักจริงในฐานะสามีของตนเท่านั้น ในอีกด้านหนึ่งพิมพ์ญาดาจึงได้ตกเป็นเหยื่อของชนบความเป็นหญิงไทยจนทำให้ต้องขมใจบังคับความปรารถนาทางเพศของตนเอาไว้ ดังนั้น ชนบความเป็นผู้หญิงอาจเป็นผู้ร้ายอีกรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะเป็นนามธรรมซึ่งตอกตรึงให้ผู้หญิงนึกถึงการรักษานวลสงวนตัว และห้ามแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศของตนเอง

สถานะความเป็นเหยื่อของพิมพ์ญาดาภายใต้ชนบของโรมานซ์ดังกล่าวจึงเกิดขึ้นในสองนัยนัยหนึ่งเกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ตัวละครเอกหญิงด้อยกว่า และเป็นฝ่ายถูกกระทำทั้งจากตัวละครชาย สภาพแวดล้อมในทะเลทรายและสังคมวัฒนธรรมไทย ขณะที่อีกนัยหนึ่งภายใต้สถานะความเป็นเหยื่อกลับเปิดช่องทางให้ตัวละครเอกหญิงแสดงออกถึงอารมณ์ทางเพศไปพร้อมกันด้วย บทบาทเหยื่อของพิมพ์ญาดาจึงเป็นรูปแบบของการแสดงความปรารถนาทางเพศของตนเองด้วยการไม่ยอมรับความสัมพันธ์ทางเพศกับซีค โดยนำเสนอบทบาทของเหยื่อที่มีความบริสุทธิ์ไร้เดียงสา ในฉากหนึ่งหลังจากซีคกักขังตัวพิมพ์ญาดาไว้แต่ภายในห้องนอน เธอไม่อาจหลบหนี

ออกไปจากพระราชวังอันกว้างใหญ่ที่มีระบบรักษาความปลอดภัยเข้มงวดได้ อีกทั้งพลังกำลังของซิคก็แข็งแกร่งเกินจะต้านทาน ทำให้เธอต้องจำยอมสูญเสียความบริสุทธิ์ให้แก่ซิค ในฉากดังกล่าวบรรยายความรู้สึกของพิมพ์ญาดาว่า “พิมพ์ญาดาหลับตาลงอย่างอดสูตัวเองที่ตอบสนองบทรักของเขาอย่างเต็มใจ เขาใช้ประสบการณ์อันโชกโชนทำให้เธอคล้อยตามอย่างง่ายดาย ทำให้เธอไม่เป็นตัวเอง เธอค่อย ๆ ปล่อน้ำตาให้ไหลรินเบา ๆ ไหล่เล็กสะท้านจนซาริฟรู้สึกได้ เขาตั้งให้เธอนอนหงาย ดวงตาคมเข้มอ่อนแสงลงเมื่อเห็นน้ำตา ก่อนจะแปรเปลี่ยนเป็นจุดคันห้ายมกรามบดแน่น ไหลหวดกระตุกเบา ๆ” (พรรณารา, 2560, น. 102-103) พิมพ์ญาดาแสดงความรู้สึกผิดและอับอายที่ร่วมรักกับผู้ชายที่ตนเองยังไม่ได้แต่งงานด้วยอย่างถูกต้องตามประเพณี อีกทั้งยังทำให้เธอเสียความสาวอันบริสุทธิ์ไป อย่างไรก็ตามก็ดี ตัวบทก็นำเสนอว่า ขณะร่วมรักความรู้สึกของพิมพ์ญาดากลับมีความสุขอันเกิดจากการร่วมรักกับซิคไปพร้อมกันด้วย ภายใต้สถานะของการตกเป็นเหยื่อจึงกลับเป็นหนทางในการหลบเลี่ยงความรู้สึกผิดต่อตนเองที่ได้มีอารมณ์ความรู้สึกร่วมความอับอายหรืออดสูที่เกิดขึ้นจึงถูกเล่าผ่านการแสดงบทบาทของสถานะเหยื่อในฐานะของผู้ที่ตกเป็นฝ่ายถูกระทำ

อย่างไรก็ดี ความย้อนแย้งที่ปรากฏผ่านความอ่อนแอและความบริสุทธิ์ไร้เดียงสาซึ่งส่งผ่าน “หยาดน้ำตาไหลรินเบา ๆ” ยังปรากฏว่าเป็นปัจจัยในการกระตุ้นเร้าความต้องการทางเพศของตัวละครเอกหญิงให้เพิ่มมากขึ้น ฉากเช่นนี้มักปรากฏให้เห็นซ้ำหลายครั้งจนกลายเป็นอนุภาคของการนำเสนอฉากอีโรติก สถานะของตัวละครเอกหญิงที่ถูกนำเสนอในด้านความอ่อนแอและความบริสุทธิ์ไร้เดียงสา จึงมีสถานะที่กำกึ่งระหว่างบทบาทที่ถูกกระทำและบทบาทของการแสดงออกของตัวละครเอกหญิงเพื่อนำไปสู่ความสุขสมทางเพศ ดังพบการบรรยายถึงอารมณ์ความรู้สึกทางเพศของตัวละครเอกหญิงมักจะมาพร้อมกับความไม่รู้สึกรู้สึกร่วม ยินยอมพร้อมใจโดยไร้แรงกำลังต่อต้านชัดเจน ขณะเดียวกันก็พยายามหลีกเลี่ยงหนีต่อสู้ ต่อต้านกับความรู้สึกของตนเอง ดังปรากฏในฉากที่พิมพ์ญาดาถูกขืนใจจากซิค ซึ่งกลายเป็นช่วงเวลาตัวละครเอกหญิงถูกนำเสนอให้เห็นสภาวะกึ่งตอบรับกึ่งปฏิเสธ พยายามชัดเจนแต่ก็เสมือนยินยอมพร้อมใจ ดังบรรยายหลังจากนั้นต่อมาว่า “พิมพ์ญาดาหลับตาลงทันทีที่หายใจเป็นปกติ ซุกซบเข้าหาอกแกร่งอย่างลึมตัว” (พรรณารา, 2560, น.103-104) ลักษณะอาการของตัวละครเอกหญิงในช่วงเวลาดังกล่าวจึงไม่ได้เป็นเพียงผู้ถูกระทำ แต่เป็นผู้กระทำการไปพร้อมกันด้วยโดยไม่รู้ตัว โดยตัวละครซิคมีส่วนสำคัญในการเรียกเร้าความปรารถนาทางเพศ

ความขัดแย้งภายในใจต่อการแสดงอารมณ์ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง นำเสนอผ่านฉากที่ซิคซารีฟปลูกปล้ำพิมพ์ญาดาหลังจากจับเธอมาขังไว้ในห้องนอน “เธอสำยหน้าที่ยืดเฟือตไปมาก่อนจะร้องค่านในลำคอ เขาประกบจูบปิดริมฝีปากและขบเม้มดูดติงจนเธอแทบหายใจไม่ออก เขายอมผละออกแล้วก็จูบใหม่อย่างเร้าร้อน พิมพ์ญาดาเปลอตัวตบสนองจูบของเขออย่างไม่ประสา ทำเอาซารีฟครางในลำคออย่างชอบใจ” (พรรณารอ, 2560, น. 97) ในฉากนี้พิมพ์ญาดาพยายามค้ดค่านและฝืนการกระทำจากซิค แต่เมื่อซิคได้สัมผัสและกอดจูบเธอแล้วจึงทำให้เกิดอาการเปลอตัวตบสนอง หลังจากผ่านฉากการร่วมรักดังกล่าวไปแล้ว พิมพ์ญาดาจะกลับมารู้สึกตัวอีกครั้ง แต่พิมพ์ญาดาก็เริ่มมองเห็นว่าซิคเป็นผู้ชายที่เข้ามาปลุกเร้าความปรารถนาทางเพศในตัวเธอ ดังที่บรรยายฉากหนึ่งหลังจากนั้นว่า “ซารีฟก้มหน้าลงมามองใกล้ ๆ กับใบหน้าหวานยืดเฟือตที่ตอนนี้น้ำตาเหือดแห้งเหลือแต่ความตระหนก เธอเอียงใบหน้าด้วยความหวาดหวั่น น้ำเสียงและลมหายใจของเขาคกลงมากกระทบแก้มของเธอทำให้พิมพ์ญาดารู้สึกวาบววม” (พรรณารอ, 2560, น. 148) พิมพ์ญาดาแสดงอาการต่อต้านขัดขืนการกระทำของซิคและพยายามปฏิเสธความปรารถนาทางเพศที่มีต่อซิค ซึ่งเป็นผู้ชายที่เธอไม่เคยรู้จักและยังไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นชายคนรัก แต่ขณะเดียวกันตัวละครซิคก็มีส่วนสำคัญในการเข้ามาปลุกเร้าความต้องการทางเพศของพิมพ์ญาดาไปด้วย จนก่อให้เกิดความกระอักกระอ่วนต่อความปรารถนาทางเพศ ดังนั้น ทางออกของการแสดงความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงจึงนำเสนอผ่านบทบาทของเหยื่อ โดยขบเน้นถึงความเจ็บปวดและความไร้เดียงสาของตัวละครเอกหญิงว่าเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ โดยที่ความปรารถนาทางเพศอันเกิดจากความพึงพอใจในการร่วมรักกับซิคก็ถูกเปิดเผยออกมาพร้อมกันด้วย

หากพิจารณาจากมุมมองของตัวละครเอกหญิงจะเผยให้เห็นว่า การแสดงบทบาทเหยื่อของพิมพ์ญาดาคือการได้มาซึ่งความสุขสมทางเพศกับตัวละครเอกซิค ดังนั้น นอกจากตัวละครเอกหญิงจะเป็นเหยื่อที่ถูกกระทำแล้วยังนำสถานะความเป็นเหยื่อของตนเองมาใช้ล่อเหยื่อเพื่อให้ได้สุขสมทางเพศด้วย บทบาทเหยื่อของตัวละครเอกหญิงจึงพลิกกลับความหมายว่าเหยื่อไม่ได้เกิดจากการถูกกระทำจากผู้ล่า แต่สถานะความเป็นเหยื่อเกิดขึ้นจากการกระทำของเหยื่อร่วมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการแสดงบทบาทของเหยื่อเพื่อทำให้ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงบรรลุความสุขสมได้ โดยนัยหนึ่งจึงอาจกล่าวได้ว่า แม้ตัวบทจะนำเสนอขนบที่ให้ตัวละครเอกหญิงมีสถานะของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ หากแต่ภายใต้ความสัมพันธ์ดังกล่าวพบว่าความก้ำกึ่งกลับเป็นช่องทางที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศด้วย

4.1.2 หยาดน้ำตาหวาน : การหลบเลี่ยงความเป็นกุลสตรีไทยผ่านบทบาทของเหยื่อ

นวนิยายเรื่อง *ระอรุรักเจ้าทะเลทราย* ของนศามณี เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่น่าเสนอการแสดงความรักและการร่วมรักระหว่างซีกกับตัวละครเอกหญิงที่ดำเนินผ่านบทบาทระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ตัวบทนำเสนอผ่านมุมมองการเล่าเรื่องจากตัวละครมุกระวี โดยบรรยายพื้นฐานชีวิตและทัศนคติต่อความเป็นผู้หญิงอย่างเด่นชัด คือการเป็นผู้หญิงที่มีคุณค่าและมีศักดิ์ศรีจะต้องทำงานหาเงินด้วยตัวเอง ขณะที่ทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศนำเสนอว่าเกิดเป็นผู้หญิงจะต้องรักษนวลสงวนตัว ดังพบว่า เมื่อมุกระวีเผชิญหน้ากับซีกฟาริสจะต้องหักห้ามใจ ดังที่บรรยายว่า “มุกระวียอมรับว่า ถึงเขาจะหล่อ และเป็นถึงท่านซีก แต่ศักดิ์ศรีของกุลสตรีไทยก็ยังมีอยู่เต็มหัวใจ ไม่ใช่เห็นเขาหล่อ เขารวยแล้วเธอต้องอ่อนระทวย คนพวกนี้คงมีผู้หญิงเป็นฮาเริ่ม ยิ่งงี้ก็ต้องเก็บรักษาพรหมจรรย์ไว้อย่างดี ไม่ให้คนเห็น ๆ แบบนั้นมาย้ายีเล่น” (นศามณี, 2562, น. 28) เนื่องจากมุกระวีถูกสอนมาว่า “สำหรับผู้หญิงไทยที่ถูกสอนมาให้รักษนวลสงวนตัวคิดว่ามันไม่ถูกต้อง เธอไม่ควรปล่อยให้เขาออก ๆ จูบ ๆ ตามอำเภอใจแบบนี้” (นศามณี, 2562, น. 93)

ความละเอียดต่อการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศของมุกระวี โดยนัยหนึ่งคือการนำเสนอสถานะความเป็นเหยื่อของมุกระวีที่ตกอยู่ภายใต้ชนบททางเพศของผู้หญิงไทย เนื่องจากบทบาทของความเป็นเหยื่อสัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมด้วย ตัวบทนำเสนอผ่านมุมมองมุกระวีว่า ยังยึดถือค่านิยมของความเป็นกุลสตรีไทยและชนบทของศีลธรรมทางเพศ ทั้งการรักษาพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์ก่อนแต่งงาน และการรักเดียวใจเดียวกับผู้ชายที่เป็นคนรักของตนเองเท่านั้น สถานะของมุกระวีไม่ต่างจากสถานะของเหยื่อที่ถูกควบคุมกำกับโดยค่านิยมและศีลธรรมทางเพศ การที่มุกระวีตระหนักถึงข้อจำกัดและการกีดกันจากชนบทของความเป็นผู้หญิงไทยเช่นนี้ได้ก็เนื่องด้วยการเข้าไปเผชิญหน้ากับซีก ซึ่งมีส่วนเข้ามาปลุกเร้าให้ตัวละครเอกหญิงปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกทางเพศออกมา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกรอบเกณฑ์ทางเพศดังกล่าวจึงกลายเป็นข้อจำกัดไม่ให้ตัวละครเอกหญิงอย่างมุกระวีแสดงออกถึงความปรารถนาทางเพศอย่างตรงไปตรงมา นำไปสู่การแสดงออกทางอารมณ์ปรารถนาทางเพศผ่านบทบาทของเหยื่อที่ถูกพรากความบริสุทธิ์ไปอย่างไม่อาจต่อสู้ขัดขืน ในด้านกลับกัน ตัวบทนำเสนอให้ตัวละครซีกฟาริสแสดงบทบาทของผู้ที่มีอำนาจ เป็นกษัตริย์ปกครองประเทศที่มีทั้งทักษะการบริหารและการออกรบ จบการศึกษาด้านการทหารจากสหรัฐอเมริกาและเป็นอดีตนาวิกโยธิน ในด้านของสรีระร่างกายสูงใหญ่ แข็งแรง ลำสัน ดังที่บรรยายว่า “ฟาริสลุกขึ้นมาทำให้มุกระวีได้เห็นแผงอกกว้าง ๆ

ที่มีโรชนสีน้ำตาลหนานุ่มเกาะกันเป็นกลุ่มตรงหน้าอก อีกทั้งหน้าท้องก็มีแต่ลอนกล้ามเนื้อแน่น ๆ” (นศามณี, 2562, น. 22) อีกทั้งยังมีนิสัยเผด็จการและออกคำสั่งด้วยการบังคับขู่เชิญภรรยาให้ทำตามที่เขาสั่ง ดังเช่นในฉากหนึ่งที่ซิคพารีสเริ่มใช้ไม้แข็งในการกำราบให้ภรรยาต้องอยู่กับเขา “คุณต้องเป็นนางในห้องนอนของผม มีหน้าที่รับใช้ ประนบัติให้ผมพอใจในทุกคำคืนจนกว่าผมจะเบื่อ ถึงตอนนั้นผมอาจพิจารณาส่งคุณกลับเมืองไทย” (นศามณี, 2562, น. 135)

การกักขังหญิงเหี่ยวตัวละครเอกหญิงได้ขบขันบทบาทของซิคในฐานะผู้ที่มีอำนาจ โดยมักถูกเปรียบกับสถานะของผู้ล่า เช่น ราชสีห์ พญาเหยี่ยว นายพราน เป็นต้น ขณะเดียวกัน ตัวละครเอกหญิงอย่างภรรยาได้ถูกนำเสนอว่าเป็นฝ่ายถูกกระทำ ไร้อำนาจชัดเจน ตลอดจนตกอยู่ในการควบคุมและติดตามของซิคตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขบขันให้เห็นถึงลักษณะทางร่างกายเมื่อเปรียบเทียบกับซิคว่า “ซิคหนุ่มพลีกร่างบอบบางที่อยู่ภายใต้เสื้อคลุมของเขาให้นอนหงายแล้วพาตัวเองขึ้นไปคร่อมทับ กักคนตัวเล็กไว้ในอ้อมแขน” (นศามณี, 2562, น. 57) การที่ซิคพารีสกักขังหญิงเหี่ยวภรรยาไว้ในห้องบรรทมเพื่อประนเปรอสวาทแก่ซิคเพียงผู้เดียว ยิ่งตอกย้ำบทบาทความเป็นเหยื่อของภรรยาอย่างเด่นชัด ดังที่ซิคพารีสบอกกับเธอว่า “จะหนีไปไหน รู้ไว้สิงโตทะเลทรายไม่เคยปล่อยเหยื่อหลุดจากกรงเล็บ” ซึ่งทำให้ภรรยาเกิดความรู้สึกในใจว่า “ภรรยาเหมือนกระต่ายน้อยที่รู้ว่าคงไม่รอดกรงเล็บสิงโตทะเลทรายแน่แล้ว เธอคงถูกสิงโตใจโหดกลืนกินลงท้อง” (นศามณี, 2562, น. 167) บทบาทของผู้ล่าและเหยื่อในความสัมพันธ์ระหว่างซิคกับตัวละครเอกหญิงจะปรากฏให้เห็นในฉากร่วมรัก และการแสดงความรักดังกล่าวเน้นนำเสนอสถานะและบทบาทของภรรยาในฐานะเหยื่อ จึงกลับเป็นหนทางในการปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศให้แก่ภรรยาได้ แม้จะขัดต่อกรอบเกณฑ์หรือศีลธรรมทางเพศของความเป็นผู้หญิงไทยที่กำลังอยู่กับเธออยู่

นอกจากนั้น ความสัมพันธ์ในลักษณะผู้ล่าและเหยื่อตามขนบของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย ยังคงบทบาทหน้าที่ในการปลุกเร้าหรือสร้างรสชาติให้กับฉากการร่วมรักระหว่างตัวละครเอกด้วย ดังมักพบความสัมพันธ์ดังกล่าวเมื่อตัวละครเอกอยู่กันลำพังเพียงสองคน ซิคพารีสจะถูกขบขันให้เห็นถึงอำนาจของผู้ล่าผ่านร่างกายกำยำและบทบาททางเพศในเชิงรุกไล่ ขณะที่ภรรยาจะเป็นฝ่ายที่ด้อยกว่าผ่านสรีระร่างกายที่ “เอวบางของคนตัวเล็กไว้” (นศามณี, 2562, น. 150) ภายใต้ความสัมพันธ์เช่นนี้ นำพาไปสู่อารมณ์ทางเพศของตัวละครเอกหญิงที่ผสมผสานระหว่างอาการหวั่นกลัว แต่ขณะเดียวกันก็รู้สึกใจเต้นแรงอันเกิดจากการที่ภรรยาเผชิญหน้ากับความต้องการทางเพศของตนเอง ดังที่ซิคพารีสถึงกับเอ่ยถามว่า “กลัวผมหรือกลัวใจตัวเองกันแน่ ภรรยา

ผมไม่ได้น่ากลัวอย่างที่คิดหรอก” (นศามณี, 2562, น. 150) ซิคฟาริสในฐานะของผู้ล่าจึงมีนัยถึงผู้ที่เข้ามาใช้อำนาจกระตุ้นเร้าความปรารถนาทางเพศจนทำให้มุกะวีเผยความในใจออกมาว่า “สัมผัสอ่อนหวานที่ซิคหนุ่มบดคลึงลงมาสร้างความหิวให้สาวไทย มุกะวีชอบเขาเป็นทุนเดิม พอเจอท่าทางอ่อนโยน คำพูดหวาน ๆ ก็ควบคุมความรู้สึกตัวเองไม่อยู่” (นศามณี, 2562, น. 150) จากฉากดังกล่าวยังเผยให้เห็นว่า สถานะความเป็นเหยื่อของตัวละครเอกหญิงมีความซับซ้อนมากไปกว่าการแบ่งแยกอย่างชัดเจนว่าส่วนใดที่ตัวละครเอกหญิงแสดงออกด้วยความตั้งใจหรือเป็นเพียงอาการที่ไม่รู้ตัว ในทางกลับกัน บทบาทของความเป็นเหยื่ออาจปรากฏทั้งสองลักษณะปะปนกันจนไม่สามารถบ่งชี้ได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ แม้ตัวบทจะนำเสนอให้เห็นถึงสถานะของมุกะวีในฐานะผู้บริสุทธิ์ไร้เดียงสาเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่เธอในการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศได้โดยไม่ขัดแย้งกับศีลธรรมทางเพศ

หากพิจารณาลักษณะอาการของมุกะวีขณะเผชิญหน้ากับตัวละครซิคซึ่งเข้ามาปลุกเร้าอารมณ์ความปรารถนาทางเพศของมุกะวี จนทำให้เธอเกิดอาการที่ควบคุมตัวเองไม่ได้ และปล่อยอารมณ์ทางเพศของตนเองออกไปอย่างสุขสม อันอาจเกิดจากการต่อสู้ขัดแย้งระหว่างสิ่งเร้าภายนอกและจากความต้องการในส่วนลึกของตัวละครเอกหญิงเอง โดยมีซิคเป็นตัวแปรสำคัญในการกำกับและปลุกความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง อาการหนึ่งที่บ่งชี้ว่าแท้ที่จริงแล้วมุกะวีร่วมสุขสมกับการแสดงบทบาทของเหยื่อคือตอนหนึ่งที่บรรยายว่า “มุกะวีหลุดเสียงครางกระเสาะออกมาอย่างไม่รู้ตัว อายแสนอายที่ถูกเขาจุ่มส่วนสำคัญของผู้หญิง เธอเคยอ่านนิยายที่เมื่อถึงฉากเลิฟซีนที่ไร แล้วก็สงสัยว่าทำไมนางเอกถึงอ่อนระทวยเป็นขี้ผึ้งลนไฟทำไมถึงไม่ตบพระเอกสักฉาดสองฉาดและวิ่งหนีไป แต่วันนี้พอเจอกับตัวเองจึงได้รู้ว่ามันเป็นแบบนี้เอง ความเสียวซ่าที่ชวนหมดแรงเอาง่าย ๆ เร็วแรงที่เคยมีเหมือนถูกเขาสูบไปหมด เหลือแต่ร่างอ่อนปวกเปียกที่ถูกเขาเล้าโลมจนเข้าอ่อน” (นศามณี, 2562, น.104-105) ฉากดังกล่าวได้นำเสนอว่า ตัวละครซิคมีอำนาจในการเข้ามาปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศด้วยการเล้าโลมตัวละครเอกหญิงก่อน ในด้านหนึ่งความปรารถนาทางเพศจึงเกิดขึ้นเพราะตัวละครซิคเป็นสาเหตุ อย่างไรก็ตามอาการร่วมสุขสมและร่วมตอบรับไปกับการเล้าโลมจากซิคได้เผยว่า ความปรารถนาทางเพศมีอยู่ในตัวละครเอกหญิงมาตั้งแต่เริ่มต้น เพียงแต่กรอบเกณฑ์ความเป็นผู้หญิงไทยได้กดทับเอาไว้ ดังนั้น บทบาทของตัวละครซิคนอกจากจะเป็นผู้ล่าเหยื่อแล้ว ยังเป็นผู้ปลุกเร้าและปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงออกมาด้วยเช่นกัน

ความสัมพันธ์ในลักษณะของผู้ล่าและเหยื่อจึงมักปรากฏในฉากการร่วมรัก ในลักษณะความสัมพันธ์ที่ย้อนแย้งในตัวเอง กล่าวคือ แม้ว่ามุกะระวีจะตกเป็นรองหรือเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำจากซิค แต่ในท้ายที่สุดแล้วสถานะเหยื่อที่ตกเป็นรองของตัวละครเอกหญิงกลับนำไปสู่ความสุขสมทางเพศของตัวละครเอกหญิงเอง ดังเช่นในฉากหนึ่ง มุกะระวีถูกเปรียบอย่างชัดเจนว่าเป็นม้าที่ถูกขี่ โดยมีซิคเป็นผู้ควบคุมกำกับ ดังที่บรรยายว่า “ก่อนที่เขากจะเร่งควบทะยานกระชั้นถี่หลังจากทุกอย่างเดินทางมานานนับชั่วโมง มุกะระวีรู้สึกเสียววาบไปจนถึงท้องน้อยเมื่อเขาพาเข้าไปเหยียบสวรรค์แห่งมีดีส มีเพียงเขาเท่านั้นที่จะพาเธอมายังดินแดนแห่งนี้ได้ ร่างเล็กเกร็งสั่นก่อนจะหวีดร้องออกมาด้วยความสุขสม” (นศามณี, 2562, น. 197) หากพิจารณาความสัมพันธ์ในฐานะคู่ต่างในแบบคู่ตรงข้าม อาจเห็นเพียงผู้หญิงตกเป็นฝ่ายถูกกระทำและตกเป็นรอง แต่เมื่อมองความสัมพันธ์ผ่านบทบาทของเหยื่อแล้ว ทำให้เห็นว่าการที่ตัวละครเอกหญิงกลายเป็นม้าที่ถูกขี้นั้นกลับทำให้เธอได้รับการปลดปล่อยทางเพศได้ตามที่ต้องการ ความสัมพันธ์ระหว่างมุกะระวีและซิคผ่านบทบาทของความเป็นผู้ถูกล่าและผู้ล่านำไปสู่การลงเอยด้วยความรักและสุขสมดังปรารถนา ดังปรากฏในฉากการร่วมรัก ทั้งนี้ เรื่อง *ระอุรักเจ้าทะเลทราย* ยังได้เน้นย้ำว่า ในช่วงพัฒนาความสัมพันธ์ได้บ่งชี้ถึงความสุขสมของตัวละครเอกหญิงที่มองเห็นตนเองเป็นเหยื่อหรือตกเป็นรองตัวละครซิค ทำให้ฉากการร่วมรักผ่านบทบาทของเหยื่อนำมาซึ่ง “ความทรนถนอันแสนหวาน” (นศามณี, 2562, น. 105) ซึ่งมีนัยว่าตัวละครเอกหญิงไทยอยู่ท่ามกลางการย้อยุดระหว่างความรู้สึกผิดในใจที่ตนเองปล่อยใจไปกับความปรารถนาทางเพศ ขณะเดียวกันก็ร่วมสุขสมไปกับบรรดาของการร่วมรักกับตัวละครเอกชายไปพร้อมกันด้วย

4.1.3 จริตของน้ำตา : การสร้างบทบาทของเหยื่อเพื่อต่อรองอำนาจในทางเพศ

หากตัวละครเอกหญิง “พิมพ์ญาตา” ใน *ทมิฬรักในรอยทราย* และ “มุกะระวี” ในเรื่อง *ระอุรักเจ้าทะเลทราย* ถูกนำเสนอบทบาทความเป็นเหยื่อเพื่อหลบเลี่ยงข้อจำกัดชนบของความเป็นกุลสตรีไทย จนตกอยู่ในสภาวะกระอักกระอ่วนใจระหว่างตอบรับและปฏิเสธความสุขสมอันเกิดจากการกระทำของซิคแล้ว ตัวละครเอกหญิงอย่าง “นินธารา” ใน *บัวเรือสวาทแดนทราย* กลับนำเสนอสถานะและบทบาทความเป็นเหยื่อของนินธาราอย่างตรงไปตรงมาว่า เกิดจากความรู้สึกปรารถนาเพื่อให้ได้รักและร่วมรักกับซิค ตัวบทบอกเล่าเรื่องราวของนินธารา หญิงสาวอายุ 26 ปี ทำงานในตำแหน่งเลขานุการตรี ประจำสถานทูตไทย ณ กรุงเบิร์น ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ชีวิตของเธอเกิดการพลิกผันขึ้น เมื่อแม่เลี้ยงได้โทรศัพท์มาจากเมืองไทยว่าน้องสาวต่างมารดา

ของนินธราหายตัวไปในวังของซิค ประเทศอัสตานส์ ซึ่งอยู่ในตะวันออกกลาง นินธราจึงวางแผนเดินทางเข้าไปยังประเทศนั้น จนสืบรู้ได้ว่าคนที่เป็นกษัตริย์ปกครองเมืองนั้นคือ “ซิคคาร์รานส์ อัลฟาส นัสราน” ซึ่งมีพระราชวังและฮาเร็มที่มั่งคั่งและพร้อมไปด้วยทรัพย์สมบัติ นินธราารู้ว่าซิคคาร์รานส์เป็นคนที่ชอบความสำราญและการบำเรอจากสตรี วันหนึ่งเธอจึงปลอมตัวเป็นนางระบำหน้าท้อง เพื่อเข้าไปสืบหาน้องสาวที่หายตัวไปในวังของซิค แต่ท้ายที่สุดซิคก็จับได้ว่าเธอเป็นผู้หญิงไทยที่ปลอมตัวมาและจับเธอขังไว้ในวัง จนนินธรารู้ความจริงว่าน้องสาวต่างแม่ของเธอได้ขโมยแหวนเพชรของซิคและหนีไปแล้ว ดังนั้น นินธราจึงถูกจับเป็นตัวประกันเพื่อให้ไถ่โทษแทนน้องสาว เรื่องเล่าระหว่างนี้จึงมุ่งเน้นพัฒนาการความรักระหว่างตัวละครเอกหญิงไทยและตัวละครซิค โดยเฉพาะการเน้นฉากร่วมรักของตัวละครจนนำไปสู่ความรักและความเข้าใจกัน

ฉากร่วมรักที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *บัวเรอสาวทแดนทราย* นำเสนอภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ล่าซึ่งเป็นซิคและเหยื่อที่ถูกล่าคือนินธรา ตัวบทนำเสนอตัวละครซิคคาร์รานส์ว่าเป็นซิคที่มีอำนาจ มีนิสัยชอบสั่งการ เจ้าอารมณ์ เอาแต่ใจ ในฉากหนึ่งเมื่อซิคคาร์รานส์ไม่พอใจที่นินธราไม่ยอมเชื่อฟังคำสั่ง ดังที่บรรยายว่า “ซิคคาร์รานส์สบลั่นด้วยความโกรธกริ้ว พระหัตถ์ใหญ่ปิดของทุกอย่างบนโต๊ะเครื่องแป้งตกลงพื้น แตกกระจายเกลื่อนไปทั่ว พระพักตร์หล่อเหลาบุตบึงเสียยิ่งกว่าราชสีห์กำลังโกรธ ดวงเนตรวาวโรจน์ด้วยไฟโทะสะลุกใหญ่” (ไอริส, 2558, น. 72) นอกจากนั้นซิคคาร์รานส์ยังมักมากในกามารมณ์อย่างเปิดเผย ดังที่บรรยายว่า “ทรงสั่งเสียงแหบแห้ง ทนไม่ไหวกับเพลิงเสนาหาที่พลุ่งพล่านไปทั่ว คราใดเห็นปลายลิ้นสีชมพูหวานตัววัดเลียเรียวปากของตัวเอง ครานั้นอารมณ์ดิบเถื่อนของพระองค์ก็เดือดพล่าน” (ไอริส, 2558, น. 28) ซิคคาร์รานส์จึงรวบรวมคุณลักษณะของผู้ชายที่มีทั้งอำนาจ พละกำลัง และอารมณ์ความต้องการทางเพศสูงเอาไว้อย่างครบถ้วนตามแบบฉบับของตัวละครซิคในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย เพื่อขบเน้นให้เห็นสถานะของผู้ล่าอย่างชัดเจน

ขณะที่ตัวละครเอกหญิงอย่างนินธรา มีลักษณะในทางตรงกันข้าม นินธาราร่างกายบอบบาง ตัวเล็ก และอ่อนแอ และมักถูกเปรียบว่าเป็น “กระต่าย” ของนายพราน หรือเป็น “หนูตัวเล็ก” ที่เป็นอาหารของพญาเหยี่ยว บางครั้งถูกเปรียบอย่างตรงไปตรงมาว่าเป็น “เชลย” ของซิค บทบาทที่ตกเป็นรองของตัวละครเอกหญิงเช่นนี้มักปรากฏในฉากขณะที่ถูกซิคจับกักขังหน่วงเหนี่ยวและถูกรังแกในทุกทาง และยังถูกขบเน้นบทบาทของเหยื่ออย่างเด่นชัดเมื่อถึงฉากร่วมรักกับซิค ตัวบทนำเสนอภาพของตัวละครซิคที่มีความแข็งแกร่งและไร้หัวใจ เพื่อเปรียบเทียบกับให้เห็นในด้านตรงกันข้ามอย่างชัดเจนว่า นินธราเป็นผู้หญิงที่เต็มไปด้วยความรู้สึกและมีหัวใจ และเป็นเพียง

เหยื่อที่ถูกช็อคครั้งแรก แม้ว่าตัวเธอเองไม่มีความผิด แต่ก็มักได้รับบทลงโทษอย่างไร้เหตุผลจากนิสัยชอบใช้อำนาจและเอาแต่ใจของซิค ดังที่บรรยายว่า “นินธาราเบือนหน้าหนี กล้ากลืนคำว่าจะบปดให้หลยย้อนกลับเข้าไปอยู่ในหัวใจดวงน้อยดั้งเดิม เธอจะบอกพระองค์ไปไยว่า เธอเจ็บปวดกับการกระทำของพระองค์เหลือคณานับ เพราะคนที่ไร้พระหฤทัยอย่างซิคคาร์รานส์ ไม่มีทางสนใจความรู้สึกของเธอแน่” (ไอริส, 2558, น. 86) ตัวบทยังเน้นย้ำสถานะความเป็นเหยื่อของตัวละครนินธาราผ่านฉากในเชิงเมโลดราม่า หรือการเรียกเร้าน้ำตาด้วยความน่าสงสารและความเห็นอกเห็นใจ ในฉากหนึ่งหลังจากนินธารารู้ตัวเองแล้วว่ารักซิคคาร์รานส์ แต่ยังไม่ยอมบอกรักซิค จึงทำให้ซิคคาร์รานส์บิบบังคับให้เธอบอกรักเขา ด้วยการนำนางบำเรอคนอื่นมาร่วมรักด้วยเป็นการประชด ดังที่บรรยายว่า

นินธาราตื่นขึ้นมาในสายของวันใหม่ด้วยท่าทีอดโรย ขอบตาดำคล้ำ ดวงตาแดงก่ำ สีหน้าซีดเซียวเพราะไม่ได้นอนมาทั้งคืน สาเหตุสำคัญก็เป็นเพราะห้องที่อยู่ติดกันส่งเสียงหวีดร้องครางระงมดังทั้งคืนโดยไม่เกรงอกเกรงใจคนอื่น ๆ [...] และนอกจากข่มตาหลับไม่ลงแล้วหญิงสาวยังนั่งน้ำตารินขอบตาทิ้งคืน ทั้งเจ็บปวด ทั้งเสียใจที่ซิคคาร์รานส์ไม่แคร์เธอแม้แต่นิดเดียว แถมยังหาสาว ๆ คนอื่นมาบำเรอรักเป็นการประชดเธออีกด้วย

‘ธารา เธอกำลังบ้าไปแล้วใช่ไหมที่หลงรักคนไม่มีหัวใจอย่างซิคคาร์รานส์’

ร่างบอบบางระหงโผผเดินเข้าห้องน้ำอย่างคนหมดแรง นอกจากจะไม่ได้นอนแล้วยังร้องให้จนตาแดงก่ำไปหมด หากซิคคาร์รานส์ทรงพานางบำเรอมาพลอดรักทุกวัน เธอคงเข้าใจตาย” (ไอริส, 2558, น. 89)

หากพิจารณามุมมองของการเล่าเรื่อง ตัวบทนำเสนอจากมุมมองของนินธาราที่หันกลับไปมองการบังคับจิตใจของซิคคาร์รานส์ และกระทำด้วยคำสั่งที่ทำให้ร้ายจิตใจเธอในช่วงเวลาที่ผ่านมานั้น นินธารามองตนเองในฐานะวัตถุหนึ่งของการเล่าเรื่อง นั่นคือการมองตนเองในฐานะของเหยื่อผู้บริสุทธิ์ซึ่งตกเป็นฝ่ายถูกกระทำจากซิค ฉากเรียกเร้าน้ำตาล้วนถูกเล่าผ่านมุมมองของตัวละครเอกหญิง เพื่อบ่งชี้ถึงสถานะที่ตัวละครเอกหญิงตกเป็นฝ่ายถูกกระทำ อย่างไรก็ตาม ภัยสำคัญของสถานะความเป็นเหยื่อของนินธาราไม่ได้ถูกนำเสนอเพื่อให้เห็นการหลบเลี่ยงหรือกลบเกลื่อนความรู้สึกผิดอันเกิดจากกรอบเกณฑ์ของความเป็นผู้หญิงไทยดังเช่นในนวนิยายโรมานซ์เรื่องอื่น ทว่าการหันกลับไปมองตัวเองในฐานะเหยื่อของนินธาราในลักษณะบิบบังคับเร้าน้ำตาลกลับมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอรรถรสทางเพศอย่างเด่นชัด เนื่องจากตัวบทเปิดเผยความรู้สึกที่นี้

นธราตกลุมรักซิคคาร์รานส์ตั้งแต่แรกเริ่ม ทำให้นัยสำคัญของหยาดน้ำตาเป็นไปด้วยความรัก และปรารถนาในตัวซิค ดังจะเห็นว่า “หยาดน้ำตา” ของนินธารามีความมุ่งหมายเพื่อเรียกความ สงสารและความเห็นอกเห็นใจจากซิค เนื่องจากนินธารา “รู้ว่าทั้งหัวใจมอบให้ท่านซิคคาร์รานส์ แล้ว” (ไอริส, 2558, น. 81) หยาดน้ำตาของนินธาราจึงมีบทบาทในการขับเคลื่อนอารมณ์ ความรู้สึกและความรักใคร่ปรารถนาในตัวของซิค โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ซิคแสดงความรักตอบ กลับมา นั่นคือการทำให้ซิคกลับมา มี “หัวใจ” ให้แก่เธอ ซึ่งหนทางที่จะทำให้ซิคยอมรับรักเธอ ตอบ คือการแสดงบทบาทของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของความรัก

การนำเสนอ นินธารา ในฐานะตกเป็นรองจึงมีความแตกต่างจากตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย โรมานซ์เรื่องอื่น ในแง่ที่ตัวบทนำเสนอว่า นินธาราเป็นหญิงสาวที่อ่อนแอและไวต่อความรู้สึก ด้วยการ แสดงออกถึงความรักและความปรารถนาที่มีต่อซิคอย่างชัดเจน เนื่องจากนินธารา รู้ว่าตนเองรักและ หลงใหลในตัวซิคคาร์รานส์มาตั้งแต่เริ่มต้น นอกจากนั้นแม้ นินธาราจะไม่ได้แบกรับหรือเคร่งครัดต่อ กรอบเกณฑ์ความเป็นกุลสตรีไทย แต่เธอก็มีหลักศีลธรรมทางเพศที่เกี่ยวกับการรักเดียวใจ เดียว อันเป็นสาเหตุให้เกิดความเจ็บปวดและโศกเศร้าเมื่อถูกซิคคาร์รานส์หลอกว่ามีผู้หญิงอื่น เป็นนางบำเรอ อยากรักดี เมื่อปมปัญหาเรื่องที่เกิดจากการกลั่นแกล้งว่าซิคนอกใจได้รับการ คลี่คลายและทำความเข้าใจกันแล้ว แต่บทบาทของผู้ล่าและเหยื่อกลับยังดำเนินต่อไปเพื่อสร้าง สัมพันธรักอันแนบแน่นระหว่างตัวละครเอกให้เพิ่มขึ้น ดังที่บรรยายฉากหนึ่งว่า “ธาราต้องการท่าน ซิค ต้องการชาตานในคราบเทพบุตร ที่ทำให้ธาราต้องเจ็บปวดใจในทุกนาที [...] นินธารายอมรับเสียง ปนสะอื่น ร่างกายต้องการรักจากซิคคาร์รานส์จนกายสั่นสะท้านไปหมด” ความรักและสุขสมใน ความรักของนินธาราจึงมาจากบทบาทของเหยื่อนั่นเอง ดังที่ซิคคาร์รานส์เน้นย้ำว่า “แต่ความเจ็บปวด ของเจ้า มันมาพร้อมกับความสุขเสมอไม่ใช่หรือธารา” (ไอริส, 2558, น. 170-171)

ใน *บำเรอสาวทแดนทราย* นำเสนอฉากร่วมรักที่ใช้ความสัมพันธ์แบบผู้ล่าและเหยื่ออย่าง เด่นชัด โดยเฉพาะการให้ศูนย์กลางของเรื่องเล่าผ่านมุมมองของนินธาราในฐานะเหยื่อที่เต็มใจ ยอมเป็นเหยื่อ สะท้อนให้เห็นบทบาทของความสุขทางเพศของตัวละครเอกหญิงผ่านเรื่อร่าง ดังที่นินธาราเรียกตัวเองว่าเป็น “นางบำเรอสาวท” ให้แก่ซิค ดังนั้น แม้โดยผิวเผินแล้วการแสดง บทบาทของเหยื่อจะถูกมองว่าตกเป็นรองหรือฝ่ายที่ถูกกระทำ แต่หากพิจารณาสถานะความเป็น เหยื่อผ่านฉากร่วมรักแล้วกลับชี้ให้เห็นว่า บทบาทของเหยื่อนำเสนอผ่านตัวละครนินธารากลับ กลายเป็นฝ่ายของผู้กระทำการด้วย นอกจากนั้น แม้ตัวละครเอกหญิงจะถูกนำเสนอผ่านบทบาท ของผู้ที่ถูกกระทำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจ็บปวดทรมาน แต่บทบาทนั้นก็นำมาซึ่งความสุขสม

ทางเพศแก่เธอไปพร้อมกันด้วย ฉากที่แสดงให้เห็นว่าน้ำตาของนินธารามีพลังในการทำให้ซิคคาร์รานส์ ผู้ที่แสดงอำนาจเหนือกว่าใจอ่อนลงได้ คือฉากที่ซิคคาร์รานส์ทำร้ายจิตใจนินธाराด้วยการนำ นางบำเรอมาร่วมรักต่อหน้าเธอ จนทำให้นินธाराแสดงความเสียใจและร้องไห้ต่อหน้าซิคคาร์รานส์ ดังที่บรรยายว่า “ไม่มีคำตอบใด ๆ หลุดออกมาจากเรียวปากอímที่สั่นระริก เพราะเจ้าตัวกำลังทำให้ หยาดน้ำตาอุ่นไหลรินบนพวงแก้มขาวซีดราวกับทำนบแตก ดวงตากลมโตแดงกำจ้องมองอสุรีใน คราบเทพบุตร” (ไอริส, 2558, น. 101) แม่ว่านินธाराจะร้องไห้ออกมาด้วยความเสียใจที่ซิค กระทบกับเธอด้วยการนำนางบำเรอมาร่วมรักต่อหน้าต่อตา แต่การแสดงความเสียใจและอ่อนแอ ด้วยการหลั่งน้ำตาออกมากลับทำให้ซิคคาร์รานส์รู้สึกอยากร่วมรักกับนินธाराอย่างรุนแรง

นอกจากนั้น บทบาทเหยื่อที่อ่อนแอของนินธाराยังทำให้ซิคคาร์รานส์สยบยอมและใจอ่อน จนในที่สุดก็ตกอยู่ใต้อาณัติของเธอ ดังที่บรรยายว่า “ซิคคาร์รานส์ล้มเลิกการกลั่นแกล้งนินธारा เพราะพระองค์เองก็ปวดร้าวทั่วแก่นกาย กองไฟที่เต้นตุบ ๆ โดยหาความร่ำร้อนหวานฉ่ำของ ภายสาวในทุกนาที พอ นินธारा ประคองกอดนำทางรักให้จ่ออยู่ตรงเส้นทางแห่งความมหุหรรษ์” (ไอริส, 2558, น. 171) น้ำตาของนินธाराจึงเป็นเครื่องมือในการสยบซิคคลง ทำให้ในท้ายที่สุดก็ สามารถพลิกกลับบทบาทของตนเองจากเหยื่อให้กลายเป็นผู้ล่าแทน ดังเช่นในฉากหนึ่งบรรยาย ว่า “นินธารายิ้มหวาน รู้สึกพึงพอใจ และรู้สึกราวกับว่าตนเองกำลังกอบกุมโลกทั้งใบไว้ในมือ ทุกครั้งที่ได้ยินเสียงร้องครางด้วยความสุขของเจ้าทะเลทราย [...] ซิคคาร์รานส์ร้องครางลั่นราวกับ ราชสีห์บาดเจ็บ” (ไอริส, 2558, น. 141-142) ซิคคาร์รานส์เริ่มจิตใจอ่อนไหวและตกอยู่ในห้วง รักของนินธารามากขึ้นเรื่อย ๆ แม่ว่านินธाराจะตกเป็นฝ่ายถูกระงับมาตลอดก็ตาม ผลสุดท้าย สถานะความเป็นผู้ล่าของซิคกลับกลายเป็นเพียงเหยื่อของเหยื่ออย่างนินธाराอีกต่อหนึ่ง บทบาท เหยื่อที่ตกอยู่ในสถานะรอง อ่อนแอ อ่อนโยน และไร้เดียงสา กลับกลายเป็นการแสดงบทบาททาง อารมณ์ที่ส่งผลต่อการเร่งเร้าอารมณ์ปรารถนาของซิคให้เกิดขึ้นอันนำไปสู่การร่วมรักระหว่างกัน

ตัวละครเอกหญิงจากตัวบทนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษา ถูกนำเสนอผ่านบทบาท ของเหยื่อตามขนบของนวนิยายโรมานซ์ กล่าวคือ ตัวละครเอกหญิงที่มีความอ่อนแอ อ่อนโยน และบริสุทธิ์ไร้เดียงสา มักตกเป็นฝ่ายถูกระงับจากตัวละครเอกชายเสมอ ภาพของตัวละครเอก หญิงดังกล่าวเป็นภาพของตัวละครเอกหญิงที่มักพบเห็นในนวนิยายโรมานซ์ทั่วไป อย่างไรก็ตาม การนำเสนอบทบาทของตัวละครเอกหญิงในฐานะเหยื่อในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษาก็มี ข้อแตกต่างออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอตัวละครเอกหญิงในด้านที่อ่อนแอที่แสดงออก

ล้นเกินที่มีลักษณะของการนำแนวเรื่องแบบเมโลดรามามาใช้อย่างเด่นชัด ดังที่ปรากฏผ่าน บทบาทของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ ซึ่งบทบาทดังกล่าวถูกนำเสนอผ่านมุมมองของตัวละครเอกหญิงที่ มักปรากฏในฉากการร่วมรักกับตัวละครเอกชายผู้เป็นซิค ตัวละครซิคถูกนำเสนอในด้านตรงข้าม กับตัวละครเอกหญิงอย่างชัดเจนในฐานะของผู้ล่าที่มีกำลังอำนาจเหนือกว่าทุกด้าน และมีส่วน สำคัญในการเผยให้เห็นภาพความปรารถนาของตัวละครเอกหญิง เนื่องจากซิคได้เข้ามากระตุ้น และปลุกเร้าความต้องการทางเพศของตัวละครเอกหญิงที่ถูกกดทับในกรอบเกณฑ์ของความเป็น ผู้หญิง โดยเฉพาะค่านิยมของความเป็นผู้หญิงไทยตามชนบว่า ต้องรักษาวลสงวนตัว ห้ามมีเพศสัมพันธ์ ก่อนวัยอันควร และต้องรักษาความบริสุทธิ์ไว้จนกว่าจะได้มีเพศสัมพันธ์กับสามีของตนเอง กรอบ เกณฑ์ความเป็นผู้หญิงไทยเปรียบเสมือนข้อต้องห้ามที่ติดตัวและติดตามควบคุมกำกับตัวละคร เอกหญิงไทย ในด้านหนึ่ง การขับเน้นภาพของตัวละครเอกหญิงในฐานะของเหยื่ออย่างล้นเกิน ดังกล่าวยิ่งกลับไปตอกย้ำให้เห็นข้อจำกัดของความเป็นกุลสตรีไทยหรือศีลธรรมทางเพศที่ตัว ละครเอกหญิงพยายามหลีกเลี่ยง การนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงผ่าน บทบาทของเหยื่อจึงเป็นกลวิธีหนึ่งในการปลดปล่อยความสุขสมทางเพศภายใต้ข้อจำกัดของความ เป็นหญิงด้วย บทบาทของเหยื่อจึงมีนัยกำกับระหว่างการเป็นผู้ถูกระทำและฝ่ายกระทำการ

4.2 ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงผ่านความสัมพันธ์แบบศัตรูคู่แค้น

นอกจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจะนำเสนอความปรารถนาทางเพศผ่านชนบตัวละคร เอกหญิงที่อ่อนแอแล้ว ชนบความสัมพันธ์โรมานซ์อีกรูปแบบหนึ่งซึ่งถูกนำมาใช้นำเสนอความ ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง คือความสัมพันธ์จากศัตรูคู่แค้นไปสู่คนรัก (love-hate relationship) ตัวบทนำเสนอภาพของผู้หญิงที่มีความมั่นใจ กล้าได้กล้าเสีย และมีปฏิมานะแรง กล้า เมื่อเผชิญหน้ากับตัวละครซิคซึ่งก็มีลักษณะนิสัยชอบใช้อำนาจและกำลังในการบังคับ ทำให้ นำไปสู่เหตุการณ์ที่ต่างฝ่ายต่างมองเห็นกันเป็นศัตรู ในความสัมพันธ์เช่นนี้ตัวละครเอกหญิง จะต้องใช้การต่อรองเพื่อให้ตัวละครเอกชายยอมรับและบอกรักเธอเอง ความสัมพันธ์ในลักษณะ จากศัตรูคู่แค้นไปสู่คนรัก นอกจากจะนำเสนอว่าเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งแล้ว ยังมีจุดประสงค์เพื่อ แสดงกลวิธีของตัวละครเอกหญิงในการพยายามจะเอาชนะตัวละครเอกชาย การที่ตัวละครเอก ชายยอมแพ้และสารภาพรักต่อตัวละครเอกหญิงจึงถือเป็นชัยชนะอย่างหนึ่ง (Modleski, 2008, p. 37) อย่างไรก็ตาม นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายได้นำความสัมพันธ์แบบศัตรูคู่แค้นมาเน้นนำเสนอ ในฉากของการร่วมรักที่รุนแรงและเร่าร้อนเป็นหลัก โดยตอนจบที่ตัวละครเอกชายยอมสารภาพ

รักเป็นเพียงส่วนรอง ดังนั้น การที่ตัวบทนำเสนอความสัมพันธ์ในรูปแบบศัตรูคู่แค้นจึงไม่ได้มีนัยถึงชัยชนะของตัวละครเอกหญิงเพียงเท่านั้น หากเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเปิดเผยอารมณ์ความรู้สึกทางเพศของตัวละครเอกหญิงด้วย ในหัวข้อนี้จึงวิเคราะห์ขอบความสัมพันธ์แบบศัตรูคู่แค้นซึ่งนำไปสู่การเผยให้เห็นความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง

4.2.1 ศัตรูที่ใคร่รัก : ความปรารถนาทางเพศผ่านความสัมพันธ์แบบตาต่อตาฟันต่อฟัน

นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเรื่อง *หวานใจเจ้าทะเลทราย* มีลักษณะเด่นอย่างชัดเจนในการนำชนบโรมานซ์ในด้านความสัมพันธ์ศัตรูคู่แค้นมาใช้เป็นโครงเรื่องหลัก ตัวบทเริ่มต้นเมื่อตัวละครเอกหญิงคือ “อลิชา” หญิงสาวชาวไทยซึ่งพยายามหาวิธีนำเพชรในร้านของตนเองออกไปขาย โดยหวังว่าจะนำไปจัดแสดงสินค้าในงานเทศกาลแสดงเพชรที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่ประเทศมีดิสในภูมิภาคตะวันออกกลาง อลิชาหาวิธีการทุกรูปแบบจนได้เข้าไปจัดแสดงเพชร แต่แล้วโชคชะตาก็พลิกผัน เมื่อความสามารถด้านอัญมณีของเธอถูกใจราชินิกุลของเมืองมีดิส ซึ่งว่าจ้างให้เธอไปตรวจสอบคุณภาพเพชรภายในวัง แต่เมื่ออลิชาเข้าไปในวังแล้วกลับถูกใส่ร้ายว่าเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดขโมยเพชรของพระราชินี ทำให้ตัวละครเอกชายอย่าง “ซีคซารีฟ” ต้องตามจับกุมตัวเธอและพยายามค้นหาความจริงจนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกันโดยตลอดทั้งเรื่อง

ตัวบทนำเสนอบุคลิกของตัวละครเอกหญิงตามชนบหนึ่งของโรมานซ์ คือการสร้างตัวละครเอกหญิงที่มีความมั่นใจ กล้าได้กล้าเสีย และเป็นนักต่อสู้คนหนึ่ง เนื่องจากอลิชามีพื้นเพครอบครัวทางการค้าขาย ทำให้เธอมีความมุ่งหวังว่าสักวันหนึ่งจะเป็นแม่ค้าซึ่งเก่งกาจในทางการค้าขาย อลิชามีทักษะของการต่อรองราคาจนได้ของถูกราคาครอบครอง และขายของแพงจนได้กำไรอย่างไ้ก็ดี แม้อลิชาจะมีความสามารถในการทำการค้า แต่ก็ไม่เคยคดโกงหรือรีดกำไรจนเกินไป ขณะเดียวกันก็รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมกลโกงจากคนในวงการขายเพชรและจับผิดได้เสมอ นอกจากการเดินทางไปยังประเทศมีดิสเพื่อขายเพชรแล้ว ยังบ่งบอกนิสัยของเธอว่าเป็นคนที่ชื่นชอบการผจญภัย ความตื่นเต้น และความท้าทาย ดังที่เธอเรียกตัวเองว่าเป็น “หมวย around the world” (ไอศิกา, 2562, น. 92) ลักษณะของผู้หญิงที่เก่งกล้าและมีความสามารถอย่างอลิชาถูกขับเน้นให้เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น เมื่อเธอเผชิญหน้ากับตัวละครเอกชายอย่างซีค

ซีคซารีฟถูกนำเสนอว่าเป็นบุรุษชาวอารยัน ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากอาณาจักรของชาวเปอร์เซียมาก่อน ทำให้ลักษณะภายนอกของเขาหล่อเหลาคมเข้ม ดังที่บรรยายว่า “เขาเป็นบุรุษ

ร่างสูงใหญ่ ทุกย่างก้าวสง่างามและผิวงาม วังคิ้วเข้มเหมือนวาดขึ้น แววตาลุ่มลึกดุจเหยี่ยว มีประกายความร้อนแรง” (ไอศิกา, 2562, น. 8) นอกจากนั้นยังเป็นรัชทายาทลำดับที่หนึ่ง ต่อไป ในภายภาคหน้าจะได้เป็นกษัตริย์ที่ปกครองประเทศมิคิส ซิคซารีฟจึงเพียบพร้อมไปด้วยรูปสมบัติ และทรัพย์สมบัติ มากไปกว่านั้น ลักษณะของซิคยังถูกขบเน้นในด้านของผู้นำที่มีความแข็งแกร่ง และออกคำสั่งอย่างนักการทหาร อย่างไรก็ตาม บุคลิกและลักษณะนิสัยของผู้ชายเผด็จการมักไม่ปรากฏว่าแสดงออกกับตัวละครอื่น แต่กลับปรากฏเมื่อเผชิญหน้ากับตัวละครเอกหญิง โดยเฉพาะในฉากการร่วมรักเท่านั้น ในฉากหนึ่ง เมื่ออลิซาถูกเชิญเข้าไปในพระราชวังเพื่อ ตรวจสอบเพชรให้พระราชินีซึ่งเป็นมารดาของซิคซารีฟ แต่กลับถูกใส่ร้ายจากพระญาติของพระราชินีว่า อลิซาปลอมตัวเข้ามาเพื่อมาขโมยเพชร ทำให้อลิซาพยายามหนีออกจากพระราชวัง เหตุการณ์นี้ยิ่งทำให้ซิคซารีฟเข้าใจผิดต่อตัวอลิซามากยิ่งขึ้นจนต้องตามไปจับกุมเธอ แม้เหตุการณ์ครั้งนี้จะไม่ได้เป็นครั้งแรกที่อลิซาได้พบกับซิคซารีฟ แต่ก็ครั้งแรกที่ตัวละครเอกทั้งสองได้เผชิญหน้ากันและมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงไปตรงมา เหตุการณ์ที่สร้างความเข้าใจผิดได้นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ทำให้ทั้งสองต่างมองกันเป็นศัตรูตั้งแต่แรกเห็น ดังที่บรรยายการกระทำของซิคต่ออลิซาว่า

น้ำเสียงของเขาแข็งกร้าวดุจโองการ ลมหายใจร้อน ๆ กระทบไปหูเธออีกครั้ง อลิซาสะดุ้งจนหลุด ด้วยความตกใจและต้องการจะหนีไปจากผู้ชายน่ากลัวคนนี้ เธอวิ่งถลาลงถนนโดยไม่หันมอง รถราบีบแคบยาวเสียงดังสนั่น คนขับเหยียบเบรกเต็มแรงแต่ก็ไม่ทัน วินาทีนั้นมือแกร่งคว้าต้นแขนเธอ กระชากกลับมาบนฟุตพาท ทำयरถเฉียดเธอไปนิดเดียว ซารีฟยึดแขนเธอไว้นั่น ใบหน้าคมเข้มกระด้าง “จะหนีไปไหนก็หนีไป แต่จะตายหนีความผิดไม่ได้” (ไอศิกา, 2562, น. 49)

หากพิจารณาในฉากดังกล่าวโดยผิวเผินแล้ว ฉากนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งระหว่างตัวละครเอก ดังจะเห็นว่า การตามจับตัวอลิซาของซิคซารีฟเกิดขึ้นเพราะความเข้าใจผิดคิดว่าเธอเป็นโจร ขณะเดียวกันอลิซาก็มองเห็นว่าซิคซารีฟเป็นทหารหรือตำรวจผู้มีอำนาจในการเข้ามาบังคับรั้งแกเธอทั้งที่ตัวเธอไม่ผิด อย่างไรก็ตาม เมื่อสังเกตโดยละเอียดแล้วพบว่า ความขัดแย้งที่นำไปสู่การต่อสู้ขัดขืนระหว่างตัวละครเอกดังกล่าวแฝงนัยของจุดเริ่มต้นในการนำเสนออารมณ์ทางเพศเอาไว้ด้วย ดังจะเห็นในคำบรรยายว่า “ลมหายใจร้อน ๆ

กระทบใบหู” และเหตุการณ์ต่อเนื่องหลังจากนั้นเมื่ออลิชาต่อสู้ขัดขืนก็ทำให้เธอล้มลง และซิคซารีฟล้มลงจน “ร่างกายกำยำ” กตทัตและคร่อมร่างของเธอ ซึ่งสิ่งที่อลิชาทำหลังจากนั้นคือ “ว่าแล้วก็จับเนื้อเขาจมเขี้ยวทันที ไม่สนด้วยแหละว่ากัดเข้าที่ตรงไหน” (ไอศิกา, 2562, น. 50) จากคำบรรยายดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ลักษณะของความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการต่อสู้ขัดขืนระหว่างกันมักมาพร้อมกับความรู้สึกทางเพศ นอกจากนี้ หากพิจารณาคำบรรยายดังเช่นการใช้คำว่า “ผู้ชายน่ากลัวคนนี้” หรือเรือนร่างที่เน้นไปที่ “ใบหน้าคมเข้มกระด้าง” ตลอดจนการสัมผัสและความรู้สึกที่ส่งผ่านจากเรือนร่างของตัวละครเอกหญิง ดังเช่นลมหายใจร้อนที่กระทบใบหู ล้วนเป็นการบ่งชี้การเล่าเรื่องผ่านสายตาของตัวละครเอกหญิง มุมมองการเล่าเรื่องมีความสำคัญที่ทำให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ในแบบศัตรูคู่ขัดแย้งปรากฏพร้อมนัยเรื่องเพศที่ตัวบทนำเสนอผ่านสายตาและมุมมองของตัวละครเอกหญิง

อย่างไรก็ดี การนำเสนอมุมมองของตัวละครเอกหญิงในหลายเหตุการณ์ไม่ได้เกิดอย่างตรงไปตรงมาในทิศทางเดียว หากแต่เกิดจากการปะทะสายตาและคารมระหว่างกัน กล่าวคือ การนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงอาจไม่ได้บรรยายด้วยการให้ตัวละครเอกหญิงจ้องมองไปที่ตัวละครชาย หากแต่การตกเป็นฝ่ายถูกจ้องมองหรืออยู่ในสายตาของตัวละครเอกชายก็เป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอความปรารถนาของตัวละครเอกหญิงเช่นกัน เนื่องจากการตกอยู่ในสายตาของตัวละครเอกชายนั้นทำให้ตัวละครเอกหญิงกลายเป็นศูนย์กลางของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ดังจะเห็นว่า จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ความเข้าใจผิดระหว่างตัวละครเอกนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้นจนกลายเป็นศัตรูระหว่างกัน ซิคกลายเป็นเสมือนตำรวจหรือทหารที่คอยตามจ้องจับผิดการกระทำ และเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของอลิชาทุกฝีก้าว จนนำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้งและบาดหมางต่อกัน

ในหลากหลายเหตุการณ์นำเสนอการปะทะคารมระหว่างซิคและอลิชาคล้ายกับการโต้สวนหรือสืบทายาทหลักฐานระหว่างกัน เพราะต่างฝ่ายต่างอยากรู้ความจริงของกันและกัน ดังในฉากหนึ่งเมื่อซิคจับตัวอลิชามาได้แล้ว และสืบทายาทความจริงจากอลิชา แต่อลิชากลับปกปิดชื่อของตัวเอง ขณะเดียวกันซิคก็พยายามที่จะรู้คำถามเบื้องหลังของเธออยู่ตลอดเวลา จนทำให้เธอต้องสู้ด้วยการถามเขากลับบ้าง ดังที่บรรยายว่า “เธอถามแบบที่ไม่ได้สนใจคำตอบ แค่ไม่ยอมให้เกิดความเงิบงันระหว่างเธอกับเขา เพราะมันมาพร้อมความร้อนชนวนกระสับกระส่าย ร่างสูงใหญ่หันมาสบตาเธอแวบหนึ่ง ดวงตาสีเข้มทรงพลังและมองลึกเข้าไปในดวงตาเธอก่อให้เกิดแรงสะท้านรุนแรงจนอลิชารู้สึกประหลาดใจ” (ไอศิกา, 2562, น. 91) หากพิจารณาในระดับของ

การเล่าเรื่อง การสนทนาในเชิงโต้สวนกันระหว่างซิคและอลิซามีนัยเรื่องเพศแฝงอยู่ด้วย แม้จะไม่ใช่ฉากที่บรรยายถึงการร่วมรักผ่านทางเรือนร่างอย่างชัดเจน แต่การโต้สวน (inquisitional) ระหว่างกันโดยอุปลักษณ์แล้วคือรูปแบบหนึ่งของการล่องละเมิดหรือชื่นใจผ่านบทสนทนา (dialogue) ซึ่งมีลักษณะของการโต้สวนระหว่างตัวละครเอก การสนทนาซึ่งมีนัยทางเพศประกอบไปด้วยคนที่ล่องลวงและคนที่ถูกล่องลวง ซึ่งมักนำเสนอว่าตัวละครเอกชายเป็นฝ่ายที่มีอำนาจ และใช้กำลังที่เหนือกว่าในการบีบบังคับหรือเค้นเอาคำตอบจากตัวละครเอกหญิง หรือโดยนัยแล้วคือตัวละครเอกชายใช้กำลังในการชื่นใจ (Toscano, 2012)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ฉากการโต้สวนนำเสนอว่าตัวละครซิคพยายามใช้ทั้งพลังกำลังอำนาจในการขู่เชิญให้อลิซาตอบคำถามเขาก็ตาม แต่อลิซาก็กลับรู้สึกว่าการโต้สวนของซิคได้ก่อให้เกิดความรู้สึก “กระสับกระส่าย” จนทำให้อลิซาเกิดความรู้สึกประหลาดใจนั้น โดยนัยแล้วคือความรู้สึกทางเพศที่ถูกปลุกเร้าขึ้นมาผ่านการสนทนาและการถูกจ้องมองจากซิค ซึ่งมีลักษณะที่รู้กล้ำไปพร้อมกับการล่องลวงจนทำให้อลิซาเกิดอารมณ์สะท้านอย่างรุนแรง แม้ซิคจะเป็นเสมือนผู้ที่มาล่องลวงอลิซาให้เกิดอารมณ์ทางเพศ แต่หากพิจารณามุมมองของการเล่าทำให้เห็นว่า ภาพของซิคที่มีแรงดึงดูดทางเพศกลับสะท้อนให้เห็นความปรารถนาของตัวละครเอกหญิงเสียเอง นอกจากนั้น การต่อสู้ขัดขืนระหว่างซิคและอลิซาในรูปแบบตาต่อตาฟันต่อฟันยังนำไปสู่การเข้าฉากร่วมรักที่จะเกิดขึ้นต่อไปอย่างรุนแรง จนกล่าวได้ว่า ยิ่งเกิดการต่อสู้หรือตบตีระหว่างกันมากเท่าไร ยิ่งทำให้การร่วมรักนั้นร้อนแรงมากยิ่งขึ้น ดังที่บรรยายว่า “เขาไม่เคยฉุนเฉียวเพราะผู้หญิงมากขนาดนี้มาก่อน ตัวเล็กเท่าลูกแมวแต่ต่อต้านนัก ทั้งคำพูดคำจาทั้งกิริยาสู้นผิดกับขนาดตัว แฉมปากดีด่าไฟแลบไม่มียัง ชาร์ฟสะบัดต้นคอไล่อาการมัน เนื้อตัวของเข เต็มไปด้วยรอยกัด เธอตะโกนบาว ๆ ว่าเขาเป็นไอ้โจรเถื่อน ทั้ง ๆ ที่เธอนั้นแหละนางแมวเถื่อนของแท้” (ไอศิกา, 2562, น. 56) ในขณะที่อลิซาก็ใช้พลังกำลังในการตอบโต้อยู่เสมอ ดังที่บรรยายว่า

เธอถลึงตาใส่เขา ริมฝีปากเข้มเป็นเส้นตรงด้วยความขัดเคือง สองแก้มแดงกำ ดูก็รู้ว่าเธอกำลังกลัวมาก จู่ ๆ เขาก็ยื่นมืออยากจะปลอบเธอขึ้นมาจึงก้มลง ใบหน้าของทั้งคู่อยู่ห่างกันเพียงไม่กี่นิ้ว โกลั๊กันจนต่างฝ่ายต่างรู้สึกถึงลมหายใจอุ่น ๆ อลิซาเบือนหน้าหนี ปลายจมูกของเธอจึงเฉียดต้นคอเธอไปฉิวเฉียด เธอกลับตาคีย์เตรียมจะกรี๊ดพร้อมโวยวาย [...] อลิซาคิด เขาหันไปถอดเสื้อ เผยมัดกล้ามเนื้อร้อนฉ่ำเร้าใจ เธอจึงเตรียมสูดหายใจ เอาเขาสา่ยหน้า

อย่างเหนียวแน่นใจ เพราะขนาดถูกมัดจนสิ้นฤทธิ์ ดวงตาคู้งามของเธอยังไม่มีแววว่าจะยอมแพ้ (ไอศิกา, 2562, น. 69)

ในฉากข้างต้น การกระทำของซิคเป็นเสมือนผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจลงโทษที่พยายามกำราบอลิซาที่พยายามต่อสู้กลับอย่างไม่เกรงกลัว แต่ในอีกด้านกลับกลายเป็นทำให้ยิ่งปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศให้กับซิคและอลิซามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้สึกตื่นเร้าทางเพศที่เกิดขึ้นภายในตัวของอลิซาเอง โดยนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าบทบาทของผู้ล่อลวงและผู้ถูกล่อลวงได้พร่าเลือนลงไปภายใต้ความสัมพันธ์เช่นนี้ กล่าวคือต่างฝ่ายต่างถูกปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศระหว่างกันผ่านบทบาทของศัตรูกุ่แย่ง ดังจะเห็นว่าทั้งตัวละครเอกชายและตัวละครเอกหญิงแสดงออกผ่านอาการปฏิกิริยาที่ซัดซิ้นต่อสู้ไปพร้อมกับการนำเสนอท่วงท่าและเรือนร่างที่สื่อถึงทางเพศ แม้ว่าความสัมพันธ์ในลักษณะศัตรูกุ่แย่งระหว่างซิคกับอลิซาจะดำเนินไปภายใต้ขนบของโรมานซ์ ซึ่งนำเสนอว่าความขัดแย้งดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการนำไปสู่พัฒนาการของความรักและความเข้าใจระหว่างกันในตอนจบก็ตาม แต่หากพิจารณาในระหว่างเรื่องแล้ว ความขัดแย้งในรูปแบบตาต่อตาฟันต่อฟันระหว่างกันมักนำไปสู่เรื่องเพศเสมอ นวนิยายเรื่อง *หวานใจเจ้าทะเลทราย* จึงนำขนบความรักแบบศัตรูกุ่แย่งมาใช้ขับเคลื่อนในด้านเพศรสแทนที่จะเป็นด้านอุดมคติของความรัก นอกจากนั้น ความรุนแรงที่ปรากฏผ่านฉากการชิงใจที่มักให้ตัวละครเอกชายเป็นผู้กระทำกลับกลายเป็นช่วยปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศให้แก่ตัวละครเอกหญิง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.2 ด้วยแรงแห่งฤทธิ์รัก : บทบาททางเพศที่รุนแรงผ่านความสัมพันธ์แบบศัตรูกุ่แย่ง

ความสัมพันธ์ในลักษณะศัตรูกุ่แย่งในเรื่อง *ฤทธิ์รักในรอยทราย* นำเสนอผ่านเรื่องราวของตัวละครเอกหญิงคนไทยชื่อ “ดารีกา” หรือ “ดาต้า” ผู้มีอาชีพเป็นล่ามที่รู้ภาษาต่างประเทศถึงสี่ภาษา โดยเฉพาะมีความเชี่ยวชาญในภาษาอาหรับ ดารีกาทำงานเป็นล่ามให้กับคณะเดินแบบแฟชั่นซึ่งถูกจัดขึ้นในพระราชวัง ณ รัฐโยธา ในดินแดนตะวันออกกลาง การเดินทางไปทำหน้าที่ล่ามของดารีกาเป็นเพียงการทำงานบังหน้า เพราะสาเหตุเบื้องหลังที่แท้จริงคือการเข้าไปสืบตามหาพ่อของเธอที่เคยเป็นแม่บ้านในวังนี้แล้วหายตัวไป ตัวบทนำเสนอบุคลิกและนิสัยของตัวละครเอกหญิงว่ามีความเก่งกล้าและดื้อดั่งไม่ยอมใคร ตลอดจนยังเป็นผู้หญิงที่มั่นใจและชอบความท้าทาย โดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวผจญภัย ดังที่บรรยายว่า “เรื่องเที่ยวขอให้ออก มันเป็นความชอบส่วนตัวและท้าทายความสามารถ โดยเฉพาะการไปต่างบ้านต่างเมืองในหลายประเทศ การสื่อสาร

เป็นสิ่งสำคัญ และมันทำให้เรารู้จักเอาตัวรอด” (กานต์มณี, 2560, น. 13) นอกจากนั้นดารีกายังเป็นผู้หญิงที่ “ปากจัด” และ “สู้คน” หากใครตีมาก็ตีตอบ หรือร้ายมาก็ร้ายกลับ ดังที่บรรยายว่า “แรงมาแรงกลับ อย่าคิดว่ามีปากคนเดียวชนะจะ คนอย่างดารีกาไม่ยอมคนเหมือนกัน” (กานต์มณี, 2560, น. 44) หรือในฉากหนึ่งเธอโดนเหล่านางแบบดูถูกเหยียดหยามจึงโต้เถียงกลับว่า “อย่าคิดว่าเห็นเฉย ๆ แบบเธอจะนิ่งให้ถูกกระทำฝ่ายเดียว” (กานต์มณี, 2560, น. 62) ตัวบทนำเสนอชัดเจนว่า ตัวละครเอกหญิงเป็นผู้หญิงที่มีความมั่นใจ ใจกล้า และไม่ยอมคน ซึ่งลักษณะนิสัยเช่นนี้จะส่งผลที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นเมื่อไปเผชิญหน้ากับซิค

ตัวละครเอกชายผู้เป็นซิคมีรูปลักษณ์ภายนอกและนิสัยใจคอที่ไม่แตกต่างจากตัวละครเอกซิคในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเรื่องอื่นนัก ใน *ฤทธิ์รักในรอยทราย* นำเสนอตัวละครเอกชายคือ “ซิคอับบาส” รัชทายาทลำดับที่หนึ่ง อายุ 35 ปี มีความสามารถทั้งการทหาร การกีฬา และการบริหาร ตลอดจนจนมีความเป็น “แมนทั้งแท่ง ทั้งตัวและหัวใจ” (กานต์มณี, 2560, น. 8) ในด้านนิสัยใจคอ ซิคอับบาสมีทั้งด้านดุเด็ดเข็มเกรี้ยวและบางด้านก็มีความเมตตา ในด้านของความดุเด็ดนั้น ซิคอับบาสยังคงเป็นผู้ที่มีนิสัยเผด็จการ โดยเฉพาะเมื่อต้องปกครองคนและนำกองกำลังทหารไปรบกับโจร หากพิจารณาการนำเสนอบุคลิกของซิคอับบาสในมิติของความสัมพันธ์กับตัวละครเอกหญิงอย่างดารีกาแล้วทำให้เห็นว่า การนำเสนอซิคในด้านของความดุเด็ดและชอบใช้กำลังอำนาจส่งผลให้เกิดการปะทะขัดแย้งกับตัวละครเอกหญิงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมักนำไปสู่การขบขันให้เห็นความขัดแย้งในฉากการร่วมรักที่มีความรุนแรงมากขึ้นด้วย

สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างตัวละครเอกยังคงเป็นไปตามขนบของโรมานซ์ คือการเข้าใจผิดต่อเหตุการณ์บางอย่าง ดังที่พบในบทที่ชื่อ “เผชิญหน้า” ได้นำเสนอเหตุการณ์ที่นำไปสู่ความเข้าใจผิด เมื่อดารีกาแฝงตัวในฐานะล่ามเข้าไปในวังเพื่อสืบหาข่าวที่หายไป ในระหว่างที่บุคคลอื่นเผลอ ดารีกาก็แอบหลบออกมาและค้นหาไปตามห้องต่าง ๆ ภายในพระราชวัง แต่การกระทำของดารีกาไม่อาจพ้นไปจากสายตาของซิคอับบาสที่คอยจับตามองเธออยู่ อาการมีพิรุชของดารีกาจึงทำให้ซิคอับบาสเกิดความคลางแคลงใจในตัวเธอ อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่าสายตาของซิคที่เต็มไปด้วยอำนาจและการตรวจสอบ กลับทำให้ดารีกาเกิดความรู้สึกเกรงกลัวไปพร้อมกับความรู้สึกเสนาหาบางอย่างที่ลึกลับด้วย ดังที่บรรยายเมื่อซิคจับได้ว่าดารีกาเข้ามาขุ่ขามในวังว่า “เสียงทุ้มห้าวดังขึ้นจากทางเบื้องหลัง ทำเอาสาวเจ้าสะดุ้ง กลืนน้ำลายลงคอ รีบหันกลับมาอย่างรวดเร็ว เบิกตากว้างเมื่อเห็นว่าเป็นใคร ร่างสูงใหญ่ในชุดแบบอาหรับ ดวงตาสีทองทรงเสน่ห์ห้าววับคาดคั้นในทันที ดูเหมือนอีกฝ่ายจะไม่ชอบที่เธอกำลังจะเข้าไปด้านใน” (กานต์มณี, 2560, น. 24)

และจากสายตาคาดคั้นของซิคทำให้ดารีกาเกิดความรู้สึกว่า “ไม่ปลอดภัยเมื่ออยู่กับตามลำพัง ความหล่อเหลา ความสง่างาม มีมากพอ ๆ กับความน่ากลัว ความดุดัน โดยเฉพาะดวงตาสีทองคู่คมที่วาววับแปลกจากบุรุษคนอื่น” (กานต์มณี, 2560, น. 25-26) ในฉากนี้นอกจากจะนำเสนอให้เห็นจุดเริ่มต้นของความเข้าใจผิดระหว่างกันจนนำไปสู่ความขัดแย้งแล้ว ยังบ่งชี้ว่าการจับจ้องและการตรวจตราหาความจริงที่มาจากสายตาดัวละครซิค แม้จะหมายถึงการจ้องมองของอำนาจที่มาจากตัวละครชาย แต่ขณะเดียวกันสายตาแห่งอำนาจนั้นก็กลับเข้าไปกระตุ้นความรู้สึกของตัวละครเอกหญิงที่ทั้งหวาดกลัวและเร้าความสนใจที่ถูกจ้องมองจากซิคด้วย

ดารีกาสนใจซิคอับบาสซึ่งเผยออกมาแล้วตั้งแต่ต้นเรื่อง เมื่อครั้งแรกที่เธอเห็นซิคมาเป็นประธานในพิธีเปิดงานแฟชั่นโชว์ แม้เหตุการณ์ครั้งนั้นจะเป็นครั้งแรกที่ดารีกาและซิคได้พบกัน แต่ทั้งสองยังไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากนัก อย่างไรก็ตาม การพบกันของทั้งคู่ได้เผยเป็นนัยว่า ดารีกาสนใจซิคอับบาสอย่างมากตั้งแต่ต้นเรื่อง ดังที่ดารีกามองเห็นซิคครั้งแรกแล้วเกิดความรู้สึกว่า “เขาคือคนเดียวที่ออร่าจับมาก ออ...พลังแห่งความหล่อดิบ หล่อเถื่อน [...] ดารีกาผู้ไม่เคยตะลึงกับความหล่อของบุรุษคนไหนมาก่อนยังจ้องตาไม่กะพริบ [...] จังหวะเดินผ่านปรายตามาสบกับดวงตากลมโตที่จ้องมองชนิดเรียกได้ว่าตกอยู่ในอาการตะลึง” (กานต์มณี, 2560, น. 17-18) อาการของดารีกาที่เสมือนควบคุมตัวเองไม่ได้จนทำให้ไม่อาจละสายตาในการมองซิคได้เผยให้เห็นว่า ในเบื้องลึกของดารีกาเองนั้นสนใจในตัวซิคอย่างรุนแรง ความปรารถนาของเธอถูกกระตุ้นขึ้นอย่างทันทีทันใด และถูกตรึงไว้เสมือนต้องมนตร์สะกด ความปรารถนาต่อซิคจึงเป็นสิ่งที่มียู่แล้วในตัวละครเอกหญิง เหตุการณ์การได้สบตากับซิคเป็นเพียงการกระตุ้นเร้าให้ความปรารถนานั้นเผยออกมา ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ซิคเฝ้าจับตาเธอขณะแอบเข้าไปในวัง จึงทำให้ความปรารถนาต่อซิคถูกปลุกเร้าขึ้นอีกครั้ง

อย่างไรก็ดี ดารีกาพยายามกดขี่ความปรารถนาต่อซิคอับบาสไว้โดยให้เหตุผลว่า เธอมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางมายังรัฐไบยาเพื่อตามหาป้า ไม่ใช่การเดินทางมาเพื่อความปรารถนาของตนเอง ดารีกาจึงพยายาม “ปกปิดความรู้สึกบางอย่างที่วิ้งมากระแทกหัวใจ” (กานต์มณี, 2560, น. 18) เอาไว้ตั้งแต่แรกเห็นซิค นอกจากนั้น หลังจากที่ดารีกาเผชิญหน้ากับซิคแบบสองต่อสอง ถูกซิคกลางแคลงใจและยังกล่าวหาว่าเธอเป็นผู้ร้ายคนหนึ่ง ยิ่งทำให้ดารีกาพยายามกดขี่ความรู้สึกปรารถนาต่อซิคไว้ และแปรเปลี่ยนเป็นความแค้นแทน หากพิจารณาตามขนบของโรมานซ์แล้ว ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในใจของตัวละครเอกหญิงจนนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่กลายเป็นศัตรูต่อกันระหว่างตัวละครเอกมีบทบาทหน้าที่เป็นอุปสรรคหนึ่งที่จะนำไปสู่การคลี่คลาย

ซึ่งเป็นพัฒนาการในการแสดงความรักกันในตอนจบ ทว่าความขัดแย้งที่ปรากฏภายในเรื่อง *ฤทธิ์รักในรอยทราย* กลับนำไปสู่การเปิดเผยถึงอารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงมากขึ้นเรื่อย ๆ ตัวบทนำเสนอว่า ยิ่งตัวละครเอกหญิงแสดงออกว่าเกลียดชังมากเท่าไร ตัวละครเอกชื่อกก็ยิ่งอยากร่วมรักกับเธอมากขึ้นเท่านั้น ดังในฉากหนึ่งเมื่อดาริกาต่อสู้กับช็อคด้วยการทุบแฉกกัน ราคาแพงซึ่งช็อคหวงแหนแตกกระจาย ดาริกาสะใจกับการกระทำของเธอ แต่ขณะเดียวกันก็ยั่วโทษสะจนทำให้ช็อคอยากจะร่วมรักกับเธออย่างรุนแรง ดังบรรยายว่า

ไม่มีแววตาปราณีในดวงตาคู่คม มีแต่ความมุ่งมั่นซึ่งมันก่อตัวมาจากความร้อนระอุภายในได้รุ่มผ้า และการสั่งการของสมองที่บอกให้ช็อคอับบาสูไม่เคยสนใจไยดีสตรีคนไหนมานานอยากปลดปล่อยพันธนาการอันร้อนระอุให้บรรเทาเบาบางลง ตอนเจอเธอในฐานะล่าม เขาบอกตัวเองว่าอย่าไปยุ่ง บอกตัวเองให้อดทน แต่เมื่อเธอรันทาที่ เขาก็ไม่มีความจำเป็นใดต้องอดทนอีก ความโมโห ความโกรธ ที่มาพร้อมกับแรงปรารถนา ไม่อาจมอดดับได้เลยจนกว่าเขาจะจับเจ้าหล่อนกดลงใต้ร่างได้สำเร็จ (กานต์มณี, 2560, น. 101-102)

เมื่อพิจารณาฉากดังกล่าวโดยผิวเผินแล้วจะเห็นว่า การกระทำและเจตนาของช็อคสื่อไปในทางใช้อำนาจและมีนัยถึงการนำไปสู่การคุกคามทางเพศอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาภายใต้ขอบความสัมพันธ์แบบศัตรูคู่แค้นที่มีตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของความสัมพันธ์นี้ ทำให้เห็นว่าเจตนาและการกระทำของช็อคเกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การร่วมรักกับตัวละครเอกหญิง และการร่วมรักที่รุนแรงนั้นสัมพันธ์กับบทบาทและพฤติกรรมคือตึงและมั่นใจของตัวละครเอกหญิงในฉากดังกล่าวจึงส่งผลให้แรง “กด” ของช็อคที่ต้องการให้ตัวละครเอกหญิงอยู่ใต้ร่างของตนเองนั้นกลับส่งผลที่ย้อนแย้งในตัวเอง นั่นคือแทนที่ความขัดแย้งและปะทะกันจะสร้างให้เกิดเป็นศัตรู หากแต่นำไปสู่การสร้างสายสัมพันธ์รักที่แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ตัวบทยังนำเสนออีกว่า ภายใต้ความสัมพันธ์แบบศัตรูทำให้ความรู้สึกของตัวละครเอกหญิงโน้มเอียงไปสู่การยอมรับอารมณ์รักใคร่ที่มีต่อช็อคมากยิ่งขึ้น ความสัมพันธ์แบบศัตรูคู่แค้นที่ปรากฏในฉากร่วมรักจึงมีนัยของการเผยความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง ดังจะเห็นว่า หลังจากการปะทะคารมกันระหว่างช็อคอับบาสมักนำไปสู่การเปิดเผยความปรารถนาของดาริกา ซึ่งถูกนำเสนอในรูปแบบของความเกลียดชังแต่ขณะเดียวกันก็รัก ดังที่บรรยายว่า “เกลียดเธออย่าดาต้า หล่อนไม่ได้เกลียดหล่อนแค่นั้น และโดยเฉพาะหัวใจตัวเองที่เต้นระส่ำเหมือนจะบ้าเสียให้ได้ ความรู้สึกมันชัดเจน

มากขึ้น” (กานต์มณี, 2560, น. 108) หากกลับไปพิจารณาความปรารถนาของดารีกาที่มีต่อซิค ตั้งแต่ต้นเรื่อง รวมทั้งการร่วมสุขสมกับความรุนแรงอันเกิดจากการร่วมรักกับซิคได้เผยว่า สายสัมพันธ์ในลักษณะศัตรูคู่แค้นเป็นเพียงการแสดงบทบาทหนึ่งที่น่าไปสู่การปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศให้แก่ดารีกาได้ในที่สุด

ในอีกด้านหนึ่ง ขนบของนวนิยายโรมานซ์นำเสนอตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง โดยเฉพาะในโครงสร้างความสัมพันธ์แบบศัตรูคู่แค้น ตัวละครเอกหญิงมักเป็นผู้หญิงที่เก่งกล้าสามารถ แม้จะถูกตัวละครเอกชายทำร้ายหรือกดขี่ขึ้นใจเพียงใด ก็จะไม่ยอมรักหรือแสดงออกซึ่งความรักต่อตัวละครเอกชายอย่างง่ายดาย ความสัมพันธ์ศัตรูคู่แค้นจึงนำไปสู่การวางตำแหน่งของตัวละครเอกหญิงว่าเป็นผู้ตัดสินใจเลือกว่าจะตอบรับรักตัวละครเอกชายหรือไม่ ดังจะเห็นว่าโครงเรื่องลักษณะเช่นนี้มักจบลงด้วยการที่ตัวละครเอกชายยอมรับว่าตนเองผิดและทำไม่ดีกับตัวละครเอกหญิงมาตลอด และสารภาพรักกับเธอ ในด้านหนึ่งจึงสะท้อนให้เห็นสิ่งที่ทาเนีย มอดเลสกี เรียกว่าการแก้แค้นของตัวละครเอกหญิงตามสูตรสำเร็จของโรมานซ์ (Modleski, 2008, p. 37) นอกจากนี้ ยังเผยให้เห็นความล้มเหลวของตัวละครเอกชายที่เชื่อมั่นในอำนาจของตนเองมาตั้งแต่แรก เพราะท้ายที่สุดต้องตกอยู่ในอำนาจของความรักที่มีต่อตัวละครเอกหญิง บทสรุปที่นำไปสู่การยอมแพ้ของตัวละครเอกชายและการพลิกให้ตัวละครเอกหญิงเป็นฝ่ายเลือก หากพิจารณามุมมองของการเล่าเรื่องที่มาจากตัวละครเอกหญิงแล้ว การที่ตัวละครเอกหญิงได้มาซึ่งความรักคือการลดอำนาจของตัวละครเอกชายให้กลายเป็นเพียงผู้ถูกกระทำ อีกนัยหนึ่งคือตัวละครเอกหญิงมีบทบาทเป็นผู้กระทำการในความสัมพันธ์นี้ด้วย เหตุการณ์ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ว่าตัวละครเอกหญิงยอมรับว่าตนเองมีความปรารถนาทางเพศต่อซิคจะปรากฏในฉากการร่วมรักอย่างรุนแรง ดังที่บรรยายในเรื่องว่า “ดารีการู้ถึงพลังอำนาจระหว่างชายหญิง โดยเฉพาะกับคนที่ส่งผลต่อหัวใจตั้งแต่แรกที่ได้สบตา เรียวแรงของเธอจึงลดน้อยถอยลงทุกที ความรุนแรงแกมป่าเถื่อน ความดุตันแสดงออกมากมาย แต่ไม่ได้ขาดดิษฐ์ มีความเรียกร้องเร้าอยู่ในที” (กานต์มณี, 2560, น. 159) ในฉากนี้ดารีกาสุขสมกับการร่วมรักกับซิค แม้ตัวบทจะนำเสนอว่าซิคเป็นฝ่ายได้รับ “ชัยชนะ” จากการทำให้ดารีกาหมดเรียวแรงกำลังในการต้านทานขัดขืนเขาได้

อย่างไรก็ดี การเผยว่าซิคมีผลต่อหัวใจกับดารีกาตั้งแต่แรกเห็น ความต้องการของดารีกาเองที่อยากได้ซิคมาครอบครอง ทำให้การได้ร่วมรักกับซิคจนเกิดความสุขสมทางเพศของดารีกาจึงมีนัยถึงความสมปรารถนาของดารีกาด้วยเช่นกัน จนอาจกล่าวได้ว่า ฝ่ายที่ได้รับชัยชนะที่แท้จริงคือดารีกาเอง ดังที่ในภายหลังซิคยอมรับความผิดพลาดจึงกลับกลายมาสารภาพรักต่อดารีกาและขอเธอเป็นภรรยา ในฉากนี้ดารีกาใช้คำถามในเชิงโต้กลับว่า “แล้วถ้าฉันบอกว่าให้ท่าน

ซิคเป็นสมบัติของฉันทบ้างละคะ” จนนำไปสู่คำตอบของซิคว่า “ยินดีมาก ๆ ยกให้เป็นสมบัติทั้งตัว และหัวใจ” (กานต์มณี, 2560, น. 189) บทสนทนาของดารีกาได้พลิกสถานะกลับจากซิคที่มองเห็นผู้หญิงเป็นวัตถุกลับกลายเป็นซิคที่เป็นวัตถุทางเพศของเธอเอง นอกจากนั้นดารีกายังเป็นฝ่ายที่ทำให้ซิคหลงเพื่อคลั่งและสยบยอมในบทบาททางเพศของดารีกา “คล้าย ๆ คนคลุ้มคลั่งทุกอย่างมันเหนือการควบคุมของสมอง ร่างกายเป็นตัวกำหนดบทบาทรักทั้งหมด” (กานต์มณี, 2560, น. 322) อาการคลุ้มคลั่งของซิคต่อการร่วมรักกับดารีกาในตอนท้ายเรื่อง คล้ายอาการเดียวกันกับที่ดารีกาพบกับซิคครั้งแรก อย่างไรก็ตาม ในครั้งนั้นดารีกาเป็นฝ่ายที่ควบคุมตัวเองไม่ได้ราวกับตกอยู่ในเสน่ห์หาของซิค แต่ในครั้งนี้นักกลับกลายเป็นซิคที่ตกอยู่ในเสน่ห์หาทางเพศของดารีกาเสียเอง นอกจากนั้นความขัดแย้งอันเกิดจากการที่ซิคมองเห็นว่าดารีกาเป็นศัตรูผู้ร้าย แต่กลับกลายมาสารภาพรักและคลั่งไคล้ดารีกาแทน ซึ่งเปรียบเสมือนการประกาศชัยชนะอย่างหนึ่งของตัวละครเอกหญิงที่พลิกผันสถานะของซิคจากศัตรูมาเป็นคนรักที่บำเรอความสุขทางเพศให้แก่ตัวละครเอกหญิงในที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกในลักษณะศัตรูคู่แค้นตามขนบของโรมานซ์ที่ปรากฏในนวนิยายโรมานซ์ทั้งสองเรื่องดังกล่าว มักพบในช่วงการพัฒนาความสัมพันธ์ ซึ่งถือเป็นอุปสรรครูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดของตัวละครเอกชายและตัวละครเอกหญิงเอง ตัวละครเอกหญิงภายใต้ความสัมพันธ์ดังกล่าวมักถูกนำเสนอให้เป็นผู้หญิงที่เก่งกล้าสามารถเพื่อสร้างความขัดแย้งให้ชัดเจนมากขึ้นเมื่อเผชิญหน้ากับตัวละครเอกชาย บุคลิกที่เก่งกล้าหรือในบางครั้งก็แสดงออกในด้านร้ายเป็นที่รู้กันดีว่าเป็นบทบาทหนึ่งที่ตัวละครเอกหญิงแสดงออกเพื่อเอาชนะตัวละครเอกชาย จนท้ายที่สุดความขัดแย้งก็เข้ามาซึ่งจุดเปลี่ยนที่ทำให้ตัวละครเอกเกิดความเข้าใจและรักกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรู้ใจตนเองของตัวละครเอกชายที่นำไปสู่การสารภาพรักต่อตัวละครเอกหญิง อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ในลักษณะศัตรูคู่แค้นที่ปรากฏในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษากลับพบความแตกต่างออกไป กล่าวคือความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวถูกขบเน้นในฉากการร่วมรักกันระหว่างตัวละครเอกชายและตัวละครเอกหญิง และถูกทำให้ดูสิ้นเกินจนกลายเป็นบทรักที่รุนแรง นอกจากนั้นความรักและความเข้าใจระหว่างตัวละครที่เกิดขึ้นในตอนจบก็ถูกคลี่คลายด้วยการร่วมรักที่รุนแรงของตัวละครเอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมรักที่รุนแรงอันเกิดจากความสัมพันธ์ในลักษณะศัตรูยังนำไปสู่การเปิดเผยความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงด้วย นอกจากนั้นความสัมพันธ์แบบศัตรูคู่แค้นยังเน้นบทบาทตัวละครเอกหญิงในฐานะผู้กระทำและเป็นฝ่ายที่ได้รับ “ชัยชนะ” จากการที่ตัวละครเอกชายสยบยอม และได้ตัวละครเอกชายมาครอบครองในฐานะผู้ให้ความสุขสมทางเพศแก่ตัวละครเอกหญิง ความสัมพันธ์ในแบบ

ศัตรูคู่แค้นที่ปรากฏในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษาจึงถูกนำมาใช้เป็นหนทางในการนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง

4.3 ตัวละครชู้ในฐานะวัตถุแห่งความสุขทางเพศ

ชนบของโรมานซ์หลังจากผ่านพ้นช่วงพัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกคือการคลี่คลายจนนำไปสู่การทำความเข้าใจและรักกันในที่สุด แม้นวนิยายโรมานซ์บางเรื่องจะนำเสนอความสัมพันธ์ในเชิงอารมณ์ของความใคร่ แต่ในตอนจบมักถูกนำเสนอเรื่องรักใคร่ดังกล่าวให้กลายเป็นเรื่องของความรักที่มีคุณค่าและสูงส่งผ่านการแต่งงานและสร้างครอบครัว โดยเน้นย้ำถึงความสุขที่เกิดขึ้นจากการสมความปรารถนาในความรักของตัวละครเอกหญิง (Regis, 2003, p. 28) อย่างไรก็ตาม นอกจากการครองคู่และสร้างสายสัมพันธ์รักระหว่างตัวละครเอกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษา ยังมีนัยของความสมหวังในการสุขสมทางเพศของตัวละครเอกหญิงไปพร้อมกันด้วย การแต่งงานและได้ครองคู่กับชู้จึงมีนัยถึงการได้มีความสุขทางเพศไปจนนิรันดร์

การนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง และลงเอยด้วยการครองครองตัวละครเอกชายผู้เป็นชู้ในตอนจบ ด้านหนึ่งคือการทำให้เรื่องเร้ากามารมณ์เป็นที่ยอมรับได้ตามค่านิยมและบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ขณะที่การนำเสนอความสุขทางเพศของตัวละครเอกหญิงก็สะท้อนความปรารถนาของตัวละครเอกหญิงต่อผู้ชายในอุดมคติ (idealized male) ดังจะเห็นว่า ภาพของตัวละครเอกชายที่ตัวละครเอกหญิงเลือกในตอนจบจะต้องมีคุณสมบัติที่ครบถ้วน ทั้งรูปลักษณ์หน้าตาและสถานะทางสังคม นอกจากนี้ การจบลงด้วยความสุขสมหวังและได้ครองคู่กับชู้ผู้มีทั้งรูปลักษณ์และทรัพย์สมบัติที่เพียบพร้อมในเชิงอุดมคติดังกล่าว สะท้อนให้เห็นอุดมคติของความสุขของตัวละครเอกหญิง ราวกับเป็นรางวัลหรือของขวัญต่อการสู้ฝ่าฟันกับอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดทั้งเรื่อง ชนบสำคัญของเรื่องแนวโรมานซ์อีกองค์ประกอบหนึ่ง จึงเป็นการสร้างความหวังถึงอนาคตที่ดีกว่า ทั้งการได้รับความรักที่ดีจากชู้และการได้เลื่อนสถานะทางสังคม

ในหัวข้อนี้จึงมุ่งวิเคราะห์นัยสำคัญของการนำเสนอลักษณะของตัวละครเอกชู้ในฐานะผู้ชายในอุดมคติของตัวละครเอกหญิง โดยเผยให้เห็นว่า ตัวละครชู้ในอุดมคติมีส่วนทำให้ตัวละครเอกหญิงเกิดแรงขับเคลื่อนด้วยความปรารถนาซึ่งมีนัยของความหวังและพลังในการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศ ขณะเดียวกัน ภาพอุดมคติของชู้ก็ครอบงำให้ตัวละครเอกหญิงยอมตกอยู่ใน

อำนาจของแรงปรารถนานั้นเสียเอง ซึ่งตอกย้ำความหวังถึงความสุขต่อผู้ชายในอุดมคติดังกล่าว ส่งผลให้ตัวละครเอกหญิงยอมทนทุกข์ทรมานกับการรอคอยคำมั่นสัญญาเพื่อที่จะไปสู่ความสุขสมหวังในตอนจบนอกจากนั้น ภาพของซิคในอุดมคดียังถูกทำให้กลายเป็นไทย โดยนำรูปลักษณ์ภายนอกมาสอดแทรกไว้ด้วยลักษณะนิสัยและพฤติกรรมตามขนบของความเป็นไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภายใต้แรงปรารถนาทางเพศที่มีต่อตัวละครซิคก็มีความหวาดวิตกต่อความเป็นต่างชาติที่มีในตัวของซิคด้วยเช่นกัน

4.3.1 เจ้าชายเทพบุตร : ความเป็นชายชาวอาหรับกับความเป็น (ชาย) ไทย

ลักษณะสำคัญที่ทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายต่างจากนวนิยายโรมานซ์ทั่วไปคือ การให้ตัวละครเอกชายเป็นผู้ชายชาวตะวันออกกลาง ซึ่งมีสถานะเป็นซิคหรือกษัตริย์ผู้ปกครองประเทศในดินแดนตะวันออกกลาง ภาพการนำเสนอตัวละครเอกชายจึงเป็นเชื้อชาติอาหรับ รูปลักษณ์ภายนอกมีผิวสีเข้ม ใบหน้าคม และมีหนวดเครา เรือนร่างสูงใหญ่และมีมัดกล้ามเนื้อ รูปลักษณ์ภายนอกของตัวละครเอกชายยังสัมพันธ์กับการนำเสนอบทบาททางเพศที่รุนแรงและเร่าร้อน ตัวละครซิคมักเป็นผู้ชายที่มีความต้องการทางเพศสูง และมักทำให้ตัวละครเอกหญิงสุขสมทางเพศอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ตัวละครซิคจึงสร้างแรงดึงดูดและเร้าใจต่อความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ภาพของตัวละครซิคที่ถูกนำเสนอเน้นแต่เพียงด้านเรือนร่างและบทบาททางเพศ ขณะที่พื้นฐานชีวิตและบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของซิคในฐานะกษัตริย์ในประเทศตะวันออกกลางกลับถูกลดทอนออกไปจนไม่มีความสมจริง การที่ภาพเสนอของซิคเป็นเพียงรูปแบบเพื่อก่อให้เกิดความปรารถนาทางเพศ ส่งผลให้ตัวละครซิคมีลักษณะของผู้ชายในฝันซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยสร้างเสริมจินตนาการทางเพศของผู้หญิง ในหัวข้อนี้ศึกษาตัวละครซิคในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในฐานะที่เป็นภาพสะท้อนให้เห็นความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง โดยที่ภาพของตัวละครซิคถูกนำมาเพียงรูปแบบขณะที่บุคลิกและลักษณะนิสัยยังคงมีลักษณะผสมผสานระหว่างผู้ชายตะวันออกกลางที่ยังมีนิสัยบางด้านตามคุณค่าแบบวัฒนธรรมไทย

4.3.1.1 ตัวละครซีคกับการวิพากษ์ความเป็นชายไทย

ใน *ระอุรักเจ้าทะเลทราย* นำเสนอภาพของตัวละคร “ซีคฟาริส” ด้านรูปลักษณะหน้าตาที่หล่อเหลา คมคาย ยังหนุ่มแน่น และบทบาททางเพศอย่างรุนแรง ตัวบทได้บรรยายภาพของซีคฟาริสผ่านสายตาของตัวละครเอกหญิงว่า “ร่างของใครบางคนที่ยืนอยู่ข้างเตียงก็ทำให้มุกระวีต้องเบิกตากว้าง แม่เจ้า นั่นคนหรือเทพบุตร เพราะชายในชุดกันดูราสีขาว มีผ้าคลุมศีรษะเสริมให้ใบหน้าดูโดดเด่นออกมา ดวงตา คิ้ว คาง รับกันอย่างเหมาะเจาะ ใบหน้าแบบนี้เธอเคยเห็นในเฟซบุ๊ก พวกซีคอาหรับ” (นศามณี, 2562, น. 14) หรือในอีกฉากหนึ่ง “มุกระวีมองภาพที่ค้นจากในกูเกิลเทียบกับคนตรงหน้าแล้วต้องสุดลมหายใจลึกลับ ๆ กัน เป็นคนเดียวกันจริง ๆ ด้วย ซีคสุดหล่อที่มียอดติดตามอินสตาแกรมกว่าล้านคน” (นศามณี, 2562, น. 19) ความหล่อของซีคในแบบที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงตื่นตาตื่นใจคือผู้ชายที่มีลักษณะร่างใหญ่และร่างกายบึกบึนด้วยมัดกล้ามเนื้อ ดังที่บรรยายว่า “ฟาริสลุกขึ้นมาทำให้มุกระวีได้เห็นแผงอกกว้าง ๆ ที่มีไรขนสีน้ำตาลหนาแน่นเกาะกันเป็นกลุ่มตรงหน้าอก อีกทั้งหน้าท้องก็มีแต่ลอนกล้ามเนื้อแน่น ๆ ดีที่ผ้าห่มยังปิดตรงส่วนสำคัญไว้ ไม่อย่างนั้นมุกระวีคงหัวใจวายตาย” (นศามณี, 2562, น. 22) นอกจากนี้รูปลักษณะหน้าตาและเรือนร่างที่จะต้องหล่อเหลาและร่างใหญ่แล้ว องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยปลุกเร้าความตื่นตาตื่นใจให้กับอารมณ์ปรารถนาของตัวละครเอกหญิง คือการสร้างความแปลกใหม่ผ่านบทบาททางเพศที่ซีคมีความต้องการทางเพศอยู่ตลอดเวลา ดังที่บรรยายว่า “ท่าทางของเขาก็เห็นกระหายขนาดหนักราวกับไม่เคยเจอผู้หญิงมานาน ไม่อยากเชื่อว่าซีคแห่งนี้มีดีสจะเป็นคนแบบนี้ จนเวลานี้เธอเริ่มกลัวว่าเขาจะทำอะไรมากกว่าจูบ ซีคสมัยนี้ไว้วางใจไม่ได้จริง ๆ เห็นยิ่งกว่าโจรทะเลทรายที่เธอเคยเจอมาเสียอีก” (นศามณี, 2562, น. 90)

ในด้านลักษณะนิสัยยังเป็นสิ่งที่ตัวละครเอกหญิงคาดเดาได้ยาก มีความลึกลับและอ่านไม่ออก ตลอดจนต้องมีพลังดึงดูดทางเพศอย่างรุนแรงและต้องรู้ความรู้สึกของผู้หญิงว่าต้องไปถึงจุดใดที่เธอต้องการ ในฉากหนึ่งหลังจากมุกระวีร่วมรักกับซีคอย่างรุนแรงถูกบรรยายอย่างละเอียดว่า การร่วมรักนั้นจะต้องมีกลวิธีการทำให้มุกระวีไปถึงจุดสุขสมได้ ดังบรรยายว่า “ผมจะพาคุณไปพักผ่อนนะครับที่รัก’ เขายิ้มกริ่ม อุ้มคนที่ซุกหน้าเข้าหาอกด้วยความอายไปวางไว้ที่เตียง ฟาริสไม่ใช่คนเห็นแก่ตัว เขาต้องการทำให้มุกระวีมีความสุข แม้เขาเองจะยังไม่ได้ปลดปล่อย แม้อยากจะตัดดวงความสุขจากเธอแต่ก็จะอดทนรออย่างใจเย็น” (นศามณี, 2562, น. 107) ในอีกฉากหนึ่งนำเสนอให้เห็นบทบาททางเพศของซีคที่มีความชำนาญในการทำให้ผู้หญิงมีความสุข ดังที่บรรยายว่า “มุกระวีกัดปากแน่น กลั้นเสียงครางที่อาจจะหลุดออกมาได้ทุก

เมื่อ การปลูกเร้าอย่างช้าของของเขากำลังทำให้เธอหวมไหวเหมือนคนกำลังจะจมน้ำและต้องการหลักยึด ฟาริสจูบแก่ง จูบอย่างที่อยู่จุดที่ควรจูบ รู้ว่าตรงไหนเป็นจุดอ่อนไหวสำหรับผู้หญิง” (นศามณี, 2562, น. 164) ฉากการร่วมรักที่เน้นบทบาทและความสามารถเรื่องบนเตียงของซิคซึ่งทำให้ตัวละครเอกหญิงไปสู่จุดสุขสมได้คือการเผยถึงคุณสมบัติทางเพศที่ผู้หญิงปรารถนา

ความปรารถนาต่อชายชาวตะวันตกกลางทั้งรูปลักษณ์ภายนอกและบทบาททางเพศ โดยนัยหนึ่งคือการย้อนกลับไปวิพากษ์ถึงลักษณะความเป็นชายชาวไทยว่า ไม่มีคุณสมบัติเพียงพอที่ตัวละครเอกหญิงปรารถนา ดังจะเห็นว่าในเรื่อง *ระอุรักเจ้าทะเลทราย* นำเสนอตัวละครชายไทยชื่อ “นักรบ” ซึ่งเป็นผู้กำกับละครที่คอยติดตามและสนใจมุกกระวี ตัวบทไม่ได้เน้นการนำเสนอรูปลักษณ์ภายนอกของตัวละครนักรบมากนัก แต่นำเสนอลักษณะนิสัยว่าเป็นผู้ชายที่ไม่กล้าจีบผู้หญิงและไม่มีความมั่นใจในตัวเอง อีกทั้งยังมองว่า ตนเองไม่เหมาะสมกับมุกกระวี ดังที่บรรยายว่า “เขาเคยคิดเล่น ๆ ว่า ถ้าคบหากันจริง ๆ เส้นทางรักจะไปรอดหรือเปล่า ทำให้ยังไม่กล้าเปิดเผยความรู้สึกให้รู้ เพราะเกรงว่าหากมุกกระวีไม่ได้คิดเหมือนเขา เธออาจจะรู้สึกตะขิดตะขวงใจ แล้วจะทำงานด้วยกันลำบาก” (นศามณี, 2562, น. 214) ตัวบทนำเสนอให้เห็นอย่างเด่นชัดว่านักรบเป็นชายที่ไม่มีความมั่นใจ ไม่กล้าเสี่ยง และมีลักษณะเหมือนคนขี้ขลาด นอกจากนี้การรู้ไม่เท่าทันความรู้สึกหรืออารมณ์อันอ่อนไหวของผู้หญิง ทำให้มุกกระวีไม่คิดจะสนใจเขานัก บางครั้งมุกกระวีก็อ่านเกมของนักรบออกจนไม่เกิดความตื่นเต้น ดังที่บรรยายความในใจของมุกกระวีในฉากหนึ่งเมื่อนักรบชวนเธอไปกินข้าวเย็นด้วย “มุกกระวีฟังแล้วสรุปแบบไม่เข้าข้างตัวเองว่ามารูปแบบนี้คือเขากำลังขายขนมจีบ ริมฝีปากที่กำลังจะตอบปฏิเสธเพราะไม่ยอมรับขนมจีบของเขา ทั้งที่ในท้องยังเต็มไปด้วยโรตีแน่นขนัด” (นศามณี, 2562, น. 258)

หากเปรียบเทียบตัวละครชายอย่างนักรบกับตัวละครซิค นักรบคือผู้ชายที่มีลักษณะด้อยกว่าตัวละครซิคในทุกด้าน ทั้งนิสัยที่ไม่เด็ดขาด รูปลักษณ์หน้าตาที่ไม่ดึงดูดใจ ตลอดจนบทบาทการแสดงออกถึงความรักที่ไม่มีสีสัน ฉากการจีบของนักรบถูกนำเสนอผ่านการเปรียบเทียบกับลักษณะการกินของตัวละครเอกหญิง ดังจะเห็นว่า ความพยายามในการแสดงออกถึงความรักของนักรบมีรสชาติจืดชืดและไร้สีสันได้ถูกนำไปเปรียบกับ “ขนมจีบ” ซึ่งมุกกระวีเห็นว่าเป็นสิ่งธรรมดา นอกจากนั้นอีกนัยหนึ่งคือการรู้ทันว่านักรบต้องการจีบเธอ วิธีการจีบผู้หญิงของผู้ชายไทยจึงไม่ก่อให้เกิดความท้าทายอีกต่อไปแล้ว ขณะเดียวกัน การเปรียบเทียบความสัมพันธ์กับซิคเป็นเสมือน “โรตี” ที่ได้กินเข้าไปจนอึดท้องได้เผยว่า ความสัมพันธ์กับซิคคือรสชาติแปลกใหม่ ไม่คุ้นเคย และยังทำให้มุกกระวีหิวกระหายจนกินเข้าไปจนเต็มอึด รสชาติของ

อาหารจึงหมายถึงรสชาติของเพชรส การกินอาหารที่มีรสชาติที่แปลกใหม่และไม่คุ้นเคยคือความปรารถนาต่อเพชรสที่แตกต่างออกไปซึ่งไม่มีในคุณสมบัติของตัวละครชายไทย อาจกล่าวได้ว่าคุณสมบัติของผู้ชายไทยอย่างนักรบไม่สร้างความตื่นเต้น หรือปลุกเร้าความปรารถนาใดแก่ตัวละครเอกหญิงอย่างมุกระวีได้

ภาพของซิคที่เป็นชายชาวตะวันตกกลางที่แม้จะถูกนำเสนอผ่านภาพลักษณ์ตายตัวบางอย่างของชายชาวอาหรับ ดังที่ปรากฏผ่านสื่อโซเซียลซึ่งเป็นเพียงภาพผิวเผิน คือผู้ชายที่หน้าตาหล่อเหลาคมคาย ผิวเข้ม ร่ามใหญ่ และกำยำ อันเป็นกระบวนการที่เลือกหยิบมาเฉพาะรูปแบบภายนอกหรือผิวเผิน กลับมีพลังที่สามารถสร้างความตื่นเร้าและแรงดึงดูดทางเพศให้แก่ตัวละครเอกหญิงได้ โดยนัยหนึ่ง ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงจึงเกิดขึ้นจากการผูกโยงเข้ากับเชื้อชาติและความเป็นชายชาวอาหรับ เพื่อนำเสนอเฉพาะในด้านบทบาททางเพศเพื่อสร้างรสชาติที่แปลกใหม่ การนำเสนอแต่เพียงคุณลักษณะภายนอกของซิคโดยจับเน้นบทบาททางเพศที่สมบูรณ์แบบยังกลับไปเผยให้เห็นคุณสมบัติของตัวละครเอกชายคนไทยที่ด้อยกว่าและไม่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางเพศ การนำเสนอลักษณะความเป็นชายชาวตะวันตกกลางที่น่าปรารถนา จึงมีนัยการวิพากษ์ลักษณะความเป็นชายแบบไทยด้วย

4.3.1.2 ตัวละครซิคตามแบบวัฒนธรรมไทย

การที่ตัวละครเอกหญิงคนไทยได้ครองรักกับตัวละครซิคซึ่งเป็นชาวอาหรับ ทำให้แก่นเรื่องของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคือความรักข้ามเชื้อชาติ ใน *ฤทธิ์รักในรอยทราย* แม้ตัวละครเอกซิคจะเป็นคนเชื้อสายอาหรับซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความรัก แต่สุดท้ายก็สามารถรักและแต่งงานกับตัวละครเอกหญิงไทยได้ ซึ่งเป็นการตอกย้ำอุดมคติสูงส่งของความสัมพันธ์รักคือ “เพราะความรักชนะทุกสิ่ง” (กานต์มณี, 2560, น. 264) ตลอดจนยกย่องเทิดทูนความรักข้ามเชื้อชาติว่า “ความรักนำพาทุกสิ่งมาเป็นรางวัล มาเป็นของขวัญให้ชีวิตเราสองคน” (กานต์มณี, 2560, น. 324) แม้ตัวบทจะนำเสนอว่า “ความรัก” คือสะพานเชื่อมประสานความแตกต่างทางเชื้อชาติและชนชั้นจนสามารถครองรักกันได้ โดยหนทางในการเชื่อมประสานความแตกต่างระหว่างซิคกับตัวละครเอกหญิงไทยนอกจากความรักแล้วคือความสัมพันธ์ทางเพศ อย่างไรก็ตามการครองคู่ของ “เราสอง” ที่แตกต่างทางเชื้อชาติซึ่งจบลงอย่างราบรื่นกลับแฝงไว้ด้วยความหวาดวิตกของตัวละครเอกหญิงต่อความเป็นอื่นทางเชื้อชาติอยู่ด้วย ในเรื่อง *ฤทธิ์รักในรอยทราย* นำเสนอภาพของตัวละครเอกซิคเช่นเดียวกับเรื่อง *ระอุรักเจ้าทะเลทราย* กล่าวคือ “ซิคอับบาส” มีส่วนผสม

สองด้าน คือด้านรูปลักษณะภายนอก ความเป็นชายชาวอาหรับตามแบบฉบับ คือมีทั้งความหล่อเหลา คมคาย ผิวสีน้ำตาล ดิบเถื่อน รูปร่างแข็งแรงมีมัดกล้ามเนื้อ ดังที่บรรยายว่า “ความกำยำ แผงอกที่อุดมด้วยมัดกล้ามเนื้อ ไรขนที่เป็นทิวลากยาวสีน้ำตาลเข้ม ลอนซิกซ์แพ็ก เห็นแล้วหัวใจจะวาย กล้ามแขนล่า ๆ บอกถึงความเป็นคนสุขภาพดี” (กานต์มณี, 2560, น. 108) ภาพลักษณะภายนอกของซิคดังกล่าวผูกโยงเข้ากับบทบาททางเพศที่ร้อนแรง ซึ่งสร้างความตื่นเต้นเร้าใจให้กับตัวละครเอกหญิง โดยเฉพาะในฉากร่วมรัก ดังที่บรรยายว่า “รสจูบร้อนแรงกระชากริษยาณตาริกาให้ออกจากร่างกายใจหายคอไม่ออก สูดออกซิเจนเข้าปอดอย่างยากลำบาก ไม่เคยคิดเลยว่าเธอจะอ่อนด้อยประสบการณ์ ไม่ว่าจะครั้งไหน ๆ ก็หลงไหลมัวเมาในรสจูบแรงร้อนของซิคอับบาสอยู่รำไป” (กานต์มณี, 2560, น. 218) นอกจากเรือนร่างภายนอกและบทบาททางเพศแล้ว ในอีกด้านหนึ่งคือลักษณะนิสัยภายในของซิคกลับเป็นไปในทางตรงกันข้าม นอกเหนือจากบทบาททางเพศที่รุนแรงและดุคั่นแล้ว ในชีวิตประจำวันซิคอับบาสกลับเป็นผู้ชายที่มีเหตุผลและในบางครั้งก็อ่อนโยน ดังที่ตาริกาเอ่ยออกมาว่า “เวลาน่ากลัวก็ดูดุคั่น เวลาใจดีก็มีเมตตา” (กานต์มณี, 2560, น. 71) โดยนัยแล้วความน่ากลัวและดุคั่นของซิคอับบาสมักจะแสดงผ่านบทบาททางเพศ ขณะที่ในยามปกติซิคเป็นคนสุขภาพและเรียบร้อย

ภาพเสนอของซิคในสองลักษณะซึ่งแตกต่างจากซิคฟาริสในเรื่อง *ระอรุรักเจ้าทะเลทราย* กล่าวคือ ซิคอับบาส ในเรื่อง *ฤทธิ์รักในรอยทราย* มีภาพลักษณะในสองด้าน ด้านหนึ่งมีรูปลักษณะภายนอกของชายชาวตะวันออกกลางซึ่งมีลักษณะชวนแปลกตา บทบาททางเพศที่ดุคั่นและหึงหวงเกรี้ยวกราดของซิคได้ถูกกลดทอนลงเหลือเฉพาะในมิติทางเพศ ขณะที่ลักษณะนิสัยในด้านอื่นซิคกลับกลายเป็นคนที่ใจดีมีเมตตา อีกทั้งยังเข้าถึงได้ง่ายและพูดจาปราศรัยอย่างมีเหตุผล กล่าวให้ชัดคือซิคอับบาสถูกทำให้ดูมีความเป็นมิตรและปลอดภัยผ่านการสวมสร้างลักษณะนิสัยที่คุ้นเคยเข้าไปในบุคลิกของซิคอับบาส นั่นคือลักษณะของวัฒนธรรมไทย ตัวบทปูพื้นหลังชีวิตของซิคอับบาสตั้งแต่ต้นว่าได้รับการเลี้ยงดูมาโดยแม่นมที่เป็นคนไทยชื่อ “ป่าภา” ซึ่งสอนซิคให้รู้จักภาษาไทย นอกจากนั้นเพื่อนสนิทของซิคยังมีคนรักเป็นคนไทยเช่นกัน ทำให้ซิคอับบาสแสดงตนเองว่าใกล้ชิดกับความเป็นคนไทยคนหนึ่ง และหลักที่ซิคยึดถือคือ “เราเรียนรู้ที่จะยอมรับคนคนหนึ่งจากความดี ไม่ใช่เพียงความเหมาะสม” (กานต์มณี, 2560, น. 190) ตัวละครซิคจึงมีส่วนผสมภายนอกเป็นชายชาวตะวันออกกลาง แต่ภายในลักษณะนิสัยนั้นกลับได้รับการอบรมตามแบบวัฒนธรรมไทย การทำให้ซิคอับบาสมีลักษณะเชื่อมโยงกับความเป็นไทยสะท้อนให้เห็นว่า นอกจากจะเป็นการลดความแปลกให้เกิดความคุ้นเคยแล้ว ในด้านหนึ่งยังเผยให้เห็น

ความหวาดวิตกต่อความเป็นอื่นที่มาในรูปแบบของเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ของผู้ชายชาวตะวันออกกลางด้วย ดังนั้น แม่ดารีกาจะสุขสมกับความคุ้นเคยที่เยี่ยมเยียนทางเพศกับซีคเพียงใด แต่หากในด้านของวิถีชีวิตและทัศนคติแล้วซีคจะต้องมีคุณสมบัติที่เชื่อมโยงกับคุณลักษณะของวัฒนธรรมแบบไทยที่คุ้นเคย

ดารีกาเป็นตัวละครเอกหญิงที่ยึดเหนี่ยวและเชิดชูกิริยามารยาทตามแบบอย่างวัฒนธรรมไทย ดังจะเห็นได้อย่างชัดเจนในฉากที่ดารีกาเข้าเฝ้ามารดาของซีคอับบาส ดารีกาลงนั่งพับเพียบและก้มลงกราบ จนมารดาของซีคเอ่ยปากชมว่า “ไหว้สวยเชียว นี่เป็นธรรมเนียมไทยสินะ” (กานต์มณี, 2560, น. 198) นอกจากนี้ การที่มารดาของซีคอยากจะไปเที่ยวเมืองไทย และอยากเห็นความสวยงามของเมืองไทยก็ทำให้ดารีกา “อดภูมิใจในความเป็นไทยไม่ได้” (กานต์มณี, 2560, น. 199) ตัวบทได้ตอกย้ำว่าท้ายที่สุดดารีกาจะได้แต่งงานครองคู่และต้องอยู่กับซีคอับบาส โดยต้องอาศัยอยู่ที่รัฐไบยาตตลอดไป แต่ดารีกาก็จะยังยืนยันในความเป็นคนไทยของตนเอง ดังที่บรรยายฉากแต่งงานที่พ่อกับแม่ของดารีกามาร่วมงานว่า “ดารีกาลุกขึ้นสวมกอดมารดาและบิดา ความดีใจมันล้นอกพอ ๆ กับใจหาย นับจากนี้ตัวเองจะเป็นชาวไบยาเต็มตัว แต่กระนั้นหัวใจของเธอก็จะมีวันลืมรากเหง้าความเป็นไทยที่หล่อหลอมให้เติบโตมาเป็นคนดี” (กานต์มณี, 2560, น. 312) การยึดมั่นในความเป็นไทยของตัวละครเอกหญิงดังกล่าวจึงส่งผลถึงความหวัดวิตกต่อสิ่งที่แตกต่าง หรือมีลักษณะคู่ความความเป็นไทย ซึ่งสะท้อนผ่านตัวละครซีคที่เธอปรารถนา แม้รูปลักษณ์ภายนอกจะเป็นผู้ชายชาวอาหรับ แต่ลักษณะนิสัยภายในจะต้องมีจิตใจอ่อนโยน มีเมตตา และเป็น “คนดี” กล่าวคือมีความรักครอบครัว กตัญญูต่อพ่อแม่ และรักเดียวใจเดียว คุณลักษณะของซีคที่ควรจะมีติดถือกรอบเกณฑ์ตามหลักศาสนาอิสลามได้ถูกลดทอนลงไปด้วยหลักศาสนาพุทธตามที่คนไทยนับถือแทน

ตัวละครซีคจึงไม่ต่างจากภานะที่ว่างเปล่า หรือโดยนัยคือสัญญาที่ว่างเปล่า ตัวบทนำเสนอโดยคงคุณลักษณะภายนอกของซีคทางด้านรูปแบบ (style) ซึ่งเป็นชายชาวตะวันออกกลางที่มีความหล่อเหลาในแบบผู้ชายคมเข้มและเต็มไปด้วยมัดกล้ามเนื้อ อีกทั้งยังต้องเป็นผู้ชายที่มีความคุ้นเคยที่เยี่ยมเยียนซึ่งมีนัยถึงบทบาททางเพศที่เร้าร้อนและรุนแรง มีลักษณะทั้งน่ากลัวหรือน่าเกรงขาม เต็มไปด้วยอันตราย แต่ขณะเดียวกันก็ดึงดูด เต็มไปด้วยความตื่นเต้นเร้าใจ และปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศได้ ซึ่งเผยให้เห็นว่า ความปรารถนาในตัวซีคถูกเน้นเฉพาะในด้านของความปรารถนาทางเพศ โดยนำเพียงคุณลักษณะภายนอกบางประการของผู้ชายชาวอาหรับมาเพื่อขบเน้นให้เห็นสีส่นหรือสร้างความแปลกตาเท่านั้น การนำเพียงรูปแบบมาสนับสนุนการสร้าง

อรรถรสทางเพศ ซึ่งนำเสนอผ่านมุมมองการเล่าเรื่องของตัวละครเอกหญิง ได้สะท้อนภาพของชีวิตที่ตัวละครเอกหญิงปรารถนาในด้านรูปลักษณ์ภายนอก ขณะที่คุณลักษณะด้านนิสัย ทัศนคติ ความคิด และความเชื่อของคนอาหรับได้ถูกลดทอนและปรับเปลี่ยนให้กลมกลืนกับวัฒนธรรมไทย โดยนัยคือการสะท้อนให้เห็นถึงความหวาดวิตกต่อความเป็นอื่นของตัวละครเอกหญิงด้วย

4.3.2 สุขสมอารมณ์รัก : ตัวละครชู้ในฐานะอุดมคติของความสุขสมทางเพศ

ชนบที่สำคัฎอีกหนึ่งรูปแบบของนวนิยายโรมานซ์คือการนำเสนอว่า ตัวละครเอกตกลงปลงใจ และยอมรับในความรักซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะอุปสรรคระหว่างเรื่องจะเกิดขึ้นจากปัจจัยใดก็ตาม ท้ายที่สุดแล้วความรักจะถูกยกย่องไว้สูงสุดผ่านการครองรักและการแต่งงานมีครอบครัว ดังนั้นลักษณะร่วมกันของตอนจบในนวนิยายโรมานซ์จึงเป็นการยกระดับความรักให้กลายเป็นเรื่องในเชิงอุดมคติอันสูงส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับตัวละครเอกหญิงที่ได้รับการยกระดับทั้งในด้านของสถานะทางสังคมและในระดับของจิตวิญญาณ หลังจากที่ได้รับความรักจากตัวละครเอกชายมาแล้วในตอนจบ ซึ่งมักปรากฏภายใต้โครงเรื่องที่นำเสนอความแตกต่างสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งตัวละครเอกหญิงมีสถานะด้อยต่ำกว่าตัวละครเอกชาย โดยขั้บแน่นให้เห็นในท้ายที่สุดว่า ความแตกต่างกันถูกทลายลงได้ด้วยความรัก ความรักที่เกิดจากความแตกต่างกันระหว่างตัวละครเอกคือการนำเสนอคุณค่าของความรักอันสูงค่า (Featherstone, 1999, p. 3) อย่างไรก็ดี แม้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจะดำเนินเรื่องตามสูตรสำเร็จของชนบโรมานซ์ โดยให้ตอนจบของเรื่องเป็นฉากที่ตัวละครเอกหญิงคนไทยได้แต่งงานครองคู่กับชู้ ซึ่งทำให้สถานะทางสังคมของตัวละครเอกหญิงคนไทยจากสามัญชนกลายเป็นพระราชินีผู้สูงศักดิ์ อีกทั้งยังเน้นย้ำคุณค่าของความรักว่ามีส่วนในการทลายอุปสรรคอันเกิดจากความแตกต่างจนได้สุขสมหวังในการครองคู่กัน ทว่า หากพิจารณาตามโครงเรื่องแล้ว นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายให้ความสำคัญในการบรรยายการร่วมรักอย่างเปิดเผยโจ่งแจ้งไปจนกระทั่งจบเรื่อง การได้แต่งงานและครองคู่กับชู้ ดังนั้น องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงสมปรารถนาดังกล่าว คือ ตัวละครชู้ในฐานะวัตถุแห่งความสุขซึ่งตัวละครเอกหญิงใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวความสุขทางเพศ

4.3.2.1 ความปรารถนาในความรัก (ใคร) อันนิรันดร์

ตัวละครซิคในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษาถูกนำเสนอให้มีลักษณะแบบฉบับที่คล้ายคลึงกัน ในเรื่อง *หวานใจเจ้าทะเลทราย* นำเสนอภาพของ “ซิคซารีฟ” ซึ่งมีองค์ประกอบของความเป็นชายที่ตัวละครเอกหญิงใฝ่ฝัน ตัวละครเอกหญิงอย่าง “อลิซา” ถูกนำเสนอในการแสดงออกอย่างชัดเจนว่ามีความปรารถนาในตัวซิคซารีฟอย่างลุ่มหลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพัฒนาความสัมพันธ์ไปจนถึงจุดที่ทำให้ทั้งสองปรับความเข้าใจ และเริ่มเปิดเผยว่าต่างฝ่ายต่างรักกัน ซิคซารีฟถูกนำเสนอถึงความสมบูรณ์แบบทั้งรูปร่างหน้าตาและลักษณะนิสัย ดังจะเห็นในฉากหนึ่งเมื่อซิคถามอลิซาอย่างตรงไปตรงมาว่าผู้ชายที่เธอชอบคือแบบไหน ซึ่งอลิซาตอบกลับว่า “ก็...ไม่ต้องหล่อมากก็ได้ ขอแค่เป็นที่พึ่งให้พึ่งไหล่ได้ ดูแลฉันได้ ขยันทำมาหากิน ไม่เจ้าชู้ ไม่กินเหล้า ไม่เล่นการพนัน แล้วก็รักฉันคนเดียว อ้อ ต้องรักลูกฉันด้วย” [...] หัวใจเธอมันเต้นเร็วกว่าปกติจนควบคุมไม่ได้ แม้จะพยายามแล้ว แต่ก็ไม่วายถูกสายตาคมกริบคู่นั้นดึงดูดมากขึ้นทุกที (ไอศิกา, 2562, น. 99) ฉากดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่ออลิซาเริ่มยอมรับรักและเข้าใจซิคมากขึ้น อย่างไรก็ตาม อุปสรรคสำคัญที่มาขัดขวางความรักของตัวละครเอกคือความแตกต่างทางชนชั้น เนื่องจากอลิซาเป็นเพียงผู้หญิงคนไทยสามัญชน และยังมีอาชีพเป็นเพียงแม่ค้าขายเพชรแฉวพาหุรัด ไม่มีทั้งศักดิ์และสิทธิ์ในการครองคู่กับเจ้าชายอย่างซิค ดังที่พระญาติฝ่ายซิคพยายามทำทุกวิถีทางในการขจัดอลิซาออกไปจากวัง ดังที่ถูกคัดค้านว่า “นั่นสิ ริบรอนประกาศแต่งตั้งไปแบบนี้ ถ้าหากประวัติของผู้หญิงคนนี้ไม่ดีขึ้นมา ไม่เป็นการเสื่อมเสียหรือ หญิงต่างชาติต่างภาษา ถ้าต้องออกงานเลี้ยงสำคัญจะสง่างามหรือซารีฟ” (ไอศิกา, 2562, น. 152) อุปสรรคขัดขวางตามชนบของโรมานซ์เปรียบเทียบนบทยอดสอบความรัก ยิ่งตัวละครเอกมีความแตกต่างกันมากเพียงใด ยิ่งทำให้ความรักนั้นมีคุณค่าและคู่ควร ในกรณีนี้อุปสรรคสำคัญคือความแตกต่างทั้งทางเชื้อชาติและชนชั้นจะถูกขจัดออกได้เมื่อตัวละครเอกพิสูจน์ว่าต่างรักกัน ดังที่บรรยายว่า

“โยนเรื่องเงิน เรื่องนามสกุลหรือว่าชาติกำเนิดทิ้งไป มันแค่เปลือกนอกที่สังคมกำหนดขึ้นมา หม่อมฉันเคยเห็นความรู้สึกตัวเอง แต่สุดท้ายแล้วก็ไม่มีความสุข วันหนึ่งตอนที่นั่งดื่มกาแฟ โง่ ๆ อยู่คนเดียวในอะพาร์ตเมนต์เหงา ๆ หม่อมฉันคิดว่า เฮ้! ทำไมเราต้องหนีด้วย ใครจะมองเราอย่างไรก็ช่าง มันก็เรื่องของเข่า แล้วเรื่องความรักของคนสองคนก็มีเพียงแค่มองคนที่รู้ดีที่สุด...ถ้าอะมิรรักเจ้าชาย ความรักคือคำตอบ อย่าปล่อยให้ความรักหลุดหายจนสายเกินไป”

อลิชาสุดลมหายใจเข้าลึก ๆ และพยักหน้า

“ค่ะ ฉันรักเขา...รักตั้งแต่แรกที่เขาสบตาฉันแล้วค่ะ”

(ไอศิกา, 2562, น. 234)

จากฉากดังกล่าวดำเนินตามสูตรของโรมานซ์ คือการนำเสนอความรักที่สามารถข้ามพ้นไปจากข้อจำกัดทางชนชั้นและชาติกำเนิด โดยเชิดชูความรักเป็นหนทางการคลี่คลายปัญหา การฝ่าฟันอุปสรรคเป็นสิ่งที่ “คนสองคน” จะต้องร่วมมือกัน และความรักแท้เป็นเรื่องของระหว่างสองคนเท่านั้นที่จะรู้ดีที่สุด อุปสรรคจึงเป็นบททดสอบของความรักที่ส่งผลไปสู่การยกระดับให้ความรักที่ได้มานั้นสูงส่ง และมีคุณค่าจนนำไปสู่การแต่งงานและสร้างครอบครัวร่วมกันในตอนจบ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี แม้โดยผิวเผินแล้วตัวบทจะนำเสนอตามสูตรสำเร็จของเรื่องโรมานซ์ แต่เมื่อพิจารณาในฉากจบของเรื่องกลับเผยให้เห็นว่า การแต่งงานและสร้างครอบครัวมิได้มีนัยถึงการทำให้ความรักกลายเป็นสิ่งสูงส่ง ในทางกลับกัน การแต่งงานคือหนทางที่จะทำให้อลิชาได้สุขสมทางเพศกับซิคซึ่งเป็นผู้ชายที่อลิชาใฝ่ฝันหา ตัวบทเน้นว่า สิ่งที่อลิชาต้องการคือความแข็งแรงของซิคซารีฟที่มีนัยถึงการทำให้เธอสุขสมทางเพศได้ ดังที่บรรยายว่า “ผู้ชายคนนี้มีความเป็นบุรุษอยู่ครบครัน ไหล่กว้างผิวงาย มัดกล้ามเนื้อกำยำเต็มเปี่ยมจนน่าทึ่ง จู๋ ๆ แข็งขาเธอมันก็ไม่มีแรงขึ้นมาเสียเลย ๆ ทุกอณูผิวกายของเขาทรงพลัง กำยำและเต็มเปี่ยมด้วยเสน่ห์ของชายชาติตรี ช่างเป็นร่างกายสมบูรณ์พร้อม” (ไอศิกา, 2562, น. 262) ในฉากนี้เป็นส่วนต่อขยายหลังจากทั้งคู่ได้ผ่านพิธีสมรสมาแล้ว โดยที่ตัวบทไม่ได้นำเสนอคุณค่าของความรักที่มีลักษณะเป็นนามธรรม แต่กลับเน้นย้ำเพียงเรือนร่างและความเป็นผู้ชายที่แข็งแรงแทน นอกจากนี้ การสร้างครอบครัวโดยการมีบุตรยังเป็นเพียงผลพลอยได้ที่เกิดจากการร่วมรักและความต้องการทางเพศสูงของซิค ดังที่อลิชาบอกซิคว่าอยากมีลูกหลาย ๆ คนว่า “ของแบบนี้ทำคนเดียวได้ที่ไหนกันล่ะเพคะ ถ้าอยากมีลูกมันก็ขึ้นอยู่กับก๊วกไก่อของซารีฟด้วยต่างหากว่ามีน้ำยาไหม” (ไอศิกา, 2562, น. 262-263) โดยนัยแล้วคือการยั่วเย้าทางเพศ จนซิคตอบกลับไปว่า “ทำท่ายเก้ง เตี้ยจะเอาให้ท้องหัวปีท้ายปีเลยคอยดู” (ไอศิกา, 2562, น. 263)

ดังนั้น *หวานใจเจ้าทะเลทราย* จึงยังคงไว้ซึ่งชนบของความรักโรมานซ์ ซึ่งยกย่องเทิดทูนความรักไว้เหนือปัญหา และความรักจะนำพาให้ชนะกับอุปสรรคทุกสิ่ง จนนำไปสู่การแต่งงานและสร้างครอบครัวในตอนจบ แต่ขณะเดียวกัน ในตอนจบของเรื่องนี้ก็ยังเผยว่า หนทางที่จะทำให้ได้มาซึ่งความรักและการแต่งงานครองคู่คือความใคร่ ดังที่บรรยายถึงความสุขสมของ

ตัวละครเอกหญิงในตอนจบว่า “ซารีฟปรนเปรอเธอ ทำให้เธอกรีตร้องชื่อเขาซ้ำ ๆ จวบจนใกล้ฟ้าสว่าง” (ไอศิกา, 2562, น. 263) โดยนัยหนึ่งการที่ตัวบทนำเสนอฉากความรักที่เพิ่มขยายหลังจบเรื่อง จึงบ่งชี้ถึงการยอมรับค่านิยมตามชนบโรมานซ์ที่มีกย่อง “ความรักนิรันดร” และทำให้ความสูงส่งศักดิ์สิทธิ์ด้วยการแต่งงานและสร้างครอบครัว ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญ “ความใคร่” ของตัวละครเอกหญิงไปพร้อมกันด้วย ดังนั้น ตอนจบจึงลงเอยด้วย “ความใคร่รักไปจนนิรันดร” เพื่อย้ำให้ว่าทั้งความรักและความใคร่ คือคุณค่าที่ตัวละครเอกหญิงปรารถนาไปพร้อมกัน

4.3.2.2 การทนทุกข์เพื่อค้ำมั่นสัญญาถึงความสุข

ใน *ทศรักร์ในรอยทราย* ดำเนินเรื่องไปถึงตอนจบด้วยความสุขสมหวังในรักและแต่งงานครองคู่กับซิคเช่นเดียวกับนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในเรื่องอื่น อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างอย่างเด่นชัดคือ ในเรื่องนี้ตัวละครเอกหญิงอย่าง “พิมพ์ญาดา” ตกหลุมรัก “ซิคซารีฟ” โดยที่ซิคไม่แสดงออกว่ารักเธอตั้งแต่แรก มากไปกว่านั้นซิคยังกลั่นแกล้งว่าไม่เคยรักเธอ จนนำไปสู่ความเจ็บช้ำน้ำใจและทนทุกข์ใจของตัวละครเอกหญิง แม้ตัวบทจะนำไปสู่การคลี่คลายปัญหาด้วยความเข้าใจและรักกันที่สุดในที่สุด แต่ในระหว่างเรื่องกลับนำเสนอความทุกข์ทรมานของตัวละครเอกหญิงที่เกิดขึ้นจากความรักในตัวซิค ความสุขที่จะได้รับความรักจากตัวละครเอกชายเป็นสิ่งที่แม้จะนำมาซึ่งความทุกข์ใจให้แก่ตัวละครเอกหญิง แต่ขณะเดียวกันก็ทำให้เธออดทนรอ

ตัวบทนำเสนอตัวละครซิคซารีฟที่เน้นลักษณะนิสัยไปทางหนุ่มเจ้าสำราญ รูปร่างหน้าตาหล่อเหลาและเป็นที่ต้องการของผู้หญิง ดังที่บรรยายว่า “ซิคซารีฟนั้นเป็นชายหนุ่มรูปงามที่สาว ๆ ต่างหมายปองอยากจะได้เป็นคู่ครอง” (พรรณารา, 2560, น. 8) นอกจากนั้นซิคซารีฟยังต่างจากตัวละครซิคในเรื่องอื่นที่แม้จะเป็นซิค แต่ก็ยังเป็นซิครุ่นใหม่ที่คบหาผู้หญิง แต่ไม่มีฮาเร็มเป็นของตนเอง ดังที่บรรยายว่า “ใช่ว่าซิคจะไม่มีผู้หญิงเลย ก็มีบ้าง แต่ลับ ๆ ไม่ออกหน้าออกตา แต่ก็ไม่จริงจังกับใคร จะรับมาเป็นสนมก็ไม่มี หรือชายาก็ไม่คิดที่จะหาใครมาเลยสักคน จนท่านฮัมซาผู้เป็นบิดายังอ่อนใจ แม้กระทั่งท่านราเนียมารดา ก็พยายามให้ซิคดูตัวบ่อย ๆ แต่ซิคทำเป็นเมิน” (พรรณารา, 2560, น. 43) นิสัยของซิคจึงมีด้านที่เป็นคนเจ้าชู้ ขณะเดียวกันก็ไม่จริงจังกับใคร มากไปกว่านั้นยังเป็นคนที่ค่อนข้างเย็นชาต่อความรัก ตัวละครเอกหญิงอย่างพิมพ์ญาดาถูกนำเสนอว่ามีใจให้กับซิค ยิ่งไปกว่านั้นยังมอบกายมอบใจให้ซิคโดยอ้างว่าเกิดจากความรัก แม้ความรักที่พิมพ์ญาดามีต่อซิคจะถูกกีดกันและขัดขวางจากคนรอบข้างของซิคก็ตาม แต่พิมพ์ญาดา

ก็ยังฝันทรนรักซิค ดังที่เธอโดนมารดาของซิคกล่าวหาว่าไม่คู่ควรกับฐานะพระราชาินี เนื่องจากเธอเป็นเพียงผู้หญิงที่ไร้หัวนอนปลายเท้า ซึ่งสร้างความเจ็บช้ำและสิ้นหวังให้กับพิมพ์ญาดาทายอย่างมาก ดังในฉากหนึ่งบรรยายความรู้สึกของเธอว่า “พิมพ์ญาดาน้ำตาไหล เธอยกมือขึ้นปาดมันออก แม้จะปวดใจแต่เธอก็ยอมรับ เพราะคนอย่างเธอไม่เหมาะสมกับเขาอยู่แล้ว ความใกล้ชิดสนิทสนมทำให้เธอเองก็รู้สึกหวั่นไหวไปกับเขา ซาริฟเป็นชายหนุ่มรูปงามที่ใครต่างก็ชื่นชมแม้แต่เธอเอง” (พรรณนารา, 2560, น. 144) ซึ่ง “เธอกลัวว่าเขาจะไม่รักเธอ ซึ่งเธอไม่ยอมได้ยินคำนั้นจากปากของเขา เพราะมันคงจะเจ็บปวดหัวใจจนแทบไม่ยอมมีชีวิตอยู่เลย” (พรรณนารา, 2560, น. 225)

ความรักจึงเป็นสิ่งที่ตัวละครเอกหญิงอย่างพิมพ์ญาดายึดถือ โดยจะต้องเป็นความรักที่ได้รับจากซิคเท่านั้น เนื่องจากความรักคือสิ่งเดียวที่จะนำเธอไปสู่ความสุขได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตัวละครเอกชายได้สร้างสายสัมพันธ์และให้ “คำมั่นสัญญา” (พรรณนารา, 2560, น. 226) เอาไว้ว่าจะรักและไม่ทอดทิ้งพิมพ์ญาดาทาย นั่นคือการให้คำมั่นสัญญาว่าจะรักและแต่งงานกับเธอ ตัวบทจึงได้ผลิตซ้ำขนบของโรมานซ์ ด้วยการต่อยอดมคติของสังคมที่สร้างให้ตัวละครเอกหญิงเชื่อมั่นว่า การครองคู่แต่งงานจะเป็นหนทางที่จะได้มาซึ่งความสุขสมหวัง ความสุขจึงกลายเป็นเพียงเป้าหมายที่ต้องอาศัยหนทางเพื่อให้ไปถึงปลายทาง ดังนั้นความสุขจึงไม่ได้มีอยู่จริงในปัจจุบัน หากแต่เป็นสิ่งที่รออยู่ในอนาคต เมื่อความสุขเป็นจุดหมายปลายทางสูงสุดที่อยู่ในอนาคต ความสุขจึงเป็นเพียงภาพฝัน (Ahmed, 2010, p. 8) อย่างไรก็ตาม แม้ความสุขจะเป็นเพียงภาพฝันที่ไม่มีอยู่จริง แต่ก็ทำให้บุคคลเชื่อมั่นว่ามีอยู่จริงและสักวันจะต้องได้มาซึ่งความสุขนั้น ทำให้พิมพ์ญาดายอมทนทุกข์และยอมรับกับความโหดร้ายในการดำเนินชีวิตเพื่อรอคอยความสุขที่จะมาถึงในอนาคตข้างหน้า

อย่างไรก็ดี แม้ตัวบทจะนำเสนอในด้านหนึ่งว่า ภาพของความหวังและความเชื่อมั่นในความรักเป็นสิ่งที่คอยกดทับและทำให้ตัวละครเอกหญิงสยบยอมอยู่ภายใต้อำนาจของความรักจากตัวละครเอกชายก็ตาม ทว่าหากพิจารณาจากตัวละครเอกหญิงแล้วกลับพบว่า พิมพ์ญาดาทายกลับได้รับผลของความพึงพอใจในด้านการร่วมรักอยู่ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการนำเสนอความสุขผ่านการร่วมรักกับซิค ซึ่งเป็นหนทางที่ทำให้คำมั่นสัญญาในความรักแนบแน่นมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาการนำเสนอฉากรักที่มาจากมุมมองของตัวละครเอกหญิงแล้วจึงพบว่า สิ่งที่ทำให้พิมพ์ญาดายอดทนเป็นความติดเนื้อต้องใจบทบาททางเพศของซิค ดังที่ตัวบทนำเสนอว่า พิมพ์ญาดาทายได้ร่วมรักกับซิค แม้จะเป็นสิ่งที่เจ็บปวดทรมาน แต่อีกด้านหนึ่งก็ทำให้พิมพ์ญาดาทายรู้สึก

ว่า “พอคิดถึงเรื่องนี้ทีไรก็ใจเต้นแรง ชาริฟเป็นผู้ชายที่เพียบพร้อมและมีพลังดึงดูดทางเพศที่รุนแรงนัก เวลาที่ใกล้ชิดเขาก็จะแสดงความรักกับเธอทุกครั้ง ไม่ปล่อยให้เธอได้นอนคนเดียวสักคืน แถมเขายังปลุกปั่นให้เธอหวนไหวไปกับเขาด้วยทุกครั้ง แม้เธอจะต้านทานแล้ว แต่ก็ต้านทานไม่ได้ นาน” (พรรณารา, 2560, น. 180) ความรู้สึกของพิมพ์ญาดามีลักษณะผสมผสานระหว่างความรักและความใคร่โดยไม่แยกขาดออกจากกัน ทำให้การผินทอนและต่อสู้กับอุปสรรคของพิมพ์ญาดา เพื่อให้ได้มาซึ่งการครองคู่และแต่งงานกับซิคชาริฟ มาจากความปรารถนาในความรักอย่างแรงกล้า ขณะเดียวกันความใคร่รักต่อซิคยังเป็นหนทางเดียวที่พิมพ์ญาดายึดเหนี่ยวเพื่อให้ตนเองดำรงชีวิตต่อไปท่ามกลางความยากลำบาก เพื่อรอวันที่ซิคทำตามคำมั่นสัญญา

การที่ตัวละครเอกหญิงยึดมั่นอยู่กับคำมั่นสัญญาของซิคว่าจะมอบความรักให้แก่เธอ แม้จะทุกข์ทรมานเพียงใด ในอีกด้านกลับเผยให้เห็นความข้อนแย้งว่า ความหวังถึงความสุขในวันข้างหน้าเป็นสิ่งที่ตัวละครเอกหญิงยินยอมแบกรับความทุกข์ใจและความเสียใจ เพื่อที่สักวันหนึ่ง จะได้รับความสุขสมหวังจากการครองรักและแต่งงานกับซิค การรอคอยและทนรอต่อความสุขของตัวละครเอกหญิงดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ลอเรน เบอ์ลันด์ (Lauren Berlant) เรียกว่า การมองโลกในแง่ดีที่แสนเจ็บปวด (อ้างใน, ชุตติมา ประภาศวุฒิสาร, 2562, น. 50) เนื่องจากความสุขที่ตัวละครเอกหญิงมุ่งหวังไม่ใช่เพียงความปรารถนาอันรุนแรงในความรักใคร่จากอารมณ์ภายในเป็นแรงขับที่สำคัญเท่านั้น หากแต่ยังมีบรรทัดฐานการแต่งงานครองคู่ที่เข้ามากำกับว่า เป็นหนทางเดียวในการได้มาซึ่งความสุขสมของตัวละครเอกหญิงด้วย ดังนั้น นอกจากความหวังถึงความสุขต่อการได้ครองรักกับตัวละครเอกชายในตอนจบจะเผยให้เห็นว่าตัวละครเอกหญิงตกอยู่ภายใต้ภาพฝันถึงความสุขจากการครองคู่และแต่งงานแล้ว ในอีกด้านได้สะท้อนความหวาดวิตกของตัวละครเอกในด้านของความขาดพร่อง ภาพหวังในความรักและการแต่งงานสร้างครอบครัวกับซิคได้เผยให้เห็นในส่วนที่ขาดพร่องความรักจากครอบครัวของพิมพ์ญาดา ดังที่ตัวบทนำเสนอว่า พิมพ์ญาดาไม่มีทั้งญาติพี่น้องและพ่อแม่ที่อยู่เมืองไทยก็เสียชีวิตทั้งหมดตั้งแต่เธอยังเรียนไม่จบแก่นกลางของชีวิตพิมพ์ญาดาจึงมีเพียงซิคเป็นที่ยึดเหนี่ยว ดังที่เธอบอกว่า “ฉันไม่มีใครอีกแล้ว ขอเพียงเท่านั้นเอง” (พรรณารา, 2560, น. 226) การใฝ่ฝันถึงความรักและการแต่งงานกับซิคชาริฟจึงเป็นสิ่งที่เป็นหลักยึดเดียวที่เหลืออยู่ ซึ่งทำให้พิมพ์ญาดาทั้งอดทนและยอมรับการกลั่นแกล้งจากมารดาของซิคทุกทาง ความหวังต่อสัญญารักจึงทำให้ตัวละครเอกหญิงยินยอมแม้จะทุกข์ทรมานก็ตาม

นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษาคำเนินเรื่องมาถึงในตอนจบได้ให้ความสำคัญทั้งความรักและความใคร่ โดยยังคงชนบของโรมานซ์เอาไว้ด้วยการนำเสนอฉากการครองคู่และการแต่งงานระหว่างตัวละครเอกชายผู้เป็นซีกและตัวละครเอกหญิงคนไทย แม้ว่าอุปสรรคของความรักจะเป็นเรื่องความแตกต่างทางเชื้อชาติและชนชั้น จนกลายเป็นความรักนิรันดร์ การจบลงตามชนบเพื่อทำให้เรื่องเร้ากามารมณ์กลายเป็นสิ่งสูงค่าเพื่อให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม ขณะที่อีกด้านหนึ่ง ตัวบทก็ให้ความสำคัญกับฉากการร่วมรัก โดยเน้นย้ำว่าพัฒนาการของความรักได้ตั้งอยู่บนความใคร่ เนื่องจากความใคร่นำมาซึ่งความสุขสมในอารมณ์ทางเพศของตัวละครเอกหญิงด้วยเช่นกัน การนำเสนอแก่นเรื่องด้วยความรักและความใคร่ได้เผยผ่านการนำเสนอภาพของตัวละครเอกชายผู้เป็นซีกที่ถูกลดทอนมิติทางสังคมและวัฒนธรรมลง โดยเหลือไว้เพียงด้านรูปแบบ คือผู้ชายหนุ่มรูปร่างสูงล้ำ มีมัดกล้ามเนื้อที่แข็งแรง ผิวสีเข้ม รูปร่างที่หล่อเหลา ตลอดจนมีความต้องการทางเพศสูง

การนำเสนอแต่เพียงรูปลักษณ์ภายนอกที่น่าปรารถนาในทางเพศสะท้อนให้เห็นถึงบริบทของการสร้างความปรารถนาทางเพศในบริบทของสังคมบริโภคนิยมที่เน้นกระตุ้นเร้าและเย้ายวนชวนให้เกิดความปรารถนาโดยไม่คำนึงถึงมิติของเนื้อหา แต่เน้นในมิติของรูปแบบที่จะนำไปสู่การสร้างความตื่นตาตื่นใจและกระตุ้นเร้าให้เกิดความปรารถนาทางเพศได้ นอกจากนั้น หากพิจารณามิติของการนำเสนอทัศนคติและลักษณะนิสัยของซีกแล้วกลับพบว่า ตัวละครซีกถูกนำเสนอในตอนจบว่าจะต้องมีนิสัยรักเดียวใจเดียว มีสัมมาคารวะ ตลอดจนจะต้องรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย กลับสะท้อนให้เห็นความหวาดวิตกของตัวละครเอกหญิงต่อความไม่เป็นไทย และความหวาดระแวงต่อการออกนอกบรรทัดฐานทางเพศของผู้หญิงไปพร้อมกันด้วย ดังนั้น แม้ลักษณะทางกายภาพของตัวละครซีกในบางเรื่องจะมีความเป็นชาวตะวันตกออกกลาง แต่คุณลักษณะนิสัยจะต้องกลมกลืนกับวัฒนธรรมไทย เมื่อตัวละครเอกซีกถูกทำให้กลายเป็นผู้ชายในอุดมคติที่เพียบพร้อมทั้งคุณสมบัติทางเพศ และสถานะทางสังคมอันสูงส่งตลอดจนสถานะทางเศรษฐกิจที่ร่ำรวยมหาศาล ทำให้ในตอนจบของเรื่อง ตัวละครเอกหญิงจึงแสวงหาความสุขสมหวังที่จะได้แต่งงานกับซีก เสมือนว่าหากบรรลุซึ่งความปรารถนานั้นจะได้รับ การปลดปล่อยอย่างสุขสม หากแต่ความมุ่งหวังถึงความสุขที่จะครองรักกับซีกนั้น กลับทำให้ตัวละครเอกหญิงต้องทนทุกข์ในนามของความสุขที่ต้องรอคอย

4.4 สรุป

การวิเคราะห์ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงในช่วงเวลาของความสัมพันธ์รัก โดยเฉพาะในฉากเชิงสังวาส เผยให้เห็นการนำเสนอความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างตัวละครชื่อกับตัวละครเอกหญิงที่ไม่ได้แบ่งเป็นสองฝ่ายอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด หากแต่ปรากฏความสัมพันธ์แบบก้ำกึ่งระหว่างผู้มีอำนาจในการกระทำกับผู้ที่ถูกกระทำ แม้โดยผิวเผินแล้วขนบของโรมานซ์จะวางตำแหน่งของตัวละครเอกหญิงให้ตกเป็นฝ่ายรอง หรือในตอนจบจะนำพาตัวละครเอกหญิงกลับเข้าสู่บรรทัดฐานทางเพศ หากแต่เมื่อวิเคราะห์อารมณ์ความรู้สึกทางเพศของตัวละครเอกหญิงที่เกิดขึ้นในช่วงขณะของการร่วมรัก กลับพบความคาบเกี่ยวระหว่างความทุกข์ใจและสุขสมใจ ดังนั้น ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงจึงไม่อาจแบ่งชัดตรงข้ามได้ว่า ตัวละครเอกหญิงตกเป็นผู้ถูกกระทำหรือเป็นฝ่ายกระทำโดยสมบูรณ์ หากแต่เกิดขึ้นอย่างเป็นพลวัตในความพยายามช่วงชิงให้ตนเองเป็นฝ่ายได้เปรียบไปพร้อมกันด้วย จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเมืองเรื่องของความปรารถนา ซึ่งถูกนำเสนอภายใต้สถานะของผู้ตกเป็นรองผ่านหยาดน้ำตา (politics of tears) ของตัวละครเอกหญิง กล่าวคือ ภาพของตัวละครเอกหญิงที่ตกเป็นเหยื่อของตัวละครเอกชายในรูปแบบของการบีบเร้าน้ำตาที่หยิบยืมมาจากการเล่าเรื่องแนวเมโลดราม่า ขณะที่ความสัมพันธ์ในลักษณะศัตรูคู่แค้นขบเน้นความรุนแรงในแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน ความสัมพันธ์ที่ถูกขบเน้นจนล้นเกินดังกล่าวมีบทบาทหน้าที่ในการนำไปสู่ความสุขสมทางเพศของตัวละครเอกหญิง

ขนบของนวนิยายโรมานซ์ช่วยกลบเกลื่อนให้การนำเสนออารมณ์ทางเพศของตัวละครเอกหญิงไม่ให้นำไปสู่การละเมิดศีลธรรมจรรยาของความเป็นผู้หญิงไทย นอกจากนั้น การนำเสนอตัวละครเอกชื่อกซึ่งเป็นผู้ชายที่มีแรงยั่วเย้าทางเพศเกิดขึ้นในสองด้าน ด้านหนึ่งเกิดจากการสร้างผ่านรูปแบบทางเชื้อชาติและชาติพันธุ์ของชายชาวตะวันตกด้วย การลดทอนความหมายในมิติทางสังคมและวัฒนธรรมออกไป ขณะที่อีกด้านกลับมีลักษณะนิสัยและวิถีปฏิบัติในแบบวัฒนธรรมไทย ตัวละครชื่อกจึงถูกลดทอนให้กลายเป็นวัตถุแห่งความสุขของผู้หญิง อย่างไรก็ตาม ภายใต้ความปรารถนารักต่อตัวละครเอกชื่อก ซึ่งแม้จะสร้างความตื่นเต้นเร้าใจในทางเพศ หากแต่โดยส่วนลึกแล้วกลับปรากฏความหวาดวิตกต่อความไม่เป็นไทยและความเป็นเชื้อชาติอื่นที่ไม่คุ้นเคยด้วย นอกจากนั้น แม้ตัวละครเอกชื่อกจะเข้ามาช่วยตอบสนองอารมณ์ปรารถนาของตัวละครเอกหญิง จนทำให้ตัวละครเอกหญิงอดทนกับอุปสรรคที่ทำให้ต้องทนทุกข์ โดยเชื่อมั่นว่าสักวันหนึ่งตนเองจะได้มาซึ่งความรักที่ดีจากชื่อก หากแต่ในอีกด้านหนึ่งกลับสะท้อนว่า ตัวละครชื่อกในฐานะวัตถุแห่ง

ความสุขกลายเป็นเครื่องมือที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงจำยอมตกอยู่ภายใต้บรรทัดฐานที่ว่า ผู้หญิง
จะมีความสุขได้ก็ด้วยการครองคู่และแต่งงานเท่านั้น

บทที่ 5

รอยฝันรักในชีวิตจริง :

บทบาทของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายต่อการสร้างความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง

“บุคคลเป็นอันมากก็ยังรักที่จะฝันถึงความสวยงามในชีวิตอันสูงสุดอยู่เรื่อยไป ทั้ง ๆ ที่รู้ว่ามันไม่จริงจิงอะไร ไม่มีแก่นสาร และไม่มีความหมาย แต่มันก็ทำให้ผู้ฝันเป็นสุขไปได้ชั่วขณะหนึ่ง เป็นความสุขแต่เพียงผิวเผินที่จะหาได้ในโลกนี้...เพราะเหตุที่ความฝันเป็นแต่เพียงเงาของความสุข”

(ศักดิ์ศรี แยมน์ดดา, 2552, น. 259)

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายโดยมองเห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีส่วนสำคัญในการผลิตสร้างความปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิง ดังพบจากการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) ในบทก่อนหน้า ปรากฏฉากรักเชิงสังวาสอย่างเด่นชัดจนอาจกล่าวได้ว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมสมัยคัดสรรเป็นพื้นที่ปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิง ในบทนี้จึงใช้วิธีการวิเคราะห์การอ่านของผู้อ่านเพศหญิง (fieldwork analysis) ร่วมด้วย เพื่อวิเคราะห์ว่านวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีบทบาทในการผลิตสร้างและปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศต่อผู้อ่านเพศหญิงได้อย่างไร เนื่องจากความหมายภายในตัวบทจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากปราศจากการตีความจากผู้อ่าน ผู้อ่านนำประสบการณ์ส่วนตัวมาใช้ในการตีความตัวบท จนก่อให้เกิดผลทางอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนอาจนำไปสู่การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง (Tompkins, 1980, p. ix) และด้วยเหตุที่การอ่านเป็นกระบวนการที่มีความเคลื่อนไหวในสองทิศทาง ซึ่งเกิดจากการสร้างความหมายร่วมกันระหว่างตัวบทกับการตีความของผู้อ่าน (Iser, 1972, p. 279) ดังนั้น การศึกษาการอ่านของผู้อ่านเพศหญิงจะช่วยให้ไปสู่การเผยให้เห็นว่า ตัวบทมีอำนาจที่ส่งผลต่อการสร้างความปรารถนาทางเพศแก่ผู้อ่านเพศหญิงอย่างไร และผู้อ่านเพศหญิงร่วมสร้างความหมายอย่างไร ในบทนี้จึงวิเคราะห์การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของผู้อ่านเพศหญิง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากการคัดสรรผู้อ่านเพศหญิงซึ่งมีภูมิหลังและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อแสดงให้เห็นการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศที่มีมิติหลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับกลวิธีการอ่าน ประสบการณ์ทางเพศ และบริบทในชีวิตของผู้อ่านเพศหญิงแต่ละคน

5.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์และภูมิหลังของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง

การตีความความหมายจากการอ่านมีตัวแปรสำคัญ คือ ภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้อ่าน ผู้วิจัยจึงแบ่งผู้อ่านออกเป็นสองประเภท คือ ผู้อ่านที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ (indirect experience) และผู้อ่านที่มีประสบการณ์ตรง (direct experience) โดยมีสมมติฐานว่า แม้สื่อจะเป็นต้นทางของการส่งสารมายังผู้รับสาร อาจไม่ได้หมายความว่าผู้รับสารจะถูกครอบงำหรือคล้อยตามสารนั้นทั้งหมด แต่ผู้รับสารจะต้องนำประสบการณ์ในชีวิตมาใช้ในการสร้างความร่วมด้วย ผู้วิจัยใช้วิธีสรรหาผู้อ่านกลุ่มตัวอย่างโดยเริ่มต้นจากเพื่อนและการแนะนำคนใกล้ชิดต่อกันไป ทั้งนี้ ในกรณีผู้อ่านที่มีประสบการณ์ตรง ผู้วิจัยใช้การสรรหาแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ด้วยการประกาศในเฟซบุ๊กแฟนเพจกลุ่มผู้อ่านนวนิยายโรมานซ์อีโรติกทะเลทราย เพื่อต้องการสรรหาผู้อ่านซึ่งมีสามีเป็นชาวอาหรับและอาศัยอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง นอกจากเกณฑ์การแบ่งกลุ่มตามประสบการณ์แล้ว สถานะคู่ครองยังเป็นอีกเกณฑ์สำคัญในการคัดสรรผู้อ่านกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากจุดประสงค์ของการวิจัยมุ่งเน้นศึกษาความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงผ่านการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย ดังนั้นสถานะคู่ครองจึงอาจเป็นตัวแปรสำคัญในการตีความเรื่องรักและเรื่องเชิงสังวาสในฉบับท

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ตระหนักว่า กระบวนการอ่านและการตีความเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระดับของปัจเจกบุคคล ผู้วิจัยจึงไม่ได้ใช้เกณฑ์ด้านปริมาณหรือการแทนค่าจากจำนวนของผู้อ่านเพศหญิงเพื่อสร้างเป็นตัวแทนของผู้อ่านเพศหญิง หากแต่คัดสรรเฉพาะผู้อ่านเพศหญิงจากเกณฑ์ด้านประสบการณ์และสถานะการมีคู่ครองเท่านั้น เพื่อเป็นตัวอย่างในฐานะกรณีศึกษา 3 คน คือ ส้ม (แต่งงานและมีประสบการณ์ตรง) วุ้นเส้น (โสดและมีประสบการณ์ผ่านสื่อ) และแดง (หย่าและมีประสบการณ์ผ่านสื่อ) ดังตารางที่ 1

5.1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อ (สมมติ)	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	สถานะการมีคู่	สถานะทางเศรษฐกิจ
วุ้นเส้น	38	ปริญญาตรี	รับราชการ และธุรกิจส่วนตัว	โสด	20,000-30,000 บาท
ส้ม	41	ปริญญาตรี	แม่บ้านเต็มเวลา	แต่งงาน	10,000-20,000 บาท
แดง	50	ปริญญาตรี	ผู้ช่วยกูกบ้านพักคนชรา	หย่า	30,000-40,000 บาท

ตารางที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง

5.1.2 ภูมิหลังของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง

ในหัวข้อนี้มีวัตถุประสงค์ในการให้รายละเอียดด้านภูมิหลังและประสบการณ์ชีวิตของผู้อ่าน เนื่องจากภูมิหลังและประสบการณ์ชีวิต คือเครื่องมือที่ผู้อ่านนำมาใช้ในการตีความ นอกจากนี้ การรู้จักภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้อ่าน ยังช่วยเผยให้เห็นด้วยว่า ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างสร้างความหมายจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายโดยสัมพันธ์กับชีวิตของแต่ละคนอย่างไร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วุ้นเส้น ชอบอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนมหาวิทยาลัย หลังจากเรียนจบระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ วุ้นเส้นก็กลับไปทำธุรกิจส่วนตัวของที่บ้านในต่างจังหวัด และสมัครเข้าทำงานในหน่วยงานราชการประจำตำบล (ซึ่งเข้าทำงานภายหลังจากให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยแล้ว) วุ้นเส้นมีน้องสาว 2 คน ตนเองเป็นพี่สาวคนโต พ่อแม่ไม่ต้องการให้เธอแต่งงานเพราะอยากให้ดูแลธุรกิจของครอบครัว หลังจากนั้นน้องสาวแต่งงานและหย่าร้าง ทำให้วุ้นเส้นต้องช่วยดูแลหลานชายด้วย วุ้นเส้นเคยมีแฟนเป็นทหารระดับนายพัน หลังจากคบหากันได้ 3 ปีก็เลิก เพราะวุ้นเส้นบอกว่าตนเองมีนิสัยชอบเอาแต่ใจ ต้องการให้แฟนอยู่ด้วยตลอดเวลา แต่แฟนเก่าไม่สามารถตอบสนองให้เธอได้ เนื่องจากเขาต้องเข้างานตามเวลาราชการ นอกจากนี้สาเหตุที่ทำให้วุ้นเส้นเลิกกับแฟนมาจากครอบครัวไม่เห็นด้วย อีกทั้งตัววุ้นเส้นยังมองเห็นว่าตนเองเป็นลูกสาวคนโต มีภาระหน้าที่ต้องดูแลกิจการของครอบครัว และช่วยน้องสาวเลี้ยงดูหลานชาย

ส้ม เกิดและเติบโตมาจากต่างจังหวัดในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนที่เข้มงวดกับลูกสาว เมื่อเข้ามาเรียนต่อระดับปริญญาตรีในกรุงเทพฯ ส้มจึงเริ่มอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย ส้มมีแฟนและตั้งครรภ์ระหว่างเรียน มีลูกด้วยกัน 2 คน ผู้ชาย 1 คน ผู้หญิง 1 คน ระหว่างเรียนส้มต้องทำงานหาเงินเพื่อเลี้ยงลูกไปด้วย แม้ส้มจะย้ายไปอยู่กับอดีตสามี แต่ก็ถูกแม่ของอดีตสามีดูถูกและมองว่าเธอเป็นผู้หญิงที่ไม่ดี ทำให้ส้มต้องขอหย่าและนำลูกไปให้พ่อแม่ของเธอที่ต่างจังหวัดเลี้ยงแทน หลังจากนั้นส้มทำงานเป็นพนักงานในบริษัทรับเหมาก่อสร้าง ทำให้ได้พบรักกับสามีคนปัจจุบันซึ่งเดินทางมาจากประเทศกาตาร์เพื่อดูงานก่อสร้างในประเทศไทย หลังจากคบหากันไม่นาน สามีชาวตะวันออกกลางก็ขอเธอแต่งงาน ส้มจึงย้ายไปอยู่กับสามีใหม่ที่ประเทศกาตาร์ และเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอิสลาม ปัจจุบันส้มเป็นแม่บ้านเต็มเวลา

แดง เติบโตและสำเร็จการศึกษาในกรุงเทพฯ หลังจากทำงานช่วยธุรกิจครอบครัวได้ไม่นานแดงพบกับอดีตสามีชาวฟินแลนด์ จึงตัดสินใจย้ายไปอยู่กับอดีตสามีที่ประเทศฟินแลนด์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 หลังจากแต่งงานได้ 5 ปี แแดงมีลูกชาย 1 คน อย่างไรก็ตาม แแดงเล่าว่าอดีตสามีเป็นคนรุนแรง มักทำร้ายร่างกายโดยเฉพาะเวลาเมา นอกจากนั้นอดีตสามียังมักเชื่อคนง่ายหากใครมาพูดให้ร้ายแดงในทางที่ไม่ดี อดีตสามีก็มักจะมาต่อว่าและทำร้ายเธอ หลังจากขึ้นศาลฟ้องหย่าแล้ว แแดงก็ยังมีปัญหากับอดีตสามีอยู่เสมอ แม้จะมีผู้ชายคนใหม่เข้ามาบ้าง แต่แดงคิดว่าลูกชายจะไม่ยอมรับ จึงไม่ต้องการมีคู่ครองใหม่ ปัจจุบันแดงเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว ทำงานพาร์ทไทม์เป็นผู้ช่วยก๊ากในบ้านพักคนชราที่ประเทศฟินแลนด์ แแดงเริ่มชอบอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายตั้งแต่มัธยม แล้วหยุดอ่านเมื่อเรียนจบและมีแฟน จากนั้นกลับมาอ่านอีกครั้งหลังจากหย่ากับอดีตสามีชาวฟินแลนด์

เมื่อคัดสรรผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้อ่านเป็นผู้หญิงชนชั้นกลาง มีภูมิหลังและประสบการณ์แตกต่างกัน โดยเฉพาะสถานะการมีคู่ครองที่ต่างกันคือ โสด แต่งงาน และหย่าร้างจากการแบ่งกลุ่มตามประสบการณ์ทำให้เห็นว่า วุ่นเส้นและแดงเป็นผู้อ่านที่ไม่มีประสบการณ์ตรงหรือมีประสบการณ์ผ่านสื่อเท่านั้น กล่าวคือไม่เคยมีแฟนหรือมีสามีเป็นชาวตะวันออกกลาง และไม่เคยเดินทางไปยังดินแดนทะเลทราย ขณะที่ส้มเป็นผู้มีประสบการณ์ตรง เพราะมีสามีเป็นชาวอาหรับและปัจจุบันอาศัยอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง การแบ่งผู้อ่านตามความแตกต่างของประสบการณ์เพื่อต้องการศึกษาเปรียบเทียบการตีความเรื่องเร้ากามารมณ์ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ในบทก่อนหน้าพบว่า องค์ประกอบสำคัญในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย คือตัวละครเอกซิคและฉากทะเลทรายในเชิงอีโรติก ตลอดจนการนำเสนอตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง ซึ่งเป็นกลวิธีสำคัญในการเรียกขานให้ผู้อ่านเพศหญิงเกิดความรู้สึกร่วมไปกับนวนิยาย ดังนั้น ประเด็นศึกษาในบทนี้จึงมุ่งวิเคราะห์การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของผู้อ่านเพศหญิงตัวอย่างเพื่อนำไปสู่การเผยว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีบทบาทในการสร้างความปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้อ่านแต่ละคนอย่างไร

5.2 การนิยามเพศวิถีของผู้หญิงผ่านการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย

เนื่องจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายนำเสนอให้ตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง จากการสัมภาษณ์ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างจึงพบว่า กระบวนการสำคัญในการอ่านนวนิยายโรมานซ์คือผู้อ่านนิยามตนเองกับตัวละครเอกหญิง หรือ “นางเอก” เนื่องจากการมองเห็นตนเองผ่านตัวละครนางเอกทำให้ผู้อ่านเข้าไปมีส่วนร่วมกับเนื้อเรื่อง จนทำให้เกิดอาการที่ผู้อ่านเรียกว่า “ความฟิน” ซึ่งหมายถึงการเข้าไปมีประสบการณ์ร่วมภายในเรื่องผ่านทางจินตนาการอย่างลึกซึ้ง เมื่อศึกษาภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้อ่านแต่ละคนยังพบว่า ผู้อ่านนำคุณลักษณะของตัวละครเอกหญิงมาใช้นิยามตัวตน และอธิบายชีวิตของตนเองผ่านตัวละครนางเอกด้วย ในหัวข้อนี้จึงวิเคราะห์กลวิธีการอ่านตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของผู้อ่านซึ่งสัมพันธ์กับภูมิหลังและประสบการณ์ เพื่ออธิบายว่าผู้อ่านแต่ละคนให้ความหมายหรือความสำคัญต่อการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายผ่านการนิยามตนเองกับตัวละครเอกหญิงอย่างไร

5.2.1 ผู้หญิงไร้เตียงสาในฐานะเสน่ห้ทางเพศ

วุ้นเส้นขึ้นชอบการอ่านนวนิยายโรมานซ์ในหลากหลายแนวมาตั้งแต่สมัยเรียน จนเมื่อมาทำงานดูแลธุรกิจของครอบครัวในต่างจังหวัด แม้ที่พักอาศัยของวุ้นเส้นจะอยู่ในตำบลที่ห่างไกลจากเมืองก็ตาม หากมีโอกาสไปห้างสรรพสินค้า วุ้นเส้นมักจะซื้อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมาอ่านเสมอ วุ้นเส้นชอบอ่านแนวเรื่องแบบโรมานซ์ทะเลทรายมากที่สุด โดยเฉพาะองค์ประกอบสำคัญคือตัวละครเอกหญิง วุ้นเส้นเล่าถึงตัวละครเอกหญิงที่ตัวเองชอบ ซึ่งมีแบบฉบับที่ซ้ำกันจากนวนิยายที่อ่านหลาย ๆ เรื่องว่า มักมีลักษณะนิสัยที่ไม่ค่อยเท่าทันความรู้สึกของพระเอกซิค จะต้องมีความใสซื่อบริสุทธิ์ ตลอดจนการแต่งตัวจะต้องไม่เซ็กซี่หรือไม่รู้ตัวว่าตนเองเซ็กซี่ แต่ใน

ขณะเดียวกันก็มีแรงดึงดูดจนทำให้พระเอกซิคสนใจและต้องการครอบครอง ดังที่วุ้นเส้นแสดง ความเห็นว่า “พระเอกก็จะเป็นคนที่มีแต่คนชอบ สาว ๆ กรีด มีแต่คนอยากควง แต่สุดท้ายพระเอกก็มาสนใจนางเอก มาหึงนางเอกแล้วก็กระชากนางเอกกลับบ้าน แล้วนางเอกจะไม่รู้เรื่อง innocence มาก นางเอกไม่ต้องทำอะไรเลย แต่พระเอกก็มาชอบได้ เราจะฟินฉากนี้” (วุ้นเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) นอกจากนี้ “ความฟิน” แล้ว วุ้นเส้นมองเห็นตัวละครเอกหญิงในลักษณะดังกล่าวว่าเป็นตัวเธอเอง ถึงขนาดยืนยันว่า “นางเอกนี้เราเลยแหละ (หัวเราะ)” (วุ้นเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) หากพิจารณาคุณลักษณะของตัวละครเอกหญิงที่วุ้นเส้นชื่นชอบ พบว่า เป็นตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายตามชนบ ซึ่งนำเสนอคุณลักษณะของผู้หญิงใสซื่อบริสุทธิ์ ตัวละครเอกหญิงในลักษณะนี้มักมีความขัดแย้งภายในใจของตนเองต่อการแสดงออกซึ่งความรักและความสุขสมทางเพศ กล่าวคือ แม้จะมีความรู้สึกรักหรือมีความสุขกับการได้ร่วมรักกับพระเอกซิคมากเพียงใด ตัวละครเอกหญิงก็ต้องปฏิเสธหรือพยายามหักห้ามใจ เนื่องจากมองว่าตนเองเป็นผู้หญิงที่ไม่ควรมีอะไรเกินเลยกับผู้ชายที่ไม่ใช่สามีของตนเอง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากวุ้นเส้นอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในฐานะความรื่นรมย์ทางเพศ ทำให้วุ้นเส้นมองความใสซื่อบริสุทธิ์ของนางเอกเป็นบทบาทการแสดง (role play) ในการสร้างความดึงดูดใจทางเพศไปพร้อมกัน โดยที่วุ้นเส้นจะรู้เท่าทันสูตรสำเร็จบทบาทของตัวละครเอกหญิงในการแสดงออกซึ่งความรักต่อตัวละครเอกชาย ดังที่วุ้นเส้นบอกว่า “เราชอบพระเอกที่แกล้งนางเอก โดยทำตัวว่าไม่ได้ชอบนางเอก นางเอกก็ใสซื่อบริสุทธิ์ แล้วก็เกลียดพระเอก แต่ใจหนึ่งก็รักพระเอก [...] ฉากแบบนี้มีทุกเล่ม ทุกเรื่อง แล้วเราจะฟินฉากนี้ หรือใกล้เคียงกับฉากแนวนี้ อาจเป็นฉากที่มีเพื่อนพระเอกเข้ามา แล้วทำให้พระเอกหึงหวง เราก็จะฟิน” (วุ้นเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) การอ่านของวุ้นเส้นต่อลักษณะนิสัยของนางเอกในฉากดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า วุ้นเส้นนำภาพของตัวละครเอกหญิงมาใช้ในการอธิบายลักษณะนิสัยและเพศวิถีของตนเอง โดยให้ความหมายต่อความเป็นผู้หญิงว่า แม้มีความปรารถนาต่อความรักและการร่วมรักกับผู้ชายที่ตนเองชื่นชอบ แต่ก็ต้องห้ามแสดงออกซึ่งความรู้สึกนั้น ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้หญิงที่รอคอยหรือตอบสนองจากฝ่ายชายตามชนบของนวนิยายโรมานซ์ การตระหนักรู้ถึงสูตรสำเร็จในฉากลักษณะนี้ ทำให้วุ้นเส้นสวรับกับบทบาทที่เป็นทั้งนางเอกในนวนิยายและเป็นผู้อ่านไปพร้อม ๆ กัน กล่าวคือ การทาบทานตัวเองเป็นนางเอกในระหว่างอ่านฉากนี้ซึ่งถูกจ้องมองจากพระเอกซิค ทำให้วุ้นเส้นเสมือนตกอยู่ภายใต้สายตาของพระเอกซิค สร้างความรู้สึกว่าเธอคือผู้หญิงที่มีความสำคัญต่อพระเอกซิค ขณะเดียวกัน เมื่อวุ้นเส้นถอนตัวออกมาเป็นผู้อ่าน วุ้นเส้นได้

กลายเป็นบุคคลที่สามซึ่งเป็นฝ่ายจ้องมองการกระทำของพระเอกซิคต่อนางเอก ซึ่งการถอนตัวออกมาเช่นนี้ทำให้ตัวละครซิคกลายเป็นผู้ที่ตกอยู่ภายใต้การจ้องมองของผู้อ่านอย่างรุนแรงด้วย ลักษณะการอ่านเช่นนี้จึงทำให้ผู้อ่านเกิดอาการ “ฟิน” จากการทับทบตนเองกับตัวละครเอกหญิง ขณะเดียวกันก็รู้สึกผิดในการแสดงออกซึ่งอารมณ์ทางเพศ เนื่องจากได้ถอนตนเองออกมาเป็นผู้จ้องมองแทน

หากพิจารณาลักษณะนิสัยของวุ้นเส้นจากการให้สัมภาษณ์พบว่า วุ้นเส้นเป็นผู้หญิงที่เชื่อฟังและดำเนินตามกรอบที่พ่อแม่วางไว้ แต่ขณะเดียวกันก็มีหนทางในการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศไปด้วย ดังพบว่าวุ้นเส้นเป็นพี่สาวคนโตที่ต้องรับภาระหน้าที่จากพ่อแม่ให้ดูแลน้องสาวและกิจการของครอบครัว ทำให้ถูกบังคับทางอ้อมไม่ให้มีคู่ครอง ดังที่วุ้นเส้นบอกว่า “พอกับแม่เราไม่ยากให้แต่งงาน เราให้ความสำคัญกับครอบครัว น้องสาวแต่งงานมีลูก แต่หย่าไปแล้ว เลยต้องช่วยน้องสาวดูแลหลาน แล้วก็ยังมีเรื่องซับซ้อนซ่อนเงื่อน เหมือนนิยายชีวิตที่เราชอบอ่านแหละ” (วุ้นเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) ด้วยเหตุนี้ทำให้วุ้นเส้นไม่อาจตัดสินใจจะคบหากับผู้ชายที่ตนเองชอบหรือเลือกได้เอง การที่วุ้นเส้นจะคบหากับผู้ชายคนใดจะต้องได้รับการยอมรับจากพ่อแม่ด้วย วุ้นเส้นถูกปลูกฝังให้เติบโตมาเป็นลูกผู้หญิงที่ตามใจพ่อแม่ อีกทั้งต้องรับบทบาทของลูกสาวคนโตที่ต้องดูแลรับผิดชอบครอบครัว การเปรียบตนเองเข้ากับตัวละครเอกหญิงที่มักแสดงออกซึ่งการ “หักห้ามใจ” ต่อความรักและการร่วมรัก จึงสอดคล้องกับบุคลิกลักษณะของวุ้นเส้นเอง

อย่างไรก็ดี แม้ครอบครัวจะเข้ามามีอิทธิพลต่อการกำกับหรือกำหนดชีวิตด้านเพศวิถีของวุ้นเส้น หากแต่วุ้นเส้นก็มีวิธีการหลบเลี่ยงหาทางออกที่ไม่กระทบถึงความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ด้วยการครองตัวเป็นสาวโสด ทว่าก็แอบคบหากับผู้ชายที่ตนเองพอใจโดยไม่ผูกมัด ดังที่วุ้นเส้นบอกว่า “ปกติจะเข้ากรุงเทพฯ ทุกเดือน ไปหาเพื่อน ปาร์ตี้ เราจะไปเช่าโรงแรม แล้วชวนเพื่อนมา” (วุ้นเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) เมื่อผู้วิจัยสอบถามต่อไปว่า หากเจอคนที่ถูกใจแล้วอยากจะคบหาถึงขั้นเป็นแฟนหรือแต่งงานจะทำอย่างไร วุ้นเส้นตอบว่า “เรามาดูทั้งนี้เสียเรา ดูครอบครัวเราด้วย เลยคิดว่าไม่ต้องมีเป็นตัวเป็นตนดีกว่า กินไปเรื่อย ๆ เป็นนักร้องดีกว่า” (วุ้นเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) จากคำตอบของวุ้นเส้นเผยให้เห็นว่า แม้วุ้นเส้นจะมองว่าตนเองมีบุคลิกและลักษณะนิสัยแบบตัวละครเอกหญิงซึ่งมีความใสซื่อบริสุทธิ์ แต่ด้วยวิธีการอ่านนางเอกของวุ้นเส้นที่รู้เท่าทันสูตรสำเร็จของเรื่องโรมาเนส จึงมองเห็นว่า ตนเองไม่จำเป็นต้องเหมือนตัวละครเอกหญิง โดยเฉพาะในด้านของการมีคนรักหรือการแต่งงาน มากไปกว่านั้นวุ้นเส้นกลับมองเห็นว่า

บทบาทของผู้หญิงที่ใสซื่อและบริสุทธิ์ของตัวละครเอกหญิงเป็นบทบาทที่ทำให้วุ้นเส้นอธิบายการ แสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศได้เข้ากับเงื่อนไขในชีวิตของตนเองมากที่สุด กล่าวคือ บทบาทของลูกสาวที่ดี ยอมครองตัวเป็นโสดเพื่อทำตามความต้องการของพ่อแม่ ขณะเดียวกันก็ แอบหาความสุขได้จากการเปลี่ยนคนรักโดยไม่ผูกมัด

จากการวิเคราะห์การอ่านของวุ้นเส้นที่มีต่อตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย เงื่อนไขในชีวิต และลักษณะนิสัยของวุ้นเส้นประกอบทำให้เห็นว่า บทบาททางเพศของตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย โรมานซ์กับเพศวิถีของวุ้นเส้นมีลักษณะสองสะท้อนถึงกัน กล่าวคือ ในด้านหนึ่งวุ้นเส้นเลือก อ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ตัวละครเอกหญิงมีลักษณะนิสัยในด้านของผู้หญิงที่มีความ ใสซื่อราวกับกับเด็กสาวบริสุทธิ์ ทว่าอีกด้านหนึ่ง วุ้นเส้นมองเห็นว่าคุณลักษณะดังกล่าวเป็น คุณลักษณะของผู้หญิงที่สามารถใช้ในการสร้างแรงดึงดูดทางเพศได้ เมื่อพิจารณาลักษณะนิสัย ของวุ้นเส้นซึ่งมีการเปลี่ยนคู่รักในลักษณะ “กินไปเรื่อย ๆ” โดยไม่ผูกมัด ทำให้พบความย้อนแย้ง ในแบบเดียวกับลักษณะของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายที่วุ้นเส้นได้อ่าน ซึ่งเป็นภาพของผู้หญิงที่ มีความขมขื่นต่อการแสดงออกซึ่งอารมณ์ปรารถนาทางเพศ ดังพบว่าการที่วุ้นเส้นเชื่อฟังและ ยินยอมทำตามพ่อแม่ในเรื่องคู่ครอง ทำให้ลักษณะนิสัยภายนอกของวุ้นเส้นแสดงออกในด้าน บทบาทของ “ลูกสาวที่ดี” ขณะเดียวกันวุ้นเส้นก็หาช่องทางในการหลบเลี่ยงกรอบที่พ่อแม่วางไว้ ด้วยการเป็น “นักร้อง” โดยหาคู่รักของตนเองโดยไม่ผูกมัด ความย้อนแย้งดังกล่าวทำให้เห็นว่า แม้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจะนำเสนอตัวละครเอกหญิงตามแบบฉบับ คือเป็นผู้หญิงที่ใสซื่อ บริสุทธิ์และกลับเข้าสู่กรอบบรรทัดฐานของการครองคู่และแต่งงาน แต่เมื่อถูกตีความโดยผู้อ่าน อย่างวุ้นเส้นซึ่งอ่านเพื่อความรื่นรมย์ทางเพศกลับมองเห็นว่า แม้นางเอกจะถูกนำเสนอตามแบบฉบับ ทว่าในระหว่างเรื่องซึ่งนำเสนอฉากเร้ากามารมณ์ กลับทำให้วุ้นเส้นสามารถใช้บทบาททางเพศ ของตัวละครเอกหญิงเพื่อเป็นหนทางในการนิยามเพศวิถีของตนเองด้วย

5.2.2 ผู้หญิงที่แสนบริสุทธิ์ของชายในฝัน

ในกรณีของสัมพันธ์กับวุ้นเส้น เนื่องด้วยเหตุผลที่สำคัญที่ทำให้สัมพันธ์สนใจเลือกอ่าน นวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย คือ “เพราะฉันฝันอยากเป็นเหมือนนางเอก” (สัมภาษณ์, แบบสอบถาม 25 กันยายน 2564) เมื่อสัมภาษณ์แล้วยืนยันว่า ตัวละครเอกหญิงทำให้สัมพันธ์กับนวนิยายโรมานซ์ ทะเลทรายมาโดยตลอด เมื่อถามต่อว่า ตั้งแต่อ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมาทั้งหมดอยาก

เป็นนางเอกจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเรื่องใด สัมยกตัวอย่างนางเอกจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ประทับใจเมื่อได้อ่านครั้งแรกคือ “นางเอกชื่อ ลาลิสา อ่อนหวาน อ่อนโยน บอบบางน่าทะนุถนอม แถมบรรยายไว้ว่าหน้าตาสวยน่ารัก สวยที่สุดในอียิปต์ฟาโรห์รามเสส” (สัม, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) เมื่อถามต่อไปว่า ลักษณะนิสัยและรูปลักษณ์แบบใดของนางเอกที่สัมพันธ์ชอบ สัมตอบว่า “ถ้าบอกตรง ๆ ก็คือ นางเอกผู้อ่อนโยนไร้เดียงสา รักนวลสงวนตัว คือหาอ่านได้ทั่วไป ในนิยายประเภทนี้ค่ะ อยากให้แหวกแนวมาหน่อยคือ เป็นนางเอกที่มีความมั่นใจ เก่ง สายรุ้ง จับพระเอก สวย รักนวลสงวนตัวแต่ยอมให้พระเอกคนเดียว” (สัม, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) จากคำตอบของสัมบ่งชี้ถึงคุณลักษณะสำคัญของตัวละครนางเอกที่ตนเองชื่นชอบ โดยเทียบเคียงกับตัวละครเอกหญิงชื่อ “คาริกา” ในเรื่อง *ฤทธิ์รักในรอยทราย* ของกานต์มณี ซึ่งมีทั้งอ่อนหวานและอ่อนโยน และเป็นนางเอกที่มั่นใจและกล้าที่จะแสดงความรักต่อพระเอก

หากพิจารณาบริบทในชีวิตของสัมทำให้เห็นว่า ลักษณะนิสัยที่ขัดแย้งกันทั้งสองด้านของตัวละครเอกหญิงที่สัมพันธ์ชอบสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของสัมเอง ซึ่งเติบโตมาในครอบครัวชนชั้นกลางในต่างจังหวัด พ่อเป็นคนจีน แม่เป็นแม่บ้านที่เลี้ยงดูสัมตามแบบแผนของการเลี้ยงลูกสาวอย่าง “ประคบประหงม” ดังที่สัมเล่าว่า “แม่รักและประคบประหงมดิฉันที่สุด และพี่น้องเกรงใจดิฉันทุกคนค่ะ แม่ตามใจที่สุด อาป้าคนจีน กินข้าวตรงเวลา กินข้าว กินของหวาน ไม่กินจุบจิบ ตกเย็น คนในห้ามออก คนนอกห้ามเข้า” (สัม, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) ภายใต้การเลี้ยงดูที่เคร่งครัดจากพ่อ และการดูแลตามใจจากแม่ ทำให้ลักษณะนิสัยของสัมมีทั้งในด้านของผู้หญิงที่กล้าแสดงออก ขณะเดียวกันในเรื่องเพศและการมีความรักยังคงไม่เปิดเผยนัก หรือที่สัมบอกว่าตนเองมีนิสัย “ความเป็นจริงดิฉันหัวอ่อนนะค่ะ แต่แรดเจียบ” (สัม, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) ลักษณะนิสัยที่ “แรด” แต่ “เจียบ” ของสัมแสดงออกผ่านการอ่านและนิยามตนเองกับบุคลิกลักษณะของนางเอกที่ตนเองชื่นชอบในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ตนเองอ่าน

เนื่องจากสัมอ่านนวนิยายโรมานซ์มามากตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงปัจจุบัน ทำให้ประสบการณ์การอ่านมีมากตามไปด้วย สัมจะรู้ทันทีจากเรื่องย่อว่าภายในเรื่องเล่าจะดำเนินไปในทิศทางใด ตั้งแต่ต้นจนจบ หากแต่ต่างไปเพียงรายละเอียดเล็กน้อยและมีมือการเล่าเรื่องของผู้เขียนแต่ละคน การรู้ทันสูตรสำเร็จของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย ในด้านหนึ่งแล้วคือการบอกกับผู้อ่านว่าเรื่องราวจะจบลงตรงที่สุขสมหวังกับพระเอกและแต่งงานในที่สุด แม้ว่าระหว่างเรื่องความสัมพันธ์รักจะพบกับอุปสรรค แต่ก็นำไปสู่การคลี่คลายได้ในตอนจบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนที่เรื่องจะดำเนินไปสู่จุดจบคือการแต่งงาน มักเน้นไปที่เรื่องราวความสัมพันธ์ทางเพศหรือฉากอิโรติกระหว่าง

พระเอกซีกกับตัวละครเอกหญิง ฉากเหล่านี้ช่วยปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศของผู้หญิง แม้จะเป็นเพียงเวลาชั่วคราาก็ตาม ซึ่งทำให้สั้มยอมรับว่าอ่านฉากการร่วมรักมากที่สุด เมื่อผู้วิจัยถามต่อไปว่า นิสัยของนางเอกแบบใดที่สั้มชื่นชอบ พบว่าคุณลักษณะของตัวละครเอกหญิงที่สั้มกล่าวถึงบ่อยที่สุด มักมีนิสัยอ่อนโยน อ่อนหวาน และในบางครั้งก็อยากเห็นผู้หญิงที่กล้าแสดงออก ซึ่งความรักและความปรารถนาทางเพศต่อผู้ชายก่อนด้วย

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะตัวละครเอกหญิงจะมีนิสัยอ่อนโยนหรือเก่งกล้า และเรื่องเล่าจะนำเสนอ การร่วมรักอย่างโลดโผนกับพระเอกเพียงใด แต่สิ่งหนึ่งที่สั้มยืนยันว่านางเอกต้องมีคือผู้หญิงที่รัก นวลสงวนตัวและยอมมอบ “ความบริสุทธิ์” ให้แก่พระเอกแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น เนื่องจากสั้มยังเชื่อว่าผู้หญิงที่เหมาะสมจะเป็นนางเอกคือผู้หญิงที่ยังบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่สั้มมองว่าตนเองสูญเสียไปแล้ว ดังที่สั้มกล่าวว่า “ในโลกนิยายก็ขอเป็นนางเอกผู้แสนบริสุทธิ์ รักนวลสงวนตัว เพราะชีวิตจริงตัวเองเลอะเทอะไปหมด” (สั้ม, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) การมองตนเองผ่านคุณลักษณะของตัวละครเอกหญิงเผยให้เห็นว่า นอกจากสั้มจะเกิดความพึงพอใจจากการที่ได้รักและร่วมรักกับพระเอกซีกผ่านจินตนาการแล้ว ในอีกด้านก็เผยให้เห็นความวิตกกังวลและความรู้สึกผิดที่เกิดขึ้นภายในใจของสั้มเอง กระบวนการตีความของสั้มจึงเป็นการกลับไปสร้างความหมายให้กับตัวเองอีกครั้งโดยนิยามผ่านตัวละครเอกหญิง ด้วยการปรับเปลี่ยนบางแง่มุมของตัวละครเอกหญิงและปฏิเสธบางด้านของตัวตนในชีวิตจริง จนกลายเป็นตัวตนที่ผู้อ่านต้องการผ่านจินตนาการ ในระหว่างการอ่าน การตีความจึงเป็นการทดลองสร้างตัวตนของผู้อ่านขึ้นมา

การตีความตัวละครนางเอกของสั้มเกิดจากการทาบเทียบพฤติกรรมของตัวละครเอกหญิงในฉากอีโรติกซึ่งรื่นรมย์และสมยอมไปกับพระเอก ซึ่งสั้มมองว่าเป็นลักษณะนิสัยเช่นเดียวกับของตนเองดังที่ยอมรับว่า เมื่อเติบโตเป็นวัยรุ่นแล้วเป็นช่วงที่เธอตื่นเต้นกับเรื่องเพศในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอย่างมาก จนทำให้เธอค้นหาประสบการณ์ทางเพศตั้งแต่เข้าสู่วัยรุ่น ทว่าการเป็นผู้หญิงที่ปล่อยใจไปกับความสุขสมทางเพศเป็นเรื่องที่สังคมไทยยังไม่ให้การยอมรับ ดังพบว่าหลังจากที่ออกจากบ้านไปเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเปลี่ยนสถานะจาก “ลูกสาว” ของพ่อแม่ ไปสู่การเป็น “ผู้หญิงในวัยสาว” เต็มตัว เมื่อสั้มมีแฟนซึ่งกลายเป็นสามีคนแรกตั้งแต่เธอยังเรียนอยู่มหาวิทยาลัย อีกทั้งยังมีลูกด้วยกัน 2 คน ทำให้สั้มถูกตีตราจากสังคมโดยเฉพาะจากครอบครัวของสามีว่า เธอเป็นผู้หญิงที่ซิงสุกก่อนห่าม ไม่สงวนตัวจนปล่อยให้ตนเองตั้งครรรค์ตั้งแต่วัยเรียน และก่อนจะแต่งงาน ดังที่เธอกล่าวว่า “ด้วยความที่เราหัวอ่อน คนบ้านนอกด้วย ครอบครัวอดีตสามีถูกเหยียดหยาม กตเราหนักมากค่ะ” (สั้ม, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) ประสบการณ์

ดังกล่าวทำให้สัมมองเห็นตัวเองว่าเป็นผู้หญิงที่มีรอยมลทิน การถูกประณามห้ามเหยียดทำให้เธอมองว่าพฤติกรรมของเธอไม่เหมาะสมตามกรอบศีลธรรมจรรยาของความเป็นผู้หญิง แม้ประสบการณ์ดังกล่าวจะทำให้ระหว่างการอ่าน สัมมองเห็นว่าตัวละครเอกหญิงเป็นอีกคนหนึ่งที่ไม่เหมือนตัวเอง แต่ขณะเดียวกันก็อยากจะเป็นเหมือนตัวละครเอกหญิงไปด้วย ดังพบว่า สัมมองเห็นตัวละครเอกหญิงด้วยความ “อิจฉาด้วยค่ะ” (สัม, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) เนื่องจากตัวละครเอกหญิงมีลักษณะของ “ผู้หญิงในฝัน” ตามแบบฉบับที่สมรักรักกับผู้ชายที่ตนเองรักและยังได้รับการยอมรับจากสังคม โดยนัยหนึ่งการที่สัมยืนยันว่าลักษณะนิสัยของนางเอกจะต้องมีคุณสมบัติรักนวลสงวนตัวและรักษาความบริสุทธิ์ไว้เฉพาะพระเอกเท่านั้น จึงสัมพันธ์กับชีวิตของเธอที่มองว่าตนเองไม่ได้เป็นผู้หญิงตามความคาดหวังของสังคม

การอ่านของสัมในสองลักษณะทั้งการเปรียบเทียบและเปรียบต่างจากตัวละครเอกหญิงนำไปสู่การนิยามตนเองของสัมในฐานะผู้อ่าน ซึ่งมองเห็นว่าตนเองเป็นเหมือนกับนางเอกในบางด้าน ขณะเดียวกันก็มองว่าตัวละครเอกหญิงคือผู้หญิงในอุดมคติซึ่งแตกต่างจากตนเอง โดยการอ่านทั้งสองลักษณะเกิดขึ้นจากการใคร่ครวญหรือทบทวนตนเอง (self-reflexivity) ด้วยการนำตัวเองเข้าไปนิยามกับคนอื่นผ่านตัวละครเอกหญิง เพื่อย้อนกลับมากำหนดนิยามตัวตนทางเพศและความเป็นผู้หญิงของสัมเอง ซึ่งเป็นภาพของผู้หญิงที่มีความซับซ้อนและขัดแย้งในตัวเอง คือเป็นทั้งผู้หญิงที่มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกทางเพศ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องรักนวลสงวนตัวไปด้วย อย่างไรก็ตาม การที่สัมยังมองเห็นว่าผู้หญิงผู้แสนบริสุทธิ์เป็นคุณค่าที่สำคัญของความเป็นผู้หญิงซึ่งผูกโยงกับพรหมจรรย์และความบริสุทธิ์ เผยให้เห็นว่านวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายยังคงผลิตซ้ำและตอกย้ำให้ผู้อ่านเพศหญิงที่แม้จะมีประสบการณ์ทางเพศแล้วมองเห็นว่าความบริสุทธิ์เป็นเรื่องสำคัญในการกำหนดคุณค่าในตัวตนของความเป็นหญิง

5.2.3 ผู้หญิงที่ได้รับความรักและการปกป้อง

ในกรณีการอ่านของแดงซึ่งอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมาตั้งแต่วัยสาวแล้วหยุดอ่านจนกระทั่งหย่าร้างจึงกลับมาอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอย่างจริงจังอีกครั้ง แดงบอกถึงเหตุผลสำคัญที่ทำให้กลับมาอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคือ “เพราะฉันชอบพระเอกที่มีความรักอย่างเต็มเปี่ยม” (แดง, แบบสอบถาม 25 กันยายน 2564) จากประสบการณ์การผิดหวังจากอดีตสามีทำให้แดงให้ความสำคัญกับความรักที่ผู้ชายหรือพระเอกต้องเป็นฝ่ายมอบให้ผู้หญิง ในแง่หนึ่ง

สะท้อนว่า แต่งคาดหวังถึงความรักที่ดีจากผู้ชายคนรักหากตนเองเป็นแบบตัวละครเอกหญิง ซึ่งมีคุณลักษณะที่แต่งคาดหวังอยากจะเป็น แต่ไม่มีโอกาสเป็นไปได้ในความเป็นจริง ดังที่แต่งกล่าวว่า “อยากมีโอกาสเป็นเหมือนนางเอกในนิยายค่ะ ได้เจอคู่ชีวิตที่ดี มีความสุข เข้าใจกัน มันคงแบบในเรื่องค่ะ” (แต่ง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564)

แต่งตีความตัวละครเอกหญิงที่ตนเองชอบจากนวนิยายเรื่อง *ระอรุรักเจ้าทะเลทราย* และ *หวานใจเจ้าทะเลทราย* ซึ่งเป็นนวนิยายชุดต่อเนื่องกันว่า นางเอกจะต้องมีส่วนผสมทั้งด้านรูปร่างกับลักษณะนิสัย แต่งเห็นว่ารูปร่างทรวดทรงของตัวละครเอกหญิงมีส่วนสำคัญในการสร้างแรงดึงดูดใจทางเพศ ซึ่งแต่งชอบตัวละครเอกหญิงที่เอบางร่างน้อย ดังที่แต่งบอกว่า “นางเอกน่ารัก รูปร่างสวย ตัวเล็ก หุ่นนาฬิกาทราย” (แต่ง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564) ในความเห็นของแต่ง ตัวละครเอกหญิงที่มีรูปร่างดังกล่าวมักจะเป็นที่หมายปองของผู้ชาย แม้ว่าแต่งจะมองเห็นว่ารูปร่างของตัวละครเอกหญิงมีส่วนสำคัญในการนำไปสู่ความรักและการร่วมรักจากพระเอกซิคได้ แต่ในอีกด้านยังมองเห็นว่า การครองรักหรือทำให้ความรักอยู่กันไปได้ตลอดรอดฝั่งจะต้องมาจากลักษณะนิสัยที่มีเหตุผลด้วย ดังที่แต่งอธิบายว่า “นางเอกน่ารัก หนักแน่น ไม่อ่อนแอ เข้มแข็ง ไม่คิดมากเกินไป รูปร่างสวย ตัวเล็ก หุ่นนาฬิกาทราย เป็นคนที่มีเหตุผล ช่วยเหลือพระเอกคิดและต่อสู้ได้ดี” (แต่ง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564) การตีความตัวละครเอกหญิงของแต่ง ผ่านประสบการณ์การหย่าร้างของตนเอง ทำให้คุณลักษณะของตัวละครเอกหญิงที่แต่งชอบ นอกจากเรื่องเพศแล้ว ยังให้ความสำคัญกับลักษณะนิสัยที่จะทำให้ชีวิตรักและการครองคู่ยืนยาวด้วย

แม้จะผ่านประสบการณ์การแต่งงานและหย่าร้างมาแล้ว ทว่าแต่งยังเชื่อว่าคุณสมบัติของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายจะเป็นหนทางที่นำมาซึ่งความสุขทั้งทางเพศรสและการครองชีวิตคู่ โดยบทบาทของตัวละครเอกหญิงในความหมายของแต่ง คือต้นแบบของความเป็นผู้หญิงในฐานะของภรรยาที่ดี กล่าวคือ ตัวละครเอกหญิงที่แต่งชื่นชอบมีคุณลักษณะของผู้หญิงตามแบบฉบับด้านหนึ่งบอบบางตัวเล็กซึ่งเป็นคุณลักษณะภายนอกที่แสดงถึงความเป็นผู้หญิงที่มีแรงดึงดูดทางเพศ แม้ว่าแต่งจะเห็นว่าไม่เหมือนตนเอง แต่ก็อยากเป็นแบบนี้นางเอก ขณะที่อีกด้านหนึ่งนางเอกต้อง “มั่นใจ กล้าแสดงออกกว่ารัก ไร้เดียงสาหรือรักนวลสงวนตัวบ้าง แต่ต้องแสดงออกได้ว่ารัก ไม่อ่อนแอ สามารถมัดใจคู่ชีวิตได้ค่ะ อยากให้มีส่วนผสมทั้งสองอย่างทีพอดี” (แต่ง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564) แต่งมองส่วนผสมของตัวละครเอกหญิงราวกับบทบาทของภรรยา โดยการเทียบว่าผู้หญิงที่อยู่ในฐานะภรรยาจะมัดใจสามีได้ต้องมีส่วนผสมของความอ่อนแอไร้เดียงสาไปพร้อมกับการกล้าแสดงออกซึ่งความรัก หากพิจารณาการอ่านของแต่งที่มองนวนิยายโรมานซ์

ทะเลทรายเป็นแนวทางของชีวิตคู่ อาจกล่าวได้ว่า การกลับมาอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอีกครั้งหลังจากหย่าร้าง ทำให้แต่งยิ่งตระหนักว่า การนำเสนอเพศวิถีของตัวละครเอกหญิงมีส่วนสำคัญที่สามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตคู่ได้

ความชอบของแต่งที่มีต่อรูปลักษณ์อันบอบบางแต่ไม่อ่อนแอของตัวละครเอกหญิงยังบ่งชี้ว่า แต่งมองบทบาทของผู้หญิงว่าควรจะเป็นฝ่ายได้รับการปกป้องดูแลจากฝ่ายชาย อย่างไรก็ตามบทบาทที่ตกเป็นรองของผู้หญิงเช่นนี้ สำหรับแต่งแล้วไม่ได้หมายถึงการถูกเอาเปรียบจากฝ่ายชาย หากพิจารณาจากประสบการณ์ชีวิตคู่ของแต่งร่วมด้วยจะทำให้เห็นว่า การที่แต่งให้ความสำคัญกับความอ่อนโยนและบอบบางมาจากประสบการณ์ในชีวิตคู่ที่ต้องหย่าร้างกับอดีตสามีที่มักใช้ความรุนแรงกับเธอ ดังที่แต่งเล่าว่า “อยู่ได้ 5 ปี มีปัญหากันตลอด เพราะภาษา ความคิด และวัฒนธรรม ตัดสินใจเลิกเพราะเขาบีบบังคับ ตอนลูกอยู่บนตัก ตอนนั้นลูกอายุสองขวบกว่า ครอบครัวยุติก็ไม่น่าจะยอมอ่อน พ่อกับแม่แต่งก็ทะเลาะกันตลอดจนถึงตอนนี้” (แต่ง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564) การที่แต่งผ่านประสบการณ์จากการเจอคู่รักที่ใช้ความรุนแรง ทำให้ผู้วิจัยสอบถามแต่งต่อไปว่า คิดเห็นอย่างไรต่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่มักนำเสนอฉากความรักที่รุนแรง โดยเฉพาะฉากที่นำเสนอพระเอกซีศทรمانร่างกายและจิตใจตัวละครเอกหญิง แต่งแสดงความเห็นต่อฉากดังกล่าวว่า “โดยส่วนตัวถือว่าเหมาะสมและไม่น่าเกลียดเกินไป เพราะในชีวิตจริงอาจไม่มีแบบนี้หรือรุนแรงกว่านี้ บางเรื่องสงสารนางเอก อ่านแล้วร้องไห้ตามเลย แต่ตอนจบพระเอกก็แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงค่ะ” (แต่ง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564) แต่งนำประสบการณ์ที่ถูกคนรักกระทำ ความรุนแรงกว่ามาเปรียบเทียบ โดยมองเห็นความแตกต่างว่าฉากการร่วมรักอย่างรุนแรงของพระเอกซีศเป็นการนำเสนอภายใต้ความรักหรือจะนำไปสู่ความรักในตอนจบ แม้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจะนำเสนอความรุนแรงทางเพศ แต่แต่งตระหนักถึงสูตรสำเร็จว่าภายใต้ความรุนแรงนั้นนำมาซึ่งความรักและการครองคู่ ทำให้โลกในนวนิยายกลายเป็นพื้นที่ที่สร้างความปลอดภัยให้กับแต่ง มากไปกว่านั้นยังมองว่าความดุเดือดและรุนแรงเป็นอรรถรสทางเพศ

การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของแต่งมีลักษณะการสร้างเรื่องเล่าของตนเองผ่านการตีความตัวละครเอกหญิงด้วยการหันกลับไปย้อนคิดถึงประสบการณ์ในชีวิตคู่ที่เลวร้าย ดังที่แต่งร้องไห้ไปกับตัวละครเอกหญิงประหนึ่งว่าเป็นการร้องไห้ต่อชีวิตตัวเองไปด้วย กล่าวคือ ขณะที่แต่งแสดงความเห็นต่อตัวละครเอกหญิง แต่งกลับสร้างคุณลักษณะของความเป็นผู้หญิงในแบบของตนเองขึ้นมาด้วย ดังที่แต่งชอบตัวละครเอกหญิงซึ่งมีรูปร่างเอาจริงเอาจังน้อย แต่ขณะเดียวกันก็เพิ่มเติมลักษณะนิสัยที่แต่งเห็นว่าจำเป็นสำหรับการครองคู่ นั่นคือความหนักแน่นและมีเหตุผล

เข้าไปด้วย ในด้านลีลาทางเพศผู้หญิงควรจะกล้าแสดงออกต่อการรักและการร่วมรัก นอกจากนั้น แม้ว่าตัวละครเอกหญิงจะถูกกระทำรุนแรง ต้องเป็นการกระทำที่นำไปสู่เงื่อนไขของความรักและความสุขสมทางเพศ จากการตีความของแต่งต่อบทบาททางเพศของตัวละครเอกหญิง ทำให้เรื่องเร้าอารมณ์ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่แต่งอ่านเปรียบเสมือนเป็นเรื่องเล่าที่นำมาปรับประยุกต์ให้เข้ากับความเป็นจริง ด้วยการเข้าไปใส่รหัสให้กับตัวละครเอกหญิงเสียใหม่ และนำต้นแบบของตัวละครเอกหญิงนั้นมาใช้อธิบายบทบาทและเพศวิถีของตนเอง ซึ่งเป็นภาพของผู้หญิงในฐานะภรรยาที่ต้องมีทั้งรูปสมบัติและคุณสมบัติที่จะมัดใจสามีได้ ในทางกลับกัน การตีความตัวละครเอกหญิงดังกล่าวของแต่ง กลับย้อนมาเป็นบทสอนให้แต่งรู้จักและเรียนรู้ที่จะสร้างความปรารถนาทางเพศให้แก่ตนเอง กล่าวให้ชัดคือแต่งสร้างอุดมคติของผู้หญิงขึ้นผ่านตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย ซึ่งเป็นอีกตัวตนหนึ่งที่ผู้หญิงหม้ายอย่างแต่งปรารถนา แต่งจินตนาการตนเองผ่านตัวละครเอกหญิงเพื่อเติมเต็มความรักและความสุขทางเพศจากผู้ชายในนวนิยายที่เห็นคุณค่าในตัวเธอ แม้ว่าในความเป็นจริงแต่งจะต้องทำหน้าที่แม่ที่ต้องดูแลลูกด้วยตัวคนเดียวต่อไปก็ตาม

โดยสรุป จากการวิเคราะห์การอ่านของผู้อ่านเพศหญิงทั้งสามคนพบว่า เนื่องจากผู้อ่านแต่ละคนอยู่ในช่วงวัยทำงาน อีกทั้งมีภูมิหลังและสถานะของชนชั้นกลางที่มีรายได้ในระดับปานกลาง จึงทำให้ผู้อ่านแต่ละคนมีช่วงเวลาว่างหรือเวลาส่วนตัวซึ่งปลอดจากภาระหน้าที่การงานเพื่ออ่านนวนิยาย การที่นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายให้ตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง มีส่วนสำคัญในการทำให้ผู้อ่านนิยามตนเองกับตัวละครเอกหญิง โดยมองเห็นว่าตนเองมีทั้งส่วนเหมือนและต่างจากตัวละครเอกหญิงทั้งในลักษณะทาบเทียบ (first person) และถอนตัวเอง (third person) ในระหว่างการอ่านไปพร้อมกัน ผู้อ่านกลุ่มตัวอย่างทั้งสามคนจึงเห็นว่าคุณลักษณะของตัวละครเอกหญิงคือผู้หญิงที่ตนเองอยากเป็น โดยนัยหนึ่งบ่งชี้ว่าตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นต้นแบบ (script) ให้ผู้อ่านใช้นิยามตนเอง ดังที่ผู้อ่านกล่าวถึงลักษณะของตัวละครเอกหญิงที่ตนเองชื่นชอบราวกับว่ามีชีวิตอยู่จริง และแม้กระทั่งมองเห็นว่าตัวละครเอกหญิงคือตนเอง

รูปร่างและคุณลักษณะของตัวละครเอกหญิงที่ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนชื่นชอบคือลักษณะของผู้หญิงตามแบบฉบับ กล่าวคือ ในด้านรูปร่างต้องเป็นผู้หญิงที่บอบบาง คุ่ออ่อนแอ ทุ่นดี และยังเป็นสาว ขณะที่ลักษณะนิสัยมีทั้งผู้หญิงที่เรียบร้อยอ่อนหวาน และมั่นใจในตัวเอง

ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนอธิบายลักษณะเพศวิถีของตนเองผ่านคุณลักษณะบางประการของตัวละครเอกหญิง ในกรณีของรุ่นเส้นมองเห็นว่า นางเอกที่ใสซื่อสะท้อนตัวตนของตนเองในด้านความเป็นผู้หญิงที่มีนิสัยเหมือนเด็กและปฏิบัติตามกรอบของพ่อแม่ ขณะที่สัมภาษณ์ตัวละครเอกหญิงที่มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกเรื่องเพศว่ามีส่วนเหมือนตนเองในช่วงวัยรุ่นจนถึงแต่งงานแล้ว ขณะที่แต่งงานมองว่าตนเองไม่มีความเหมือนกับตัวละครเอกหญิง หากแต่แสดงความคิดเห็นว่า อยากเป็นแบบนางเอกที่แสนบอบบาง แต่หนักแน่นมั่นคง ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้หญิงที่แต่งคิดว่าควรจะเป็นผู้หญิงในฐานะภรรยาที่ดี จากการที่ผู้อ่านเพศหญิงนิยามตนเองเข้ากับตัวละครเอกหญิงและมองเห็นว่าตัวละครเอกหญิงเป็นต้นแบบเผยให้เห็นว่านวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีส่วนในการผลิตสร้างและผลิตซ้ำคุณลักษณะของผู้หญิงตามขนบของ “ผู้หญิงที่ดี” กล่าวคือผู้หญิงที่ใสซื่อบริสุทธิ์ เรียบร้อย บอบบาง หรือแม้แต่ผู้หญิงที่มั่นใจในตัวเอง แต่ก็จะต้องรักษาวลสงวนตัว โดยต้องไม่แสดงออกซึ่งอารมณ์ปรารถนาทางเพศออกมาชัดเจน

อย่างไรก็ดี ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายทั้งในฐานะเป็นนิยายรัก (romance) และในฐานะที่เป็นเรื่องเร้ากามารมณ์ (pornography) การที่ผู้อ่านเพศหญิงเลือกอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเพื่อตอบสนองอารมณ์ทั้งรักและใคร่ เป็นเพราะนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายนำเสนอเรื่องอิโรติกที่ผสมผสานกับความรักโรแมนติก ส่งผลให้ผู้อ่านตีความคุณลักษณะของตัวละครเอกหญิงตามขนบของความเป็นผู้หญิงว่า คือคุณสมบัติในการสร้างแรงดึงดูดใจทางเพศ และทำให้ตัวละครเอกช็อคตกหลุมรักด้วยเช่นกัน เนื่องด้วยการอ่านแบบถอนตัวออกมาเป็นผู้มองทำให้ผู้อ่านตระหนักรู้ว่า คุณลักษณะของผู้หญิงตามขนบดังกล่าวเป็นเพียงสูตรสำเร็จที่นำเสนอภายใต้บทบาทและลีลาทางเพศของตัวละครเอกหญิง โดยนัยหนึ่งนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงไม่ได้เป็นเพียงต้นแบบที่ผลิตซ้ำความเป็นผู้หญิงในขนบให้ผู้อ่านเพศหญิงปฏิบัติตามเท่านั้น แต่ยังคงกลายเป็นพื้นที่ให้ผู้อ่านได้เรียนรู้บทบาทการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศ โดยมีตัวละครเอกหญิงเป็นต้นแบบ การนำเสนอฉากการร่วมรักในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย ด้านหนึ่งจึงกลับเป็นการนำเสนอวิถีทางในการได้มาซึ่งความสุขสมทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิงด้วยเช่นกัน ดังพบว่า แม้ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างจะปฏิบัติตัวตามลักษณะของผู้หญิงในกรอบเกณฑ์ ทั้งในฐานะลูกสาว ภรรยา และมารดาที่ดี ทว่าในอีกด้านหนึ่งผู้อ่านก็เผยว่าตนเองมีความปรารถนาทางเพศที่ต้องการการปลดปล่อย ดังพบลักษณะของผู้หญิงที่ “แอบแซ่บ” “แรดเจียบ” หรือ “กล้า” ในการแสดงออกซึ่งความต้องการทางเพศต่อผู้ชายที่ตนเองปรารถนาไปพร้อมกัน โดยนัยหนึ่งนอกจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายซึ่งถูกมองว่าเป็นแหล่งผลิตซ้ำภาพของ

ผู้หญิงตามชนบแล้ว กลับมีช่องทางให้ผู้อ่านตีความเพื่อใช้เป็นหนทางในการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศด้วย ดังนั้น แม้โดยผิวเผินแล้วผู้อ่านจะอยากเป็นแบบตัวละครเอกหญิงที่ดีตามชนบของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย ทว่าผู้อ่านก็นำตัวละครเอกหญิงจากนวนิยายนั้นเองมาเป็นต้นแบบในการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศด้วย จากการวิเคราะห์การตีความและนิยามตัวตนของผู้อ่านผ่านตัวละครเอกหญิง ทำให้ภาพของผู้หญิงที่อ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นการเลียนแบบเพศวิถีที่มีความลึกลับและย้อนแย้ง กล่าวคือ ภาพภายนอกที่ดูเป็นผู้หญิงตามกรอบเกณฑ์ของสังคม แต่อีกด้านก็เป็นผู้หญิงที่พร้อมจะตามหาความปรารถนาทางเพศของตนเอง

5.3 ความหมายของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในชีวิตประจำวันของผู้อ่านเพศหญิง

เนื่องด้วยนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายนำเสนอเรื่องรักโรแมนติคผสมผสานกับเรื่องอีโรติกดังที่ได้วิเคราะห์ในหัวข้อก่อนหน้านี้ว่า ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างอ่านนวนิยายโรมานซ์ทั้งในฐานะเรื่องรักและเรื่องเร้าอารมณ์ จากการสัมภาษณ์จึงพบว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเข้ามามีส่วนในการเร้าอารมณ์ความรู้สึกทางเพศ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นปกติธรรมดาของผู้หญิงให้กลายเป็นอารมณ์ความปรารถนาทางเพศที่เข้มข้นรุนแรงและน่าดึงดูดใจมากยิ่งขึ้น ผู้อ่านให้ความสำคัญกับคุณค่าของความรักจากพระเอกซิค ทั้งด้านรูปร่าง ลักษณะนิสัย และลีลาทางเพศ ซึ่งเป็นลักษณะของผู้ชายในอุดมคติ อย่างไรก็ตาม ผู้อ่านเพศหญิงแต่ละคนต่างให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์รักกับตัวละครเอกซิคแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบทในชีวิตและสถานะคู่ครอง คือ โสด แต่งงาน และหย่าร้าง ในหัวข้อนี้จึงวิเคราะห์ว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเข้าไปมีบทบาทในการสร้างจินตนาการถึงความสัมพันธ์รักต่อผู้อ่านเพศหญิงแต่ละคนอย่างไร

5.3.1 นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายกับการสร้างโลกในฝัน

5.3.1.1 นวนิยายคือโลกที่ทำให้คลายเหงาของสาวโสด

ในระหว่างสัมภาษณ์วันเส้นยอมรับกับผู้วิจัยว่า การที่ตนเองไม่มีแฟนทำให้เกิดความเหงา ดังที่ยอมรับว่า “ถามว่าเหงาไหม ก็เหงาบ้างนะ” (วันเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) ที่ผ่านมามีวันเส้นต้องเลิกกับแฟนเนื่องจากลักษณะนิสัยส่วนตัวของวันเส้นเอง อีกทั้งพ่อแม่ก็ไม่อยากให้เธอแต่งงาน เพราะมองว่าวันเส้นเป็นลูกสาวคนโตของครอบครัว มีกิจการโรงงานอาหารแปรรูป จึงทำให้

พ่อแม่คาดหวังให้เธอดูแลกิจการนี้ต่อไป ขณะที่น้องสาวทั้งสองคนต่างแต่งงาน มีลูก และหย่าร้างแล้ว การที่วุ้นเส้นยังโสดทำให้ต้องช่วยเหลือดูแลหลานด้วย ดังนั้น ข้อจำกัดที่ทำให้วุ้นเส้นยังไม่มีแฟนคือ ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่มีความต้องการให้แฟนคอยดูแลและตามใจเธอทุกอย่าง และครอบครัวไม่ต้องการให้เธอแต่งงาน เนื่องจากต้องการให้เธอเป็นเสาหลักของครอบครัวแทนพ่อแม่ แม้วุ้นเส้นจะมีข้อจำกัดในการมีคู่รัก แต่วุ้นเส้นก็ดูเหมือนจะพึงพอใจในสถานะโสดที่มีความสุขกับตัวเอง ดีกว่ามีคู่แล้วทำให้ต้องลำบากใจและไม่มีความสุข

เมื่อผู้วิจัยถามวุ้นเส้นว่ามีวิธีใดที่ทำให้ตนเองหายเหงา วุ้นเส้นตอบว่า การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ชื่นชอบมาตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัยช่วยให้ตนเองคลายเหงาได้ ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ แม้วุ้นเส้นจะใช้การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นที่ระบายอารมณ์เหงา หากแต่เมื่อสอบถามถึงพฤติกรรมกรรมการอ่านในเชิงลึกกลับพบว่า วุ้นเส้นเลือกอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายด้วยเหตุผลหลักคือ ชอบเรื่องเซ็กซ์ของพระเอกซีคที่ดูดี ร่าเริง และบรรยากาศของทะเลทราย โดยเฉพาะนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ขายเป็นชุดหรือซีรีส์หลายเล่มจบ ซึ่งมีตัวละครพระเอกซีคและพระรองที่เกี่ยวข้องต่อกันไปหลายเล่ม ดังที่วุ้นเส้นให้เหตุผลที่ตนเองชอบนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายว่า

เราชอบนิยายต่างประเทศอยู่แล้ว ก็เหมือนได้ไปเที่ยว แต่บางเรื่องก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับฉากขนาดนั้น แคंबอกชื่อประเทศ พอพระเอกนางเอกไปถึงบ้าน ก็อาจเป็นแค่มองเห็นทะเลทราย แล้วก็เน้นดำเนินเรื่องว่าพระเอกอยู่ปึกซ้ายของคฤหาสน์ นางเอกอยู่ปึกขวาแค่นั้นเอง มันบอกแต่ความสัมพันธ์ของนางเอกกับพระเอกแค่นั้นเอง นิยายที่ทำให้เราอ่านต่อเนื่องคือ มักจะมาเป็นซีรีส์ตัวละคร คือเรื่องหนึ่งมีพระเอก และจะมีพระรองหลาย ๆ คนกลุ่มเดียวกัน พระรองพวกนี้ก็จะไปเป็นพระเอกเล่มอื่น ๆ เราก็ต้องตามไปอ่านเล่มต่อไป มันลุ้นว่าจะไปลงเอยยังไง (วุ้นเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564)

จากคำตอบของวุ้นเส้นทำให้เห็นว่า วุ้นเส้นมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์รักระหว่างพระเอกกับนางเอกเป็นหลัก ขณะที่ฉากทะเลทรายเป็นบรรยากาศที่ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความรู้สึกแปลกตาและน่าตื่นเต้นเร้าอารมณ์ การติดตามอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในรูปแบบนวนิยายชุดต่อเนื่องเผยให้เห็นว่า ตัวละครเอกซีคคือแรงดึงดูดในการอ่านมากที่สุด เมื่อ

ถามต่อไปว่าคุณลักษณะพระเอกซิคแบบใดที่วันเส้นชื่นชอบ วันเส้นตอบโดยเทียบเคียงกับ “สเป็ก” ของผู้ชายที่ตนเองชอบว่า “ชอบผู้ชายมีเครานิด ๆ เวลาใช้จะจ๊กจี้ (หัวเราะ) นิสัยต้องผู้ใหญ่มากกว่าเรา จะมาเติกน้อยแบบเราก็ไม่ไหว ต้องตามใจเรา ต้องแก่กว่าเรานิดหนึ่ง เกือบ ๆ เราไม่ชอบแบบดี ๆ จืด เอเซีย ไม่อิน ไม่อ่าน [...] ส่วนมากชอบอาหรับ ชอบผู้ชายแขกขาว แขกดำ รับประทานไม่หลง” (วันเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) นอกจากนี้ เมื่อถามถึงลงไปว่าฉากใดที่ทำให้วันเส้นติดใจหรือติดตามตัวละครซิคอย่างต่อเนื่อง วันเส้นตอบโดยตรงไปตรงมาว่าชอบฉากการร่วมรัก โดยเฉพาะเมื่อบรรยายลีลาการร่วมรักของพระเอกซิคที่รุนแรงเร้าร้อน ดังที่ตอบว่า “เราจะเน้นอ่านฉากนี้เลย บางเรื่องนางเอกโดนพระเอกจับไปแล้วข่มขืนกัน (หัวเราะ) บางทีเราก็อ่านข้าม ๆ ตอนเล่าโลม แต่ส่วนใหญ่จะไม่ข้ามฉากนางเอกฟิน [จุดสุดยอดทางเพศ]” (วันเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564)

แม้ว่าวันเส้นจะไม่ได้ตอบคำถามโดยตรงถึงช่วงเวลาที่อ่านฉากร่วมรัก แต่จากคำตอบการมุ่งเน้นการอ่านไปที่ฉากนางเอกถึงจุดสุดยอดทางเพศบ่งชี้ว่า วันเส้นได้รับความรื่นรมย์ทางเพศขณะอ่าน นอกจากนี้ สิ่งที่ทำให้วันเส้นได้มีความสุขทางเพศจากการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคือพฤติกรรมการอ่านซ้ำ แม้ว่านวนิยายเรื่องนั้นจะเคยอ่านมาแล้วก็ตาม ดังที่วันเส้นบอกว่า “เราอ่านซ้ำ แม้ว่าเรารู้เรื่องอยู่แล้ว แต่เราอยากกลับไปอ่านอีก” (วันเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) โดยฉากที่วันเส้นเลือกอ่านซ้ำก็คือฉากการร่วมรักระหว่างพระเอกซิคกับนางเอกที่รุนแรงมากขึ้น เมื่อผู้วิจัยถามต่อไปถึงช่วงระยะเวลาที่วันเส้นอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายว่าเป็นช่วงเวลาใด และอ่านบริเวณใดภายในบ้าน วันเส้นตอบว่า “เวลาเรากำลังอ่านนี้จะให้ใครมายุงไม่ได้เลยนะ เรากำลังอยากตามพระเอกนางเอก มันได้อารมณ์ แล้วถ้ามีคนมาเรียกเราจะหงุดหงิดมากเลยนะ จะมาเรียกอะไรตอนนี่” (วันเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) การเลือกอ่านฉากร่วมรักและฉากถึงจุดสุขสมของนางเอกซ้ำไปมาในหลายครั้ง ตลอดจนช่วงขณะอ่าน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่วันเส้นถือว่าเป็นส่วนตัวมากที่สุด เผยให้เห็นว่าขณะอ่านนวนิยายโรมานซ์คือช่วงเวลาที่วันเส้นปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศผ่านการอ่านนวนิยาย

5.3.1.2 จากพระเอกซิคในโลกของความฝันสู่ผู้ชายในโลกความจริง

จากการสัมภาษณ์วันเส้นเปิดเผยอย่างชัดเจนว่า เหตุผลที่ชื่นชอบอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเพราะชอบฉากการร่วมรักที่รุนแรงของพระเอกซิค ซึ่งเป็นผู้ชาย “แขกขาว” ที่มีรูปร่างหล่อเหลา คมเข้ม หุ่นดี มีอายุมากกว่านางเอก ลักษณะนิสัยชอบออกคำสั่งและเป็นฝ่ายรุกเร้าตัวละครนางเอก โดยเฉพาะในขณะพบรักและการร่วมรัก พระเอกซิคต้องเป็นผู้เริ่มบทบาท

ของการจีบ ตามรัก และมีลีลาทางเพศที่เหนือกว่าตัวละครเอกหญิง อย่างไรก็ตาม การชื่นชอบรูปลักษณ์และลีลาทางเพศของพระเอกซิคไม่ได้เพียงเพื่อให้วันเส้น “ฟิน” เมื่อได้อ่านเท่านั้น ทว่าการจินตนาการถึงพระเอกซิคกลับเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการให้ความหมายถึงผู้ชายในชีวิตจริงของวันเส้นด้วย ดังที่เมื่อผู้วิจัยถามต่อไปว่า วันเส้นเคยคาดหวังว่าตนเองจะพบผู้ชายที่มีคุณลักษณะในแบบของพระเอกซิคหรือไม่ วันเส้นตอบด้วยการเทียบเคียงกับอดีตแฟนว่า

เคยมีแฟนมาแล้วครั้งหนึ่ง คนไทย เวลาเรามีแฟน เราจะเป็นคนจู้จู้จุกจิก ทำตัวเองให้น่ารำคาญ ต้องดูโทรศัพท์แฟนตลอด ไปไหนต้องรายงาน คนที่คบเราเลยต้องเป็นทหาร เพราะนิสัยทหารตรงเป๊ะ แล้วเขาจะทน ไม่ว่าจะด่า จะตี เราจะทำอะไรเขาก็ได้ แฟนเก่าเราก็ทั้งตีทั้งถีบเขาเลยนะ เราอยากไปไหนเขาต้องพาไป ไม่ว่าจะเวลาไหนก็ต้องไป พร้อมไม่พร้อมก็ต้องไป ก็ทนเราได้ทุกอย่าง แต่ที่เราต้องเลิกเพราะพ่อแม่เราไม่ชอบเขา เราเลยต้องเลิก เราไม่ยอมทำให้ครอบครัวเราผิดหวัง (วันเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564)

ความชื่นชอบคุณลักษณะของพระเอกซิคที่ดูดีและรุนแรงดังที่วันเส้นได้ตอบคำถามในส่วนแรก ฉากที่ทำให้เกิดความตื่นเต้นทางเพศมากที่สุดคือ การร่วมรักของพระเอกที่มีลักษณะการขั้ตขึ้นของนางเอกต่อพระเอกที่มีพลังกำลังเหนือกว่า นอกจากนั้นพระเอกซิคจะต้องมีอายุมากกว่า มีความเป็นผู้ใหญ่กว่าตนเอง จากคำตอบของวันเส้นที่เทียบเคียงคุณสมบัติจากพระเอกกับอดีตแฟนก็ยังเผยให้เห็นว่า วันเส้นชอบผู้ชายที่เป็นทหาร มีความอดทนต่อนิสัยที่เอาแต่ใจของวันเส้น อย่างไรก็ตาม ในตอนท้ายของคำตอบวันเส้นบอกเหตุผลในการเลิกกับแฟนเก่าว่า ไม่ใช่เพียงเพราะแฟนเก่าทนนิสัยของเธอไม่ได้เท่านั้น หากแต่มาจากพ่อแม่ไม่ชอบตลอดจนวันเส้นยังถูกคาดหวังให้เป็นผู้นำของครอบครัว ซึ่งให้ความสำคัญกับความต้องการของพ่อแม่มากกว่าความรู้สึกส่วนตัว สถานะของวันเส้นในฐานะผู้นำครอบครัว และการแบกรับภาระกิจการของที่บ้าน ทำให้วันเส้นต้องแสดงออกในด้านของผู้หญิงที่เก่ง เป็นผู้ใหญ่ และต้องคิดถึงคนอื่นมากกว่าตนเอง วันเส้นจึงไม่ต่างจากบทบาทของลูกชายคนโตที่ต้องเป็น “ช้างเท้าหน้า” ที่คอยตัดสินใจ ปกป้อง และดูแลครอบครัว เมื่อวันเส้นตัดสินใจคบหาอยู่กับผู้ชาย เธอจึงตั้งความหวังไว้ว่าจะต้องเป็นผู้ชายที่มีความสามารถเหนือกว่าตนเอง ดังที่เธอชื่นชอบผู้ชายที่มีภาวะผู้นำ เป็นผู้ใหญ่กว่า และมีพลังกำลังเหนือกว่า โดยนัยหนึ่งคือผู้ชายที่ทำให้วันเส้นสามารถแสดงออกใน

ด้านของความเป็นเด็กผู้หญิงที่เอาแต่ใจได้ เพื่อละทิ้งบทบาทลูกสาวคนโตที่ต้องแบกรับภาระงาน และเก็บซ่อนความปรารถนาส่วนตัวเอาไว้

หากกลับไปพิจารณาความชื่นชอบการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย คุณสมบัติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นผ่านพระเอกซิคในนวนิยายโรมานซ์เช่นเดียวกัน สิ่งที่วุ้นเส้นชื่นชอบในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคือบทรักและลีลาทางเพศของพระเอกซิคที่ดุคั้น รุนแรง และรุกเร้า โดยมองว่าตัวละครเอกหญิงควรจะต้องตกเป็นรองและมีลักษณะกึ่งไร้เดียงสา ดังที่วุ้นเส้นตอบว่า “เราชอบพระเอกที่แกล้งนางเอก โดยทำตัวว่าไม่ได้ชอบนางเอก นางเอกก็ใสชื่อบริสุทธิ์” (วุ้นเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) จากคำตอบดังกล่าวทำให้เห็นว่า พื้นที่ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายสำหรับวุ้นเส้นคือพื้นที่ซึ่งทำให้เธอได้แสดงบทบาทของผู้หญิงทั้งในด้านลักษณะนิสัยที่เป็น “ข้างเท้าหลัง” กลับไปเป็นฝ่ายที่ต้องได้รับการดูแล และตามใจเธอได้ ดังสะท้อนผ่านความชื่นชอบบทบาททางเพศของพระเอกซิคที่เป็นฝ่ายรุกเร้า และตัวละครเอกหญิงที่เป็นฝ่ายรับและสนองตอบ ขณะที่ในความเป็นจริงวุ้นเส้นต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวและเป็นเสาหลักของบ้าน

เมื่อผู้วิจัยสอบถามต่อไปว่า ยังมีความมุ่งหวังอยากจะมีแฟนแบบพระเอกซิคหรือไม่ วุ้นเส้นกลับตอบว่า ในโลกของนิยายกับในโลกความเป็นจริงต่างกันมาก และไม่คิดหวังจะมีแฟนในแบบนวนิยาย ดังที่ตอบว่า “ความจริงกับนิยายจะต่างกัน ความจริงไม่ใช่เลย มันไม่มีทางเป็นไปได้ อย่างเราจะไม่มานั่งฝันหรอกว่ามีเจ้าชายมาหาที่โรงงานต่างจังหวัด เราก็ต้องเข้าไปในเมือง แต่ก็มีหวังถ้าเข้ากรุงเทพฯ ไปในที่ที่มันมีโอกาสจะเจอ แต่ถ้าจะมาแถวบ้านนอกนี่ไม่หวังเลย” (วุ้นเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) จากคำตอบดังกล่าว วุ้นเส้นมองเห็นว่า แม้จะมีความหวังอยู่เล็กน้อยหากเธออยู่ในกรุงเทพฯ อาจได้มีโอกาสพบเจอกับผู้ชายในฝัน หากแต่เมื่อวุ้นเส้นต้องดำเนินชีวิตในต่างจังหวัดเป็นหลัก ทำให้วุ้นเส้นมองว่านวนิยายเป็นเพียงภาพฝันที่แต่งขึ้นมาเพื่อความบันเทิง ซึ่งย้ำให้เห็นจากการวิเคราะห์ก่อนหน้านี้ว่า วุ้นเส้นนำเรื่องรักและการร่วมรักในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในฐานะพื้นที่ปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศในขณะที่ยังไร้คู่

อย่างไรก็ดี เมื่อผู้วิจัยถามต่อไปอีกว่า ถ้าหากจะมีแฟนใหม่ ผู้ชายแบบใดที่วุ้นเส้นคาดหวังอยากจะได้ วุ้นเส้นตอบว่า “จะหาคุยกับต่างชาติเพราะเบื่อคนไทย เพราะเราอึดแอ้งแอ่ง เราชอบอาหาร ชอบผู้ชายแขกขาว” (วุ้นเส้น, สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2564) จากคำตอบของวุ้นเส้นทำให้เห็นว่า แม้วุ้นเส้นจะไม่เชื่อว่าตนเองจะพบเจอผู้ชายแบบเจ้าชายชื่อกองในนวนิยาย ทว่าวุ้นเส้นยังคงนำคุณลักษณะของความเป็นผู้ชายตะวันออกกลางมาเป็น “สเป็ก” ของ

ผู้ชายในชีวิตจริง ซึ่งเป็นผู้ชาย “แขกขาว” มีเคราคคมเข้ม แม้วุ้นเส้นจะไม่เคยคบหากับผู้ชายชาวตะวันตกออกกลางมาก่อน แต่กลับยังเชื่อว่าผู้ชายชาวต่างชาติจะมีลักษณะนิสัยที่เป็นผู้ใหญ่กว่าและอดทนต่อความเอาแต่ใจได้ดีกว่าผู้ชายไทย ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่วุ้นเส้นเทียบเคียงมาจากพระเอกซิคในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่วุ้นเส้นชอบอ่าน ซึ่งเผยให้เห็นว่า คุณลักษณะของตัวละครเอกซิคซึ่งเป็นเพียงภาพฝันในนวนิยายได้กลายเป็นแบบฉบับของผู้ชายที่วุ้นเส้นยังคงคาดหวังอยู่ในส่วนลึกในใจ แม้ว่าวุ้นเส้นจะบอกว่าไม่มีหวังเลยก็ตาม

จากคำตอบดังกล่าวทำให้เห็นว่า ด้วยเงื่อนไขข้อจำกัดทั้งบทบาทหน้าที่ของลูกสาวคนโตที่ต้องทำตามความต้องการของครอบครัว หรือลักษณะนิสัยส่วนตัว ทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นหนทางในการระบายอารมณ์ทางเพศของวุ้นเส้น ขณะที่ในอีกด้านยังกระตุ้นอารมณ์เหงาซึ่งเป็นอารมณ์ที่แสนธรรมดาให้เข้มข้นและชัดเจนมากขึ้น จนนำไปสู่อารมณ์ที่เปลี่ยวเหงา ดังพบได้จากพฤติกรรมการอ่านเรื่องเร้าอารมณ์ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของวุ้นเส้นที่มักเลือกอ่านซ้ำฉากรักที่ดุเดือดและรุนแรง แม้ว่าจะเคยอ่านมาแล้วหลายครั้งตลอดจนการติดตามและลุ้นไปกับเรื่องราวความรักและการร่วมรักในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่สร้างเป็นนวนิยายชุด อารมณ์ของความสุขสมและรื่นรมย์ขณะอ่านจึงปรากฏควบคู่กับอารมณ์ความเปลี่ยวเหงาที่ยังไม่เคยได้รับการเติมเต็มไปพร้อมกัน จนทำให้วุ้นเส้นยังติดตามอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังพบความย้อนแย้งว่า แม้วุ้นเส้นจะคิดว่าตนเองคงไม่มีคู่ครอง ตลอดจนมองว่านวนิยายเป็นเพียงเรื่องแต่ง แต่ขณะเดียวกันวุ้นเส้นก็ยอมรับว่าคุณลักษณะของตัวละครเอกซิคคือเป้าหมายของผู้ชายคนรักในอุดมคติของตนเอง

5.3.2 นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ซุ่มทับกับโลกความจริง

5.3.2.1 ภาพฝันถึงลีลารักของคู่ชีวิต

แม้ส้มจะแต่งงานและมีสามีเป็นชาวอาหรับก็ตาม แต่ส้มก็ยังอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอยู่เสมอ ส้มให้ความเห็นว่า การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายครั้งแรกทำให้เธอเกิดอารมณ์ทางเพศ ดังที่บอกว่า “จินตนาการตาม แอบเสียว อยากมีเซ็กซ์ ยิ่งอ่านยิ่งติดตาม” (ส้ม, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นประสบการณ์ที่สร้างความตื่นเต้นทางเพศที่ส้มไม่เคยได้รับมาก่อน แม้จะแต่งงานมีสามีเป็นชาวตะวันตกออกกลางแล้วก็ตาม ส้มก็ยังอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอยู่เสมอ เนื่องจากสามีชาวอาหรับคนปัจจุบันไม่สามารถมอบ

เพชรสและลีลาทางเพศให้แก่สัมผัสได้ตามที่ต้องการ การที่สัมผัสอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายตั้งแต่เข้าสู่วัยรุ่นจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเติบโตมาในครอบครัวซึ่งอบรมเลี้ยงดูลูกสาวอย่างทะนุถนอม โดยเฉพาะจากพ่อซึ่งหวังลูกสาวและเกรงว่าลูกสาวจะมีความรักก่อนวัยอันควร จึงมีกฎระเบียบภายในบ้านที่ค่อนข้างเคร่งครัด เมื่อสัมผัสแต่งงานใหม่กับผู้ชายชาวตะวันออกกลางและย้ายไปอยู่กับสามีที่ประเทศกาตาร์ ทำให้ต้องเปลี่ยนศาสนามาเป็นอิสลาม ยิ่งทำให้สัมผัสต้องเคร่งครัดเรื่องเพศมากขึ้น การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงกลายเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้เธอได้ปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศ

สัมผัสให้เหตุผลในการชื่นชอบอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายว่า เห็นหน้าปกที่สะดุดตาจากรูปภาพหน้าปกที่เป็นพระเอกซีกและบรรยายภาคพื้นหลังเป็นรูปทะเลทราย เมื่ออ่านเรื่องย่อที่ปกหลังก็มีเนื้อเรื่องแปลกใหม่ ดึงที่สัมผัสให้เหตุผลว่า “อย่างแรกที่ประทับใจก็คือ รูปภาพหน้าปก เนื้อหาด้านหลังปกมันดึงดูดให้อยากอ่าน...อ่านนิยายแนวอีโรติกมาเยอะเหมือนกันค่ะ เรื่องก็จะคล้าย ๆ กัน แต่ที่สำคัญ หนังสือแนวทะเลทราย ถ้าไม่มีทะเลทรายมันก็ไม่น่าดึงดูดนะค่ะ ยิ่งผู้แต่งบรรยายถึงฉากทะเลทรายจะยิ่งทำให้คนอ่านนึกแล้วจินตนาการร่วมด้วย” (สัมผัส, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) สัมผัสสั่งซื้อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายโดยฝากผ่านเพื่อนหรือคนรู้จักที่เดินทางมายังประเทศกาตาร์ ทว่าด้วยเหตุที่ภาพหน้าปกของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมักจะนำเสนอภาพที่มีลักษณะที่สัมผัสเรียกว่า “สีเสียด” หรือภาพพระเอกซีกกอดเกี่ยวใกล้ชิดกับนางเอกคนไทย ซึ่งส่อไปในทางความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้สัมผัสต้องใช้วิธีการหลบเลี่ยงด้วยการนำหนังสือพิมพ์หรือกระดานขนิดยสารเก่ามาห่อปกเพื่อปกปิดภาพเหล่านั้น “เพราะว่าที่นี่เป็นประเทศของมุสลิมอิสลาม พวกรูปภาพสีเสียดเขาจะไม่เปิดเผยกันค่ะ” (สัมผัส, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564)

แม้ว่าสังคมมุสลิมในประเทศกาตาร์จะเคร่งครัดการเปิดเผยเรื่องทางเพศ แต่เนื่องด้วยนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่สัมผัสอ่านเป็นภาษาไทย อีกทั้งเธอก็ไม่บอกสามีว่าหนังสือที่อ่านอยู่เป็นหนังสือประเภทใด เพียงแต่บอกกับสามีว่าชอบอ่านหนังสือ การห่อหุ้มหน้าปกหนังสือและการไม่บอกสามีว่าหนังสือที่อ่านเป็นนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่มีเนื้อหาเชิงอีโรติก แม้จะดูเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่โดยนัยแล้วคือการสร้างพื้นที่และความเป็นส่วนตัวของสัมผัสขึ้นมา ลักษณะการต่อรองผ่านการกระทำในกิจวัตรประจำวันเช่นนี้เป็นกลวิธีในการหลีกเลี่ยง¹³ จากโลกความเป็น

¹³ ผู้วิจัยใช้คำว่า “หลีกเลี่ยง/หลบเร้น” ซึ่งมาจากการประสมคำว่า “หลบหลีกเลี่ยง/หลีกเลี่ยง” กับ “แฝงเร้น” เนื่องจากสอดคล้องกับลักษณะการอ่านของผู้หญิงตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อสื่อถึงการปิดบัง อำพรางตัว ซ่อนเป็นความลับเฉพาะตน หรือหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นการกระทำที่มีนัยเชิงปฏิบัติการ (practice) มากกว่าการหลีกเลี่ยงที่มีนัยเชิงจำยอม

จริงที่รายล้อมไปด้วยความเคร่งครัดทางศีลธรรมหรือแรงกดดันจากสังคมไปยังโลกในนวนิยาย ดังที่ สัมกล่าววว่า “การที่ย้ายมาอยู่ที่นี่ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปหมด อาหารการกิน เวลา การแต่งกาย กิจกรรมประจำวัน แต่สิ่งหนึ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงสำหรับตัวเองคือ ก่อนนอนจะอ่านหนังสือนิยาย เราทำงานบ้านของเราเสร็จ เราก็มีเวลาว่างแล้ว แต่ถ้าสามีหยุดหรือเลิกงานแล้ว เราก็จะดูแลเขา เวลาอ่านก็ประมาณหนึ่งชั่วโมง เพราะเป็นคนอ่านหนังสือช้า” (สัม, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) จากคำตอบของสัมทำให้เห็นว่า นอกจากการอ่านนวนิยายโรมานซ์จะช่วยพาสัมพ้นไปจากการสอดส่องของสังคมและสามีแล้ว ยังทำให้เธอมีเวลาเป็นของตัวเองหลังจากที่ต้องดูแลสามีเพราะเป็นแม่บ้านเต็มเวลาด้วย

นอกจากจะใช้เวลาว่างในการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของไทย เพื่อให้พ้นไปจากสภาพแวดล้อมของสังคมที่เคร่งครัดต่อการแสดงออกทางเพศแล้ว ยังพบว่าสัมนำเรื่องราวในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่อ่านมาใช้เทียบเคียงกับชีวิตจริงด้วย โดยเฉพาะบทบาททางเพศของสามีกับฉากร่วมรักของตัวละครเอกซิค ดังที่ผู้วิจัยเริ่มต้นถามว่า คุณสมบัติใดของพระเอกซิคที่สัมประทับใจที่สุด สัมบอกว่า “ความสามารถในด้านอิโรติก ขนาด หุ่น ลีลาของพระเอกคะ สายมโนภาพคิดตาม” (สัม, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) เมื่อถามต่อไปว่า ลีลาของพระเอกที่ชอบเป็นอย่างไร สัมตอบว่า “ชอบอ่านแบบรุนแรง ดุคั้น เกรี้ยวร้อน เฝ็ด ไม่ชอบแบบนุ่มนวลอ่อนหวาน แต่ไม่ชาติสนิม อยากรโตนแบบนางเอก ได้แต่ฟินเข้าไปในนิยาย บางที่ยังคิดจะเอาไว้อากร้าแอบใส่ให้สามีกินเลยคะ” (สัม, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) ลีลาทางเพศของตัวละครซิคทำให้สัมเกิดความรู้สึกอยากได้ลีลาทางเพศแบบนั้นบ้าง มากไปกว่านั้นยังทำให้สัมย้อนกลับมามองลีลาทางเพศของสามีว่ายังมีช่องว่างที่สัมยังไม่ได้รับการเติมเต็ม หากพิจารณาความสัมพันธ์ในชีวิตคู่ระหว่างสามีและสัมประกอบทำให้เห็นว่า แม้สัมจะยังมีเพศสัมพันธ์กับสามีตามปกติ หากแต่นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายก็มากระตุ้นความปรารถนาของสัมให้ต้องการความสุขสมทางเพศที่ดุคั้นและรุนแรงเหมือนในนวนิยายมากขึ้น

หากพิจารณาความสัมพันธ์รักระหว่างสามีกับตัวเธอร่วมด้วยพบว่า ทั้งคู่ผ่านช่วงเวลา “โพรโมชัน” หรือในระยะแรกของการแต่งงานมาแล้ว ทำให้การร่วมรักเป็นไปอย่างจิตซิดธรรมดา ดังที่สัมเปิดเผยว่า “โพรโมชันอยู่แรก ๆ จัดหนัก จัดเต็ม ลงลึน ทุกรายละเอียด ทั่วร่างกาย ยกเว้นเท้ากับตูดนี้มืออะคะ บิลด์นาน ลงนาน พออยู่ไปนาน ๆ เสียบได้เสียบ แถมหน้อยลูป ๆ คล้ำ ๆ (หัวเราะ) มาไวไปไวะคะ ถึงบอกอยากเอาไว้อากร้าแอบใส่ให้สามีกินคะ” (สัม, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) การเทียบเคียงพฤติกรรมบนเตียงของสามีกับพระเอกซิคในนวนิยายจึง

เป็นการเทียบเคียงถึงความรักในระยะแรก แต่เหตุการณ์อีโรติกในเรื่องเปรียบเสมือนการหยุดช่วงเวลาของความสุขสมทางเพศซึ่งมีความสุขที่สุดเอาไว้ ดังนั้น ภาพฝันของความสุขในช่วงเวลานี้ทำให้เกิดความรู้สึกอยากมีความสัมพันธ์ทางเพศแบบในนวนิยาย ดังที่สัมพันธ์รับว่า “คาดหวังมากค่ะ ว่าอยากโดนเหมือนนางเอก แต่ช่วงแรก ๆ อาจจะมีโพรโมชันอย่างนั้นนะค่ะ แต่พออยู่ไปอยู่มาไม่ใช่ละ นี่เราก็เข้าไปอยู่ในโลกหนังสือนิยาย อ่านกินพระเอกอร่อยกรุบกริบ” (สัมพันธ์, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564)

การนำเสนอฉากรักท่ามกลางทะเลทรายที่น่าตื่นเต้นเร้าใจในนวนิยาย ยังทำให้สัมพันธ์หันมามองบรรยากาศของการร่วมรักในชีวิตจริงที่อยู่แต่ภายในอาณาบริเวณบ้านที่ดูน่าเบื่อหน่าย ดังที่ผู้วิจัยถามว่า การร่วมรักฉากใดที่ประทับใจที่สุด สัมได้ส่งภาพโอเอซิสกลางทะเลทรายที่รายล้อมไปด้วยความเขียวชอุ่มของต้นไม้และบ่อน้ำใสราวกับบรรยายไว้ในนวนิยาย และแสดงความเห็นต่อฉากดังกล่าวว่า “ชอบฉากแบบนี้ค่ะ อยากได้แบบนี้ เบื่อแต่ฉากบนเตียง เพราะชีวิตจริงทำไม่ได้ อายเจ้าป่าเจ้าเขา แกรมเจ็บหัวเข่าด้วยค่ะ” (สัมพันธ์, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) ความปรารถนาต่อฉากดังกล่าวของสัมพันธ์อันให้เห็นว่า นวนิยายมีส่วนในการสร้างภาพฝันทางเพศให้แก่สัมพันธ์อย่างมาก ขณะเดียวกันก็ย้อนกลับไปมองเห็นว่า บรรยากาศการร่วมรักบนเตียงนอนซึ่งเกิดขึ้นทุกวันภายในอาณาบริเวณบ้านเป็นการร่วมรักที่แสนธรรมดา

เมื่อผู้วิจัยถามว่า การที่อาศัยอยู่ในดินแดนทะเลทราย ได้เห็นสภาพความเป็นจริงแล้ว เหตุใดจึงยังชื่นชอบบรรยากาศทะเลทรายที่ปรากฏในนวนิยาย สัมตอบว่า “ถามว่าซัดแย่งหรือเปล่า ไม่ค่ะ เพราะว่าเราอ่านนิยาย ใจเราก็จะเข้าไปในนิยายเสมือนเป็นนางเอก มีเซ็กซ์ในทะเลทราย อยากมีโมเมนต์นั้นบ้างค่ะ” (สัมพันธ์, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) คำตอบของสัมพันธ์นั้นชี้ให้เห็นว่า แม้ว่าเธอจะมีสามีแล้วและอาศัยอยู่ท่ามกลางดินแดนทะเลทรายในชีวิตจริงก็ตาม แต่ความปรารถนาต่อฉากการร่วมรักท่ามกลางโอเอซิสซึ่งเป็นพื้นที่นอกบ้าน โดยนัยแล้วได้ย้อนกลับมาตอกย้ำสถานะของภรรยาซึ่งถูกจำกัดอยู่แต่ภายในบ้าน อีกทั้งยังทำให้สัมพันธ์มองเห็นว่า การร่วมรักกับสามีในชีวิตจริงเป็นสิ่งปกติธรรมดา ฉากการร่วมเพศท่ามกลางโอเอซิสจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงผลิตสร้างผ่านความสุขสมทางเพศไปพร้อมกับการทำให้ผู้อ่านเพศหญิงรู้สึกว่าการร่วมรักที่รับรู้ในชีวิตจริงนั้นยังไม่ได้รับการเติมเต็ม ดังที่สัมพันธ์รับเองว่า “นิยายคนแต่งเขาก็ต้องบรรยายให้เวอร์วังอลังการอยู่แล้ว เพราะชีวิตจริง (หัวเราะ) อยากได้พระเอก และเซ็กซ์แบบพระเอก [...] มาอยู่กาตาร์ก็ไปตามสถานที่ท่องเที่ยว และทะเลทรายของกาตาร์เยอะนะค่ะ โอเอซิสแบบในนิยายทะเลทรายไม่เห็นเลยในความเป็นจริง” (สัมพันธ์, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม

2564) แม้คำตอบของสัมจะเทียบเคียงโอเอซิสในเชิงสถานที่ หากแต่พิจารณาโดยนัยของพื้นที่ และโอเอซิสในความเป็นจริงแล้ว การที่สัมมองว่าไม่เหมือนในนวนิยายเป็นเพราะโอเอซิสในความเป็นจริงไม่ได้ผูกโยงเข้ากับประสบการณ์ทางเพศ เนื่องจากสัมยังไม่เคยร่วมรักในพื้นที่ของ โอเอซิส ดังที่กล่าวไว้ในชีวิตจริงการร่วมรักกับสามี “หมดโพรโมชัน” ไปแล้ว อีกทั้งการใช้ชีวิต เป็นแม่บ้านเต็มเวลา ทำให้สัมฝันถึงการร่วมรักในพื้นที่อื่นที่แปลกแตกต่างไปจากเดิม

5.3.2.2 ชุมชนการอ่านของผู้หญิงในฐานะพื้นที่เยียวยาชีวิตคู่

หากพิจารณาบริบทแวดล้อมในชีวิตของสัมทำให้เห็นว่า การย้ายมาอยู่ประเทศ กатарตามสามีทำให้สัมต้องปรับตัวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมตามศาสนาอิสลาม ซึ่ง เครื่องคิดเรื่องเพศระหว่างชายหญิง ในพื้นที่สาธารณะ ห้ามชายหญิงที่มีได้เป็นคู่สามีภรรยาเดิน เคียงคู่กัน ตลอดจนมีการแบ่งแยกพื้นที่ระหว่างชายหญิงอย่างชัดเจน ด้วยสภาพความเป็นอยู่ เช่นนี้ ทำให้สัมรู้สึกอึดอัดใจด้วยความไม่คุ้นเคย ดังที่เล่าว่า “มุสลิมแยกชายหญิง โรงพยาบาล โรงเรียน งานเลี้ยง ยิ่งเราต่างชาติ เข้ารับอิสลามใหม่ ๆ ต้องระวัง เพราะเหล่ามาตาม ไม่ว่าจะมาตาม อหรับหรือมาตามไทย จะเอาเรื่องเซ็กซ์หรือความชอบส่วนตัวไปเล่าไม่ได้” (สัม, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) อย่างไรก็ตาม การแบ่งแยกพื้นที่ชายหญิงนำไปสู่การสร้างชุมชนของผู้หญิง โดยเฉพาะผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับสามีชาวตะวันออกกลาง ซึ่งสัมเรียกว่า “มาตามไทย” ชุมชน ของภรรยาชาวไทยกลายเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร บอกเล่าสารทุกข์สุกดิบ และแม้แต่ การเปิดเผยเรื่องเพศระหว่างผู้หญิงไทยด้วยกันเอง นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นหนึ่งในปัจจัย สำคัญในการสานสัมพันธ์ระหว่างมาตามไทยด้วยกัน เมื่อผู้วิจัยถามต่อไปว่า ในกลุ่มมาตามไทย พุดคุยเรื่องใดจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมากที่สุด สัมตอบว่า “ผู้หญิงที่อ่านหนังสือแนวนี้ มาคุยมาเมาท์กันจะยิ่งสร้างอรรถรสเลยคะ แนะนำกันอ่าน แลกเปลี่ยนหนังสือ หน้าตาพระเอก ความใหญ่ของกล้วย ความอึดอัด ความรวบ และมองหน้ากัน ถอนหายใจ พากันหันไปมองสามี พากันหัวเราะหนักเลย” (สัม, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564)

การนิเทศาสามีด้วยการเปรียบเทียบว่าไม่อาจเหมือนดังเช่นตัวละครเอกซิค โดยเฉพาะ เรื่องเพศ มีนัยเชิงผิดหวังต่อสามีชาวตะวันออกกลางที่ไม่เหมือนตามที่เคยจินตนาการไว้จากการ อ่านนวนิยาย ดังที่สัมบอกว่า ในความเป็นจริงไม่อาจนำสามีของตนเองไปรอดกับเพื่อนมาตามได้ การเอ่ยถึงความสามารถเรื่องเพศ ความหล่อเหลา และสัดส่วนอวัยวะเพศของพระเอกซิคในนวนิยาย ซึ่งสามีของตนเองมีลักษณะด้อยกว่า ไม่ “ดุคั้น ผีต และเร่าร้อน” เทากับพระเอกซิคในนวนิยาย อาจกล่าวได้ว่านวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายนำเสนอคุณสมบัติของพระเอกซิคที่มีแต่ด้านอุดมคติ

หรือใส่รหัสความเป็นผู้ชายที่สมบูรณ์แบบไว้ ส่งผลต่อการผลิตสร้างความปรารถนาให้แก่ผู้อ่าน เพศหญิงที่แม้จะมีประสบการณ์แล้ว กลับยังมีความปรารถนามากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ การที่สามีไม่ เป็นไปตามที่คาดหวัง นำไปสู่การชู้ชบนิทาสามีร่วมกับเหล่ามาตามคนไทย จนก่อให้เกิดชุมชน การอ่าน (reading community) ของผู้หญิงไทยขึ้น ซึ่งนอกจากจะทำให้เห็นว่า โลกการอ่านนวนิยาย กับโลกในความเป็นจริงซ้อนทับกันแล้ว ชุมชนการอ่านยังเป็นหนทางที่ทำให้สัมผัสได้ลดแรงเสียดทานจากความคาดหวังของตนเองที่มีต่อคุณสมบัติของสามีในชีวิตจริงด้วย ดังที่สามีมีวิธีการอ่าน ในลักษณะ “นิทาตัวละคร” คือลักษณะหนึ่งของการระบายและแบ่งปันปัญหาชีวิตรักให้กับ เพื่อนผู้หญิงด้วยกัน

หากพิจารณาความสัมพันธ์ในชีวิตรักของสัมพันธ์กับเรื่องราวความรักในนวนิยายโรมานซ์ ทะเลทราย พบลักษณะร่วมกันคือ ความสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม (cross-cultural relationship) แม้สามีจะไม่ได้มองชีวิตตนเองเป็นเหมือนนวนิยาย แต่ทว่าในด้านความสัมพันธ์แล้วเธอมองว่า การ ได้คู่ครองเป็นผู้ชายชาวตะวันออกกลาง คือโอกาสในชีวิตที่ทำให้เธอพ้นจากอดีตอันแสนขมขื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่เธอเป็นผู้หญิงที่มีสามีและผ่านการแต่งงานมีลูกมาแล้ว การมีความรัก ครั้งใหม่จึงนับเป็นเรื่องยาก การสร้างความสัมพันธ์รักกับชายชาวต่างชาติจึงเป็นสิ่งที่ทำให้สัมผัส มองเห็นโอกาสในรักครั้งใหม่ ทำให้สัมผัสสามีของเธอว่ามีลักษณะร่วมกับพระเอกซีกในด้านของ ความเป็นสุภาพบุรุษ และให้เกียรติผู้หญิงมากกว่าอดีตสามีคนไทย ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สัมผัสมองหา ความรักในต่างแดนคือภาพฝันถึงรักแท้ ซึ่งผลิตสร้างจากนวนิยาย ดังที่สัมผัสตอบบ่อยครั้งว่า “อยากได้พระเอกและเซ็กซ์แบบพระเอก” (สัมผัส, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) อีกทั้งยังนำ รูปลักษณ์และความสัมพันธ์ในแบบพระเอกซีกมาเป็นแนวทางในการมองหาสามีคนใหม่หลังจาก หย่าร้างกับสามีคนไทยแล้ว โดยเทียบว่า แม้สามีชาวตะวันออกกลาง “รูปร่างอาจไม่ใกล้เคียง พระเอก ไม่รวย หล่อไม่เท่าผู้แต่งบรรยาย แต่ก็ยังเป็นแนวทางให้เลือกแต่งงานกับคนอาหรับ” (สัมผัส, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) แรงจูงใจของสัมผัสในการหาคู่ครองและการดำรงความสัมพันธ์หลัง แต่งงานกับผู้ชายชาวตะวันออกกลางมาจากภาพฝันถึงความสัมพันธ์รักในแบบนวนิยายโรมานซ์ ทะเลทราย เมื่อพิจารณาการอ่านและการตีความของสัมผัส ซึ่งเปรียบเทียบความเป็นชายทั้งจากตัว ละครเอกซีก สามีชาวอาหรับ และอดีตสามีคนไทย นอกจากจะเผยให้เห็นว่าคุณสมบัติของความ เป็นชายที่สัมผัสปรารถนามากที่สุดคือพระเอกซีกแล้ว สัมผัสยังนำคุณสมบัตินี้มาใช้เป็นมาตรฐาน ในการประเมินคุณค่าผู้ชายที่ตนเองได้เคยใช้ชีวิตร่วมด้วย ดังที่เมื่อผู้วิจัยถามต่อไปว่า สัมผัสเคยคิด เปรียบเทียบสามีชาวอาหรับคนปัจจุบันกับอดีตสามีคนไทยหรือไม่ สัมผัสเปิดเผยว่า

เปรียบเทียบแน่นอนค่ะ เช็กซ์ รูปร่าง ขนาดปีกาจุ กลิ่น ผู้ชายไทยส่วนใหญ่ไม่ขลิบ ส่วนมุสลิมขลิบ กลิ่นและความสะอาดแล้วแต่คนจะคิดนะคะ อดีตสามีเล็ก สั้น กลม ไม่ใหญ่ แถมเช็กซ์ก็จัดว่าธรรมดา ดีแต่ปาก อวดคนว่าลีลาดี ไม่ให้เกียรติทั้งต่อหน้าและลับหลัง กินเหล้า ทำตัวนักร้อง สำหรับสามีคนปัจจุบัน ให้เกียรติทั้งต่อหน้าและลับหลัง สุขภาพพูดจาจนอนน้ำใจ เป็นผู้นำเราได้ บอกเลยคะ หอม ใหญ่ ยาว เอาอิศทน (ไม่บ่อย) แรกทำดีทุกคน อยู่ไปนาน ๆ ก็อย่างที่บอกคะ จิ้มได้พอใส่เลย (สัมผัส, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564)

จากคำตอบของสัมปรากฏนัยสำคัญสองด้าน ด้านหนึ่ง การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายระหว่างอดีตสามีคนไทยกับสามีคนปัจจุบันที่เป็นชาวอาหรับมีนัยการวิพากษ์ว่า ผู้ชายไทยมีลักษณะความเป็นชายที่ด้อยกว่าของผู้ชายชาวอาหรับโดยเฉพาะในด้านเพศ ทั้งสัดส่วนรูปลักษณ์และอุปนิสัยของผู้ชายไทย ขณะที่อีกนัยหนึ่ง คุณสมบัติของสามีชาวอาหรับที่สัมผัสใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดคุณค่าความเป็นชายมาจากการนำคุณสมบัตินี้ของพระเอกซีคทั้งในด้านเรื่องเพศ และลักษณะนิสัยมาเป็นมาตรฐานและแนวทางในการเทียบเคียง ดังพบคำตอบในช่วงท้าย สัมยังแทรกการตีตราเรื่องลีลาทางเพศของสามีชาวอาหรับที่ทำได้ถึงใจแค่เพียงช่วงต้นของการแต่งงานเท่านั้น ความรักโรแมนติกและเรื่องอีโรติกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงเป็นทั้งแรงจูงใจให้ผู้หญิงซึ่งเคยผ่านการแต่งงานและหย่าร้างอย่างสัมผัส นำมาใช้ในการมองหาคู่ครองชาวต่างชาติ ขณะเดียวกันก็ยังนำมาใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์ความเป็นชายของคนรักคนปัจจุบันด้วย

ความสัมพันธ์รักที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตที่ผ่านมาของสัมมีแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อนจากภาพฝันในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอย่างเด่นชัด ดังพบว่า สัมนำลักษณะเชิงอุดมคติทางเพศและอุปนิสัยความเป็นสุขภาพบุรุษของพระเอกซีคมาใช้เป็นแนวทางในการเลือกคู่ครอง ประคองความสัมพันธ์ระหว่างสัมผัสกับสามีชาวตะวันออกกลาง ตลอดจนใช้เป็นมาตรฐานในการวัดคุณค่าความเป็นชายต่อผู้ชายในชีวิตจริง พระเอกซีคที่ดูเหมือนจะเป็นเพียงผู้ชายในโลกของนวนิยายอันแสนเพื่อฝันกลับมีอิทธิพลต่อการกำหนดบทบาทเพศวิถีในชีวิตจริงของผู้่านอย่างแนบเนียนด้วย ภาพฝันทางเพศจึงยังคงทำงานอยู่ภายใต้การตีความของสัม ซึ่งซึมซับเอาจินตนาการที่เคยได้รับจากการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมาเป็นความคาดหวังถึงจุดสุขสมทางเพศที่พึงปรารถนา อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์พบว่า สัมไม่ได้รับความสุขทางเพศอย่างที่คาดหวังดังเช่นในนวนิยาย (disillusionment) จนนำไปสู่การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในลักษณะ

“วาร์ปไปเมืองทิพย์” และ “อ่านกินพระเอกอ่อยกรุบกริบ” (ส้ม, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) นอกจากนั้น การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายยังถูกนำมาตีความนอกตัวบท ชีวิตของตัวละคร ในนวนิยายโรมานซ์ถูกนำมาพูดถึงราวกับว่ามีตัวตนอยู่จริง ดังที่ส้มและเพื่อนมาตามไทยจับวงสนทนานิเทศาภิบาลชาวอาหรับไปพร้อมกับพระเอกซิค โดยไม่แยกโลกความจริงและโลกของความเป็นไปในนวนิยายออกจากกัน ลักษณะการอ่านของส้มวางตำแหน่งแห่งที่ของตัวบทไว้ในระดับเดียวกับตนเองโดยมองเห็นว่า ตัวบทไม่ใช่เป็นเพียงวัตถุที่สนองความปรารถนาทางเพศเท่านั้น หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่มีการสื่อสารหรือพูดคุยกับเธอราวกับว่าตัวบทเป็นเพื่อนผู้หญิงอีกคนหนึ่งที่เขาอกเข้าใจเธอ อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะการอ่านเช่นนี้เป็นกลวิธีการอ่านเฉพาะตัวของส้ม ซึ่งมีลักษณะของการเชื่อมต่อกับตัวบทมากกว่าตีความหรือค้นหาความหมาย หากแต่นำพาไปสู่ความสัมพันธ์กับผู้หญิงคนอื่น ๆ บทบาทของการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงเป็นทั้งความบันเทิงชั่วคราว และเป็นพื้นที่ในการชดเชย (reparation) จากการที่ไม่ได้รับการตอบสนองความปรารถนาจากสามี ผ่านการจินตนาการผู้ชายทั้งที่เป็นตัวละครซิคและผู้ชายในชีวิตจริง ภายในกลุ่มเพื่อนผู้หญิงคนไทยด้วยกันเอง

5.3.3 นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในฐานะคู่มือความสัมพันธ์รัก

5.3.3.1 ฝันถึงคนรัก ความรัก และการท่องเที่ยวในทะเลทรายของแม่เลี้ยงเดี่ยว

แต่งเป็นผู้อ่านเพศหญิงตัวอย่างที่มีสถานะหย่าร้าง ในอดีตแต่งงานกับสามีชาวฟินแลนด์ และย้ายจากประเทศไทยมาอยู่อาศัยกับสามี เมื่อลูกชายอายุได้สองขวบครึ่ง แต่งก็ฟ้องหย่าเพราะอดีตสามีชอบทำร้ายร่างกายเวลาเมา อีกทั้งยังมักขวนเธอทะเลาะเพราะอดีตสามีฟังเรื่องนินทาจากคนอื่นแล้วมาลงที่แต่งเสมอ หลังจากหย่าแล้ว แต่งยังคงอาศัยอยู่ที่ประเทศฟินแลนด์ เนื่องจากลูกชายได้สัญชาติฟินแลนด์แล้ว แต่งจึงเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว โดยไม่คิดจะมีสามีใหม่ แต่งมองเห็นว่าตนเองอายุมากแล้ว อีกทั้งเกรงว่าผู้ชายคนใหม่ที่เข้ามาจะไม่เข้าใจตัวเธอ และลูกชาย มากไปกว่านั้น หากแต่งคบกับผู้ชายคนใหม่ก็คิดว่าลูกจะไม่เข้าใจพ่อแม่เช่นเดียวกัน ดังนั้นแต่งจึงมุ่งทำหน้าที่เลี้ยงลูกและทำงานพาร์ทไทม์อยู่ที่บ้านพักคนชรา เวลาว่างหลังจากส่งลูกไปโรงเรียนและทำงานเสร็จแล้ว แต่งมักจะใช้เวลาไปกับการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย โดยเฉพาะเมื่อเวลาอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายแนวอีโรติก ซึ่งแต่งมองเห็นว่าจะต้องมีพระเอกและฉากทะเลทราย ดังที่แต่งให้สัมภาษณ์ว่า “ชอบฉากทะเลทราย ฉากขี่ม้า อูฐ เหยี่ยว โจรทะเลทราย การนอนกระโจม อาบน้ำ อาหาร อย่างเรื่อง *ฤทธิ์รักในรอยทราย* เรื่องนี้แต่งอ่านเกิน

3 รอบอีกค่ะ ชอบซีค้อบบาส เขาดูเป็นชายในฝันเลย มีเซ็กซ์แอปพิลสูงมาก ๆ” (แดง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2564) จากคำตอบของแดงทำให้เห็นว่า องค์กรประกอบในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่แดงชอบแตกต่างอย่างชัดเจนจากชีวิตประจำวันของตนเอง กล่าวคือ นวนิยายโรมานซ์ที่แดงชอบอ่านจะมีลักษณะของบรรยากาศที่แปลกถิ่นที่และพระเอกซีค ซึ่งโดยนัยบ่งชี้ว่าเป็นองค์กรประกอบที่ช่วยสร้างความตื่นตาตื่นใจทางเพศให้กับแดง เมื่อผู้วิจัยสอบถามเพิ่มเติมว่า เหตุใดแดงจึงชื่นชอบฉากอีโรติกในทะเลทราย

ตั้งแต่หย่ากับพ่อของลูกมา 7 ปี ก็ไม่เคยมีคนใหม่หรือคบใคร เลี้ยงลูก เรียน ทำงาน ก็หมดวันให้คนอื่นแล้ว จึงเป็นที่มาให้หันมาอ่านนิยาย เพราะแดงมองว่า การอ่านนิยายอีโรติกทำให้ไม่เครียด ได้จินตนาการ ได้พักผ่อน เพราะในชีวิตจริงหายากมาก ๆ ค่ะ ที่เราจะเจอคนที่ถูกใจแบบนั้น แถมเครียดอีกถ้าทะเลาะกันหรือเขาไม่ชอบลูกเรา ก็ไม่ดีกับเราด้วยค่ะ (แดง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2564)

จากคำตอบทำให้เห็นว่า การอ่านเรื่องอีโรติกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายสำหรับแดง คือการได้พักผ่อนและคลายเครียดจากภาระการเลี้ยงลูกและทำงาน โดยจะอ่านตอนไม่มีงาน ลูกไปโรงเรียน ก่อนนอน และนิสัยของแดงยัง “เป็นคนติดบ้านค่ะ และที่ฟินแลนด์หนาวนานเลยไม่ค่อยได้อ่านนอกบ้านค่ะ” (แดง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2564) นอกจากแดงจะมองเห็นว่าการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคือการได้เวลาส่วนตัวกลับคืนมาเป็นของตนเองแล้ว บทบาทที่สำคัญของเรื่องอีโรติกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคือ การกระตุ้นให้แดงหวนคิดถึงปัญหาชีวิตคู่ที่ทำให้ต้องแยกทางกัน ดังที่แดงให้เหตุผลว่า

เพราะโดยส่วนตัวแดงไม่เคยได้มีโอกาสเอามาใช้ในชีวิตคู่ เพราะแดงได้มาเจอนิยายแบบนี้หลังหย่าไปแล้ว เอาจริงๆ นะ ถ้าเจอตอนแดงแดงคงต้องคิดใหม่ค่ะ เพราะคนฟินแลนด์ส่วนใหญ่เซ็กซ์จัด ต็มหนัก ไม่ค่อยคิดถึงความต้องการของผู้หญิง บางทีอ่านหนังสือนิยายแดงว่าได้อารมณ์กว่าอีก” (แดง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2564)

แม้ว่าแดงจะเคยอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมาตั้งแต่วัยรุ่น แต่ได้หยุดพักไปไม่อ่านอีก จนกระทั่งกลับมาอ่านอีกครั้งหลังจากหย่าร้างกับอดีตสามีชาวฟินแลนด์ แแดงย้ำเน้นว่า

เรื่องอิโรติกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีส่วนสำคัญในการสร้างเสริมอรรถรสทางเพศให้แก่คู่รักได้ เพียงแต่เธอกลับมาอ่านอีกครั้งอย่างจริงจังหลังจากเลิกพบกับสามีไปแล้ว อย่างไรก็ตามในตอนท้ายของคำตอบแถมมองเห็นว่า เรื่องอิโรติกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย “ได้อารมณ์” กว่าในชีวิตจริง เผยให้เห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเข้ามาสร้างความสุขและความรื่นรมย์ทางเพศให้กับแต่งได้ เกิดจากการเทียบเคียงกับประสบการณ์ชีวิตรักและการมีคู่รักในอดีตที่เป็นไปในด้านตรงกันข้าม กล่าวคือ ผู้ชายในชีวิตจริงแม้จะมีความต้องการทางเพศสูง แต่ก็เต็มไปด้วยด้านที่รุนแรง ขณะที่ลีลาทางเพศของพระเอกซีคยังมีส่วนผสมของความอ่อนโยนและให้ความสำคัญกับการไปถึงจุดสุขสมของนางเอกด้วย โดยนัยหนึ่งเรื่องเร้ากามารมณ์ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงทำให้เกิดความรู้สึกรื่นรมย์ไปพร้อม ๆ กับความรู้สึกขาดชายคนรักที่ไม่อาจเติมเต็มอารมณ์ทางเพศที่ดีให้กับเธอได้

คำตอบของแต่งทำให้เห็นว่า แต่งอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเพื่อต้องการพักผ่อนจากภาระหน้าที่ของความเป็นแม่ แต่ขณะเดียวกันเรื่องเร้ากามารมณ์ภายในนวนิยายยังกลายเป็นพื้นที่ส่วนตัวที่เข้าไปสร้างความคาดหวังและรอคอยการมีคู่ครองที่ดีกว่ายิ่งขึ้นไปด้วยจนถึงขนาดมองเห็นว่า ฉากการร่วมรักในนวนิยายจะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตคู่ได้ หากพิจารณาเงื่อนไขในชีวิต การที่แต่งหย่าร้างกับอดีตสามีและไม่คิดจะมีคู่ครองใหม่อีก ทำให้แต่งอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในฐานะพื้นที่จินตนาการให้เธอได้ปลดปล่อยผ่านภาพฝันทางเพศ แม้สภาพสังคมในประเทศไทย핀แลนด์จะเปิดกว้างด้านเพศวิถีกว่าในสังคมไทยก็ตาม แต่แต่งก็มองเห็นว่าการปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศด้วยวิธีการอ่านคือหนทางที่เหมาะสมกับตัวเธอมากที่สุด ดังที่แต่งบอกว่า “การอ่านนิยายอิโรติกทำให้ไม่เครียด ได้จินตนาการ ได้เพื่อฝัน” (แต่ง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2564) แม้แต่งจะให้สัมภาษณ์ว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่ได้เพื่อฝัน และมักย้ำว่าไม่คิดจะมีคนรักใหม่ ทว่ากิจกรรมการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของแต่งราวกับเข้าไปยังโลกเสมือนที่ไว้หลีกหนีจากภาระของแม่ไปสู่ช่วงเวลาและพื้นที่ส่วนตัวชั่วคราวช่วยยาม กลับทำให้แต่งเกิดความรู้สึกประหนึ่งได้ไปเที่ยว อีกทั้งยังได้อารมณ์ร่วมจากฉากร่วมรักของซีค มากไปกว่านั้นยังมองเห็นว่าอรรถรสทางเพศจากนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจะเป็นวิถีทางเพศที่ทำให้ชีวิตคู่ราบรื่นและมั่นคงได้ โดยนัยหนึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาพฝันทางเพศไม่ใช่เพียงแคได้เพื่อฝัน หากแต่ส่งผลต่อความรู้สึกทางเพศ ตลอดจนยังยกให้เป็นแนวทางในการร่วมรักที่จะนำความสุขมาให้ แม้ผู้อ่านอย่างแต่งจะผ่านประสบการณ์การหย่าร้างมาแล้วก็ตาม

5.3.3.2 นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคือคู่มือสำหรับรักครั้งใหม่

จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับแดงในหลายครั้งทำให้แดงบอกถึงสาเหตุที่ทำให้กลับมาอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายอีกครั้ง หลังจากเลิกอ่านไปตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นว่า เนื่องจากเมื่อหย่าร้างกับสามีชาวฟินแลนด์ทำให้ต้องหากิจกรรมเพื่อให้ตนเองได้ผ่อนคลาย เมื่อมีเวลาว่างมากขึ้น หลังจากส่งลูกไปโรงเรียนและเมื่อทำงานพาร์ทไทม์เสร็จ แแดงให้เหตุผลว่า การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายทำให้เธอได้เที่ยวผ่านจินตนาการ ดังที่ให้สัมภาษณ์ว่า “ชอบฉากทะเลทราย เพราะไม่มีโอกาสได้ไปเที่ยว ทุกฉาก การดำเนินเรื่อง อ่านแล้วเห็นภาพตามเลยคะ ชอบฉากอาบน้ำ นอนกระโจมในทะเลทรายมาก ๆ” (แดง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564) เนื่องจากความเป็นจริงเธอมีภาระผูกพัน ไม่มีเวลาและทุนรอนในการไปเที่ยว นอกจากนั้นแดงยังให้ความเห็นว่า ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีเรื่องเกี่ยวกับความรักและอีโรติกที่ทำให้เธอมีสีสันมากกว่าในชีวิตจริง และเนื่องจากแดงเป็นผู้หญิงที่ผ่านประสบการณ์ในชีวิตคู่มาแล้ว ทำให้แดงมองเห็นว่า เรื่องรักรอมานซ์ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นเรื่องปกติที่นวนิยายแนวนี้จำเป็นต้องมีฉากดังกล่าว ดังที่แดงให้ความเห็นว่า

แดงคิดว่า [ฉากการร่วมรัก] จำเป็นคะ เพราะช่วยสร้างบรรยากาศในการอ่าน การจินตนาการ ถ้าไม่มีเลยก็เรียกไม่ได้ว่านิยายอีโรติก น่าจะเป็นนิยายรักธรรมดา แต่ถ้าเยอะเกินไปก็จะยึดเยื้อ และฉากอื่นไม่น่าสนใจ ส่วนตัวคิดว่าช่วยให้ผู้หญิงเห็นภาพและเพิ่มอรรถรสในชีวิตคู่ตัวเองได้ เพราะบางฉากคนที่มีชีวิตคู่สามารถนำมาปรับใช้ให้มีความสุขในครอบครัวได้คะ (แดง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564)

ประสบการณ์ในชีวิตคู่ของแดง ทำให้แดงไม่เพียงมองเห็นว่าเรื่องอีโรติกในนวนิยายจะเป็นเพียงพื้นที่ให้ผู้หญิงปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศเท่านั้น หากยังมองเห็นว่าสามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตคู่ได้ด้วย เมื่อผู้วิจัยสอบถามต่อไปว่า แแดงเคยนำเรื่องรักใคร่ในนวนิยายมาปรับใช้กับอดีตสามีบ้างหรือไม่ แแดงกลับตอบว่าไม่เคยนำมาปรับใช้ เนื่องจาก “โดยส่วนตัวแดงไม่เคยได้มีโอกาสเอามาใช้ในชีวิตคู่ เพราะมาเจอนิยายแบบนี้หลังหย่าไปแล้ว เอาจริง ๆ นะ ถ้าเจอตอนแดง แแดงคงต้องคิดใหม่คะ” (แดง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564) แแดงนำประสบการณ์ในอดีตกับสามีชาวฟินแลนด์มาเปรียบเทียบเคียงด้วย โดยเฉพาะการได้รับประสบการณ์ที่ไม่ดีในด้านเพศของสามีคือ “เซ็กซ์จัด ตึ่มหนัก ไม่ค่อยคิดถึงความต้องการของผู้หญิง” (แดง, สัมภาษณ์ 2

พฤศจิกายน 2564) นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงมีส่วนสำคัญในการทำให้แต่งตั้ง “คิดใหม่” ซึ่งหมายถึงหากมีโอกาสในการเลือกคู่หรือสามีให้ได้อีกครั้ง สำหรับแต่งแล้ว นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีบทบาทในการช่วยตัดสินใจเลือกคู่ครองครั้งใหม่สำหรับเธอ

เมื่อสอบถามแต่งต่อไปว่า หากแต่งสามารถเลือกคู่ครองใหม่ได้โดยเทียบกับตัวละครซิคแต่งอยากแต่งงานกับพระเอกซิคแบบใด แต่งตอบว่า “ชอบซิค อับบาส คาริม ซาrif ฟาริส ชอบทุกเรื่องทีอ่านค่ะ พระเอกมันคง รักเดียวใจเดียว ซึ่หึงแต่เด็ดขาด โดยเฉพาะซิคอับบาส เขาดูเป็นชายในฝันเลย มีเซ็กซ์แอปฟีลสูงมาก ๆ ชอบที่รักเดียวใจเดียว มันคงหนักแน่น ซึ่งในชีวิตปัจจุบันหาผู้ชายแบบนี้ได้ยากขึ้นมากค่ะ” (แต่ง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564) จากคำตอบของแต่งเผยให้เห็นว่า ลักษณะสำคัญของผู้ชายที่แต่งต้องการจะต้องมีแรงดึงดูดทางเพศเป็นอันดับแรก ทว่าแต่งก็จะเน้นย้ำว่าคุณสมบัติเรื่องรักเดียวใจเดียว และหนักแน่นมันคง จึงน่าสนใจว่า เหตุใดแต่งจึงให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านนี้เป็นพิเศษ จากการสอบถามต่อเนื่อง แต่งได้เผยว่าตัวละครเอกซิคมีคุณสมบัติบางส่วนที่ตรงกับอดีตสามีชาวฟินแลนด์ ดังที่แต่งให้สัมภาษณ์ว่า “เหมือนตรงความรักเดียวใจเดียว มันคง แต่ต่างตรงความเสมอต้นเสมอปลาย ความอดทนหนักแน่นไม่มีค่ะ ถ้าขาดนิสัยแบบพระเอกในนิยาย ชีวิตคู่ก็น่าจะอยู่กันยาก เช่น ถ้าพระเอกซึ่หึง แต่ตัวเองเจ้าชู้คิดเรื่องบนเตียงเป็นหลักก็อยู่กันยากค่ะ” และ “เขาไม่เจ้าชู้ค่ะ แต่ชอบไปฟังคนไทยคนอื่นนิทานคนไทยด้วยกัน แล้วมาคุยให้เราไปมีเรื่องกับคนนั้น แต่งเฉย ๆ พอหย่ากัน เขาก็ไปยุคนไทยให้มาตาแต่ง” (แต่ง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564) จากคำตอบของแต่งทำให้เห็นเหตุผลว่า นอกจากคุณสมบัติเรื่องทางเพศแล้ว แต่งยังเน้นย้ำถึงคุณสมบัติในด้านของความรักเดียวใจเดียวและความหนักแน่นด้วย การตีความของแต่งต่อพระเอกซิคสัมพันธ์กับประสบการณ์ในชีวิตคู่ ซึ่งแต่งเทียบเคียงกับอดีตสามีที่ไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวทำให้เป็นเหตุต้องหย่าร้าง

คำตอบของแต่งทำให้เห็นว่า แม้แต่งจะเคยแต่งงานและมีประสบการณ์การหย่าร้างมาแล้ว แต่แต่งก็ยังคงมองเห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีความสำคัญต่อการเป็นแนวทางในการเลือกคู่ครอง ตลอดจนเรื่องอีโรติกหรือเรื่องกามารมณ์ยังสามารถเป็นคู่มือ (self-help book) ที่สามารถช่วยให้ชีวิตคู่ราบรื่นต่อไปได้ นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงยังคงมีความหมายสำหรับแต่งมากไปกว่าเพียงให้ความรื่นรมย์ทางเพศ เมื่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีความหมายเช่นนี้ จึงนำไปสู่ประเด็นคำถามว่า หลังจากหย่าร้างแล้วยังมีความคิดว่าอยากมีความรักหรือคนรักใหม่อยู่หรือไม่ แต่งได้ให้คำตอบว่า “แปดปีที่แล้วเคยคิดค่ะ แต่ตอนนี้แต่งไม่ยากให้ลูกมองว่าชีวิตคู่

สามารถเปลี่ยนคู่ได้เรื่อย ๆ อยากให้เขาเห็นเราหนักแน่น มีเหตุผล มั่นคง เลยคิดว่าให้ลูกโตก่อนดีกว่า ถ้ามีก็ดี ไม่มีก็คงต้องอยู่คนเดียว” (แดง, สัมภาษณ์ 2 พฤศจิกายน 2564) แดงอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจากประสบการณ์การแต่งงานและหย่าร้าง ทำให้ระมัดระวังกับการเลือกคู่ครอง นอกจากนั้นแดงยังนำคุณสมบัติในเชิงอุดมคติของตัวละครเอกซีมาเป็นแนวเทียบกับอดีตสามี ตลอดจนใช้เป็นลักษณะของผู้ชายต้นแบบหากจะมีคู่ครองคนใหม่ ซึ่งนอกจากแรงดึงดูดทางเพศและลีลาทางเพศแล้ว คุณสมบัติที่แดงให้ความสำคัญมากคือความรักเดียวใจเดียว หนักแน่น และมั่นคงต่อคนรัก โดยนัยแล้วภายใต้เรื่องอีโรติกที่สร้างอรรถรสทางเพศและช่วยให้แดงผ่อนคลายเร้นรมย์กลับพบว่า ผู้อ่านยังให้คุณค่ากับรักแท้ตามขนบของนวนิยายโรมานซ์ว่าเป็นคุณสมบัติที่ผู้อ่านอย่างแดงเห็นว่าควรค่าแก่การยึดถือ จนทำให้แดงตัดสินใจว่า ถ้าไม่มีคู่ที่ดีตามคุณสมบัติที่ตั้งไว้ก็ไม่มีเสียดีกว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายสำหรับแดงจึงเป็นมากกว่าพื้นที่ปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศ หากยังเป็นเสมือนต้นแบบความรักที่จะทำให้แดงไม่พลาดพลังในการเลือกคู่ครั้งใหม่

โดยสรุป จากการวิเคราะห์การอ่านของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน พบลักษณะเบื้องต้นร่วมกันคือ นอกจากเรื่องความรักโรแมนติกแล้ว ผู้อ่านยังมุ่งหมายต่อการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเพื่อความเร้นรมย์ทางเพศด้วย การใช้สื่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเพื่อสร้างความเร้นรมย์ทางเพศเกิดจากปัจจัยสองด้าน คือ ด้านหนึ่งเกิดจากเงื่อนไขในชีวิตของผู้อ่านเพศหญิงแต่ละคน ดังที่พบว่า การครองตัวเป็นโสดของวันเส้นเกิดจากลักษณะนิสัยส่วนตัวและถูกคาดหวังจากพ่อแม่ให้เป็นเสาหลักของครอบครัว ขณะที่ส้ม แม้ว่าจะแต่งงานมีสามีชาวอาหรับและอาศัยอยู่ที่ตะวันออกกลาง แต่ยังรู้สึกที่ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการทางเพศอย่างที่ต้องการ และกรณีของแดง แม้เลี้ยงเดี่ยวซึ่งผ่านประสบการณ์หย่าร้างกับสามี และมีภาระการทำงานเลี้ยงดูลูกด้วยตัวเอง ทำให้ยังไม่คิดจะมีคู่ครองใหม่ จากเงื่อนไขในชีวิตดังกล่าวคือข้อจำกัดที่ทำให้ผู้หญิงไม่อาจปลดปล่อยความต้องการทางเพศตามที่ปรารถนาได้ ขณะที่อีกปัจจัยหนึ่งซึ่งสอดคล้องกันคือ นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายซึ่งถือเป็นสื่อที่ผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองรสนิยมของผู้อ่านทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาเฉพาะกลุ่ม

ดังพบว่าผู้อ่านแต่ละคนเริ่มต้นอยากลองอ่านนวนิยายจากแรงดึงดูดของภาพปกและเนื้อหาซึ่งเกี่ยวกับความรักอีโรติกท่ามกลางทะเลทราย ผู้อ่านถูกเรียกความสนใจจากรูปลักษณ์ภายนอกของผู้ชายชาวอาหรับที่มาพร้อมความหล่อเหลาคมเข้ม และมีลีลาทางเพศที่ดูต้นรุนแรงตลอดจนภาพตายตัวของดินแดนทะเลทรายในตะวันออกกลาง ซึ่งมีส่วนเร้าความรู้สึกแปลกถิ่นและ

สร้างอรรถรสที่แปลกใหม่ทางเพศให้แก่ผู้อ่านอย่างชัดเจน จากสองเงื่อนไขดังกล่าวทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายถูกอ่านในฐานะเรื่องเร้ากามารมณ์จากผู้อ่านเพศหญิงที่มีข้อจำกัดในการปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศ ดังพบว่า ผู้อ่านมองเห็นร่วมกันว่าฉากทะเลทรายเป็นบรรยากาศที่เสริมสร้างแรงดึงดูดใจชวนให้เกิดเสนหาน่าเย้ายวนใจทางเพศ ตลอดจนฉากการร่วมรักเร้าร้อนรุนแรง การชื่นใจ และบั้งคับการร่วมรักจากตัวละครซึ่งเคียงเร้าอารมณ์ให้ได้จินตนาการราวกับได้เข้าไปอยู่ในนวนิยาย ดังนั้น แม้การนำเสนอเรื่องเร้ากามารมณ์ในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจะมีลักษณะเกินจริงจนดูไม่สมจริง จากการนำเสนอลักษณะเพียงผิวเผินด้านรูปแบบและภาพถ่ายตัวของตะวันออกกลางจนกลายเป็นโลกแฟนตาซี ทว่ากลับสร้างแรงดึงดูดใจและเย้ายวนใจทางเพศต่อผู้อ่านอย่างมาก

การที่นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายกลายเป็นพื้นที่ในการปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศจึงเกิดจากเงื่อนไขทั้งสองด้านที่ส่งผลต่อกัน ระหว่างอารมณ์ความต้องการทางเพศของผู้หญิงกับเรื่องเชิงสังวาสในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย ทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายกลายเป็นวัตถุแห่งความปรารถนา (object of desire) กล่าวคือ รูปแบบและเนื้อหาของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายซึ่งนำเสนอเรื่องรักและกามารมณ์เปรียบเสมือนการส่งสัญญาณ (signal) ไปสู่ผู้อ่านเพศหญิง ซึ่งมีข้อจำกัดในการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศให้สามารถปลดปล่อยและเติมเต็มความปรารถนาทางเพศผ่านเรื่องเร้ากามารมณ์ในจินตนาการได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายกลายเป็นวัตถุแห่งความปรารถนาทางเพศ ซึ่งเติมเต็มอารมณ์สุขสมทางเพศได้เพียงผ่านเรื่องเร้ากามารมณ์ในจินตนาการ ส่งผลทำให้ผู้อ่านเกิดความคาดหวังต่อเรื่องรักและการร่วมรักในแบบนวนิยาย ซึ่งส่งผลย้อนกลับมากกระตุ้นให้ผู้อ่านเพศหญิงเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความสุขทางเพศในชีวิต ดังแสดงออกผ่านความเปลี่ยวเหงาของสาวโสด ภรรยาที่ยังรู้สึกไม่ถึงความสุขทางเพศจากสามี และแม่หม้ายที่ปรารถนาความสัมพันธ์รักมากกว่าในชีวิตจริง ดังนั้น ภายใต้ความรื่นรมย์ทางเพศในขณะอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย จึงปรากฏความรู้สึกวิตกกังวลต่อความขาดความสุขทางเพศควบคู่กันด้วย โดยนัยหนึ่งนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงไม่ได้มีบทบาทในการเติมเต็มความต้องการทางเพศเท่านั้น ทว่ากลับเป็นการเพิ่มความรู้สึกขาดให้มากขึ้นด้วย ทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายกลายเป็นวัตถุแห่งความปรารถนาที่ต้องอ่านต่อเนื่องโดยไม่มีวันเติมเต็ม

การที่ผู้อ่านมองเห็นว่าการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของตนเองเป็นเพียงการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินราวกับหายตัวไปยังอีกโลกหนึ่งเพียงชั่วครั้งชั่วคราวนั้น จึงพบความย้อนแย้งว่า ยิ่งเรื่องเร้ากามารมณ์ถูกนำเสนอเกินจริงจนทำให้ผู้อ่านรู้สึกหลุดไปจากโลกความเป็นจริงเท่าไร กลับยิ่งทำให้เกิดความรู้สึกเฝ้าฝันและดึงดูดใจให้อ่านมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น แม้การอ่านเรื่องเร้ากามารมณ์เป็นเพียงจินตนาการไว้หลักเร้นจากกิจวัตรประจำวัน เสมือนได้รับการเติมเต็มผ่านจินตนาการแล้ว ผู้อ่านกลับถูกสร้างให้มีความปรารถนาต่อรูปแบบและเพชรสแบบตัวละครเอกซิค ตลอดจนปรารถนาจะเป็นตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ซึ่งทั้งสององค์ประกอบคือสิ่งที่นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายนำเสนอว่าเป็นหนทางแห่งความสุขทางเพศ ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความหวังถึงความสุขสมทางเพศตามแบบนวนิยาย ดังแสดงผ่านความคาดหวังถึงคุณสมบัติทางเพศและลักษณะนิสัยของตัวละครซิค

ในกรณีของวุ้นเส้นซึ่งมีสถานะโสดมองว่า รูปร่างของตัวละครซิคคือคุณลักษณะของผู้ชายในอุดมคติที่ตนเองมุ่งหมายปรารถนา วุ้นเส้นเลือกสรรความเป็นชายของตัวละครซิคมาเป็นต้นแบบของชายคนรัก ดังที่วุ้นเส้นชอบผู้ชายแบบแขกขาวหรือชาวตะวันออกกลางโดยเชื่อมั่นว่า จะต้องเป็นผู้ชายที่เป็นผู้ใหญ่กว่า และน่าจะมียุทธศาสตร์ทางเพศที่เร้าร้อนและรุนแรงตามที่เธอได้อ่านจากนวนิยาย ขณะที่ส้มเป็นผู้ชายที่มีประสบการณ์ตรง ซึ่งมีสามีเป็นชาวตะวันออกกลางและอาศัยอยู่ในประเทศกาตาร์ มองว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นแหล่งบ่มเพาะความคิดฝันในช่วงวัยรุ่นให้เธออยากมีคู่ครองเป็นผู้ชายตะวันออกกลาง เมื่อแต่งงานและมีคู่ครองเป็นชายชาวตะวันออกกลางแล้วกลับพบว่า บทบาทและลีลาทางเพศของสามีซึ่งลดความเร้าร้อนและรุนแรงลงหลังจากแต่งงานกันไปแล้ว ส่งผลให้การอ่านของวุ้นเส้นกลับมุ่งเน้นไปที่บทบาทและลีลาทางเพศที่เร้าร้อนรุนแรงของซิคโดยเทียบเคียงกับสามี การมีประสบการณ์ตรงทำให้ส้อมอ่านเรื่องกามารมณ์ในนวนิยายโรมานซ์ในเชิงการนำไปปรับใช้กับชีวิตจริงด้วย ดังแสดงอย่างชัดเจนผ่านการนิทาสามีและตัวละครร่วมกันภายในชุมชนของผู้หญิงไทยในประเทศกาตาร์ ขณะที่แดงซึ่งมีสถานะหย่าร้างและมีประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิตคู่ที่ผิดพลาดมาแล้ว ทำให้มองว่าบทบาทของกามารมณ์มีความสำคัญต่อชีวิตคู่ และช่วยรักษาสถานะของชีวิตคู่ให้ยืนยาว โดยเพิ่มเติมว่าต้องมาจากความรักที่มั่นคงและหนักแน่นของทั้งคู่ด้วย บทบาทของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายสำหรับแดงแล้วจึงเป็นแบบอย่างในการเลือกคู่ครองครั้งใหม่

การอ่านความหมายนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของผู้อ่านเพศหญิงตัวอย่าง แม้จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดตามสถานะคู่ครองและประสบการณ์ของแต่ละคน ทว่า ลักษณะร่วมกันคือ การนำบทบาททางเพศและลักษณะนิสัยของตัวละครขึ้นมาเป็นมาตรฐานภายในใจของผู้อ่าน ในแง่นี้จึงเผยให้เห็นว่า จินตนาการทางเพศที่ถูกนำเสนอผ่านตัวละครเอกซีคมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อความรู้สึกทางเพศแก่ผู้อ่านเพศหญิง แม้จะมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป การนำเสนอตัวละครเอกซีคในด้านของผู้ชายที่มีพลังกำลังและอำนาจดังแสดงผ่านบทบาททางเพศที่ดุร้าย รุนแรง และเร่าร้อน ขณะเดียวกัน เรื่องกามารมณ์ดังกล่าวถูกนำเสนอภายใต้ขอบของเรื่องรักโรแมนติก ทำให้ภาพของตัวละครเอกซีคในอีกด้านคือความอ่อนโยน ดูแลเอาใจใส่ และมีรักแท้ต่อตัวละครเอกหญิง ยิ่งส่งผลให้ผู้อ่านเพศหญิงหลงใหลและใฝ่ฝันจนนำมาเป็นมาตรฐานในการวัดความเป็นผู้ชายที่ดีและสมบูรณ์แบบ ดังที่ผู้อ่านเพศหญิงนำบทบาททางเพศและคุณลักษณะบางด้านของตัวละครเอกซีคไปทาบเทียบกับอดีตคนรัก คู่ครองคนปัจจุบัน หรือแม้แต่คาดหวังต่อคู่ครองในอนาคต

5.4 สรุป

จากผลของการสัมภาษณ์ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างเผยให้เห็นว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายซึ่งนำเสนอเรื่องเร้ากามารมณ์ในรูปแบบของความรักโรแมนติก ส่งผลกระทบต่อความปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้อ่าน ดังแสดงผ่านความปรารถนาต่อตัวละครซีคทั้งในด้านความรักและเรื่องเพศ นอกจากนี้โครงเรื่องของนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายซึ่งนำพาตัวละครเอกหญิงกลับเข้าสู่บรรทัดฐานตามศีลธรรมจรรยาทางเพศ อีกทั้งสูตรสำเร็จของนวนิยายยังจัดวางความสัมพันธ์เชิงอำนาจของตัวละครเอกชายให้มีสถานะเหนือกว่าตัวละครเอกหญิง จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเป็นแหล่งผลิตสร้างทัศนคติต่ออำนาจที่เหนือกว่าของเพศชาย อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาทวิวิธีการอ่านของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างร่วมด้วยยังพบอีกด้านหนึ่งว่า ความหลงใหลต่อภาพฝันถึงผู้ชายที่มีคุณสมบัติเหนือกว่าทั้งพลังกำลังและอำนาจ ซึ่งผู้อ่านเพศหญิงตีความว่าเป็นแหล่งที่มาของการให้ความสุขสมทางเพศนั้น ในด้านหนึ่งคือการทำให้ตัวละครเอกซีคตกเป็นวัตถุทางเพศเพื่อตอบสนองความปรารถนาให้แก่ผู้อ่านเอง การที่นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายให้ตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง ซึ่งท้ายที่สุดพระเอกซีคตกอยู่ภายใต้อำนาจรักจากตัวละครเอกหญิง ทำให้ผู้อ่านใช้ทวิวิธีการอ่านในแบบทาบเทียบตัวเองกับตัวละครเอกหญิง และถอนตัวเองออกมาเป็นผู้อ่านไปพร้อมกัน ส่งผลให้ตำแหน่งแห่งที่ของตัวละครซีคตกอยู่ในสถานะของ

ผู้ที่ถูกจ้องมองจากผู้อ่านไปพร้อมกันด้วย นอกจากนั้น ผู้อ่านยังนำคุณลักษณะความเป็นชายที่สมบูรณ์แบบของซีกย้อนกลับไปวิพากษ์คุณลักษณะของผู้ชายในชีวิตจริง ทำให้อำนาจทางเพศของผู้ชายที่น่าเสนอมานบเทาทางเพศของตัวละครซีกไม่อาจบ่งชี้ได้ว่าเป็นอำนาจที่ถูกส่งผ่านมาสู่ผู้อ่านเพศหญิงอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากผู้อ่านไม่ได้ตั้งรับความหมายจากสิ่งที่ตัวบทนำเสนออย่างแน่ชัด หากแต่ก็ใช้ประสบการณ์ในการตีความตัวบทเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงด้วยเช่นกัน

แม้กิจกรรมการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ดูเหมือนเป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างดูไม่สำคัญ หรือไม่ใช่งานที่สามารถโค่นล้มอำนาจในเชิงโครงสร้าง ทั้งจากระบบการตลาดบรรทัดฐานทางศีลธรรมทางเพศในสังคม ตลอดจนวัฒนธรรมที่เคร่งครัดเรื่องเพศได้ แต่อย่างน้อยก็เป็นกิจกรรมที่ผู้หญิงหยิบฉวยเรื่องเล่าเร้าอารมณ์จากตัวบทมาปรับใช้เมื่อตนเองตกอยู่ภายใต้ข้อจำกัด หรือต้องเผชิญกับอำนาจในชีวิตประจำวัน ผลลัพธ์อาจไม่ได้เป็นการพลิกกลับไปสู่ชัยชนะเหนืออำนาจเหนือตัวบทหรืออำนาจในสังคม แต่ก็เผยให้เห็นว่า ผู้หญิงสร้างพื้นที่ในโลกนวนิยายของตนเองขึ้นมา ตลอดจนยังนำเรื่องเล่าในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย ซึ่งเป็นเพียงภาพฝันในจินตนาการมาสร้างความหมายต่อชีวิตของตนเองด้วย ดังพบว่าผู้หญิงใฝ่ฝันอย่างวุ่นวายว่า การอ่านเป็นโลกส่วนตัวที่สงวนไว้ยามเปลี่ยวเหงา ขณะที่ผู้หญิงอย่างสึมี่ใช้การอ่านเป็นหนทางในการเชื่อมสัมพันธ์กับเพื่อนผู้หญิงคนอื่น ส่วนผู้หญิงที่ผ่านการหย่าร้างแล้วอย่างแดงก็ใช้นวนิยายเป็นคู่มือสำหรับชีวิตคู่หากจะมีความรักครั้งใหม่ในอนาคต ดังนั้น ภายใต้อำนาจของตัวบทก็ยังมีช่องทางให้ผู้อ่านใช้กลวิธีการอ่านเพื่อสร้างความหมายให้กับตนเองได้ การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงเป็นพื้นที่ของการช่วงชิงความหมายผ่านโลกจินตนาการระหว่างรหัสจากตัวบทกับการตีความหรือถอดรหัสจากผู้อ่าน เนื่องจากผู้อ่านไม่ได้ตั้งรับสารอย่างแน่ชัด หากแต่มีการต่อรองอย่างเป็นพลวัต อีกทั้งยังใช้กิจกรรมการอ่านเป็นหนทางในการเยียวยาและชดเชยอารมณ์ปรารถนาทางเพศในบางด้านที่ขาดหายไปเพื่อให้ตนเองดำเนินชีวิตต่อไป

บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัดสรร นอกจากเพื่อพิสูจน์ข้อสมมติฐานว่า ตัวบทคัดสรรมีบทบาทต่อการสร้างและปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้หญิงได้อย่างไรแล้ว จากการศึกษายังนำไปสู่การเผยว่า ความปรารถนาทางเพศที่เกิดขึ้นส่งผลต่อการสร้างการรับรู้เพศวิถีของผู้หญิง โดยส่งผ่านจากตัวละครเอกหญิงไปสู่ผู้อ่านเพศหญิง ดังที่พบว่าตัวบทคัดสรรใช้กลวิธีการนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงด้วยชนบของโรมานซ์ โดยมีตัวละครซิคและพื้นที่ของฉากทะเลทรายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเร้าอารมณ์ปรารถนาทางเพศ จากการศึกษาผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างมีส่วนยืนยันว่า เรื่องรักและเรื่องเร้าอารมณ์ซึ่งถูกนำเสนอผ่านองค์ประกอบดังกล่าว คือส่วนสำคัญในการสร้างอารมณ์ความรู้สึกและจินตนาการทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิง โดยแต่ละคนให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบของเรื่องแตกต่างกันไปตามภูมิหลัง ประสบการณ์ และสถานะคู่ครอง ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ทบทวน และนิยามความหมายทางเพศวิถีของผู้อ่านเพศหญิงอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม การศึกษาการอ่านของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างร่วมด้วย ทำให้พบมิติตัวตนของผู้หญิงจากการฉายใช้ความหมายจากตัวบทเพื่อปรับให้เข้ากับชีวิตของแต่ละคนด้วย ดังสรุปผลการศึกษาดังหัวข้อต่อไปนี้

6.1 นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายกับเพศวิถีของผู้หญิง

นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษานำเสนอเพศวิถีของตัวละครเอกหญิงที่มีลักษณะขัดแย้งในตัวเอง กล่าวคือ แม้ตัวละครเอกหญิงจะถูกนำเสนอว่าเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ ซึ่งเกิดและเติบโตในพื้นที่เมือง มีลักษณะนิสัยรักอิสระ มั่นใจ และเก่งกล้าสามารถ แต่ในด้านเพศวิถีกลับพบว่าตัวละครเอกหญิงยังยึดถือคุณค่าของความเป็นผู้หญิงไทยตามชนบที่มองเห็นว่าการรักษาพรหมจรรย์เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับผู้หญิง ตลอดจนการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานเป็นเรื่องที่ทำลายศักดิ์ศรีความเป็นผู้หญิง การนำเสนออารมณ์ปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง โดยเฉพาะในช่วงเวลาของการร่วมรักจึงปรากฏผ่านความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจ ทั้งความรู้สึกทุกข์ระทมจากการถูกตัวละครเอกชายบังคับขืนใจและความรู้สึกรื่นรมย์ทางเพศจากการได้ปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศไปพร้อมกัน อารมณ์อันลึกลับดังกล่าวสัมพันธ์กับการที่ตัวละครเอกหญิง

เผชิญหน้าระหว่างอารมณ์ความปรารถนาทางเพศในส่วนลึกที่ต้องเก็บกดปิดกั้นไว้ กับคุณค่าของความเป็นผู้หญิงที่ตนเองต้องแบกรับ

การนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงอันขัดแย้งดังกล่าว สอดคล้องกับกลวิธีการนำเสนอภายใต้ขนบของนวนิยายโรมานซ์ เนื่องจากความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงไม่สามารถแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา จึงแสดงออกผ่านบทบาทของผู้ที่ตกเป็นรองหรือภายใต้บทบาทของผู้ถูกกระทำ ได้แก่ การนำเสนอให้ตัวละครเอกหญิงอ่อนแอและตกเป็นเหยื่อจากการกระทำอันรุนแรงทางเพศจากฝ่ายตัวละครเอกชายผู้เป็นซีค การนำเสนอขบให้ตัวละครเอกหญิงเป็นศัตรูคู่แค้นกับตัวละครซีคจนนำไปสู่การนำเสนอความสัมพันธ์รักและร่วมรักที่เร้าร้อนและรุนแรง ความสัมพันธ์ลักษณะดังกล่าวบ่งชัดอยู่ในชื่อเรื่องซึ่งมักใช้คำดังเช่น บำเรอสวาท ทัณฑ์รัก เป็นต้น นอกจากนั้นขนบของนวนิยายโรมานซ์ ซึ่งนำไปสู่ตอนจบที่การครองคู่แต่งงานยังตอกย้ำให้ตัวละครเอกหญิงตกอยู่ในห้วงของภาพฝันของความปรารถนาทางเพศที่มีต่อตัวละครเอกชายมากยิ่งขึ้น ดังที่ปรากฏในความเปรียบของชื่อเรื่องว่าเป็นอาการของผู้ที่ตกอยู่ในความร้อนระอุและฤทธิ์ของความรัก การนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงผ่านขนบนวนิยายโรมานซ์ยังนำไปสู่การเผยในอีกด้านว่า ภายใต้กรอบเกณฑ์หรือข้อจำกัดที่มาพร้อมกับสูตรสำเร็จในการเล่าเรื่องโรมานซ์ นอกจากจะเป็นกลวิธีในการทำให้นวนิยายโรมานซ์เชิงอีโรติกเป็นที่ยอมรับได้ตามจารีตของสังคมแล้ว ในอีกด้านกลับมีช่องทางให้นำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิง แม้จะถูกนำเสนอผ่านขนบของผู้ที่ตกอยู่ในฐานะเป็นรองก็ตาม

การนำเสนอเรื่องรักและฉากเชิงสังวาสซึ่งมีตัวละครเอกหญิงเป็นศูนย์กลางของเรื่อง มีผลต่อการเรียกขานผู้อ่านเพศหญิง จากการศึกษาผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างร่วมด้วยจึงพบลักษณะการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายร่วมกัน คือ การอ่านทั้งในเชิงเรื่องรักและการอ่านเพื่อความพึงพอใจและความรื่นรมย์ทางเพศ โดยที่ความรู้สึกร่วมของผู้อ่านเพศหญิงต่อการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย เกิดจากการนิยามตนเองเข้ากับตัวละครเอกหญิง จากผลการศึกษาจึงพบว่าผู้อ่านอธิบายเพศวิถีของตนเองผ่านคุณลักษณะตามขนบของตัวละครเอกหญิง เสมือนว่าเพศวิถีของตัวละครเอกหญิงและผู้อ่านเพศหญิงเทียบได้ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะการที่ผู้อ่านเพศหญิงยังยอมรับลักษณะความเป็นผู้หญิงของนางเอกตามขนบ ทั้งในด้านของผู้ที่บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา และบอบบางน่าทะนุถนอม อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้อ่านเพศหญิงอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในฐานะเรื่องเร้ากามารมณ์ด้วย จึงทำให้ผู้อ่านเห็นกลวิธีการในการแสดงออกซึ่งอารมณ์ความปรารถนาทางเพศตามแบบอย่างของตัวละครเอกหญิง โดยที่ยังคงลักษณะภายนอกแบบหญิงไทยตามขนบไว้ด้วย

ในแง่นี้ตัวละครเอกหญิงจากตัวบทคัดสรรจึงมีอิทธิพลต่อการผลิตสร้างความเป็นผู้หญิงตามขนบขณะเดียวกันยังกลายเป็นเสมือนต้นแบบให้แก่ผู้อ่านเพศหญิง ในการแสดงออกซึ่งความปรารถนาทางเพศของตนเอง

ตัวละครซิคเป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างอารมณ์ปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้หญิง ลักษณะของตัวละครซิคถูกนำเสนอด้วยการนำเชื้อชาติของชายชาวตะวันตกออกกลางมาผูกโยงกับเพศวิถี จนกลายเป็นสีสันในการสร้างอรรถรสที่แปลกใหม่ เสมือนการผลิตสินค้าที่คัดสรรเพียงรูปลักษณะภายนอก โดยลดทอนมิติทางสังคมและวัฒนธรรมตามความเป็นจริงออกไปเพื่อรื้ออารมณ์และสร้างแรงดึงดูดใจแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ ตัวละครซิคต้องเป็นชนชั้นสูงและมีฐานะร่ำรวยมหาศาล อีกทั้งในด้านรูปลักษณะภายนอกต้องสมบูรณ์แบบทั้งรูปร่างหน้าตาที่หล่อเหลา คมเข้ม บึกบึน แข็งแรง โดยเฉพาะในด้านบทบาททางเพศที่ดุเด็ด เปรี้ยว รุนแรง ขณะเดียวกันก็จะต้องมีความอ่อนโยน เป็นสุภาพบุรุษที่ได้รับการศึกษาจากตะวันตก จากการวิเคราะห์ตัวละครซิคพบความย้อนแย้งอีกว่า แม้ตัวละครซิคจะมีเชื้อชาติเป็นชาวตะวันตก แต่ก็ปรากฏการนำเสนอลักษณะนิสัยบางด้านว่าถูกอบรมจากวัฒนธรรมไทยผสมผสานอยู่ด้วย ทำให้คุณลักษณะของตัวละครซิคมีส่วนผสมทั้งความแปลกแตกต่าง ทว่าก็มีความคุ้นเคยไปพร้อมกัน ในแง่นี้ การนำเสนอความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงที่มีต่อตัวละครซิคซึ่งเป็นชาติพันธุ์ที่แตกต่างไปจากความเป็นไทย จึงปรากฏอยู่บนความรู้สึกทั้งรื้ออารมณ์ผสมความหวาดวิตกไปด้วย

การสร้างตัวละครเอกซิคในฐานะผู้ชายในอุดมคติ ยังมีอิทธิพลต่อการสร้างความหวังและความปรารถนาแก่ผู้หญิง ดังพบว่า ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างมุ่งเน้นด้านรูปลักษณะหน้าตาและบทบาททางเพศของซิคในฐานะผู้ชายในอุดมคติ อย่างไรก็ตาม ตัวแปรสำคัญคือ สถานะคู่ครองส่งผลต่อการเลือกสรรคุณสมบัติของผู้ชายในแบบตัวละครซิคที่แตกต่างกัน ดังพบว่าผู้อ่านเพศหญิงที่ไม่เคยมีประสบการณ์การมีคู่รักหรือแต่งงานกับผู้ชายชาวตะวันตกมาก่อน ได้วาดหวังว่าจะมีคนรักในแบบตัวละครซิค ขณะที่ผู้อ่านเพศหญิงที่ผ่านประสบการณ์การแต่งงานและหย่าร้าง มุ่งหมายว่าสักวันหนึ่งหากมีคนรักและความรักครั้งใหม่จะนำเรื่องรักในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่อ่านมาใช้เป็นบทเรียนในการรักษาชีวิตคู่ ขณะที่ผู้อ่านเพศหญิงที่มีคู่รักหรือสามีเป็นผู้ชายชาวตะวันตกแล้วก็ยังคงนำคุณสมบัติของตัวละครซิค โดยเฉพาะบทบาททางเพศมาเป็นมาตรฐานวัดมาตรฐานผู้ชายที่ดี อีกทั้งยังนำคุณสมบัติของตัวละครซิคไปสร้างบทสนทนาต่อเนื่องกับเพื่อนผู้หญิงจนกลายเป็นชุมชนการอ่าน การให้ความหมายตัวละครซิคของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง โดยนัยหนึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ตัวละครเอกซิคซึ่งถูกนำเสนอด้วยรูปลักษณะและ

บทบาททางเพศที่สมบูรณ์แบบซึ่งถูกสร้างขึ้นจนดูเกินจริงราวกับตัวละคร “ชายในฝัน” กลับมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อผู้อ่านเพศหญิงในการตีความและรับรู้ความสัมพันธ์รักและคนรักในชีวิตจริงอย่างยิ่ง

6.2 จินตนาการถึงดินแดนทะเลทรายผ่านอารมณ์ปรารถนาทางเพศ

นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกชายและตัวละครเอกหญิงแล้ว ฉากดินแดนทะเลทรายยังมีส่วนสำคัญในการนำเสนอความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงด้วย หากพิจารณาภายในตัวบทจะพบว่า ฉากทะเลทรายถูกนำเสนอในฐานะตัวแสดงสำคัญ ดังพบว่าตัวบทนำเสนอสถานที่ราวกับเป็นตัวละครที่มีบทบาทในการเข้ามากระทำการรื้ออารมณ์ สร้างความลึกลับ และล่อลวงให้ตัวละครเอกหญิงเผยความรู้สึกทางเพศของตนเองออกมาผ่านบรรยากาศด้วยกลิ่น สัมผัส และทิศทางแผนผังภายในสถานที่ จนทำให้ตัวละครเอกหญิงหลงใหลหรือเผลอเผลอเข้าไปยังสถานที่นั้น ตัวบทใช้กลวิธีการนำเสนอพื้นที่ทะเลทรายให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของตัวละครซีค กล่าวคือ ดินแดนทะเลทรายมีทั้งในด้านของดินแดนที่เต็มไปด้วยความป่าเถื่อน มีกลุ่มโจร ความแห้งแล้ง และยิ่งเต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์จากธรรมชาติอยู่ใจกลางโอเอซิส ขณะเดียวกันดินแดนทะเลทรายในอีกอีกด้าน คือพื้นที่เมืองซึ่งมีความเจริญก้าวหน้า มีตึกกระฟ้าสูงตระหง่าน ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ การคมนาคมที่ทันสมัยราวกับโลกในอนาคต การนำเสนอภาพของดินแดนทะเลทรายที่ขัดกันทั้งสองด้าน ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดความคลุมเครือและนิยามไม่ได้ ก่อให้เกิดความรู้สึกทั้งในด้านของความลึกลับน่าค้นหาไปพร้อมกับความน่าหลงใหลในมนตร์เสน่ห์ของความศิวิไลซ์ของดินแดนทะเลทราย

ทั้งนี้ เนื่องจากดินแดนทะเลทรายสัมพันธ์แนบแน่นกับอารมณ์ปรารถนาทางเพศ จึงส่งผลให้ตัวละครเอกหญิงโหยหาการกลับไปยังดินแดนทะเลทราย แม้ว่าจะกลับไปยังกรุงเทพฯ แล้วก็ตาม นอกจากนั้น ประสบการณ์ทางเพศที่ได้รับมาจากดินแดนทะเลทราย ยังทำให้ตัวละครเอกหญิงรับรู้พื้นที่กรุงเทพฯ ด้วยนัยทางเพศมากยิ่งขึ้น ดังแสดงออกผ่านความไวของประสาทสัมผัสต่อบรรยากาศ รส กลิ่น เสียง ของความเป็นตะวันออกกลางในเมืองกรุงเทพฯ ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงเกิดจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับบรรยากาศและพื้นที่ในดินแดนทะเลทราย จนก่อร่างสร้างพื้นที่ในดินแดนทะเลทรายขึ้นมาราวกับดินแดนแห่งความฝันแห่งความสุขทางเพศ ข้อที่น่าสังเกตคือ การนำเสนอภาพของดินแดนทะเลทรายในตัวบทคัดสรรมี

แนวโน้มไปทางบวก ทั้งความเจริญที่เหนือกว่าเมืองไทยราวกับตะวันออกเป็นดินแดนของสรวงสวรรค์เกิดขึ้นในบริบทของการท่องเที่ยวภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ดังนั้นการสร้างสรรคฉากทะเลทรายในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย จึงพบว่ามีการตัดทอนสภาพสังคมตามความเป็นจริงออกไปให้คงเหลือแต่ด้านรูปแบบ ซึ่งเป็นภาพที่สวยงามราวกับดินแดนในเทพนิยาย ในแง่หนึ่งจินตนาการต่อดินแดนทะเลทรายที่สะท้อนผ่านอารมณ์โหยหาและปรารถนาของตัวละครเอกหญิง ทำให้นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของไทยพลิกกลับการนำเสนอดินแดนทะเลทรายในเรื่องเล่าของตะวันตกที่มักนำเสนอให้ดินแดนทะเลทรายในตะวันออกกลางมีสถานะด้อยกว่าหรือมีนัยของการครอบครอง ทว่าดินแดนทะเลทรายในสายตาและมุมมองของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคัดสรรกลับไปให้ภาพของดินแดนในพื้นที่ปรารถนาจะไปดำรงชีวิตอยู่

ภาพของดินแดนทะเลทรายราวกับสวรรค์ ส่งผลต่อการรับรู้ดินแดนทะเลทรายแก่ผู้อ่านเพศหญิงอย่างยิ่ง โดยเฉพาะทัศนคติที่มีต่อดินแดนทะเลทรายในฐานะโลกในอุดมคติผ่านฉากไร่อารมณืทางเพศ ทั้งนี้ ประสบการณ์และภูมิหลังในชีวิตของผู้่านเพศหญิงแต่ละคนก็ให้ความหมายและให้ความสำคัญต่อฉากทะเลทรายแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้อ่านเพศหญิงสถานะโสดและไม่เคยไปย้งดินแดนทะเลทรายมาก่อนมองว่า ดินแดนทะเลทรายในโลกของนวนิยายโรมานซ์มีความสำคัญเพียงบรรยากาศแวดล้อมให้เกิดความแปลกใหม่ในการร่วมรักเท่านั้น ผู้อ่านเพศหญิงในกลุ่มนี้เน้นอ่านเหตุการณ์ความรักและการร่วมรักระหว่างตัวละครเอกมากกว่าฉากท่องเที่ยว ทัศนคติต่อฉากทะเลทรายจึงไม่สำคัญเท่าตัวละครเอกซีก ขณะที่ผู้อ่านเพศหญิงที่มีสถานะหย่าร้าง และไม่เคยมีประสบการณ์การเดินทางไปยังดินแดนทะเลทราย กลับให้ความสำคัญกับฉากทะเลทรายเท่ากับตัวละครซีก ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มนี้มองว่า นอกจากฉากจะมีความสำคัญในการนำเสนอความรักและสร้างบรรยากาศต่อการร่วมรักแล้ว ยังทำให้ได้เหมือนเดินทางท่องเที่ยวผ่านจินตนาการ เนื่องจากในความเป็นจริงไม่อาจเดินทางไปได้ ขณะที่ผู้อ่านเพศหญิงที่มีประสบการณ์ตรง ซึ่งมีสามีเป็นชาวอาหรับและอาศัยอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง ได้ตีความตามร่วมกับความเป็นจริงว่าตนเองไม่สามารถพบเจอหรือสร้างบรรยากาศเพื่อไร่อารมณืทางเพศได้เช่นเดียวกับในนวนิยาย เนื่องจากประเทศตะวันออกกลางเป็นประเทศที่เคร่งครัดเรื่องเพศ ดังนั้นจึงทำให้ผู้อ่านเพศหญิงที่แม้จะมีประสบการณ์ตรงยังคงมีภาพฝันต่อฉากในดินแดนทะเลทรายโดยเฉพาะโอเอซิสที่แวดล้อมไปด้วยธรรมชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศของการร่วมรักได้ ในทัศนะของผู้อ่านเพศหญิงที่มีประสบการณ์ตรงจึงตีความฉากทะเลทรายว่ายังคงมีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ทางเพศ

จากการวิเคราะห์ความปรารถนาทางเพศของตัวละครเอกหญิงผ่านความสัมพันธ์ของตัวละครตามขนบของนวนิยายโรมานซ์และผ่านพื้นที่ในดินแดนทะเลทราย ซึ่งนำเสนอภายใต้เรื่องรักโรแมนติกนำไปสู่ข้อสรุปว่า นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีบทบาทและพลังในการสร้างจินตนาการทางเพศและความปรารถนาทางเพศอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อศึกษาการตีความของผู้อ่านเพศหญิงร่วมด้วยพบว่า ผู้อ่านให้ความหมายต่อตัวละครเอกหญิง ตัวละครซี้ค และดินแดนทะเลทราย ผ่านการอธิบายร่วมกับประสบการณ์ความรักและเพศวิถีในชีวิตจริงของตนเอง จนอาจกล่าวได้ว่าโลกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีอิทธิพลต่อการรับรู้โลกของความจริงของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง

6.3 การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่มีความหมายต่อผู้หญิง

จากการวิเคราะห์ห้องคำประกอบภายในตัวบทช่วยเผยให้เห็นว่า ตัวบทประกอบสร้างความปรารถนาทางเพศขึ้นมาผ่านความสัมพันธ์ของตัวละครตามขนบโรมานซ์ และผ่านพื้นที่ดินแดนทะเลทราย ขณะเดียวกันการศึกษาการอ่านของผู้อ่านเพศหญิงร่วมด้วยมีส่วนสนับสนุนในการตอบคำถามในระดับปฏิบัติการว่าตัวบทเข้าไปสร้างจินตนาการและความปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิงได้อย่างไร แม้จะปฏิเสธไม่ได้ว่านวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายยังคงผลิตซ้ำอุดมการณ์ของความเหลื่อมล้ำทางเพศผ่านการสร้างอารมณ์ร่วมไปกับตัวบท แต่ผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างก็ตระหนักถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างตัวละครเอกชายและหญิงดังกล่าว จากการศึกษาจึงพบอีกด้านว่า จินตนาการทางเพศที่เกิดขึ้นจากการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีความหมายต่อผู้อ่านเพศหญิงมากกว่าความรื่นรมย์ทางเพศที่ตัวบทต้องการนำเสนอ เนื่องจากการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับประสบการณ์ในชีวิต ส่งผลให้ผู้อ่านแต่ละคนปรับความหมายของเรื่องเพศและเพศวิถีของตัวละครเอกหญิงโดยการประยุกต์ให้เข้ากับเพศวิถีในชีวิตประจำวันของตนเองด้วย จากการศึกษาการตีความของผู้อ่านเพศหญิงตัวอย่างจึงไม่เพียงเผยให้เห็นว่าตัวบทส่งอิทธิพลต่ออารมณ์ความปรารถนาทางเพศต่อผู้อ่านเท่านั้น หากแต่ยังแสดงให้เห็นในอีกด้านว่า ผู้อ่านเพศหญิงยังได้ประโยชน์จากกิจกรรมการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดทางเพศในสภาพแวดล้อม ความซ้ำซากจำเจของชีวิต หรือแม้แต่การไม่ได้รับการเติมเต็มจากคู่ชีวิต

อย่างไรก็ดี การหลีกเลี่ยงไม่ได้มีลักษณะของการจำยอม หากแต่มีลักษณะของการสร้างอาณาเขตเชิงพื้นที่และเวลาส่วนตัวของตนเองขึ้นมา ดังเช่นในกรณีผู้อ่านเทศหญิงซึ่งอาศัยอยู่ในตะวันออกกลางได้แสดงออกว่า การอ่านคือการต่อรองกับอำนาจที่เผชิญในชีวิตประจำวัน ดังพบการทอหุ้มปกหนังสือเพื่อปิดบังภาพหน้าปกนวนิยาย และการไม่อธิบายแก่สามีว่าเรื่องที่ตนเองอ่านเกี่ยวกับเรื่องเร้ากามารมณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ ภายใต้กระบวนการตีความด้วยบทในระหว่างอ่าน ผู้อ่านยังนำประสบการณ์การอ่านนวนิยายโรมานซ์และประสบการณ์ในชีวิตเข้ามาต่อรองกับรหัสจากตัวบท จนเกิดเป็นการสร้างรหัสใหม่ร่วมกันระหว่างตัวบทกับผู้อ่าน แสดงให้เห็นว่าผู้อ่านไม่ได้เป็นฝ่ายตั้งรับเสมอไป มากไปกว่านั้น การศึกษาการอ่านของผู้อ่านยังเผยให้เห็นช่องว่างหรือช่องโหว่ของความหมายที่นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายผลิตสร้างขึ้น จนกลายเป็นช่องทางที่ทำให้ผู้อ่านเทศหญิงเข้าไปร่วมสร้างและปรับใช้ความหมายให้แก่ตนเองได้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักว่าในกระบวนการสัมภาษณ์ ผู้อ่านมิได้เป็นเพียงผู้ให้ข้อมูล (informant) เท่านั้น แต่ในอีกด้านผู้อ่านคือผู้เล่าเรื่อง (storyteller) ชีวิตของตนเองให้ผู้วิจัยฟัง การเล่าเรื่อง คือการหันกลับไปมองประสบการณ์ในชีวิตของตนเองและตีความออกมาเป็นเรื่องเล่า ดังนั้นคำตอบสัมภาษณ์จึงไม่ใช่เป็นการสะท้อนจากข้อเท็จจริง แต่กระนั้นผู้วิจัยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงจากเรื่องเล่า หากแต่มองเรื่องเล่าในฐานะ ปฏิบัติการเพื่อสร้างตัวตนทางเพศของผู้อ่านคนหนึ่งขึ้นมา ดังที่ผู้อ่านคนหนึ่งยืนยันแก่ผู้วิจัยว่า “ยินดีเปิดเผยค่ะ ไม้เยอะไปบ้าง อย่าถือสาอะคะ” การที่ผู้อ่านตระหนักรู้ว่า คำบอกเล่าของตนอาจไม่ได้เล่าตามข้อเท็จจริง ทว่าเป็นการ “ไม้” ยิ่งทำให้เห็นมิติของตัวตนและเพศวิถีว่าประกอบสร้างขึ้นจากเรื่องเล่าอย่างเด่นชัด การบอกเล่าเรื่องทางเพศของผู้อ่านจึงเปรียบเสมือนปฏิบัติการอย่างหนึ่งเพื่อนำมาใช้ในการยืนยันเพศวิถีของตนเอง นอกจากนี้ ผู้อ่านยังให้เหตุผลในการเปิดเผยเรื่องเพศของตนเองว่า “อยากให้เป็นประโยชน์กับงานของคุณ ดิฉันเรียนมาไม่สูง” ประโยคดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้อ่านมองว่าการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายของตนเองเป็นเพียงกิจกรรมที่ไม่สลักสำคัญ อาจเพราะเป็นเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ซึ่งมักถูกมองจากสังคมว่า ผู้ที่อ่านนวนิยายประเภทนี้มักไม่มีความรู้หรือรู้ไม่เท่าทันเรื่องราวอันแสนเพื่อฝันในนวนิยาย จนนำไปสู่การมองตนเองว่าไม่มีอำนาจมากเพียงพอในการยืนยันว่าการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีความหมายหรือมีคุณค่าต่อชีวิตอย่างไร อย่างไรก็ตาม การเล่าเรื่องที่ “จริงบ้างไม้บ้าง” ของผู้อ่านนี้เอง คือการ “เปล่งเสียง” ของผู้มีอำนาจน้อยในการยืนยันวิถีทางเพศและรสนิยมการอ่านของตน

อนึ่ง ในงานวิจัยนี้ศึกษาการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในฐานะที่การอ่านเป็นกิจกรรมของปัจเจกบุคคล ดังนั้น ผู้อ่านเพศหญิงที่ศึกษาจึงเป็นเพียงกลุ่มตัวอย่าง ไม่ใช่กลุ่มตัวแทนของผู้อ่านเพศหญิงทั้งหมด การศึกษาการอ่านของผู้อ่านเพศหญิงตัวอย่างพบข้อสรุปที่ทำให้เห็นว่า กิจกรรมการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีความหมายต่อผู้อ่านเพศหญิงอย่างยิ่ง ผู้อ่านตีความตัวบทด้วยการเทียบเคียงเพศวิถีของตัวละครเอกหญิงผ่านประสบการณ์จากชีวิต โดยไม่ได้ใช้กลวิธีการอ่านแบบ “มีออาซีพ” ดังเช่น นักวิชาการ นักวิจารณ์ หรือผู้อ่านที่ซ้ำซ้อน ซึ่งมักจะผูกขาดการค้นหาความหมายในตัวบทที่มุ่งวิเคราะห์ตัวบทเสมือนเป็นวัตถุแห่งการศึกษา (Certeau, 1988, pp. 169-170) ทว่าผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างนำประสบการณ์ส่วนตัวมาใช้ในการตีความ ซึ่งเป็น การอ่านเพื่อสร้างความหมายต่อชีวิตของผู้อ่านเพศหญิง “ธรรมดา” คนหนึ่ง เพื่อดำรงชีวิตอยู่ต่อไปภายใต้สังคมและวัฒนธรรมที่ยังคงควบคุมเพศวิถีของผู้หญิงทั้งในประเทศไทยและประเทศ ตะวันออกกลาง ในแง่หนึ่งการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีความหมายกับชีวิตของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างได้ จึงไม่ใช่เพียงอ่านเพื่อความรื่นรมย์ทางเพศเท่านั้น หากยังช่วยพวงจติใจของผู้อ่านจากความบอบช้ำ จากการผิดหวังในความรัก และครอบครัวที่เคยล้มเหลว ดังที่ผู้อ่านคนหนึ่งเปรียบเทียบการอ่านว่าเป็นการ “วาร์ป” (deeply reading) เพื่อหลีกเร้นไปจากโลกความเป็นจริง อย่างน้อยก็ช่วยชดเชยความปรารถนาได้ในโลกแห่งจินตนาการ และกลับมาดำเนินชีวิตต่อไปใน โลกความเป็นจริง พื้นที่การอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายจึงเป็นพื้นที่ของการมาบรรจบกัน ระหว่างโลกจินตนาการกับโลกในชีวิตจริงของผู้อ่าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.4 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

หากพิจารณาการศึกษาตัวบทนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย แม้ตัวบทคัดสรรจะมีลักษณะเด่นในมิติพื้นที่ทะเลทราย ซึ่งทำให้สามารถศึกษาการสร้างและการรับรู้ดินแดนทะเลทรายในทวีปตะวันออกกลางในเชิงลึกได้ อย่างไรก็ตาม หากศึกษานวนิยายโรมานซ์ที่ใช้ฉากต่างประเทศในทวีปอื่น เช่น ยุโรป อเมริกา หรือเอเชีย อาจทำให้เห็นมิติของการนำเสนออารมณ์ความปรารถนาทางเพศที่สัมพันธ์กับพื้นที่ที่แตกต่างออกไป อาจศึกษาในเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นมิติที่กว้างขึ้น นอกจากนั้น ในงานวิจัยนี้จำกัดตัวบทเฉพาะอยู่กับความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ หากนำไปศึกษาต่อยอดผ่านตัวบทนวนิยายโรมานซ์ที่มีความหลากหลายทางเพศ อาจทำให้มองเห็นความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงในมิติที่ซับซ้อนมากขึ้นได้ แม้งานวิจัยนี้จะขยายพรมแดนของการศึกษาวิจัยใน

สาขาวรรณคดีเปรียบเทียบโดยศึกษาทั้งจากตัวบทและผู้อ่าน หากแต่ยังมีข้อจำกัดอยู่เพียงผู้อ่าน
เพศหญิงชนชั้นกลางในวัยทำงานเท่านั้น ดังนั้นหากงานวิจัยอื่นขยายขอบเขตของผู้อ่านกลุ่ม
ตัวอย่างหลากหลายเพศ วัย และชนชั้น จะช่วยให้ผลการศึกษาวิจัยกว้างขวางขึ้น

บรรณานุกรม

- Ahmed, S. (2010). *The Promise of Happiness*. Duke University Press.
- Certeau, M. d. (1988). *The Practice of Everyday Life*. University of California Press.
- Critelli, J. W., & Bivona, J. M. (2008). Women's Rape Fantasies: An Evaluation of Theory and Research. *The Journal of Sex Research*, 45(1), 57-70.
<https://doi.org/10.1080/00224490701808191>
- Featherstone, M. (1999). Love and Eroticism: An Introduction. In M. Featherstone (Ed.), *Love and Eroticism*. Sage.
- Foucault, M. (1978). *The History of Sexuality Volume I : An Introduction* (R. Hurley, Trans.). Pantheon Books.
- Friedman, K. (2010). Cinderella Tales and Their Significance. *Anthropology*, 1, 1-46.
https://scholarsarchive.library.albany.edu/honorscollege_anthro/1
- Gamble, S. (2006). Postfeminist. In S. Gamble (Ed.), *Feminism and Postfeminist* (pp. 36-45). Routledge.
- Gilloch, G. (1996). *Myth and Metropolis: Walter Benjamin and the City*. Polity.
- Graulund, R. (2016). Deserts. In C. Thompson (Ed.), *The Routledge Companion to Travel Writing*. Routledge.
- Hall, S. (1999). Encoding, Decoding. In S. During (Ed.), *The Cultural Studies Reader* (pp. 507-517). Routledge.
- Harders, R. (2012). Captivity, Romance, and the Revolutionary Power of Love. In Sarah S.G. Frantz & E. M. Selinger (Eds.), *New Approach to Popular Romance Fiction* (pp. 133-152). McFarland and Company.
- Hubbard, P. (2012). *Cities and Sexualities*. Routledge.
- Illouz, E. (1997). *Consuming the Romantic Utopia: Love and the Cultural Contradiction of Capitalism*. University of California press.
- Illouz, E. (2015). The Melodrama of the Self. In S. Loren & J. Metelmann (Eds.), *Melodrama after the Tears: Perspectives on the Politics of Victimhood* (pp. 157-168). Amsterdam University Press.
- Iser, W. (1972). The Reading Process: A Phenomenological Approach. *New Literary History*,

- 3(2), 279-299. <https://doi.org/10.2307/468316>
- Jarmakani, A. (2011). Desiring the Big Bad Blade: Racing the Sheikh in Desert Romances. *American Quarterly*, 63(4), 895-928. <http://www.jstor.com/stable/41412798>
- Jarmakani, A. (2021). Explorations of the 'desert passion industry'. In J. Kamblé, E. M. Selinger, & H. M. Teo (Eds.), *The Routledge Research Companion to Popular Romance Fiction* (pp. 252-266). Routledge.
- Loren, S., & Metelmann, J. (2015). Introduction. In S. Loren & J. Metelmann (Eds.), *Melodrama after the Tears: New Perspectives on the Politics of Victimhood* (pp. 9-32). Amsterdam University Press.
- Mayfield, K. K. (2014). Liminal eRoticism: Emerging Forms of Gender Identity and Performance in e-Romances and Their Feminist Electronic Communities. *Taboo: The Journal of Culture and Education*, 14(1), 53-70. <https://doi.org/10.31390/taboo.14.1.07>
- McClintock, A. (1995). *Imperial Leather: Race, Gender and Sexuality in the Colonial Contest*. Routledge.
- McGowan, T. (2016). *Capitalism and Desire: The Psychic Cost of Free Markets*. Columbia University Press.
- Metelmann, J. (2015). 'Emotional Suffering' as Universal Category? Victimhood and the Collective Imaginary. In S. Loren & J. Metelmann (Eds.), *Melodrama after the Tears: New Perspectives on the Politics of Victimhood* (pp. 185-201). Amsterdam University Press.
- Mills, S. (1998). *Feminist Stylistics*. Routledge.
- Modleski, T. (2008). *Loving with a Vengeance: Mass-Produced Fantasies for Women* (2 ed.). Routledge.
- Nagel, J. (2003). *Race, Ethnicity, and Sexuality: Intimate Intersections, Forbidden Frontiers*. Oxford University Press.
- Norindr, P. (1996). *Phantasmatic Indochina: French Colonial Ideology in Architecture, Film and Literature*. Duke University Press.
- Pearce, L. (2004). Popular Romance and its Readers. In C. Saunders (Ed.), *A Companion to Romance from Classical to Contemporary* (pp. 521-538). Blackwell.

- Purcell, N. (2012). *Violence and the Pornographic Imaginary: The Politics of Sex, Gender, and Aggression in Hardcore Pornography*. Routledge.
- Radway, J. (1991). *Reading the Romance: Women, Patriarchy, and Popular Literature*. The University of North Carolina Press.
- Regis, P. (2003). *A Natural History of the Romance Novel*. University of Pennsylvania Press.
- Roach, C. M. (2016). *Happily Ever After: The Romance Story in Popular Culture*. Indiana University Press.
- Said, E. W. (1979). *Orientalism*. Vintage Books.
- Schweickart, P. P. (2013). Reading Ourselves: Toward a Feminist Theory of Reading. In A. Bennett (Ed.), *Readers and Reading* (pp. 66-93). Routledge.
- Selinger, E. M., & Frantz, S. S. G. (2012). Introduction: New Approaches to Popular Romance Fiction. In S. S. G. Frantz & E. M. Selinger (Eds.), *New Approaches to Popular Romance Fiction: Critical Essays* (pp. 1-19). McFarland and Company.
- Sounsamut, P. (2009). *The Ideology of Love in Popular Thai Tragic Romance, 1997-2007* [Chulalongkorn University].
- Teo, H. M. (2012). *Desert Passions: Orientalism and Romance Novels*. University of Texas Press.
- Thomas, G. (2012). Happy Readers or Sad Ones? Romance Fiction and the Problems of the Media Effects Model. In S. S. G. Frantz & E. M. Selinger (Eds.), *New Approaches to Popular Romance Fiction: Critical Essays* (pp. 206-217). McFarland and Company.
- Tompkins, J. P. (1980). Introduction. In J. P. Tompkins (Ed.), *Reader-Response Criticism: From Formalism to Post-Structuralism* (pp. ix-xxvi). The John Hopkins University Press.
- Toscano, A. (2012). A Parody of Love: the Narrative Uses of Rape in Popular Romance. *Journal of Popular Romance Studies*, 2(2).

- กาญจนา แก้วเทพ. (2545). *เพ่งพินิจและครุ่นคิดความบันเทิงในสื่อ*. ใน กาญจนา แก้วเทพ (บ.ก.), *สื่อบันเทิง: อำนาจแห่งความไร้สาระ* (น. 7-82). ออล อะแบ้าท์ พรินท์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2557). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. ภาพพิมพ์.
- กานต์มณี. (2560). *ฤทธิ์รักในรอยทราย*. ไลต์ออฟเลิฟ.
- กานต์มณี. (2561). *ฤทธิ์รักในรอยทราย*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 กันยายน จาก <https://writer.dek-d.com/yiumarin/story/view.php?id=1700019>.
- กุสุมา รักขมณี. (2547ก). *เส้นสีลิลาวรรณกรรม*. แม่คำฝาง.
- กุสุมา รักขมณี. (2547ข). *วรรณัยวินิจ*. แม่คำฝาง.
- เจตนา นาควัชระ. (2539). *แนวทางการประเมินคุณค่าวรรณคดีในวรรณคดีวิจารณ์เยอรมัน ฝรั่งเศส และอังกฤษ-อเมริกัน ในศตวรรษที่ 20*. โอเดียนสโตร์.
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (2551ก). *ประวัติศาสตร์ของเพศวิถี: ประวัติศาสตร์เรื่องเพศ/เรื่องเพศในประวัติศาสตร์*. มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพของผู้หญิง (สคส.) และ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม (วปส.) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (2551ข). *หนังสือโป๊ตลาดล่าง: ความรู้ มายาคติ และจินตนาการในเรื่องเพศ*. มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพของผู้หญิง (สคส.) และ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม (วปส.) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชุตินา ประภาศวุฒิสาร. (2562). *การเมืองกับการสร้างโลกแฟนตาซีของความสุขในสังคมไทย*. ใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (บ.ก.), *การสร้างการรับรู้ในสังคมไทย เล่ม 2: อารมณ์ ความรู้สึก นึกคิด แอปเพ็คท์* (น. 3-56). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ชุตินา ประภาศวุฒิสาร. (2563). *หญิงร้ายในกายงาม: ความเป็นหญิงกับวิกฤตความเป็นสมัยใหม่ในสังคมไทย*. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ญาณิกา แสนสุริวงศ์. (2557). *ความรุนแรงในนวนิยายที่เกี่ยวข้องกับอาหรับของโสภาค สุวรรณ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณภัค เสรีรักษ์. (2561). *ท่านรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับเซ็กซ์: คณะแพทย์กับความรู้อันไร้เรื่องเพศในเพศศึกษาและปรัชญา, 1972-1976*. ใน ทวีศักดิ์ เผือกสม (บ.ก.), *ปัญญาชน ศีลธรรม และสภาวะสมัยใหม่: เสียงของมนุษยศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้* (น. 145-179). สยามปริทัศน์.
- ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. (2558). *อ่านจนแตก: วรรณกรรม ความทันสมัย และความเป็นไทย*. อ่าน.
- ธิตินทร ดนตรีพงษ์. (2555). *ผู้นำหญิงในนวนิยายพาฝันของไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นพพร ประชากุล. (2548). *คำนำเสนอ*. ใน *ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมยุคทอง* (น. (8)-(16)). มติชน.
- นพพร ประชากุล. (2552). *ยอกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 1 ว่าด้วยวรรณกรรม*. อ่าน.

- นลินทิพย์ เนตรวงศ์. (2559). ภาพตัวแทน "ผู้ชายในฝัน" ในละครโทรทัศน์แนวโรมานซ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นศามณี. (2562). *ระอรักเจ้าทะเลทราย*. ไลต์ออฟเลิฟ.
- นัทธนี ประสานนาม. (2555). น้ำโขง ดงดิบ หลิงร้าย และชายชาตรี: เจ้าแม่จามรี ในฐานะนวนิยายโรมานซ์แนวจักรวรรดินิยม. *วารสารลุ่มน้ำโขง* 8(2).
- นิชนันท์ พานิชพงศ์. (2548). *ลักษณะเฉพาะของนวนิยายรักแนวท่องเที่ยวของไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี วงษ์เทศ. (2544). *เพศและวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ศิลปวัฒนธรรม.
- ปิยะธิดา เกตุชาติ และ วรณพร พงษ์เพ็ง. (2560). ภาพแทนผู้หญิงในวรรณกรรมรักโรแมนติกสำหรับผู้ใหญ่ของสำนักพิมพ์ไลต์ ออฟ เลิฟ. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม* 6(2).
- พรรณนารา. (2560). *ทัณฑ์รักในรอยทราย*. ไลต์ออฟเลิฟ.
- มลฤดี ลาพิมล และคณะ. (2551). *วาทกรรมเรื่องเพศในหลักสูตรเพศศึกษาแนวใหม่: มุมมอง การต่อรอง และการประยุกต์ใช้*. มุลินีสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพของผู้หญิง (สคส.) และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม (วปส.) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิลเลียม เลอเกอ. (2552). *ไซไรดา นางพญาทะเลทราย* (แปลโดย เสฐียรโกเศศ). ศยาม.
- ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา. (2552). *ศักดิ์ศรีนิพนธ์*. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมสุข หินวิมาน. (2558ก). *ว่างยังว่าง: ชนชั้น เพศสภาพ และเวลาว่างของผู้หญิง*. พารากราฟ.
- สมสุข หินวิมาน. (2558ข). *อ่านทีวี: การเมืองวัฒนธรรมในจอโทรทัศน์*. พารากราฟ.
- สรณัฐ ไตลังคะ. (2557). *เพศวิถีและอารมณ์ปรารถนา: ครุเหลี่ยมกับนวนิยายอีโรติกของไทย*. ใน *สรณัฐ ไตลังคะ และ นัทธนี ประสานนาม (บ.ก.), จะเก็บเกี่ยวข้าวงามในทุ่งใหม่ ประวัติวรรณกรรมไทยร่วมสมัยในมุมมองร่วมสมัย*. ภาควิชาวรรณคดี และคณะกรรมการฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม.
- สัมฤทธิ์ ทองสีมา. (2536). *อาหารับในนวนิยายของลักษณะชาติ โสภาค สุวรรณ และประภัสสร เสวิกุล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2559). *อ่านเมือง เรื่องคนกรุง: วรรณกรรม วิถีความสัมพันธ์ และภาพแทนของพื้นที่*. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ปิ่นทอง. (2539). *การวิเคราะห์นวนิยายต่างแดนของโสภาค สุวรรณ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภาค สุวรรณ. (2555). *บาลาไลก้า*. คลังวิทยา.

- เสนาะ เจริญพร. (2548). ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมไทยยุคฟองสบู่. มติชน.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. (2559). มานุษยวิทยากับอารมณ์. ใน สุวรรณา สถาอานันท์ และ สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (บ.ก.), *หนึ่งทศวรรษเวทีวิจัยมนุษยศาสตร์ไทย: แว่นตา อารมณ์ สังคม ความจริง* (น. 115-158). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- เอฟ ดับบลิว เบน. (2545). *อดีตรูป* (แปลโดย แสงทอง). ดอกหญ้า.
- ไอริส. (2558). *บ้ำเรอสาวทแดนทราย*. มายเลิฟ.
- ไอศิกา. (2562). *หวานใจเจ้าทะเลทราย*. ไลต์ออฟเลิฟ.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เนื่องจากงานวิจัยนี้ไม่ได้เน้นวิธีการศึกษาเพียงผู้อ่านเป็นหลัก ดังนั้น จึงนำเกณฑ์การคัดสรรกลุ่มตัวอย่าง คำถามสัมภาษณ์ และรายละเอียดด้านภูมิหลังของผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่าง มาใส่ไว้ในภาคผนวก

ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดสรรผู้อ่านกลุ่มตัวอย่าง 2 วิธี คือ คัดเลือกจากคนรู้จักใกล้ชิดซึ่งชื่นชอบการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย จากนั้นจึงให้ผู้อ่านแนะนำคนอื่นต่อไป ซึ่งผู้อ่านในกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์โดยอ้อมหรือรับรู้ผ่านสื่อ ขณะที่อีกวิธีหนึ่ง คือการคัดสรรอย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อต้องการสรรหาผู้อ่านที่มีประสบการณ์ตรง ซึ่งมีสามีเป็นชาวอาหรับและอาศัยอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง หลังจากสรรหาแล้วจึงได้ผู้อ่านอาสาสมัครมาจำนวน 6 คน โดยแบ่งออกเป็น ผู้อ่านเพศหญิงที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ 5 คน และผู้อ่านที่มีประสบการณ์ตรง 1 คน ทั้งนี้ ในกลุ่มของผู้อ่านเพศหญิงที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ จำนวน 5 คน พบว่ามีสถานะโสด 2 คน แต่งงาน 2 คน และสถานะหย่าร้าง 1 คน ดังตารางที่ 3

ชื่อ (สมมติ)	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	สถานะการมีคู่	สถานะทางเศรษฐกิจ (รายได้ บาท/เดือน)	หมายเหตุ
ส้ม	41	ปริญญาตรี	แม่บ้านเต็มเวลา	แต่งงาน	10,000-20,000	ประสบการณ์ตรง
ลูกแก้ว	40	ปริญญาตรี	แม่บ้านเต็มเวลา	แต่งงาน	60,000 ขึ้นไป	ประสบการณ์ผ่านสื่อ
บี	35	ปริญญาตรี	แม่บ้านเต็มเวลา	แต่งงาน	10,000-20,000	ประสบการณ์ผ่านสื่อ
จูนเส้น	38	ปริญญาตรี	รับราชการ และ ธุรกิจส่วนตัว	โสด	20,000-30,000	ประสบการณ์ผ่านสื่อ
ปราง	24	ปริญญาตรี	อาชีพอิสระ	โสด	10,000-20,000	ประสบการณ์ผ่านสื่อ
แตง	50	ปริญญาตรี	ผู้ช่วยกักบ้านพัก คนชรา	หย่า	30,000-40,000	ประสบการณ์ผ่านสื่อ

ตารางที่ 2 ผลการสรรหาผู้อ่านเพศหญิงกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

หลังจากได้ผู้อ่านกลุ่มดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า เกณฑ์ในการแบ่งผู้อ่านคือ ประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ผ่านสื่อ เนื่องจากแนวทางการศึกษาสายวัฒนธรรมศึกษามีสมมติฐานว่า แม้อ่านจะเป็นต้นทางของการส่งสารมายังผู้รับสาร อาจไม่ได้หมายความว่าผู้รับสารจะถูกครอบงำหรือคล้อยตามสาร

ทั้งหมด โดยเฉพาะผู้รับสารที่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเนื้อหาของสารนั้น ผู้รับสารอาจมีการนำประสบการณ์จริงมาใช้ในการตีความด้วย ดังนั้นการคัดเลือกผู้อ่านที่มีประสบการณ์ตรงอาจช่วยให้เห็นกระบวนการต่อรองกับตัวบท ตลอดจนพิสูจน์ว่าตัวบทยังมีอิทธิพลต่อผู้อ่านกลุ่มนี้หรือไม่อย่างไร หากพิจารณาผู้อ่านเพศหญิงในกลุ่มที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อจะพบว่า อายุ การศึกษา และรายได้ใกล้เคียงกัน (จะมีเพียงลูกแก้วที่รายได้สูง) ซึ่งโดยรวมแล้วเป็นผู้หญิงวัยทำงาน สังกัดชนชั้นกลาง ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า สถานะการครองคู่อาจเป็นปัจจัยสำคัญในการตีความนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย จึงคัดสรรผู้อ่าน 3 คนตามสถานะคู่ครอง คือ ส้ม วุ้นเส้น* และแดง

การสร้างประเด็นคำถามสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยพิจารณาคำถามจากโจทย์ของการวิจัย คือ นวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ศึกษาเป็นเรื่องเร้ากามารมณ์ (pornography) รูปแบบหนึ่งที่นำขอบของเรื่องโรมานซ์มาใช้กลบเกลื่อนการนำเสนอฉากรักใคร่ ดังนั้นนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายมีบทบาทในการสร้างความปรารถนาทางเพศให้แก่ผู้อ่านเพศหญิงหรือไม่ และผู้อ่านเพศหญิงแต่ละคนตีความตัวบทแตกต่างกันอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น จากคำถามดังกล่าวจึงนำไปสู่การสร้างคำถามให้ครอบคลุมประเด็นดังกล่าวผ่านองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ตัวละครเอกหญิง ตัวละครชู้ค ความสัมพันธ์รักและบทร่วมรัก ดินแดนทะเลทราย พฤติกรรมการอ่าน ตลอดจนภูมิหลังของผู้อ่านเพศหญิงแต่ละคน ดังนี้

1. สิ่งที่คุณประทับใจในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคืออะไร
2. “พระเอกชู้ค” ในนิยายโรมานซ์ทะเลทรายแบบใดที่คุณชอบ ทั้งรูปร่างภายนอกและลักษณะนิสัย (โปรดยกตัวอย่างชื่อพระเอกหรือชื่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย)
3. คุณคิดว่าการบรรยายความสามารถของพระเอกชู้คในฉากอิโรติกจำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด
4. คุณเคยฝันอยากมีผู้ชายในแบบชู้คหรือไม่ เพราะอะไร
5. “นางเอก” ในนิยายโรมานซ์ทะเลทรายแบบใดที่คุณชอบ ทั้งรูปร่างภายนอกและลักษณะนิสัย (โปรดยกตัวอย่างชื่อนางเอกหรือชื่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย)
6. คุณเคยฝันอยากเป็นนางเอกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายหรือไม่
7. คุณมีความเห็นอย่างไรระหว่างนางเอกที่เป็น “ผู้หญิงมั่นใจและแสดงออกความรักอย่างตรงไปตรงมา” กับ “ผู้หญิงอ่อนแอ ไร้เดียงสา รักนวลสงวนตัว”

* ในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงที่เป็นโสด ผู้วิจัยเลือกวุ้นเส้น เนื่องจากวุ้นเส้นเป็นผู้อ่านที่คุ้นเคยกับผู้วิจัย ทำให้เอื้อต่อการสัมภาษณ์ นอกจากนี้หากพิจารณาข้อจำกัดด้านเวลาการทำวิจัยแล้ว วุ้นเส้นจึงเป็นผู้อ่านตัวอย่างที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด

8. คุณมีความเห็นอย่างไรเมื่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายส่วนมากมักนำเสนอ “ฉากอีโรติก” มากกว่าเรื่องความรัก
9. คุณมีความเห็นอย่างไรต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครชื่อกับนางเอกในฉากรักบางเรื่องค่อนข้างรุนแรงและเร้าร้อน
10. คุณคิดว่าฉากอีโรติกในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายสมเหตุสมผลหรือไม่
11. คุณคิดอย่างไรกับการบอกว่า นวนิยายโรมานซ์เป็นเสมือน “หนังสืออีโรติกสำหรับผู้หญิง”
12. ฉากทะเลทรายในนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเรื่องใดที่คุณชอบ เพราะเหตุใด
13. คุณคิดว่าฉากทะเลทรายสำคัญกับเนื้อเรื่องมากเพียงใด เพราะเหตุใด
14. โดยปกติแล้วคุณอ่านนวนิยายช่วงเวลาใด
15. คนรอบข้างมีความเห็นอย่างไรบ้างเมื่อคุณอ่านนิยายโรมานซ์ทะเลทราย

อย่างไรก็ตาม คำถามดังกล่าวเป็นเพียงเค้าโครงเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นหลักจากโจทย์วิจัย โดยระหว่างสัมภาษณ์จะถูกปรับเปลี่ยนเป็นภาษาพูด และไม่ได้ลำดับตามหัวข้อขณะสนทนากับผู้อ่าน สำหรับคำถามที่เกี่ยวกับภูมิหลังและประสบการณ์ในชีวิตของผู้อ่านจะเกิดขึ้นขณะสนทนาแต่ละครั้ง อนึ่ง ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบผสมผสาน ทั้งการนัดพบและผ่านระบบออนไลน์ โดยเฉพาะในช่วงเวลาของการวิจัยที่ตรงกับช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อีกทั้งในกรณีของสัมภาษณ์และแต่ง ซึ่งอาศัยอยู่ประเทศกาตาร์และประเทศฟินแลนด์ตามลำดับ ทำให้การสัมภาษณ์เป็นไปในรูปแบบออนไลน์ และถามตอบผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์และอีเมล

ในกรณีของวุ้นเส้นซึ่งเป็นเพื่อนของผู้วิจัย จึงมีความคุ้นเคยกันมาก่อน ทำให้ผู้วิจัยเคยเดินทางไปยังที่พักของวุ้นเส้นซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ ภายในห้องของเธอมีย่านหนังสืออยู่มุมหนึ่ง อัดแน่นไปด้วยนวนิยายโรมานซ์หลากหลายแนว แต่วุ้นเส้นได้สละพื้นที่ชั้นหนึ่งให้กับนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายไว้โดยเฉพาะ นอกจากนั้นเธอยังบอกว่า บนชั้นหนึ่งเป็นนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่เพิ่งซื้อใหม่ และเพิ่งอ่านจบไป ขณะที่อีกส่วนหนึ่งสะสมไว้ตั้งแต่เรียนมหาวิทยาลัย ได้จัดเก็บไว้ที่บ้านต่างจังหวัด โดยบอกว่าทำห้องหนังสือสำหรับเก็บนวนิยายโรมานซ์โดยเฉพาะ สาเหตุที่วุ้นเส้นเก็บนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายแบบรูปเล่มหนังสือ เพราะเธอชื่นชอบภาพหน้าปก ถ้าหากบางเรื่องมีเนื้อหาที่ถูกต้องก็จะหยิบมาอ่านซ้ำอีก วุ้นเส้นเป็นสาวโสดและเป็นลูกสาวคนโตของบ้าน ดังนั้นหลังจากเรียนจบจึงต้องกลับไปอยู่จังหวัดบ้านเกิดเพื่อดูแลกิจการของครอบครัว เมื่อปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2564) เธอทำงานเป็นข้าราชการท้องถิ่นไปด้วย ทำให้มีเวลาเข้ามากรุงเทพฯ แค่วันเสาร์-อาทิตย์ แม้วุ้นเส้นจะ

ทำงานรัดตัว แต่เมื่อมีเวลาว่างเป็นต้องอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากงาน และช่วยให้สุขสมในระหว่างที่ไม่มีคนรัก ด้วยเหตุที่วุ้นเส้นยังโสด เธอจึงมีอิสระในระดับหนึ่งที่จะแอบคบหาผู้ชายแบบชั่วคราวชั่วคราว โดยผ่านทางแอปพลิเคชันหาคู่ และการไปท่องเที่ยวกลางคืนเมื่อมากรุงเทพฯ วุ้นเส้นเปิดให้ดูรูปภาพของผู้ชายที่วุ้นเส้นชอบ ส่วนมากจะเป็นชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวตะวันออกกลาง หรือชาวยุโรปผิวขาวนัยน์ตาคม โดยปฏิเสธอย่างแข็งขันว่าไม่ชอบผู้ชายไทย เนื่องจากเคยคบหากับผู้ชายไทยแล้วต้องเลิกเพราะนิสัยไม่เป็นผู้ใหญ่ ไม่สามารถตามใจเธอตามที่ต้องการได้ ตลอดจนครอบครัวของวุ้นเส้นก็ไม่เห็นด้วยที่จะให้เธอมีแฟนและมีครอบครัว

ในกรณีของส้ม ติดต่อผู้วิจัยมาทางอีเมล เนื่องจากเห็นประกาศตามหาอาสาสมัครผู้ให้สัมภาษณ์ผ่านทางเฟซบุ๊กแฟนเพจ ส้มเป็นผู้หญิงคนไทยที่แต่งงานกับสามีชาวกาตาร์ แม้ผู้วิจัยจะรู้จักกับส้มครั้งแรกผ่านทางออนไลน์ แต่ส้มเป็นผู้หญิงที่พูดคุยได้อย่างเปิดเผย ร่าเริง และมีอารมณ์ขัน ทำให้ส้มเล่าเรื่องชีวิตของเธอในอดีตให้ฟังว่า เธอเกิดและเติบโตในครอบครัวคนจีน เป็นลูกสาวคนเดียว ส่วนพี่น้องเป็นผู้ชายทั้งหมด พ่อแม่ (หรือส้มเรียกว่าเตี้ยกับม้า) จึงค่อนข้างประคบประหงมบุตรสาว ส้มจึงไม่มีโอกาสได้คบเพื่อนต่างเพศนัก ส้มเล่าว่าเธอรู้จักการอ่านนวนิยายซึ่งเป็นเสมือนเพื่อนของเธอ ในยามเหงา จนเมื่อเข้าสู่มหาวิทยาลัย ส้มต้องเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ ก็ได้รู้จักกับนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายครั้งแรกจากร้านหนังสือ ด้วยรูปเล่ม หน้าปก และเนื้อเรื่องที่ดึงดูดใจให้ส้มหยิบมาอ่านและติดใจอ่านมาตั้งแต่นั้น ระหว่างเรียนระดับปริญญาตรี ส้มมีชีวิตอิสระขึ้นกว่าเดิม ทำให้ส้มสนใจและค้นหาความสุขทางเพศให้กับตนเอง โดยคบหากับเพื่อนชายหลายคน จนกระทั่งคบกับแฟนหนุ่มคนหนึ่ง จนตั้งท้อง ทำให้ส้มย้ายเข้าไปอาศัยอยู่ที่บ้านของฝ่ายชาย เมื่อคลอดลูกแล้วส้มต้องเลี้ยงลูกและเรียนไปด้วย ระหว่างนี้ยังถูกแม่ของฝ่ายชายเหยียดหยามจนทำให้เธอหนีออกมา กระทั่งเรียนจบ เมื่อส้มเข้าทำงานในบริษัทรับเหมาก่อสร้างจึงได้พบกับสามีคนปัจจุบัน ซึ่งขณะนั้นเป็นวิศวกรมาตุงานในประเทศไทย เมื่อตกลงเป็นแฟนและแต่งงานกัน ส้มจึงย้ายไปอยู่ประเทศกาตาร์กับสามี โดยทำหน้าที่เป็นเพียงแม่บ้านเท่านั้น ส้มเล่าช่วงเวลาที่มาอยู่ประเทศกาตาร์ว่า การเป็นแม่บ้านก็มีเฉพาะงานบ้าน เวลาว่างที่เหลือจึงหมดไปกับการอ่านนวนิยายโรมานซ์ ซึ่งเธอสั่งซื้อผ่านอีบุ๊กและฝากเพื่อนที่อยู่เมืองไทยส่งมาให้ด้วย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปกนวนิยายโรมานซ์มักเป็นรูปชายหญิงกอดเกี่ยวกันทำให้ส้มจำเป็นต้องหากกระดาษมาเพื่อห่อปกหนังสือ เพราะประเทศกาตาร์มีขนบธรรมเนียมทางศาสนาอิสลามที่ไม่อนุญาตให้เปิดเผยเรื่องทางเพศในที่สาธารณะ ส้มยอมรับกับผู้วิจัยว่า แม้ตนเองจะมีสามีเป็นชาวอาหรับ แต่ในเรื่องรูปร่างหน้าตาและลีลาทางเพศของสามีก็ยังไม่เท่ากับในนวนิยาย ตลอดจน

สภาพแวดล้อมในประเทศกาตาร์ก็ไม่ได้สวยงามอย่างที่บรรยายในนวนิยายเช่นเดียวกัน นอกจากนี้สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งทำให้สัสมยังอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายคือ ในสังคมของผู้หญิงไทยในประเทศกาตาร์ เมื่อมาพบปะสังสรรค์กันมักอวดความหล่อ รวย และลีลาทางเพศของสามีชาวกาตาร์ให้กันฟัง ซึ่งสัสมองว่า สามีของตนเองด้อยกว่าสามีของคนอื่นในทุกด้าน แต่ก็ทำอะไรไม่ได้ นอกจากจะกลับมาอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายเพื่อให้หายอิจฉาเพื่อน

ในกรณีของแดง ผู้วิจัยติดต่อผ่านทางกลุ่มผู้อ่านนวนิยายโรมานซ์ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่า แแดงมักโพสต์รูปหน้าปกนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายในกลุ่มแฟนเพจ เพื่อตามหานวนิยายเล่มดังกล่าวจากสมาชิกในกลุ่ม ผู้วิจัยเห็นว่า รายชื่อนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่แดงโพสต์ตรงกับแนวเรื่องของตัวบทที่ศึกษา จึงทำการติดต่อแดงไป แแดงรู้สึกแสดงความกระตือรือร้นอย่างมากในการที่จะให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทราย เนื่องจากเธอหาคนคุยด้วยไม่ค่อยได้ นอกจากในกลุ่มผู้อ่านทางเฟซบุ๊กแล้ว เพื่อนคนไทยในประเทศฟินแลนด์ก็ไม่มีใครอ่านนวนิยายแบบเธอเลย แแดงเล่าเบื้องหลังก่อนจะมาปักหลักทำงานเป็นผู้ช่วยก๊ากที่บ้านพักคนชราในประเทศฟินแลนด์ว่า เธอเป็นคนต่างจังหวัด ชอบอ่านหนังสือมาตั้งแต่เด็ก แต่มารู้จักอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายก็เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ในช่วงเวลานั้นเธอยังไม่ถึงกับหลงใหลการอ่านนวนิยายนี้สัก เมื่อแดงเข้ามาเรียนต่อและทำงานโรงแรมในกรุงเทพฯ ทำให้เธอหยุดอ่านหนังสือไปช่วงหนึ่ง แแดงเคยมีแฟนเป็นผู้ชายไทย

เมื่อฝ่ายชายเริ่มติดเหล้าและเจ้าชู้ ตลอดจนมีกรณีไปรุมโทรมผู้หญิงคนอื่นจึงทำให้เลิกกัน ต่อมาแดงได้รู้จักกับสามีชาวฟินแลนด์และแต่งงานกันในปี 2551 เมื่อแดงย้ายมาอยู่กับสามีที่ประเทศฟินแลนด์ก็มีบุตรชายด้วยกัน 1 คน หลังจากอยู่กับสามีมาได้ 5 ปี แแดงก็ขอฟ้องหย่า เนื่องจากมักทะเลาะกันและสามีชอบทำร้ายร่างกายเธอ เหตุจากสามีมักไปฟังความจากคนไทยคนอื่นว่าแดงมีผู้ชายอย่างไรก็ตามหลังจากหย่าร้างแล้ว แแดงได้รับสิทธิในการดูแลลูก แต่อดีตสามีก็ยังแวะเวียนมาหาลูกได้ ซึ่งแดงบอกว่ายังมีปากเสียงกันในบางครั้ง เนื่องจากภาระหน้าที่ต้องเลี้ยงดูลูก ทำให้แดงรับงานพาร์ทไทม์เป็นผู้ช่วยก๊ากเพื่อหารายได้ เวลาว่างหลังจากส่งลูกไปโรงเรียนและว่างจากงานผู้ช่วยก๊ากแล้วแดงจึงกลับมาอ่านนวนิยายอีกครั้ง ในช่วงเวลานี้เองที่แดงนึกถึงนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่เคยอ่าน เธอบอกเหตุผลว่า ชอบฉากทะเลทรายเพราะทำให้เหมือนไปเที่ยวยังที่แปลก ๆ ซึ่งเธอไม่คิดว่าชีวิตนี้จะมีโอกาสได้ไป สิ่งสำคัญคือเธอชื่นชอบตัวละครพระเอกซิค ที่แม้จะดุคั้นและรุนแรง แต่สุดท้ายแล้วก็มีความรักหนักแน่นต่อนางเอก ความหนักแน่นและแน่วแน่ของพระเอกในความหมายของแดงคือไม่หุบเบา ซึ่งแดงเปรียบเทียบกับอดีตสามีชาวฟินแลนด์ว่าเขาขาดคุณสมบัติดังกล่าว แแดงจึงให้ความสำคัญกับคุณสมบัติด้านความหนักแน่นมั่นคงในตัวละคร เพราะมีส่วนสำคัญที่ทำให้คู่รักอยู่

ด้วยกันยืนยาว แต่งยังบอกอีกว่า การที่ตนเองกลับมาอ่านนวนิยายโรมานซ์ทะเลทรายที่ผสมผสาน
ฉากอีโรติกทำให้ไม่เครียด ได้จินตนาการ ได้พักผ่อน เพราะคิดว่าความรักและคนรักในแบบดังกล่าวหา
ยากหรือแทบจะเป็นไปไม่ได้ในชีวิตจริง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	จิรัฏฐ์ เฉลิมแสนยากร
วัน เดือน ปี เกิด	14 ตุลาคม 2527
วุฒิการศึกษา	อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีเปรียบเทียบ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2559 นิเทศศาสตรบัณฑิต (การโฆษณา) (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พ.ศ. 2550
ผลงานตีพิมพ์	- วรรณกรรมคำดิ่ง (รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมคัดสรร). กรุงเทพฯ: กลุ่มพิมพ์. 2562 - สถานการณ์ยังเป็นปกติ (รวมเรื่องสั้น). กรุงเทพฯ: แชลมอน. 2562 - ก่อนความหมายจะหายไป (รวมเรื่องสั้น). กรุงเทพฯ: กลุ่มพิมพ์. 2556 - กังวานแสง (ความเรียงว่าด้วยนักเขียนและหนังสือ). กรุงเทพฯ: vote. 2553. - 9 เรื่องสั้น (รวมเรื่องสั้น). กรุงเทพฯ: หนึ่ง. 2552
รางวัลที่ได้รับ	- นิสิตดีเด่น ระดับบัณฑิตศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2564 - ผลงานวิจัยดีเด่น ระดับปริญญาโท กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2560 - บทวิจารณ์วรรณกรรมกองทุนม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณฯ พ.ศ. 2552, พ.ศ. 2556, พ.ศ. 2560 - ชายคาเรื่องสั้นยอดเยี่ยม พ.ศ. 2559 - แบบปกหนังสือดีเด่น โครงการ 100 Annual Book and Design Award ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2559 - เรื่องสั้นรอบสุดท้ายพานแว่นฟ้าแห่งรัฐสภาไทย พ.ศ. 2556 - เรื่องสั้นยอดเยี่ยมสุภาวี่ เทวกุลฯ พ.ศ. 2553